...ed by Google

NAZIONALE
R. BIBLIOTECA
CENTRALE V. E. II
8
48 A
33
ROMA

Digitized by Google

J.48.A.33

Digitized by Google

OPVSCVLA
B. P. FRANCISCI
ASSISIATIS:

Iampridem
Ab Adm. R. P. Fr.
LVCA VVADDINGO
Hiberno Ord. Min. Reg. Obſeru.
Theol. & Seraphicæ Religionis
generali Chronologo collecta,
diſtincta, Notis, & Commentarijs Aſceticis illuſtrata.

Nunc tandem, ad commodiorem vſum, inſtante Fr. Io. Baptiſta à Freſcarolio eiuſdem Ord. hoc contractiori volumine excuſſa, & euulgata.

ALEXANDRIAE,
Ex Officina Ioannis Soti. 1629.
Superiorum permiſſu.

Digitized by Google

REGI ſæculorũ immortali, & inuiſibili.

D. O. M.

A quo omne datum optimum, & donum perfectum:

Triumphatori Mortis, & Inferni:

IESV CHRISTO

Totius conſolationis fonti:

Inclytę Angelorum Reginæ

D. MARIAE S. V.

Matri gratiæ, & miſericordiæ:

ac

Lateranenſis Eccleſiæ Reparatori

D. FRANCISCO ASSISIENSI,

Chriſti IESV vexillifero, Minorum Patriarchæ, Patri Beatiſsimo, Cariſsimo, Dulciſsimo,

Humilis & indignus filius & ſeruus

Fr. Io. Baptiſta à Freſcarolio

amoris, & obſeruantiæ

monimentum

P.

Digitized by Google

Adm. RR. ac Ven.

PATRIBVS, ET FRATRIBVS

totius Ordinis Minorum, cæteriſq; deuotis Chriſtifidelibus in Dño IESV ſyncerè dilectis,

FR. IO. BAPTISTA Vngareſius à Freſcarolio Ord. Min. Obſeru. S. FRANCISCI, Prou. S. DIDACI S. Theologiæ Profeſſor, ac Diffinitor actualis,

Salutem, & perpetuam fœlicitatem.

EN, Patres, & amici lectores, deſideratiſsima noſtri Inſtitutoris, & Seraphici Patris FRANCISCI Opuſcula varia, prius hinc inde diſperſa; ſed demum, ita Diuina gratia diſponẽte, in vnum Volumen congeſta, tribus Tomis diſtincta, Notiſq;

ac Commentarijs Aſceticis, in ſtudioſorum gratiam, illuſtrata per P. F. LVCAM VVADDINGVM, Hibernum, Menapien. eiuſdem Ordinis S. Theologiæ olim apud Salmanticenſes Profeſſorem, deinde in Monte aureo Vrbis Lectorem: nunc Conuen. S. Iſidori Guardian. totiusque Religionis Seraphicæ Generalem Chronographũ, &c. tandem, vt commodiùs circumferri poſsint, per ſe ſeorſim hoc contractiori volumine excuſſa, & euulgata de Superiorum, & Auctoris voluntate, & licentia vobis offero, dono, dico. At duo ſunt de quibus vos admonitos eſſe volo. Alterum ſpectat ad Opuſculorum Auctorem, ad Opuſcula ipſa alterum. Auctoris quidem nomen clarum, fama per totum Orbem diffuſa, & ſanctitas manifeſtiſsima, tot prodigijs, ſignis, & miraculis compro-

bata.

bata. Quis eſt queſo, qui FRAN-
CISCVM Aſsiſiatem non co-
gnoſcat? Quis ſpectabiles eius
mores & opera neſcit? Quis cru-
ciferi Principis nõ nouit pręco-
nia? Quis Chriſti Vexilliferum
nõ veneratur? Quis Seraphinum
terreſtrem, Angelum, inquam, Apoc
aſcendentem ab ortu Solis, Ec 7.
cleſiæ nimirùm Romanæ, haben-
tem ſignum Dei viui, nõ adorat?
Quis Beatiſsimi Patriarchæ pa-
trocinium reſpuit? Quis tandem
ſtigmatizati FRANCISCI glo-
riam, & maieſtatem, ex Chriſti
IESV Cicatricum, & Vulnerum
fulgentiſsima radiatione manã-
tem, non admiratur? FRAN-
CISCVS Patriarcha Seraphi-
cus, Apoſtolicæ Religionis Prin-
ceps, & Monarcha, Dux Chriſti-
fer, in cuius perſona beatiſsima
Chriſti renouata Paſsionis ſtig-
mata, corda Fidelium mirabili-
ter inflãmant. FRANCISCVS
✠ 4 Cru-

Crucis gloria, Chriſti triumphi ſpectaculum. Redemptionis monimentum; Eccleſiæ robur, Hæreticorum confuſio, Dæmonum terror, Fidei munimẽtum, decus Italię, decor Vniuerſi, Stella ſplẽdida, & matutina, quæ Solem iuſtitiæ Chriſtum IESVM iudicaturum præcedet cum Crucis vexillo in nouiſsimo magni Iudicij die. FRANCISCVS vnus eſt ex conformioribus imaginis Filij Dei; ſeu ſingulariter præ cæteris ſanctis hominibus ſimilior Chriſto, vt ait D. BONAVENTVRA; inſignis imitator Crucifixi, qui à Cruce incipiens, & ſecundũ Crucis normam procedens, ac demum in Cruce perficiens, inter ſupremos Dei electos eſt collocatus in cęlo. Hæc omnia, & plura alia, quæ de B. P. ob breuitatem ſubticeo, aut oẽs libentiſsimè concedunt, & prædicant, aut ab alijs ſatis quidem

Ratio ne ſtigmatũ.

In Ser. mon.

Lib. Cõformit. per totum.

piè

piè, & rationabiliter dicta, vel prædicata, admittunt ac Vnum tantùm eſt, quòd plurimos valdè torquet, FRANCISCVM nēpè fuiſſe doctũ, Opuſcula ſcripſiſſe, litteris aliquid commendaſſe ad ſuorum, & aliorum inſtructionē; idiotam illum vocant, abſq; litteris fuiſſe exiſtimāt, ſimplicem eum eſſe profitentur, tam multa & varia dictaſſe (præter Regulā & Teſtamentum) nō facilè credunt: iis Opuſcula hæc vetera licèt, noua tamen apparent, & inaudita, non tam miranda, quàm incredibilia. At ſi tales dubietatem omnem, & incredulitatem propellere volunt; diligenter luſtrent fideliſsima ſimul, ac doctiſsima Commentaria præmemorati LVCAE VVADDINGI, conſulant Gulielmum Eyſengreniũ de Teſtibus Catholicæ veritatis, ad annũ 1226. Ioannem Trithemium de Scriptoribus Eccleſiaſticis

ſticis

ſticis, ad annũ 1220. Henricum Vvillot in Athenis orthodoxorum Patrum Seraphicæ Religionis, litera F Margarinum de la Bigne ad finem Tom. 3 Bibliothecæ SS PP. 11. editionis. Petrũ Rodulphũ Toſsinianũ l 3 Seraphicæ Religionis de Scriptoribus Ordinis Minorũ Antonium Poſſeuinum lib 1. Apparatus ſacri, verbo FRANCISCVS. Henricum Sedulium in Elogijs a ſe præfixis ad Vitam D FRANCISCI n. 81. Marianum Florentinum lib. 1. ſuorũ Chronicorum MSS. cap. 27. § 9. Et præter enumeratos, alios pluſquam quinquaginta Auctores, ex quibus Clariſsimus noſter LVCAS VVADDINGVS hæc Opuſcula, vel quæpiam eorum fragmenta, decerpſit. Nec prætermittant Illuſtriſs. ac Reuerendiſs. D. D. Gabrielis de Trejo S. R. E. Presb. Card. doctam epiſtolam in editione Antuerpien.

Vide Pariſieſem & Colonienſem editiones.

im-

impreſſam, qua & P. Fr. Lucæ
Vvaddingo amiciſſimè reſpōdit,
è Ciuitate Tiburtina, & Operis
Lectorē admonet de excellentia
Auctoris & doctrinæ. His viſis,
beneq; perpenſis, & doctū Fran-
ciſcum agnoſcent, & beatum. Si
tn̄ adhuc ſint, qui impiè nimis,
ac importunè Franciſcum idiotā
eſſe contendere velint: fateor,
Franciſcus idiota eſt, ſimplex,
humilis, paruulus, abiectus, hu-
manas litteras inflantes non di- 1. Cor. 8.
dicit; at Dominus qui ſecreta ſua
abſcondit à ſapientibus & pru- Matth. 11.
dentibus, eaq; paruulis reuelat,
erudiuit, & de lege ſua docuit Pſ. 93.
eum; igitur altiſsima Franciſci
diſciplina, nimirūm, quę ab altiſ-
ſimo, & ſapientiſsimo procedit
Doctore, & Magiſtro Spiritu
ſancto, qui rudes, & pauperes
Piſcatores, ad ſuam informan- Act. 2.
dam Eccleſiam, illuminauit.
Sed de Auctore quidem pro

temporis, voluminisq; anguſtia ſatis, pro dignitate nihil. De Opuſculis tandem aliquid quam breuiſsimè dicam, nempè ne accedatis ad horũ FRANCISCI Opuſculorum lecturam inflato, ſuperbo, & animo tumenti, nam abſq; fructu, ſteriles, & mente ieiuni recedetis. Accedite mente pia, humili, ſimplici, omni iniqua curioſitate poſtpoſita, corde cõtrito, & animo deuoto: ſcientes firmiter, & cognoſcentes Verba Seraphici Patris fideliſsima eſſe & vera, mira deuotione, & ſuauitate referta, per quæ abſq; dubio aperitur via ad cęleſtem patriam redeundi: Quod mihi & vobis omnibus cõcedat D.O.M. Pater totius conſolationis, per merita Paſsionis Chriſti IESV Saluatoris, Sanctiſsimę Dei Genitricis Mariæ, & Seraphici Patriarchæ Franciſci. Valete.

Ex Cęnobio S. Bernardini Alexandriæ, die 3. Iunij, 1629.

Approbationes, & Cenſuræ.

FR. BENIGNVS A GENVA,
Ord. Minorum Miniſter Generalis,
& ſeruus,
Dilecto in Chriſto P. F. LVCAE VVADDINGO Sacræ Theologiæ Profeſſori,
Salutem.

DOluimus hucuſque multos noſtri Ordinis viros, qui ſuis ſcriptis non ſine laude Dei Eccleſiæ fuerunt adiutorio & ſubſidio, temporum iniuria ab hominum memoria excidiſſe. Quapropter eam tibi commiſimus curam, vt his è tenebris eruendis, rerumque noſtrarũ monumentis perquirendis ſedulam nauares operam. Felices nobiſque perquam gratas tuæ induſtriæ accepimus primitias, Opera videlicet noſtri Inſtitutoris & Seraphici Patris FRANCISCI; quorum etſi freq̃ues apud noſtros Auctores memoria, rarum tamen & carum exemplar. Illa cum adhibitis à te Notulis, & Cõmentarijs ſummo cũ gaudio noſmetipſi perfunctoriè percurrimus; quæ dum Chri-

Chriſtianæ pietatis viris proficua, & noſtro nomini honorifica cenſemus, vt in commune bonum quantocyùs edātur in publicum, nō ſolùm tibi indulgemus, verùm etiam amicè præcipimus, obſeruatis tamen Sacroſancti Concilij Trid. noſtræq; Religionis conſtitutionibus. Inſtantem circa cætera, quæ collegiſti noſtrarum rerum monumenta ſolicitudinem, noſtriq; in tuis orationibus tibi commendamus memoriam. Datæ in Conuentu noſtro Aracælitano, Romæ, 3. Nonas Iulij, M. DC. XXI.

F. Benignus à Genua, Miniſter Generalis.

EGo Fr. Bernardinus à Monealuo, Procurator Generalis pro familia Ciſmontana Fratrum Minorum Regul. Obſeru. in Curia Romana, & per vniuerſam Italiam Vicarius Generalis, perlegi magna cum voluptate ex commiſsione Reuerendiſsimi P. F. Benigni à Genua, eiuſdem Ordinis Generalis Miniſtri, deſideratiſsima B. P. N. Franciſci

ciſci Opuſcula, collecta & illuſtrata per F. LVCAM VVADDINGVM Sacræ Theologiæ Profeſſorem: quorum publicam editionẽ, tum propter ſummam quam ſpirant pietatem, tum propter docta & exacta, quæ Collector adiecit Cõmentaria, magnæ ſuturam vniuerſæ Eccleſiæ cenſeo vtilitatis; nihilque in eis reperi, quod ſanctæ noſtræ fidei, boniſque moribus aduerſetur. In quorum fidem noſtrum hoc exhibemus chirographum, in æde noſtra Aracælitana, 8. Kalendas Maij, M. DC. XXI.

F. Bernardinus à Moncaluo, Procurator, & Vic. Gen.

EGo F. Ioſephus Vazquez, Sacræ Theologiæ Lector iubilatus, & in Curia Romana pro familia Vltramontana Fratrum Minorum Regularis Obſeruantiæ Commiſſarius Generalis, vidi quàm libentiſsimè ex commiſsione Reuerẽdiſsimi Patris F. Benigni à Genua, Ordinis Minorum Generalis Miniſtri, Opuſcula Seraphici P.N. FRANciſci.

ciſci, à P.F. LVCA VVADDINGO, Sacræ Theologiæ olim in Conuentu Salmanticenſi Profeſſore collecta, cum adiectis ab eodem Notulis, & Commentarijs, & cetera, quæ in Sanctiſsimi Patris laudem in fine connectit, dignaque iudicaui, quæ quamprimùm ad commune Eccleſiæ emolumentum typis committantur; ex quibus ſpero non mediocrem oriturum in populo Chriſtiano fructum, augendumque erga ſanctiſsimum Auctorem pium fidelium affectũ. In quorum fidem hęc propria manu ſubſcripſi, in Conuentu noſtro Aracæli, Romæ, Pridie Id. Maij, M.DC.XXI.

F. Ioſephus Vazquez, Commiſſarius Generalis Curiæ.

1629. die 25. Iunij.
Imprimatur
Inquiſitor Alexandriæ.

INDEX
OPVSCVLORVM,
PARTITIONVM,
& Capitulorum,

TOMI PRIMI.

1 EPISTOLA ad vniuerſos Chriſtifideles. pag. 1
2 Alia ad eoſdem. 2
Cap. 1. Exordium Epiſtolæ, & cauſa ſcribendi. 3
2 De fide, & imitatione Chriſti Dñi. 4
3 Maledictos eſſe diuina mandata præuaricantes; benedictos verò Deum diligentes. 6
4 De confitendis peccatis, & Euchariſtia ſumenda. 7
5 De facienda pænitentia, & proximo amando. 8
6 De iuſtitia cum miſericordia adminiſtranda, & de eleemoſyna elargienda. 8

7 De abſtinẽtia, & honore Eccleſiaſticis impendendo. 9
8 De vero Religioſo, & perfecta obedientia. 10
9 De benignitate Prælati erga ſubditos. 11
10 De humilitate, & de miſeria corporis, & felicitate ſpiritus. 12
11 De Chriſto Saluatore laudãdo. 15
12 De cęcutione, & deceptione peccatoris. 16
13 De infelici morte peccatorum. 17
Peroratio. 20
3 Epiſtola ad B. Antonium de Padua. 21
4 Epiſtola ad B. Claram, & ceteras Sorores Sancti Damiani. 22
5 Epiſtola ad eaſdem. 23
6 Ad Fratrem Eliam Vicarium Generalem. 24
7 Ad eumdem. 25
8 Ad Generalem Miniſtrum Fratrum Minorum. 27
9 Ad Prouinciales Miniſtros eorumdem. 29

10 Ad Capitulum Generale. 31
11 Ad aliud Capitulũ Generale. 32
12 Ad Sacerdotes totius Ordinis. 37
13 Ad vniuerſos Clericos. 44
14 Ad vniuerſos Cuſtodes Fratrum Minorum. 48
15 Ad populorum Rectores. 49
16 Ad Fratrem Leonem. 52
17 Ad Dominam Iacobam de ſeptem ſolijs. 53
Verba Sacræ Admonitionis ad omnes Fratres. 54
Cap. 1. De fide erga Deum, de reuerentia erga Sacramentum Altaris, & de digna eius ſuſceptione. 54
2 De malo proprię voluntatis. 58
3 De perfecta obedientia. 59
4 Quòd nullus ſibi approprict prȩlationem. 61
5 Quòd nemo ſuperbiat, ſed glorietur in Cruce Domini. 62
6 De imitatione Domini Noſtri Ieſu Chriſti. 64
7 Vt bona opera ſequatur ſcientiã. 65

8 De peccato inuidiæ vitando. 66
9 De dilectione inimici. 66
10 De caſtigatione corporis. 67
11 Quòd nemo corumpatur à zelo malo alterius. 68
12 De cognoſcendo Spiritũ Dei. 68
13 De patientia in aduerſis. 69
14 De paupertate ſpiritus. 70
15 De pace. 70
16 De munditia cordis. 71
17 De humilitate ſeruandà in donis Domini. 71
18 De compaſsione proximi. 72
19 De humili ſeruo Dei. 73
20 De bono, & vano Religioſo. 73
21 De inani, & loquaci Religioſo. 74
22 De correctione patienter ſuſcipienda. 75
23 De humilitate. 75
24 De vera dilectione. 76
25 Quòd ſerui Dei honorent Clericos. 77
26 De virtute effugante vitium. 78
27 De abſcondendo bono, ne perdatur. 79

Verba ad humilitatem, obedientiam, deuotionem, & patientiam inducentia. 80
De virtutibus quibus decorata fuit Sancta Virgo, & debet eſſe ſancta anima. 82
Opuſculum de vera, & perfecta lætitia. 84
Expoſitio in Orationẽ Dominicã. 88
Laus Domini Dei altiſſimi. 92
Oratio B. Patris in ſuæ conuerſionis initio. 94
Alia præponẽda Horis Canonicis. 94
Salutatio ad Virginem Mariam. 96
Oratio ad eamdem. 97
Alia ad eamdem. 98
Oratio B. Patris pro obtinenda paupertate. 99
Alia ad ſanctam Euchariſtiam. 103
Alia eiuſdem ad impetrandum diuinum amorem. 104
Alia eiuſdem in infirmitate. 105
Alia eiuſdem pro commendanda familia. 105

Alia quotidiana eiuſdem. 106
Teſtamentum eiuſdem B. Patris. 106
Laus eiuſdem Teſtamenti. 115

TOMI SECVNDI.

PRima Regula pro Fratribus Minoribus. 116
Prologus. 116
Cap. 1. Quòd Fratres debent viuere in obedientia, ſine proprio, & in caſtitate. 117
2 De receptione, & veſtitu Fratrũ. 118
3 De diuino Officio, & ieiunio. 121
4 De Miniſtris, & alijs Fratribus, qualiter ordinentur. 123
5 De correctione Fratrum in offenſione. 124
6 De recurſu Fratrum ad Miniſtrum, & quòd aliquis Frater non vocetur Prior. 128
7 De modo ſeruiẽdi, & laborãdi. 128
8 Quòd Fratres non recipiant pecuniam. 131

9 De

9 De petenda eleëmoſyna. 133
10 De infirmis Fratribus. 136
11 Quòd Fratres non blaſphement, nec detrahant, ſed diligāt inuicem. 138
12 De malo viſu, & frequentia mulierum vitanda. 140
13 De preſumptione fornicationis. 141
14 Quomodo Fratres debeant ire per mundum. 141
15 Quòd Fratres non teneat beſtiam, nec equitent. 142
16 De euntibus inter Saracenos, & alios infideles. 142
17 De Predicatoribus. 146
18 Qualiter Miniſtri conueniant ad inuicem. 149
19 Quòd omnes Fratres viuant Catholicè. 150
20 De Confeſsione Fratrum, & perceptione Corporis, & Sanguinis Domini Noſtri Ieſu Chriſti. 150
21 De laude, & exhortatione quam poſſunt facere omnes Fratres. 152
22 De Admonitione Fratrum. 153

23 Oratio ad Deum, ſiue gratiarum actio, atq; ad Fratres exhortatio. 161
Exhoratio ad Fratres. 167
Secunda Regula pro Fratribus Minoribus. 169
Prologus.
Cap. 1. Regula, & vita Minorum Fratrum. 169
2 De his qui volunt vitam iſtam accipere, & qualiter recipi debeãt. 170
3 De diuino Officio, & ieiunio, & quomodo Fratres ire debeant per mundum. 173
4 Quòd Fratres non recipiant pecuniam. 175
5 De modo laborandi. 175
6 Quòd nihil ſibi approprient Fratres, & de eleemoſyna petenda, & de Fratribus infirmis. 176
7 De penitentia Fratribus peccantibus imponenda. 178
8 De electione Generalis Miniſtri huius Fraternitatis, & de Capitulo Pentecoſtes. 179

De

9 De Prędicatoribus. 180
10 De admonitione, & correctione Fratrum. 181
11 Quòd Fratres non ingrediãtur Monaſteria Monacharum. 183
12 De euntibus inter Saracenos, & alios infideles. 184
Laudes ſecunde Regulę Fratrum Minorum. 185
Prima Regula Sanctimonialium Sanctæ Claræ. 187
Cap. 1. Regula, & vita Sororum pauperum. 187
2 Qualiter recipi debeant. 188
3 De diuino Officio, & ieiunio, & quoties communicent. 192
4 De electione Abbatiſſæ. 194
5 De ſilentio; & modo loquendi ad Locutorium, & ad Cratem. 198
6 Qualiter Sorores non recipiant poſſeſſionem aliquam, vel proprietatem, per ſe, vel per interpoſitam perſonam. 200
7 De modo laborandi. 201

Qua-

8 Qualiter Sorores nihil ſibi appropr-
prient;& de infirmis Sororibus. 202
9 De penitentia Sororibus imponenda. 205
10 De viſitatione Sororum ab Abbatiſſa. 208
11 De Oſtiaria. 210
12 De viſitatione. 212
Regula Tertiariorum, ſiue Fratrum de Pęnitentia. 215
1 De modo examinãdi volentes intrare Ordinem. 215
2 De forma recipiendi volentes intrare Ordinem. 216
3 De forma habitus, & qualitate indumentorum. 218
4 Quòd non vadant ad inhoneſta conuiuia, & ſpectacula,& quòd hiſtrionibus non dent. 220
5 De abſtinentia, & ieiunio. 220
6 Quoties debent confiteri per annum, & ſumere Corpus Chriſti. 223
7 Quòd non ferant arma impugnationis. 224

De

8 De dicendis Horis Canonicis. 224
9 Quòd omnes, qui de iure poſſunt, faciant Teſtamentum. 226
10 De pace reformanda inter Fratres, & alios extraneos. 226
11 Quando moleſtantur contra ius, aut eorum priuilegia. 227
12 Quòd caueant, in quantum poſſunt, à iuramentis ſolemnibus. 227
13 De audienda Miſſa, & congregatione facienda. 228
14 De Fratribus infirmis, & defunctis. 230
15 De Miniſtris. 232
16 De viſitatione, & correctione delinquentium. 232
17 De vitandis litigijs inter ſe, & cum alijs. 233
18 Qualiter, & per quos, in abſtinẽtijs poſsit diſpenſari. 234
19 Quòd Miniſtri eorum manifeſtas culpas denuntient Viſitatori. 234
20 Qualiter in prædictis nemo obligetur ad culpam mortalem. 235

INDEX
TOMI TERTII.

COllatio 1. Conſolatoria ad Fratres. 236
2 De vocatione Fratrum Minorum, & de prędicando verbo Dei. 238
3 De religioſa habitatione in eremitorijs. 241
4 De vera obedientia. 243
5 De ſancta paupertate. 244
6 De vitando mulierum adſpectu, & conuerſatione. 247
7 De petenda eleemoſyna cum fiducia. 248
8 De diſcretione in corpore alēdo. 250
9 De indiſcreta ęmulatione in abſtinētia fugienda. 252
10 De tolerandis quantiſper neceſſitatibus. 253
11 De lætando ſpiritualiter in Domino. 254
12 De humilitate, & pace erga Clericos ſeruanda. 256

De

13 De cognoſcendo ſeruo Dei. 257
14 Quid Deo magis placeat, orare, an prędicare. 258
15 De literis incūbentibus, & Doctoribus. 260
16 De vanis, & tumidis Prędicatoribus. 262
17 De cōditionibus, & laude boni Prædicatoris 266
18 De murmuratione, & detractione. 269
19 Quòd Fratres non vocentur Magiſtri. 272
20 Quæ bona proueniant Ordini ex ſubiectione ad Eccleſiam. 273
21 De tribulationibus Religionis, & Regulę ſectatorum. 274
22 De ſancta conuerſatione inter fideles. 276
23 Quomodo procedendum ſit ad infideles. 277
24 De meditanda aſsiduè Chriſti Paſſione. 280
25 Quare poſtquam Generalis officium de-

depoſuit, tolerauerit Fratrum defectus. 285.
36 De conditionibus quibus inſigniri debet Miniſter Generalis. 288
37 De cōditionibus Miniſtrorum Prouincialium. 294
38 Qualiter conuerſandum ſit in Monaſterio Sanctæ Mariæ de Angelis, & quòd nullatenus à Fratribus dimittatur. 295
Officium Paſſionis Dominicæ. 299
Canticum Solis. 333
Canticum 2. De effectibus diuini amoris. 336
Canticū 3. De vehemētia eiuſdē 339
Apophthegmata LVII. 355. & inde ad p. 390.
Familiaria colloquia XLI. 391. vſq; ad 458.
Propheriæ XVI. 459 vſq; ad 481.
Parabolæ II & exempla V. 482. &c.
Benedictiones VII. 497. vſq; ad 507.
Oracula XXX. 508. vſq; ad 525.
Sententiæ communes XVI. 525. &c.

AP.

INDEX

APPENDICIS OPVSC.

Dubiorum.

SErmo 1. De humilitate, & patientia. 528
2 Contra peccata mortalia. 530
3 De bono eleëmoſynæ. 532
4 De amore inimicorum. 535
5 De perfecta obedientia. 536
6 De animæ æſtimatione, vel dignitate. 540
7 De Sacerdotum obligatione. 542
Sex præcipuæ rationes quare Deus Optimus Maximus Religionem Minorũ ſuæ conceſſerit Eccleſiæ. 545
Opuſculum decem Perfectionum veri Religioſi, & perfecti Chriſtiani. 558
Cantica tria B. Patris ab alijs latina reddita.
Cant. 1. Fratris Solis. 561
Canticum 2. 563
Canticum 3. 5[illegible]

Finis.

Digitized by Google

B. P.

FRANCISCI OPVSCVLORVM.

Tomus Primus.

EPISTOLA PRIMA

Ad vniuerſos Chriſti fideles.

Vniuerſis Chriſtianis, Religioſis, Clericis, Laicis, maſculis, & fœminis, omnibus qui habitant in vniuerſo mundo.

O Quàm benedicti ſunt, & beati, qui Deum diligunt, & faciunt ſicut Dominus dicit in Euangelio:

Digitized by Google

Mat. 22. Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, ex tota anima tua, & proximum ſicut te ipſum. Diligamus ergo Deum, & adoremus eum puro corde, & pura mente; quia ſuper omnia hoc quęrens dixit: veri adoratores
Ioan. 4. adorabunt Deum Patrem in ſpiritu, & veritate: omnes qui adorant eum, in ſpiritu veritatis oportet adorare: & benè valete in Domino.

EPISTOLA SECVNDA

Ad vniuerſos Chriſti fideles.

Vniuerſis Chriſtianis, Religioſis, Clericis, Laicis, tàm viris, quàm fœminis, omnibus qui habitant in vniuerſo mundo; Frater FRANCISCVS

eorum

eorum ſeruus, & ſubditus, obſequium cum reuerentia, pacem veram de Cœlo, & ſinceram in Domino charitatem.

CAPVT I.

De cauſa ſcribendi has litteras.

CVM ſim ſeruus omnium, omnibus & ſeruire teneor, & adminiſtrare odorifera verba Domini mei. Vnde in mente conſiderans, quòd cùm perſonaliter propter infirmitatem, & debilitatem mei corporis non poſsim ſingulos viſitare, propoſui litteris præſentibus nuntijs, verba Domini noſtri Iesv Christi, qui eſt Verbum Patris, vobis offerre, & verba Spiritus Sancti, quæ ſpiritus, & vita ſunt.

CAPVT II.

De fide, & imitatione Chriſti Domini.

ISTVD Verbum Patris tam dignum, tam ſanctum, & glorioſum nuntiauit Pater altiſsimus de cœlo per Sanctum Gabrielem Archangelum ſuum; (Luc. 1.) quod & deſcendit in vterum Virginis Glorioſæ MARIAE, ex cuius vtero veram ſuſcepit carnem humanitatis, fragilitatis noſtræ: qui cùm diues eſſet, ſuper omnia voluit ipſe in mundo cum Beatiſsima Matre ſua eligere paupertatem. (2. Cor. 8.) Prope paſsionem celebrauit Paſcha cũ Diſcipulis ſuis, & accipiens panem, gratias egit, & benedixit, & fregit, dicens; Accipite & comedite, hoc eſt corpus meum. (Matt. 26.)

&

& accipiens calicem, dixit: Hic
ſanguis meus noui Teſtamenti,
qui pro vobis, & pro multis ef-
fundetur in remiſsionem pecca-
torum. Deinde orauit Patrem, Mat. 26
dicens: Pater, ſi fieri poteſt,
tranſeat à me calix iſte. Et fa- Luc. 22
ctus eſt ſudor eius, ſicut guttæ
ſanguinis decurrentis ſuper ter-
ram. Poſuit tamen voluntatem
ſuam in voluntate Patris, dicẽs:
Pater, fiat voluntas tua, nõ ſicut Mat. 26
ego volo, ſed ſicut tu vis. Cu-
ius Patris talis fuit voluntas, vt
Filius eius benedictus, & glo-
rioſus, quem dedit nobis, & na- Iſaiæ 9.
tus fuit pro nobis; ſeipſum per
proprium ſanguinem ſuum, ſa-
crificium, & hoſtiam in ara cru-
cis offerret, non pro ſe, per quem
facta ſunt omnia, ſed pro pecca-
tis noſtris, relinquẽs exemplum
nobis, vt ſequamur veſtigia eius.
Et vult vt omnes ſaluemur per Ioan. 1.

1. Petr. 2. eum, & recipiamus ipſum puro corde, & caſto corpore. Sed pauci ſunt, qui velint recipere
1. Tim. 2. eum, & ſalui eſſe per eum, licet eius iugum ſuaue ſit, & onus
Matt. 11. leue.

CAPVT III.

Maledictos eſſe diuina mandata præuaricantes, benedictos verò Deum diligentes.

Pſalm. 39. QVi nolunt guſtare quàm ſuauis ſit Dominus, & diligunt
Ioan. 3. tenebras magis quàm lucē, nolentes adimplere mādata Dei; maledicti ſunt; de quibus dicitur
Pſalm. 118. per Prophetam: Maledicti, qui declinant à mandatis tuis, ſed è contrario quàm benedicti, & beati ſunt, qui in ſpiritu, & veri-
Ioan. 4. tate (vt oportet) eum adorant.

Dica-

Dicamus ei laudes, & orationes die, noctuque, dicendo: Pater noſter, qui es in cœlis,&c. quia oportet nos ſemper orare, & nunquam deficere. Luc. 18

CAPVT IIII.

De confitendis peccatis, & Euchariſtia ſumenda.

Debemus ſiquidem confiteri Sacerdoti omnia peccata noſtra: & recipiamus corpus,& ſanguinem Domini noſtri Iesv Christi ob hoc, quòd qui non manducat carnem ſuam,& bibit Ioan. 6.
ſuum ſanguinem, non poteſt intrare in regnum Dei. Dignè tamen vnuſquiſq; manducet,& bibat: quia qui indignè manducat, 1. Cor.
iudicium ſibi manducat & bibit, 11.
non diiudicans corpus Dñi.

CAPVT V.

De facienda pœnitentia, & proximo amando.

Luc. 3. FAciamus inſuper fructus dignos pęnitẽtiæ, & diligamus proximos, ſicut noſmetipſos: & ſi quis non vult eos amare ſicut ſeipſum, ſaltem non inferat eis mala, ſed faciat bona.

CAPVT VI.

De iuſtitia cum miſericordia adminiſtranda, & de eleemoſina elargienda.

QVi autem poteſtatem iudicij receperunt, iudicium cum miſericordia ſemper exerceant, ſicut ipſi vellẽt à Domino

Iac. 2. miſericordiã obtinere. Iudicium

enim

enim ſine miſericordia erit illi, qui non facit miſericordiam. Habeamus itaq; charitatem, & humilitatem,& eleemoſynas faciamus; quia ipſæ lauant animas noſtras à ſordibus peccatorum: homines enim omnia perdunt, quæ in hoc mundo relinquunt, ſecum tamen portant charitatis mercedem,& eleemoſynas quas fecerunt, de quibus Pa Domino conſequentur præmium, & dignam mercedem.

CAPVT VII.

De abſtinentia, & honore Eccleſiaſticis impendendo.

DEbemus ieiunare,& à vitijs abſtinere, in omni quod inducere poteſt ad peccatum, nec non & à quacunq; ſuperfluitate vſus. Et etiam Catholici Ec-

cleſiam viſitare frequenter, Eccleſiaſticos venerari, & reuereri ob eorum Officium, & adminiſtrationem ſanctiſsimi Corporis, & ſanguinis Chriſti, quod ſacrificant, & recipiunt, & alijs miniſtrant. Et firmiter ſciamus omnes, quòd nemo ſaluari poteſt niſi per ſancta verba, & Sanguinem Domini noſtri IESV CHRISTI, quæ Clerici dicunt, annunciant, & adminiſtrant, & ipſi ſoli miniſtrare debent.

CAPVT VIII.

De vero Religioſo, & perfecta obedientia.

SPecialiter autem Religioſi, & qui ſæculo renunciauerunt, tenẽtur plura, & maiora facere, & ea dimittere quibus non eſt opus, & odio habere corpora noſtra

noſtra cum vitijs, & peccatis, quia Dominus dicit in Euangelio: Omnia mala à corde exeũt. Matt. 13.
Diligere inimicos noſtros, & benè facere his qui nos oderunt. Obſeruare pręcepta, & conſilia Luc. 14.
Redemptoris noſtri, noſmetipſos abnegare, & corpora noſtra ponere ſub iugo ſeruitutis, & obedientię. Et nullus tenetur ad obedientiam in eo, vbi committitur delictum, vel peccatum; quia tantùm ad id venimus, vt ſaluando animas noſtras, bonorum operum alijs exempla prębeamus.

CAPVT VIIII.

De benignitate Prelati erga ſubditos.

CVI autem obedientia impendenda eſt, & commiſſa, &

& qui pro maiore habetur, videat vt minor fiat, & aliorum Fratrum ſeruus, & in ſingulos ſubditos miſericordiam operetur, quantam ſibi vellet, cùm eſſet ſubditus. Nec ex delicto Fratris iraſcatur in Fratrem, ſed omni patientia, & humilitatè ipſum benignè corrigat, moneat, & ſupportet.

CAPVT X.

De humilitate, & de miſeria corporis, & felicitate ſpiritus.

NON ſimus ſecundùm carnem ſapientes atq; prudentes, ſed ſimplices, humiles, & puri. Et habeamus corpora noſtra in opprobrium, & deſpectũ; quià omnes per culpam noſtram ſumus miſeri, & putridi, ſicut

Dominus dicit per Prophetam: Pſal.
Ego autem ſum vermis, & non 21.
homo,&c. Numquam debemus
deſiderare eſſe ſuper alios, ſed 1. Petr.
potius ſubditi, & ſubiecti omni 2.
humanæ creaturæ, propter Deũ.
Et oẽs illi qui fecerint, & perſe-
ueranerint vſque in finem, re-
quieſcet ſuper eos ſpiritus Do-
mini, & faciet in eis habitaculũ,
& manſionem, & erunt filij Pa-
tris Cęleſtis, cuius opera faciũt,
& ſunt ſpõſæ fratres, & matres
Dñi noſtri Iesv Christi. Spon-
ſæ ſumus, quoniam Spiritui Sã-
cto coniunguntur fideles animę.
Fratres ſumus Iesv Christi, Matt.
quando facimus volũtatem Pa- 12.
tris, qui in Cęlis eſt. Matres;
quando portamus eum in corde,
& corpore noſtro per amorem,
& ſinceram conſcientiam; &
parturimus eum per ſanctã ope-
ratione, quæ lucere debet alijs.

in exemplo. O quàm glorioſũ, & magnum, habere in Cęlis Patrem! O quàm Sanctum, Paraclitum, pulchrum, & amabilem habere Sponſum! O quàm Sãctum, & quantum delectabile beneplacitum, humile, pacificum, dulce, & amabile, & ſuper omnia deſiderabile, habere talem fratrem, qui poſuit animã ſuam pro quibus ſuis, & orauit pro
Io. 10. nobis Patrem, dicens: Pater,
Io. 17. ſerua eos in nomine tuo, quos dediſti mihi. Pater; omnes
Ibid. quos dediſti mihi in mundo, tui erant, & tu mihi eos dediſti, & verba quę dediſti mihi, dedi eis, & ipſi acceperunt, & cognouerunt verè, quia à te exiui, & crediderunt, quia tu me miſiſti. Rogo pro eis, ſanctifico me ipſum, vt ſint ſanctificati in vnum,
Ibid. ſicut & nos ſumus. Et volo Pater, vt vbi ego ſum, ibi ſit & miniſter

niſter meus, vt videat claritatem in Regno meo.

CAPVT XI.

De Chriſto Saluatore laudãdo.

EI autem, qui tanta ſuſtinuit pro nobis, tot vnà contulit, & conferet in futurum; omnis creatura, quæ eſt in Cęlis, terra, mari, & in abyſsis reddat laudes Deo, gloriam, & honorẽ, & benedictionem: quia ipſe virtus eſt, & fortitudo noſtra eſt, qui eſt ſolus bonus, ſolus altiſsimus, ſolus omnipotens, admirabilis, & glorioſus, & ſolus Sanctus, laudabilis, & benedictus per infinita ſęcula ſęculorum. Amen.

CAPVT XII.

De cęcutione, & deceptione peccatoris.

OMnes enim illi, qui non ſunt in pœnitentia, & non recipiunt Corpus, & Sanguinem Domini noſtri IESV Chriſti, ſed operantur vitia, & peccata, & qui ambulant poſt concupiſcentiam ſuam, & mala deſideria, & non obſeruant quæ promiſerunt, & ſeruiunt corporaliter mundo, & corporibus, deſiderijs, curis, & ſolicitudinibus huius ſæculi, & huius vitę, decepti ſunt a Diabolo, cuius filij ſunt, & cuius opera faciunt. Cęci ſunt, quia verum lumen non vident, Dominum noſtrum IESVM Chriſtum. Sapientiam non habent ſpiritus, quia

Filium

Filium Dei in ſe non habent, qui eſt vera ſapientia Patris. De quibus dicitur: Sapientia eorum deuorata eſt: vident, agnoſcunt, & ſciunt, & faciunt mala, & ſcienter perdunt animas ſuas. Videte cęci, decepti ab inimicis veſtris, ſcilicet à carne, mundo, & dęmone, quia corpori delectabile peccatum, & amarum Deo ſeruire, quia cuncta mala à corpore hominũ exeunt, & procedunt, ſicut dicit Dominus in Euangelio. Putatis diù poſsidere vana huius ſęculi, ſed decepti eſtis, quia venient dies, & hora, de quibus non cogitatis, & neſcitis, & ignoratis. Pſalm. 106. Matt. 13.

CAPVT XIII.

De infelici morte peccatorum.

INfirmatur corpus, mors appropinquat, veniunt propin-

qui, & amici dicentes: Diſpone domui tuę, &c. Et ecce vxor eius, & filij eius, propinqui, & amici ſe fingunt flere; & reſpiciens videt eos flentes, & mouetur malo motu, & cogitando intra ſe, dicit: Ecce animam meam, & corpus meum, & omnia mea pono in manibus veſtris. Verè iſte homo eſt maledictus, qui confidit, & exponit animam ſuam, & corpus, & omnia ſua in talibus manibus. Vnde dicit Dominus per Prophetam: Maledictus homo, qui ſpem ſuam ponit in homine. Et ſtatim faciunt vocare Sacerdotem, qui dicit ei: Vis recipere pœnitentiam de omnibus peccatis tuis? Reſpondet: Volo. Vis ſatisfacere de commiſsis, & his quæ fraudaſti, & decepiſti, de tua ſubſtantia? Reſpondet: Non. Cui Sacerdos: Quare

Ierem. 17.

re

re non? Reſpondet: Quia cuncta diſpoſui in manibus propinquorum. Et tunc incipit perdere loquelam; & ſic moritur ille miſerrimus. Sed ſciant omnes, quòd vbicunque, & qualitercũq; homo moriatur in criminali peccato, & ſine ſatisfactione, & potuit ſatisfacere, & non fecit, quòd talem Dęmon recipit, & rapit animam ſuam de corpore ſuo, cum tanta anguſtia, & tribulatione, quantam nemo ſcire poteſt, niſi qui patitur illam tribulationem. Et omnia talenta, poteſtas, & ſcientia, quam putabat habere, auferuntur ab eo: & propinqui, & amici, quibus bona tradidit, tollent ea, & diuident, & poſteà dicent: Maledicta ſit anima eius, quia plura potuit dare nobis, & non dedit, & potuit plus acquirere quàm quæſiuit, & ſimilia. Corpus

comedent vermes, animam corrodent Dæmones; & ſic perdet animam, & corpus propter hoc breue ſęculum.

PERORATIO.

EGo Frater Frăciſcus minor ſeruus veſter, rogo, & ob-
1. Io.4. ſecro in charitate, quæ Deus eſt, & cum voluntate oſculandi pedes veſtros, quòd hæc verba, & alia Domini noſtri IESV Chriſti, cum humilitate, & charitate velitis recipere, operari, & obſeruare. Et omnes illi, qui ea benignè recipiunt, & intelligũt, ea mittant alijs in exemplum. Si in eis perſeuerauerint vſque in finem, benedicat eos Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus. Amen.

EPI-

EPISTOLA TERTIA

Ad Beatum Antonium de Padua.

Chariſſimo meo Fr. Antonio Frater Franciſcus in Chriſto Salutem.

PLACET mihi quòd Sanctæ Theologiæ literas fratribus interpreteris, ita tamen vt neque in te, neque in ceteris (quod vehementer cupio) extinguatur ſanctæ orationis ſpiritus, iuxta Regulam quam profitemur. Vale.

EPISTOLA QVARTA
Ad Beatam Virginem Claram, & ceteras Sorores S. Damiani.

Chariſſimæ Sorori Claræ, & ceteris Sororibus Sãcti Damiani, Frater Franciſcus in Chriſto Salutem.

QVIA Domini inſpiratione feciſtis vos filias, & ancillas Altiſsimi, Summi Regis, Patris Cœleſtis, & Spritui ſancto vos deſponſaſtis viuere ſecundùm perfectionẽ ſancti Euãgelij, volo, & promitto per me, & fratres meos ſemper habere de vobis, tamquam de ipſis curam diligentem, & ſollicitudinem ſpecialem. Valete in Domino.

EPI-

EPISTOLA QVINTA
Ad eaſdem.

Chariſſimæ Sorori Claræ, & ceteris Sororibus Sācti Damiani in Chriſto Salutem.

EGO Frater Frāciſcus paruulus volo ſequi vitam, & paupertatem altiſsimi Domini noſtri IESV Chriſti, & eius Sanctiſsimæ Matris, & perſeuerare in ea vſque in finem. Et rogo vos omnes dominas meas, & conſilium do vobis, vt in iſta ſanctiſsima vita, & paupertate ſemper viuatis. Et cuſtodite vos multūm, ne doctrina, vel conſilio alicuius ab ipſa in perpetuum vllatenus recedatis. Valete in Domino.

EPISTOLA SEXTA

Ad Fratrem Eliam Totius Ordinis Vicarium Generalem.

Reuerendo in Chriſto Patri, Fratri Eliæ totius Ordinis Vicario, Frater Franciſcus in Chriſto Salutem.

FRATER, det tibi Dominus ſuam ſanctam benedictionem. In omnibus ſis patiēs, & benè diſpoſitus. Si in aliquo à fratribus tuis offenderis, accepta referas Deo. In hoc ſoliùm cognoſcam ſi es ſeruus Dei, ſi errantem Fratrem miſericordia reducas ad Deum, & ſi grauiter errantem amare non deſieris. Et ſi aliquo timore humamano id attentare non audeat, pete

pere ab eo ſi miſericordiam cupiat. Et ſi aliquis ſuadente Diabolo ceciderit in aliquod graue peccatum, recurrat ad Guardianum: ille verò trāſmittat ad Prouincialem, qui miſericorditer recipiat; & ſi viderit illum eſſe contritum, dicat illi: Vade, & noli amplius peccare. Vale in Domino.

EPISTOLA SEPTIMA
Ad Eundem.

Reuerendo in Chriſto Patri, Fratri Eliæ totius Ordinis Vicario, Frater Franciſcus in Chriſto Salutem.

IN omnibus, Frater Elia, quæ feceris, plurimum tibi cōmendo charitatem, & patien-

tiam:

Digitized by Google

tiam: multos enim te tolerare oportet, & onus, quod humeris portas, magnum eſt, & graue, animas videlicet multorum. In lege veteri ſummus Sacerdos
Exod. 28. portabat in Rationali iudicij, quod ex humeris ſuper pectus pendebat, nomina duodecim tribuum Iſrael; ſignificans in hoc, quòd vt Prælatus ſubditos ſuos in humeris portat, neceſſe eſt vt eos in pectore geſtet: nã tolerare non poterit, quos amare deſierit. IESVS Chriſtus Dominus noſter, quando voluit
Io. vlt. Petro dare Eccleſiam ſuam, priuſquam oues traderet illi, eum de amore examinauit. Vide ergo ne vllus Fratrum peccet; ſed ſi peccauerit, à facie tua non abeat ſine miſericordia, & correctione, & quia medicus es, offer infirmo medicinam; quoniam, vt dixit Dominus, non

eſt

eſt opus benè habentibus medicus, ſed malè habentibus. Vigila, admone, labora, paſce, ama, expecta, time. Vale in Domino. Mat. 9.

EPISTOLA OCTAVA

Ad Generalem Miniſtrum FR. Minorum.

Reuerendo in Chriſto Patri N. totius Ordinis Generali Miniſtro.

DOMINVS te cuſtodiat, & in ſancta ſua charitate conſeruet. Patientiam in omnibus operibus tuis, mi Frater tibi commendo in tantum, quòd quicunque tibi impedimentum fecerit, ſiue Fratres, ſiue alij, etiam ſi te verberent, omnia

debes

debes habere pro gratia, & ita velis, & non aliud. Et dilige eos, qui iſta faciunt tibi; & non velis, aliud de eis, niſi quantum Dominus dederit tibi. Et in hoc dilige eos, vt velis quòd ſint meliores Chriſtiani. In hoc volo cognoſcere ſi tu diligis Dominum, & me ſeruum ſuum, & tuum, ſi feceris iſtud; videlicet, quòd non ſit aliquis Frater in mundo qui peccauerit, quantumcunque potuerit peccare, quòd poſtquam viderit oculos tuos, nunquam recedat ſine miſericordia tua. Et ſi non quæreret, tu quæras ab eo, ſi vuult miſericordiam. Et ſi ille millies appareret poſteà coram oculis tuis, dilige eum pluſquã me, ad hoc vt trahas eum ad bonum, & ſemper miſerearis talibus. Et iſtud denunties Guardianis, quando poteris,

quòd

quòd per te ſic firmus es facere. Et omnes Fratres, qui ſcirent eum peccaſſe, non faciant verecundiam ei, nec detractionẽ, ſed magis miſericordiam habeant circa ipſum, & teneant priuatum peccatum Fratris ſui; quia non eſt opus ſanis medicus ſed malè habentibus. Si quis Mat. 9. Fratrum inſtigante inimico mortaliter peccauerit, per obedientiam teneatur recurrere ad Guardianum ſuum: & Guardianus ſimiliter per obedientiam teneatur eum mittere Cuſtodi: ipſe verò Cuſtos miſericorditer prouideat ei, ſicut ipſe vellet prouideri ſibi in conſimili caſu. Et iſti penitùs non habeant poteſtatem iniungendi aliam pœnitentiam, niſi illam: Vade, & noli ampliùs peccare. Iſta fac, & vale.

EPI-

EPISTOLA NONA.

Ad Prouinciales Ord. Minorũ:

Dilectis in Chriſto Fratribus Miniſtris, Prouincialibus Ordinis Minorum.

IN regimine veſtro, Fratres Miniſtri, duo vos deprecor: Primum, quòd non ſitis perſonarum acceptatores; Secundum, quòd non præcipiatis facilè per ſanctam obedientiam: quia hoc eſt ſtatim gladium euaginare, quod non debet fieri, niſi matura conſideratione, & magna occaſione. In mandatis moderati, in peccatores miſericordes, in condonando faciles, in victu abſtinentes, in veſtitu pauperes, in verbis manſueti; Deo & officijs veſtris fideles eſtote. Ex operibus verba, & præcepta

eruite,

eruite, ſi vultis quòd ſubditi ex verbis veſtris facienda depromant, & quod ore præcipitis, illi opere compleant. Valete in Domino.

EPISTOLA DECIMA.

Ad Capitulum Generale II.

Reuerendis, & multum diligendis Fratribus vniuerſis, Frater Franciſcus in Chriſto Salutem.

NOMEN Dei audientes, adorate eum cum timore, & reuerentia proni in terra. Tobiæ 13. Ideò miſit vos Deus in mundũ vniuerſum, vt verbo, & opere detis teſtimonium voci eius, & faciatis omnes ſcire quòd nõ eſt alius preter ipſum. In diſciplina, & ſancta obedientia perſeuerate,

uerate ; & quæ promiſiſtis ei bono propoſito, adimplete per omnia. Oro ſicut poſſum, Generalem Miniſtrum, vt faciat Regulam ab omnibus iuuiolabiliter obſeruari. Et Clerici dicant diuinum Officium cum deuotione coram Deo; non attendentes melodiam vocis, ſed conſonantiam mentis. Et benè valete in Domino.

EPISTOLA XI.

Ad Capitulum Generale.

Reuerendis, & multùm diligendis Miniſtro Generali, & cæteris Fratribus Ordinis Minorum, Frater Franciſcus in Chriſto Salutem.

Ioan. 8. QVIA qui ex Deo eſt, verba Dei audit; debemus proin-

proinde nos, Fratres amantiſsimi, qui ſpiritualiùs diuinis ſumus Officijs deputati, nō ſolùm audire, & facere quę dicit Deus, verùm etiam ad inſinuandam in nobis altitudinē Creatoris noſtri, & in ipſo ſubiectionem noſtram, vaſa & officialia cetera cuſtodire, quæ continent verba ſua ſancta. Propterea moneo omnes Fratres meos, & in Chriſto conforto, quatenus vbicunq; inuenerint diuina verba ſcripta, ſicut poſſunt, venerentur; & quantum ad eos ſpectat, ſi non ſunt repoſita benè, vel inhoneſtè iacerent in loco aliquo diſperſa, recolligant, & reponant, honorantes in ſermonibus Dominũ, qui locutus eſt. Multa enim ſanctificantur per verba Dei, & virtute verborum Chriſti Altaris cōficitur Sacramentum. Cōfiteor præterea Deo Patri, &

Infra etiam in Teſtam.

 Filio,

Filio, & Spiritui Sancto, & Beatæ MARIAE perpetuę Virgini, & omnibus Sanctis in Cęlo, & in terra, & Generali Miniſtro huius Religionis noſtræ, ſicut venerabili domino meo, & omnibus Sacerdotibus Ordinis noſtri, & omnibus alijs Fratribus meis benedictis, omnia peccata mea. In multis offendi mea graui culpa, ſpecialiter quòd Regulam, quam Domino promiſi, non ſeruaui, nec Officium, ſicut Regula præcepit, dixi, ſiue negligentia, ſiue infirmitatis meæ occaſione; ſiue quia ignorans ſum, & idiota. Ideoque per omnia oro, ſicut poſſum, Generalem dominum meum Miniſtrum, vt faciat Regulam ab omnibus obſeruari: & Clerici dicant Officium cum deuotione coram Deo, vt poſſint per veritatẽ mentis placere Deo,

Deo, & non cum laſciuitate vocis aures populi de mulcere; & non attendentes melodiam vocis, ſed conſonantiam mentis, vt vox concordet menti, mens verò concordet Deo. Ego enim promitto hæc firmiter cuſtodire, ſicut dederit mihi gratiam Deus, & hæc Fratribus, qui mecum ſunt, obſeruanda tradam in Officio, & ceteris alijs conſtitutis. Quicunque autem Fratrum hæc obſeruare noluerint, non teneo eos Catholicos, nec Fratres meos; nolo etiam ipſos videre, nec loqui, donec pœnitentiam egerint. Hoc dico de omnibus alijs, qui vagando vadunt, poſtpoſita Regulæ diſciplina: quoniam Dominus noſter IESVS Chriſtus dedit vitam ſuam ne perderet Sanctiſsimi Patris obedientiam. Ego Frater Franciſcus homo

Digitized by Google

vilis, & indigna creatura Domini Dei, dico per Dominum I E S V M Chriſtum Generali Miniſtro totius Religionis noſtræ, & omnibus Generalibus Miniſtris, qui poſt eum erunt, & ceteris Cuſtodibus, & Guardianis, qui ſunt, & erunt, vt hoc ſcriptum habeant, operentur, & ſtudioſè reponant. Et exoro ipſos, vt quæ ſcripta ſunt in eo, ſollicitè faciant cuſtodiri, ac diligentiùs obſeruari. Et ſecundùm beneplacitum omnipotentis Dei, nunc, ſemper, donec fuerit mundus iſte, benedicti vos à Domino, qui feceritis iſta; & in æternum Dominus ſit vobiſcum.

Amen.

✠

EPI-

EPISTOLA XII.

Ad Sacerdotes totius Ordinis.

In nomine Sanctæ Trinitatis, & Summæ Vnitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Reuerendis, & multùm diligendis Fratribus vniuerſis, Generali Miniſtro Ordinis Minorum domino ſuo, & ceteris Miniſtris Generalibus, qui poſt eum erunt, & omnibus Miniſtris, & Cuſtodibus, & Sacerdotibus Fraternitatis eiuſdē in Chriſto humilibus, & omnibus ſimplicibus, & obediētibus, pri-

primis, & nouiſſimis; Frater Franciſcus, homo vilis, & caducus, veſter paruus ſeruus, ſalutem in eo qui redemit, & lauit nos in Sanguine ſuo. Dominus IESVS Chriſtus altiſſimus Filius, nomen illi, qui eſt benedictus in ſecula. Amen.

AVDITE domini, filij, & fratres mei, auribus percipite verba mea. Inclinate aures cordis veſtri, & obedite voci Filij Dei. Seruate in toto corde veſtro mādata eius, & cōſilia eius perfecta mente implete.
Tob. 13. Confitemini ei, quoniam bonus, & exaltate eum in operibus veſtris. Tamquam filijs ſe nobis offert Dominus Deus.

Depre-

Deprecor itaque omnes Fratres cum oſculo pedum, & cum charitate qua poſſum, vt omnem reuerentiam, & omnem honorem, quantumcunque poteritis, exhibeatis Corpori, & Sanguini Dñi noſtri Iesv Chriſti, in quo, quæ in Cęlis, & quæ in terris, ſunt pacificata, & reconciliata omnipotenti Deo. Rogo etiam in Dño omnes Fratres meos, Sacerdotes qui ſunt, & erunt, & eſſe cupiunt Altiſsimi, quòd quandocumque voluerint Miſſam celebrare, puri, & purè faciant cum reuerentia verum Sacrificium Sanctiſsimi Corporis, & Sanguinis Domini noſtri Iesv Chriſti, ſancta intentione & munda, non pro vlla terrena re, neque timore, vel amore alicuius hominis, quaſi placentes hominibus. Sed omnis voluntas, quantum adiuuat gratia

Coloſſ. 1.

Omnipotentis, ad eum dirigatur, & ſoli ipſi Deo ſummo tantùm placere deſideretis, quia ipſe ſolus operatur ibi, ſicut ſibi placet. Quoniam ſicut ipſe Dominus dicit, Hoc facite in meã commemorationem; ſi quis aliter fecerit, Iudas traditor efficitur. Recordamini Fratres Sacerdotes, quoniam ſcriptum eſt in lege Moyſi, quòd tranſgredientes in corporalibus, ſine vlla miſeratione per ſententiam Domini moriebantur. Quantò maiora, & peiora meretur pati ſupplicia, qui filium Dei conculcauerit, & Sanguinem Teſtamenti pollutum duxerit, in quo ſanctificatus eſt? & Spiritui ſancto cõtumeliam fecerit? Deſpicit enim homo pollutus, & cõculcat Agnum Dei; quoniam, ſicut dicit Apoſtolus, non dijudicans, & diſcernens ſanctum panem

Luc. 22

Deut. 17. & 19.

Hebr. 10.

1. Cor. 11.

panem Chriſtum ab alijs cibarijs, vel operibus indignis, indignus manducat; cùm Dominus per Prophetam dicat: Maledictus homo qui opus Dei facit negligenter, vel fraudulenter. Et propter Sacerdotes, qui nolunt ponere ſuper id cor in veritate, condemnat nos dicẽs: Maledicam benedictionibus veſtris. Audite Fratres mei: Si beata Virgo MARIA honoratur (vt dignum eſt) quia ipſum portauit in ſanctiſsimo vtero ſuo; ſi beatus Ioannes Baptiſta contremuit, & non audebat tangere Domini verticem; ſi ſepulchrum, in quo per aliquod tempus iacuit, ſic veneratur; quantùm debet eſſe ſanctus, & iuſtus, & dignus, qui non iam moriturum, ſed in æternum victurum, & glorificatum, in quem deſiderant Angeli proſpicere,

Ier. 48.

Malach. 2.

1. Petr. 1.

cere,

Omnipotentis, ad eum dirigatur, & ſoli ipſi Deo ſummo tantùm placere deſideretis, quia ipſe ſolus operatur ibi, ſicut ſibi placet. Quoniam ſicut ipſe Do-
Luc. 22 minus dicit, Hoc facite in meã commemorationem; ſi quis aliter fecerit, Iudas traditor efficitur. Recordamini Fratres Sacerdotes, quoniam ſcriptum eſt in
Deut. 17. & 19. lege Moyſi, quòd tranſgredientes in corporalibus, ſine vlla miſeratione per ſententiam Domini moriebantur. Quantò maiora, & peiora meretur pati ſupplicia, qui filium Dei conculcauerit,
Hebr. 10. & Sanguinem Teſtamenti pollutum duxerit, in quo ſanctificatus eſt? & Spiritui ſancto cõtumeliam fecerit? Deſpicit enim homo pollutus, & cõculcat Agnum Dei; quoniam,
1. Cor. 11. ſicut dicit Apoſtolus, non dijudicans, & diſcernens ſanctum panem

panem Chriſtum ab alijs cibarijs, vel operibus indignis, indignus manducat; cùm Dominus per Prophetam dicat: Maledictus homo qui opus Dei facit negligenter, vel fraudulenter. Et propter Sacerdotes, qui nolunt ponere ſuper id cor in veritate, condemnat nos dicẽs: Maledicam benedictionibus veſtris. Audite Fratres mei: Si beata Virgo MARIA honoratur (vt dignum eſt) quia ipſum portauit in ſanctiſsimo vtero ſuo; ſi beatus Ioannes Baptiſta contremuit, & non audebat tangere Domini verticem; ſi ſepulchrum, in quo per aliquod tempus iacuit, ſic veneratur; quantùm debet eſſe ſanctus, & iuſtus, & dignus, qui non iam moriturum, ſed in æternum victurum, & glorificatum, in quem deſiderant Angeli proſpicere,

Ier. 48.

Malach. 2.

1. Petr. 1.

cere,

cere, contrectat manibus, corde, & ore ſumit, & alijs ad ſumendum præbet? Videte dignitatem veſtram, Fratres Sacerdotes, & eſtote ſancti, quia ipſe ſanctus eſt. Et ſicut ſuper omnes propter hoc myſterium honorauit vos Dominus Deus, ita & vos propter hoc myſterium diligite eum, reueremini, & honorate. Magna miſeria, & miſeranda infirmitas, quando ipſum ſic præſentem habetis, & aliquid aliud in toto mundo curatis. Totus homo paueat, totus mundus contremiſcat, & Cœlum exultet, quando ſuper altare in manibus Sacerdotis eſt Chriſtus Filius Dei viui. O admiranda altitudo! O ſtupenda dignatio! O ſublimitas humilis quòd Dominus vniuerſitatis, Deus, & Dei Filius ſic ſe humiliat, vt pro noſtra ſalute ſub

Leuit. 11.

modica

modica panis formula ſe abſcõdat! Videte Fratres humilitatẽ Dei, & effundite coram illo corda veſtra, & humiliamini, vt & vos exaltemini ab eo. Nihil ergo de vobis retineatis vobis, vt totos vos recipiat, qui ſe vobis exhibet totum. Moneo prætereà; & exhortor in Dominò, vt in locis in quibus morantur Fratres vna tantùm celebretur Miſſa in die, ſecundùm formam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ. Si verò in loco plures fuerint Sacerdotes, ſic ſit, per amorem charitatis, alter contentus audita celebratione Sacerdotis alterius; quia abſentes, & præſentes replet, qui eo digni ſunt, Dominus noſter IESVS Chriſtus. Qui licet in pluribus locis reperiatur, tamen indiuiſibilis manet; & aliqua detrimenta non nouit, ſed vnus verus, ſicut

ci.

ei placet operatur, cum Domino Deo Patre, & Spiritu ſancto Paracleto, in ſæcula ſæculorum. Amen.

EPISTOLA XIII.

Ad vniuerſos Clericos.

Reuerendis in Chriſto dominis meis, vniuerſis Clericis, qui ſunt in toto orbe, & viuunt ſecundùm ſtatuta Catholicæ fidei, Frater Franciſcus paruulus, & minimus ſeruus, Salutem cum omni reuerentia, & oſculo pedum.

QVONIAM debitor factus ſum omnibus, ideò non

non valens amplius præſentialiter verbis meis propter meas infirmitates vobis ſatisfacere, hanc meam recordationem, & admonitionē paucis verbis ſcriptam, cum omni amore, & dilectione ſuſcipite. Attendamus omnes clerici magnum peccatū, & ignorantiam, quam quidam habent ſuper Sanctiſſimum Corpus, & Sanguinem Domini noſtri IESV Chriſti, & ſacratiſſima nomina, & verba eius ſcripta, quæ ſanctificant Corpus. Scimus, quia non poteſt eſſe Corpus, niſi prius ſanctificetur à verbo. Nihil enim habemus, & videmus corporaliter in hoc ſeculo de ipſo Altiſſimo, niſi Corpus & Sanguinem, & realiter nomina, & verba, per quæ facti ſumus, & redempti de morte ad vitam. Omnes autem, illi qui miniſtrant tam ſanctiſſima

Myſte-

Myſteria, conſiderent intra ſe, maximè hi qui indiſcretè miniſtrant, quàm viles ſint Calices, corporalia, & linteamina, vbi ſacrificantur Corpus, & Sanguis Domini noſtri, & à multis in locis vilibus relinquitur, miſerabiliter portatur, & indignè ſumitur, & indiſcretè alijs miniſtratur. Nomina etiam & verba eius ſcripta, aliquãdo pedibus

1. Cor. 2. conculcantur; quia animalis homo non percipit ea quæ Dei sũt. Non mouemur de his omnibus pietate, cùm ipſe pius Dominus in manibus noſtris ſe præbeat, & eum tractemus, & ſumamus quotidie per os noſtrum? An ignoramus, quia debemus venire in manus eius? Igitur de his omnibus, & alijs, citò & firmiter emendemus; & vbicumque fuerit Sãctiſſimum Corpus Domini noſtri IESV Chriſti illicitè collo-

collocatum, & relictum, remoueatur de loco illo, & in loco pretioſo ponatur, & conſignetur. Similiter nomina & verba Domini ſcripta, vbicumque inueniantur in locis immundis, colligantur, & in loco honeſto debeant collocari. Et ſcimus, quia hæc omnia tenemur ſuper omnia obſeruare ſecũdùm præcepta Domini, & cõſtitutiones ſanctæ Matris Eccleſiæ. Et qui hoc non fecerit, ſciat ſe coram Domino noſtro IESV Chriſto in die Iudicij reddere rationem. Hoc ſcriptum vt melius debeat obſeruari, ſciant ſe benedictos à Domino Deo, qui ipſum fecerint exemplari. Dominus noſter IESVS Chriſtus omnes meos dominos ſua ſancta gratia repleat, & confortet.

✠ ✠ ✠

Digitized by Google

EPISTOLA XIIII.

Ad vniuerſos Cuſtodes Fratrum Minorum.

Vniuerſis Cuſtodibus Fratrum Minorum, ad quos iſtæ literæ peruenerint. Frater Franciſcus minimus ſeruorum Dei, Salutem, & ſanctam pacem in Domino.

SCITOTE quòd in conſpectu Dei ſunt quędã res nimis altæ, & ſublimes, quæ aliquando reputantur inter homines pro vilibus & abiectis; & aliç ſunt charę, & ſpectabiles inter homines, quæ coram Deo tenentur pro viliſſimis & abiectis. Rogo vos coram Domino Deo noſtro quantum poſſum, quòd

quòd literas illas, quę tractant de ſanctiſſimo Corpore & Sanguine Domini noſtri, detis Epiſcopis, & alijs Clericis, & memoria retineatis, quę ſuper his vobis cõmendauimus. Aliarum literarum, quas vobis mitto, vt eas detis Gubernatoribus, Conſulibus & Rectoribus, & in quibus continetur, vt publicentur per populos, & Plateas Dei laudes, facite ſtatim multa exẽplaria, & copias, & cùm magna diligentia eas porrigite illis quibus debeant dari. Valete in Domino.

EPISTOLA XV.

Ad Populorum Rectores.

Vniuerſis Poteſtatibus, & Conſulibus, Iudicibus, atq;

Rectoribus vbiq; terrarum, atq; omnibus alijs ad quos iſtæ literæ peruenerint, Frater Franciſcus veſter in Domino ſeruus, paruulus, ac deſpectus, Salutem, & pacem omnibus vobis optans.

Conſiderate, & videte, quoniam dies mortis appropinquat. Rogo ergo vos cum reuerentia, ſicut poſſum, ne propter curas, & ſollicitudines huius ſęculi, quas habętis, Dominum obliuioni tradatis, & à mandatis eius declinetis; quia omnes illi qui eum obliuioni tradunt, & à mandatis eius declinant, maledicti ſunt, & ab eo obliuioni tradentur; & cùm venerit dies mortis, omnia, quæ putabant habere, auferentur ab

eis; &, quantò ſapientiores, & potentiores fuerint in hoc ſæculo, tantò maiora tormenta ſuſtinebunt in Inferno. Vnde firmiter conſulo vobis Dominis meis, vt omni cura, & ſollicitudine poſthabitis, Sanctiſſimum Corpus, & Sanctiſſimum Sanguinem Domini noſtri IESV Chriſti, in eius ſancta commemoratione benignè recipiatis. Et tantum honorem in populo vobis commiſſo, Domino conferatis, vt quolibet ſero annuntietur per nuntium, vel per aliud ſignum, quò Omnipotenti Dño Deo ab vniuerſo populo laudes, & gratiæ referãtur. Et ſi hoc nõ feceritis, ſciatis vos corã Dño Deo veſtro Iesv Chriſto in die Iudicij reddere rationem. Hoc ſcriptũ q apud ſe retinuerint, & obſeruauerint illud, à Dño Deo ſe nouerint benedictos.

EPISTOLA XVI.

Ad Fratrem Leonem.

Frater Leo, Frater Franciſcus tuus Salutem, & pacem.

ITA dico tibi fili mi ſicut mater, quia omnia verba, quæ diximus in via, breuiter in hoc verbo diſpono, & conſilio. Et ſi poſteà oportet propter conſiliũ venire ad me, ita conſilio tibi. In quocumq; modo videtur tibi placere Domino Deo, & ſequi veſtigia, & paupertatem ſuam, faciatis cum benedictione Dñi Dei, & mea obedientia. Et ſi tibi eſt neceſſarium propter animam tuam, aut aliam cõſolationem tuam, & vis Leo mi venire ad me, veni. Vale in Chriſto.

EPI-

EPISTOLA XVII.

Ad Dominam Iacobam de Septemſolijs.

Dominæ Iacobæ, ſeruæ Altiſſimi, Frater Frāciſcus pauperculus IESV Chriſti, Salutem, & ſocietatem Spiritus Sancti in Domino IESV Chriſto.

SCIAS chariſſima, quòd mihi Chriſtus benedictus per ſuam gratiam vitæ meæ terminum futurum in proximo reuelauit. Qua propter ſi vis inuenire me viuum, viſis his literis ad Sanctam MARIAM de Angelis venire feſtina. Nam ſi poſt diem Sabbati veneris, me viuum inuenire non poteris, &

porta tecum pannum, vel cilicium, in quo corpus meum inuoluas, & ceram pro ſepultura. Rogo etiam, quòd portes de illis Comeſtionibus, quas mihi conſueuiſti dare quando infirmabar Romę.

VERBA SACRÆ

Admonitionis Beati Patris FRANCISCI Ad omnes Frates ſuos.

CAPVT I.

De fide erga Deum, de Reuerentia erga Sacramentum Altaris, & de digna eius ſuſceptione.

DIXIT Dominus Diſcipulis ſuis: Ego ſum via, veritas,

veritas, & vita. Nemo venit Ioan.
ad Patrem niſi per me. Si co- 14.
gnouiſſetis me, & Patrem meũ
vtique cognouiſſetis: & amodò
cognoſcetis eum, & vidiſtis eũ.
Dixit ei Philippus: Domine
oſtende nobis Patrem, & ſuffi-
cit nobis. Dixit ei IESVS:
Tantò tempore vobiſcum ſum,
& non cognouiſtis me? Philip-
pe, qui videt me, videt & Pa-
trem meum. Pater lucem habi-
tat inacceſſibilem. Spiritus ſan-
ctus eſt Deus, & Deum nemo
vidit vnquam: ideò non niſi in
ſpiritu videri poteſt, quia ſpiri-
tus eſt qui viuificat, caro autem 1. Tim.
non prodeſt quidquam. Sed nec 6.
Filius, in eo quòd ęqualis eſt Pa-
tri, videtur ab aliquo aliter quã
Pater, aliter quàm Spiritus ſan-
ctus. Vnde omnes qui viderunt Ioan. 1.
Dominum IESVM Chriſtum
ſecundùm humanitatem, & non

viderunt, neque crediderunt ſecundùm Spiritum, & Deitatẽ, ipſum eſſe verum Filium Dei; damnati ſunt. Ita & modò, quia omnes qui vident Sacramentũ, quod ſanctificatur per verba Domini ſuper Altare per manus Sacerdotis in forma panis, & vini, & non vident, & non credunt ſecundùm Spiritum, & Diuinitatem, quòd ſit veraciter Sanctiſſimum Corpus, & Sanguis Dñi noſtri IESV Chriſti, damnati ſunt; ipſo Altiſſimo
Luc. 22 atteſtante, qui ait: Hoc eſt Corpus meum, & Sanguis noui Teſtamenti; & qui mãducat carnem meam, & bibit Sanguinem meum, habet vitam æternam.
Ioan. 6. Qui habet Spiritum Domini, qui habitat in fidelibus ſuis, ille eſt qui recipit Sanctiſſimum Corpus, & Sanguinem Domini: omnes alij, qui non habent de

ſpiritu

ſpiritu eodem, & præſumunt recipere eum, iudicium ſibi mãducant, & bibunt. Vnde Filij hominum, vſquequò graui corde, vt quid diligitis vanitatem, & quæritis mendatium? vt quid non cognoſcitis veritatem, & creditis in Filium Domini? Ecce quotidie humiliat ſe, ſicut quando à regalibus ſedibus venit in vterum Virginis: quotidie venit ad nos ipſe humilis apparẽs: quotidie deſcendit de ſinu ſummi Patris ſuper Altare in manibus Sacerdotis: & ſicut ſanctis Apoſtolis apparuit in vera carne, ita & modò ſe nobis oſtendit in ſacro pane: & ſicut ipſi intuitu carnis ſuæ tantùm eius carnẽ videbant, ſed ipſum Dominum Deum eſſe credebant oculis ſpiritualibus contemplantes; ſic & nos panem, & vinum oculis corporeis videamus, & credamus firmi-

Pſalm. 4.

Digitized by Google

firmiter ſanctiſſimum eius Corpus, & Sanguinem viuum eſſe, & verum. Et tali modo ſemper eſt Dominus cum fidelibus ſuis, ſicut ipſe dixit: Ecce ego vobiſcum ſum, vſque ad conſummationem ſeculi.

Mat. 26.

CAPVT II.

De malo propriæ voluntatis.

Gen. 2. DIXIT Dominus ad Adam: de omni ligno Paradiſi comede: de ligno autem ſcientiæ boni, & mali ne comedas. De omni ligno Paradiſi comedere poterat Adam: quia dum non venit contra obedientiam, non peccauit. Ille enim comedit de ligno ſcientiæ boni, & mali, qui ſibi ſuam voluntatem appropriat, & ſe exaltat de bonis quæ Dominus dedit, & operatur in ipſo:

&

& ſic per ſuggeſtionẽ Diaboli, & tranſgreſſionem mandati, factum eſt ei pomum ſcientię mali. Vnde oportet quòd ſuſtineat pœnam.

CAPVT III.

De perfecta Obedientia.

DIXIT Dominus in Euangelio: qui non renuntiauerit omnibus quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus, & qui voluerit animam ſuam ſaluam facere, perdet eam. Ille homo renuntiat omnibus quæ poſſidet, & perdit corpus ſuum, qui ſe ipſum totum præbet ad obedientiam in manibus ſui Prælati; & quidquid facit aut dicit, quod ipſe ſciat quòd non ſit contra voluntatem eius (dum bonum ſit quod facit) vera obedientia eſt. Luc. 14 Mat. 16

Digitized by Google

Et quando ſubditus viderit meliora, & vtiliora animæ ſuæ, quàm ea quæ ſuus Prælatus præcipiat, ſuam volũtatem ſacrificat Dño; quæ autem ſunt Prælati opera, ſtudeat adimplere. Nam hæc eſt charitatiua obedientia, quia Deo, & proximo ſacrificiũ ſe ipſum facit. Si verò Prælatus præcipiat aliquid ſubdito cõtra animam ſuam, licet ei non obediat, tamen ipſum non dimittat. Et ſi ab aliquibus perſecutionem inde ſuſtinuerit, magis eos diligat propter Dominum. Nam qui potiùs velit perſecutionem ſuſtinere, quàm à ſuis Fratribus ſeparari, verè permanet in perfecta obedientia, quia ponit animã ſuam pro Fratribus ſuis. Sunt enim multi Religioſi, qui ſub ſpecie videndi meliora quàm quæ ſui Prælati præcipiunt, aſpiciunt retro, &

ad

ad vomitum propriæ voluntatis redeunt. Hi homicidæ ſunt, & propter mala ſua multas animas perdere faciunt.

CAPVT IIII.

Quòd nullus ſibi approprìet prælationem.

NON veni miniſtrari, ſed miniſtrare, dicit Domi- Mat.
nus. Illi qui ſunt ſuper alios cō- 20.
ſtituti, tantum de illa prælatione glorientur, quantum ſi eſſent deputati officio abluendi pedes Fratrum: & quantò magis turbarentur de ablata ſibi prælatione quàm de ablato eis officio abluendi pedes, tantò magis ſibi loculos ad periculum animæ componunt.

CA-

Digitized by Google

CAPVT V.

Quod nemo ſuperbiat, ſed glorietur in Cruce Domini.

ATTENDE, ò homo, in quanta excellentia te poſuit Deus, quia creauit, & formauit te ad imaginem dilectiſſimi Filij ſui ſecundùm corpus, & ad ſimilitudinem ſuam ſecundùm ſpiritum. Et omnes creaturæ, quæ ſub cœlo ſunt, ſecundùm ſe ſeruiunt, cognoſcunt, & obediunt Creatori ſuo meliùs quàm tu; & Demones non crucifixerunt eum, ſed tu cum ipſis crucifixiſti eum, & adhuc crucifigis delectando te in vitijs, & peccatis. Vnde ergo potes gloriari? Nam ſi ita eſſes ſubtilis & ſapiens, quòd omnem ſcientiam haberes, & ſcires interpretari

Gen. 1.

tari omnia genera linguarum, & ſubtiliter de rebus Cœleſtibus perſcrutari, in omnibus his non potes gloriari, quia vnus dæmon ſciuit de Cœleſtibus magis, & modò ſcit de terrenis pluſquam omnes homines, licet aliquis fuerit, qui ſummæ ſapiẽtiæ cognitionem à Domino receperit ſpecialem. Similiter ſi eſſes pulchrior & ditior omnibus, & etiam ſi faceres mirabilia, vt dæmones effugares, omnia iſta tibi ſunt cõtraria, & nihil ad te pertinent. In his nihil potes gloriari, ſed in hoc poſſumus gloriari, in infirmitatibus noſtris, & baiulando quotidie Sanctam Crucem Domini noſtri IESV Christi.

✠

Digitized by Google

CAPVT VI.

De Imitatione Domini noſtri IESV Chriſti.

ATTENDAMVS, Fratres omnes bonum Paſtorem, qui pro ouibus ſuis ſaluãdis Crucis ſuſtinuit paſſionem. Oues Domini ſecutę fuerũt eum cum tribulatione & perſecutione, verecundia, & fame, infirmitate & tentatione & ceteris alijs, & de his receperunt à Domino vitam ſempiternam. Vnde magna verecõdia eſt ſeruis Dei, quòd ſancti faciant opera, & nos recitando & prędicando ea, volumus inde recipere gloriam & honorem.

CAPVT VII.

Vt bona opera ſequantur ſcientiam.

DICIT autem Apoſtolus: Littera occidit, ſpiritus autem viuificat. Illi ſunt mortui ad litteram, qui tantùm verba ſola cupiunt ſcire, vt ſapientiores teneantur inter alios, vt poſſint acquirere magnas diuitias, dantes conſanguineis, & amicis. Et illi Religioſi mortui ſunt ad litteram, qui ſpiritum nolunt diuinæ litteræ ſequi, ſed ſola verba magis cupiunt ſcire, & alijs interpretari: & illi ſunt viuificati à ſpiritu diuinę litterę, qui omnē ſcientiam & litteram, quam ſciunt, & cupiunt ſcire (non autem viuunt corpore, ſed verbo, & exemplo) reddunt eam Altiſſimo Domino, cuius eſt omne bonū.

2. Cor. 3.

CAPVT VIII.

De peccato Inuidiæ vitando.

1. Cor. 12. VT ait Apoſtolus, nemo poteſt dicere Dominus IESVS, niſi in Spiritu ſancto; & Non eſt qui faciat bonum, non
Pſalm. 52. eſt vſque ad vnum. Quicumque ergo inuidet fratri ſuo de bono, quod Deus dicit, & facit in ipſo, pertinet ad peccatum blaſphemiæ, quia ipſi Altiſſimo inuidet, qui dicit, & facit omne bonum.

CAPVT IX.

De dilectione inimici.

Mat. 5. DICIT Dominus in Euangelio: Diligite inimicos veſtros, benefacite his qui oderũt vos, & orate pro perſequentibus, &c. Ille veraciter diligit inimi-

inimicum ſuum, qui non dolet de iniuria, quam ſibi fecit, ſed de peccato animæ ſuę vritur propter amorem Dei, & oſtendit ei ex operibus dilectionem.

CAPVT X.

De caſtigatione corporis.

MVLTI ſunt, qui dum peccant, vel iniurias recipiunt, ſępè inculpant inimicū, vel proximum. Sed non eſt ita, quia vnuſquiſque habet in poteſtate ſua inimicum ſuum, videlicet corpus, per quod peccat. Vnde beatus ille ſeruus, qui talem inimicum traditum in ſua poteſtate, ſemper captum tenuerit, & ſapienter ſe ab eo cuſtodierit: quia dum hoc fecerit, nullus alius inimicus viſibilis ei nocere poteſt.

CAPVT XI.

Quòd nemo corrumpatur à zelo malo alterius.

SERVO Dei nulla res debet diſplicere, præter peccatum. Et quocumque modo aliqua perſona peccaret, & propter hoc ſeruus Dei, niſi in charitate, turbaretur, aut iraſceretur, theſaurizat ſibi iram, & culpam. Ille eſt ſeruus Dei, qui nō iraſcitur, neque turbatur pro aliquo; rectè viuit, & ſine proprio. Et beatus eſt cui non remanet aliquid, reddens quæ ſunt Cæſaris, Cæſari; & quæ ſunt Dei, Deo.

Matth. 22.

CAPVT XII.

De cognoſcendo Spiritum Dei.

SIC poteſt cognoſci ſeruus Dei, ſi habet Spiritum Domini; cùm Dominus operatur

Digitized by Google

per ipſum aliquid boni, ſi nec caro eius; neque mens exinde ſe exaltat, quia ſemper contraria eſt omni bono; ſed ſi magis ante oculos ſuos ſe habere vellet viliorem, & in omnibus, alijs hominibus ſe minorem exiſtimaret.

CAPVT XIII.

De patientia in aduerſis.

NON poteſt cognoſci ſeruus Dei, quantam habeat patientiam, & humilitatem, dũ ſatisfactum eſt ei ſecundum voluntatem vel neceſſitatem ſuam. Cum autem venerit tempus, in quo illi qui deberent ſatisfacere ei, faciunt ſibi contrarium; quãtam habet patientiam ibi, & humilitatem, tanta eſt, & nõ plus.

CAPVT XIV.

De paupertate ſpiritus.

Mat. 5. BEATI pauperes ſpiritu, quoniam ipſorum eſt regnum Cælorum. Multi ſunt qui orationibus, & officijs inſiſtentes, multas abſtinentias, & afflictiones in ſuis corporibus faciunt; ſed de ſolo vno verbo, quòd viderint iniuriam eſſe ſuorum corporum, vel de aliqua re, quæ ſibi aufertur, ſcandalizantur ſtatim, & conturbantur. Hi non ſunt verè pauperes ſpiritu. Quia qui verè pauper eſt ſpiritu, ſe ipſum odit, & alios diligit, qui ipſum percutiunt in maxillam.

CAPVT XV.

De pace.

Mat. 5. BEATI pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur. Illi ſunt

ſunt verè pacifici, qui in omnibus, quæ in hoc ſeculo patiuntur propter amorem Domini noſtri IESV Chriſti, in animo, & corpore pacem ſeruant.

CAPVT XVI.

De munditia cordis.

BEATI mundo corde, quoniam ipſi Deum videbunt. Mat. 5.
Verè mundo corde ſunt, qui terrana deſpiciunt, & Cœleſtia quærunt; & ſemper adorare, & videre Dominum Deum viuum, & verum, mundo corde, & animo non deſiſtunt.

CAPVT XVII.

De humilitate ſeruanda in donis Domini.

BEATVS ille ſeruus, qui non magis ſe exaltat de bo-

no quod Dominus dicit, & operatur per ipsũ, quàm de eo quod dicit, & operatur per alium. Peccat enim homo, qui magis vult recipere à proximo ſuo, quàm vult dare de ſe Domino Deo.

CAPVT XVIII.

De compaſſione proximi.

BEATVS homo, qui ſuſtinet proximum ſuum ſecundum ſuam fragilitatem, in eo quod vellet ſuſtineri ab ipſo ſi in conſimili caſu eſſet. Beatus ſeruus, qui omnia bona reddit, & attribuit Domino Deo. Quia qui ſibi aliquid retinuerit, abſcõdit pecuniam Domini Dei ſui; & quod putat habere, auferetur ab eo.

CAPVT XIX.

De humili ſeruo Dei.

BEATVS ille ſeruus, qui non tenet ſe meliorem, quando magnificatur, & exaltatur ab hominibus, ſicut quando tenetur vilis, ſimplex, & deſpectus. Quia quantus eſt homo coram Deo, tantus eſt, & non plus. Væ illi Religioſo, qui ab alijs poſitus eſt in alto, & per ſuam voluntatem non vult deſcendere. Et Beatus ille ſeruus qui non per ſuam voluntatem ponitur in alto, & ſemper deſiderat eſſe ſub pedibus aliorum.

CAPVT XX.

De bono, & vano Religioſo.

BEATVS ille Religioſus, qui non habet iucunditatē,

&

& letitiam, niſi in ſanctiſſimis eloquijs, & operibus Dei, & cũ his perducit homines ad amorẽ Dei in gaudio, & letitia, & exultatione. Et ve illi Religioſo, qui delectatur in verbis otioſis & vanis, & cum his perducit homines ad riſum.

CAPVT XXI.

De inani, & loquaci Religioſo.

BEATVS ille ſeruus, qui non loquitur ſub ſpe mercedis, & omnia ſua nõ manifeſtat, & non eſt velox ad loquendum, ſed ſapiẽter prouidet, quæ debet loqui, & reſpondere. Væ illi Religioſo, qui bona quæ ſibi Dominus oſtendit, non retinet in corde ſuo, & alijs non oſtendit per operationem; ſed ſub ſpe mercedis magis hominibus verbis cupit oſtendere, quam Domino; ipſe

ipſe enim recipit mercedem ſuam, & audientes paruum fructum reportant.

CAPVT XXII.

De correctione patienter ſuſcipienda.

BEATVS ſeruus, qui diſciplinam, accuſationem, & reprehēſionem ab aliquo ita patienter ſuſtinet, ſicut à ſemetipſo. Beatus ſeruus, qui benignè reprehenſus acquieſcit, verecundè obtemperat, humiliter confitetur, & libenter ſasisfacit. Beatus ſeruus, qui non eſt velox ad ſe excuſandum, & humiliter ſuſtinet verecundiam, & reprehenſionem de peccato, vbi non commiſit culpam.

CAPVT XXIII.

De Humilitate.

BEATVS ſeruus, qui ita inuentus eſt humilis inter

ſubdi-

ſubditos Fratres ſuos, ſicut quã-do eſſet inter Prælatos, & Dominos ſuos. Beatus ſeruus, qui ſemper manet ſub virga correctionis. Fidelis ſeruus, & prudens eſt, qui in omnibus ſuis offenſis, non tardat interiùs puniri per contritionem, & exteriùs per confeſſionem, & operis ſatisfactionem.

CAPVT XXIV.

De vera dilectione.

BEATVS ſeruus, qui tãtum diligit fratrem ſuum, quando eſt infirmus, quod non poteſt ei ſatisfacere, quantum quando eſt ſanus, quod poteſt ei ſatisfacere. Et beatus ille, qui tantum diligit fratrem ſuum, cùm eſt longè ab ipſo, ſicut quando eſt cum eo: & non diceret

ceret aliquid poſt ipſum, quod cum charitate non poſſet dicere coram eo.

CAPVT XXV.

Quòd ſerui Dei honorent Clericos.

BEATVS ſeruus, qui portat fidem in Clericis, qui viuunt rectè ſecundum formam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ; & væ illis qui ipſos deſpiciunt: licet enim ſint peccatores, tamen nullus debet eos iudicare, quia ipſe ſolus Dominus reſeruat ſibi eos ad iudicandum. Nam quantò maior eſt omnibus adminiſtratio eorum, quam habent de Sanctiſſimo Corpore, & Sanctiſſimo Sanguine Domini noſtri Iesv Chriſti, quod ipſi recipiunt, & ipſi ſoli alijs miniſtrant, tantò

maius peccatum habent, qui peccant in ipſos, quam in alios omnes homines iſtius mundi.

CAPVT XXVI.

De virtute effugante vitium.

VBI charitas, & ſapientia; ibi nec timor, nec ignorantia. Vbi eſt patientia, & humilitas; ibi nec ira, nec perturbatio. Vbi eſt paupertas cum lętitia; ibi nec cupiditas, nec auaritia. Vbi eſt quies, & meditatio; ibi nec ſollicitudo, nec vagatio. Vbi eſt timor Domini ad atrium ſuū cuſtodiendum, ibi inimicus non poteſt habere locum ad ingrediendum. Vbi eſt miſericordia, & diſcretio; ibi nec ſuperfluitas, nec induratio.

CAPVT XXVII.

De abſcondendo bonum, ne perdatur.

BEATVS ſeruus, qui theſaurizat in Cœlo bona, quæ ſibi Dominus oſtendit; & ſub ſpe mercedis non cupit ea manifeſtare hominibus. Quia ipſe Altiſſimus manifeſtabit opera eius quibuſcunque placuerit. Beatus ſeruus, qui ſecreta Domini obſeruat in corde ſuo. Hæc igitur ſunt verba vitæ & ſalutis; quæ ſi quis elegerit, & fecerit, inueniet vitam, & hauriet ſalutem à Dño. Amen.

VER-

VERBA BEATI PATRIS NOSTRI FRANCISCI

Ad Humilitatem, obedientiam, Deuotionem, & Patientiam, inducentia.

BEATVS ſeruus, qui non tenet ſe meliorem, quando magnificatur, & exaltatur, ab hominibus, ſicuti quando tenetur vilis, ſimplex, & abiectus, & deſpectus: quia quantum eſt homo coram Deo, tantum eſt, & non plus. Væ illi Religioſo, qui ab alijs poſitus eſt in alto, & per ſuam voluntatem non vult deſcendere: & beatus ille ſeruus, qui non per ſuam volũtatem ponitur in alto, & ſemper deſiderat ſubeſſe pedibus aliorum. Beatus ille Religio-

ligioſus, qui non habet iucunditatem, & lętitiam niſi in ſanctiſſimis eloquijs, & in operibus Domini, & cum his perducit homines ad amorem Dei in gaudio, & lętitia. Væ illi Religioſo, qui delectatur in verbis otioſis & vanis, & in his perducit homines ad riſum. Beatus ſeruus, qui diſciplinam, accuſationem, & reprehenſionem ita patienter ab aliquo ſuſtinet, ſicut à ſemetipſo. Beatus ſeruus, qui reprehenſus benignè acquieſcit, verecundè obtemperat, humiliter confitetur, libenter ſatisfacit. Beatus ſeruus, qui non eſt velox ad ſe excuſandum, & humiliter ſuſtinet verecundiam, & reprehenſionem de peccato, vbi non commiſit culpam.

Digitized by Google

DE VIRTVTIBVS quibus decorata fuit Sancta Virgo, & debet eſſe ſancta Anima.

REGINA Sapientia, Dominus te ſaluet, cum tua ſorore ſancta pura ſimplicitate. Domina ſancta paupertas, Dominus te ſaluet, cum tua ſorore ſancta humilitate. Domina ſancta charitas, Dominus te ſaluet, cum tua ſorore ſancta obedientia. Sanctiſſimæ virtutes omnes, vos ſaluet Dominus, à quo venitis, & proceditis. Nullus homo eſt penitus in toto mundo, qui vnam ex vobis poſſit habere niſi prius moriatur. Qui vnam habet, & alias non offendit, omnes habet; & qui vnam offendit, nullam habet, & omnes offendit;

fendit; & vnaquæque confundit vitia,& peccata. Sancta ſapiẽtia confundit Satan, & omnes malitias eius. Pura ſancta ſimplicitas confundit omnem ſapientiam huius mundi,& ſapientiam corporis. Sancta paupertas confundit cupiditatem, & auaritiã, & curas huius ſæculi. Sancta humilitas cõfundit ſuperbiã,& oẽs homines qui ſunt in mundo, ſimiliter & omnia quæ in mũdo sũt. Sancta charitas cõfundit omnes diabolicas, & carnales tentationes, & omnes carnales timores. Sancta obedientia confundit oẽs corporales, & carnales voluntates, & habet mortificatũ corpus ſuum ad obedientiam ſpiritus,& ad obedientiam Fratris ſui, & eſt ſubditus,& ſuppoſitus omnibus hominibus, qui ſunt in mundo; & non tantùm ſolis hominibus, ſed etiam omnibus beſtijs,

Digitized by Google

& feris, vt poſſint facere de eo quidquid voluerint, quantum fuerit eis datum deſuper à Domino. Deo gratias. Amen.

OPVSCVLVM

De vera, & perfecta lætitia Fratrum Minorum.

QVAMVIS Fratres Minores in omni terra dent bonum exemplum magnæ ſanctitatis, & ædificationis, ibi tamen non eſt perfecta lætitia. Et quã-tuis Frater Minor illuminet cęcos, contractos extendat, dæmones pellat, ſurdis auditum, claudis greſſum, mutis verbum reſtituat, &, quod maius eſt, quatriduanum reſuſcitet mortuum; ibi non eſt perfecta lætitia. Et ſi Frater Minor ſciret omnium gentium linguas, & omnes ſciẽtias, & ſcripturas, ita vt ſciret prophe-

prophetare, & reuelare, non ſolùm futura, ſed etiam conſcientias aliorum; ibi non perfecta lætitia. Si Frater Minor loquatur lingua Angelica, & ſciat ſtellarum curſus, & virtutes herbarum, & ſint ei reuelati omnes theſauri terrarum, & ſi cognoſceret virtutes, & proprietates auium, piſcium, animalium, hominum, radicum, lapidum, arborum, & aquarum; ibi non eſt perfecta lætitia. Et ſi Frater Minor ſciret tam ſolemniter prędicare, quòd cõuerteret oẽs infideles ad fidẽ; ibi non eſt perfecta lætitia. Sed quando venimus ad locũ Sãctæ Mariae de Angelis ſic balneati pluuia, & frigore cõgelati, luto etiam deturpati, & fame afflicti, & ad portam loci pulſabimus, & veniet portarius iratus, dicens; Qui eſtis vos? & nos dicemus: Sumus duo de Fratri-

bus veſtris. Et ille è contrario diceret, imò eſtis duo ribaldi, qui itis circumquaque per mundum, pauperum eleemoſynas rapiendo, & non aperiret nobis; ſed faceret nos ſtaret ad niuem, & aquã in frigore, & fame vſq; ad mortem: tunc ſi nos tot repulſas, & iniurias ſine turbatione, & murmuratione tolerauerimus patiẽter, & cogitauerimus, humiliter, & charitatiuè, quòd ille portarius veraciter nos cognoſcit, & quòd Deus excitat linguam eius contra nos; ſcribe; quia ibi eſt perfecta lętitia. Et ſi nos in pulſando pſeuerauerimus, & ille portarius tamquam contra importunos exeat cõtra nos, & duriſſimè nos afficiat alapis, dicens; Recedite hinc pultrones viliſſimi, & ite ad hoſpitale, qui enim eſtis vos? hic penitus non manducabitis: & ſi nos

patien-

patienter hæc portabimus, & iniuriati cum amore pepercerimus toto corde; ſcribe, quia ibi eſt perfecta lętitia. Et ſi nos vndique afflicti, fame vrgente, frigore affligente, nocte inſuper appropinquante pulſabimus, clamabimus, & fletu inſtabimus vt aperiat nobis, & ille inde ſtimulatus dixerit, Iſti ſunt homines procaciſſimi, & proterui, ego pacabo eos: & exiens cum vno fuſte nodoſo, & capiens nos per capucium, ad terram ſuper lutum, & niues proijciet, & taliter nos verberabit cum fuſte prædicto, quòd vndique nos plagis implebit: Si tot mala, ſi tot iniurias, & verbera cum gaudio toleramus, conſiderantes quòd pœnas Chriſti benedicti tolerare, & portare debemus; Scribe, & nota diligenter, quòd ibi eſt perfecta lętitia: & audi conclu-

ſionem: Inter omnia chariſmata Sancti Spiritus, quæ Chriſtus ſeruis ſuis conceſſit, & concedet, præcipuum eſt vincere ſe ipſum, & libenter propter Deum, & charitatem Dei opprobria ſuſtinere. Nam in omnibus mirabilibus ſupradictis nos gloriari non poſſumus, quia non ſunt noſtra, ſed Dei. Quid
1. Cor. 4. enim habes, quod non accepiſti? Si autem accepiſti, quid gloriaris, quaſi non acceperis? Sed in Cruce tribulationis, & afflictionis poſſumus gloriari, quia illud eſt noſtrum. Et ideò dixit
Gal. 6. Apoſtolus: Mihi autē abſit gloriari, niſi in Cruce Dñi noſtri.

Expoſitio Beati Patris ſuper Orationem Dominicam.

PATER noſter beatiſſime, & ſanctiſſime: Creator noſter, Redemptor noſter, & Conſola-

ſolator noſter. *Qui es in Cælis*, in Angelis, in Sanctis, illuminãs eos ad tui cognitionem. Quia tu Domine lux es, inflammans eos ad amorem tuum diuinum: quia tu Domine amor es inhabitans, & implens eos ad beatitudinem: quia tu Domine ſummum bonum es, & æternum bonum, à quo omnia bona, & ſine quo nullum bonum. *Sanctificetur nomen tuum*. Clarificetur in nobis notitia tua, vt cognoſcamus, quæ ſit latitudo beneficiorum tuorum, longitudo promiſſorum, ſublimitas maieſtatis, & profundum iudiciorum. *Adueniat Regnum tuum*, vt regnes in nobis per gratiam tuam, & facias nos venire ad regnum tuum, vbi eſt tui viſio manifeſta, tui dilectio perfecta, tui ſocietas beata, tui fruitio ſempiterna.

Fiat voluntas tua ſicut in cœlo, & in terra. Vt amemus te toto corde, te ſemper cogitando; ex tota anima, te ſemper deſiderando; ex tota mente, omnes intentiones noſtras ad te dirigendo, & honorem tuum in omnibus quærendo, & ex omnibus viribus noſtris, omnes vires & ſenſus animæ, & corporis in obſequium tui amoris, & non in aliud expendendo. Et proximos noſtros amemus ſicut noſmetipſos, omnes ad amorem tuum pro viribus trahendo, de bonis aliorum, ſicut de noſtris gaudendo, in malis compatiendo, & nemini vllam offenſam faciẽdo. *Panem noſtrum quotidianum;* Scilicet dilectum Filium tuum Dominum noſtrum IESVM Chriſtum, *Da nobis hodie*, in memoriam & intelligentiam,
&

& reuerentiam amoris, quem ad nos habuit, & eorum quæ pro nobis dixit, & fecit, & ſuſtulit. *Et dimitte nobis debita noſtra;* per tuam miſericordiam ineffabilem, & Paſſionis dilecti Filij tui Domini noſtri IESV Chriſti virtutem; & per Beatiſſimæ Virginis MARIAE, & omnium electorum tuorum merita, & interceſſionem. *Sicut & nos dimittimus debitoribus noſtris,* & quòd non plenè dimittimus, tu Domine fac nos plenè dimittere, vt inimicos noſtros propter te veraciter diligamus, & pro eis apud te deuotè intercedamus, nulli malũ pro malo reddamus, & omnib⁹ in te prodeſſe ſtudeamus. *Et ne nos inducas in tentationem;* occultam, vel manifeſtã; ſubitã, vel importunã. *Sed libera nos à malo,* preteri-

to, præſenti, & futuro. *Amen*, Spontaneè, & gratis.

Laus Domini Dei Altiſſimi.

TV es Sanctus Dñus Deus, tu es Deus Deorum, qui ſolus facis mirabilia. Tu es fortis. Tu es magnus. Tu es altiſſimus. Tu es omnipotens. Tu es Pater ſanctus, Rex Cęli, & terræ. Tu es trinus & vnus Deus. Tu es bonus, omne bonum, ſummum bonum, Domine Deus, vnus & verus. Tu es amor, & charitas. Tu ſapientia. Tu humilitas. Tu es patientia. Tu es pulchritudo. Tu es ſecuritas. Tu es quies. Tu es gaudium. Tu es ſpes noſtra & lętitia. Tu es iuſtitia, & temperantia. Tu es fortitudo, & prudentia. Tu es omnes diuitiæ ad ſufficiendum. Tu es manſuetudo. Tu es protector. Tu es cuſtos, & defenſor.

Tu

Tu es refugium noſtrum, & virtus. Tu es fides, ſpes, & charitas noſtra. Tu es magna dulcedo noſtra. Tu es bonitas infinita, magnus, & admirabilis, Dominus Deus meus, omnipotens, pius, miſericors, & Saluator.

Oratio.

OMNIPOTENS, æterne, iuſte, & miſericors Deus, da nobis miſeris propter temetipſum facere, quod ſcimus te velle; & ſemper velle, quod tibi placet: vt interiùs mundati & illuminati, & igne Sãcti Spiritus accenſi, poſſimus ſequi veſtigia tui dilectiſſimi Filij Domini noſtri IESV Chriſti, & ad te Altiſſimum ſola tua gratia peruenire. Qui in Trinitate perfecta, & Vnitate ſimplici, viuis & regnas, & gloriaris Deus omnipotens in ſæcula ſæculorum. Amen.

Oratio B. FRANCISCI in ſuæ conuerſionis initio.

MAGNE & glorioſe Deus, & Domine mi IESV Chriſte, illumina, oro te, tenebras mentis meæ. Da mihi fidem rectam, ſpem certam, & charitatem perfectam. Fac vt cognoſcam te Domine, ita vt ego in omnibus omnia ſecundũ tuam ſanctam, & veram voluntatem perficiam. Amen.

Oratio præponenda Horis Canonicis.

SANCTVS, Sanctus, Sanctus Dominus Deus noſter
Apoc. 4. Omnipotens, qui eſt, & qui erat, & qui venturus eſt. Laudemus & ſuperexaltemus eum in ſæcula. Dignus es Domine Deus noſter accipere laudem, gloriam, &

& honorem, & benedictionem. Laudemus, & ſuperexaltemus eũ in ſæcula. Dignus eſt Agnus, qui occiſus eſt, accipere virtutem, & diuinitatem, & ſapientiã, & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem. Laudemus, & ſuperexaltemus eum in ſæcula. ℣. Benedicamus Patrem, & Filium cum Sancto Spiritu. ℞. Laudemus, & ſuperexaltemus eum in ſæcula. ℣. Laudem dicite Deo oẽs ſerui eius, & qui timetis Deum, puſilli & magni. ℞. Laudate, & ſuperexaltate eum in ſęcula. ℣. Laudent cũ glorioſũ Cœli, & terra. ℞. Et ſuperexaltent, & laudent eum in ſæcula. ℣. Et omnis creatura quę in Cęlo eſt, & ſuper terram, & ſubtus terram, terra, & mare, & quæ in eis ſunt. ℞. Laudent, & ſuperexaltent eum in ſæcula. ℣. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui

Sancto

Sancto. ℟. Laudemus, & ſuperexaltemus eum in ſæcula. ℣. Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, &c. ℟. Laudemus, & ſuperexaltemus, &c.

Oratio.

OMnipotens, Sanctiſſime, & altiſſime Deus, omne bonum, & ſummum bonum, totum bonum, qui ſolus es bonus, tibi reddamus omnem laudem, omnem gratiam, omnẽ gloriam, omnem honorem, omnem benedictionem, & omnia bona tibi referamus ſemper. Amen.

Salutatio ad Virginem Mariam.

AVE Domina Sancta, Regina Sanctiſſima, Dei genitrix MARIA, quæ es perpetua Virgo electa, à Sanctiſſimo Patre de Cœlo, quam conſacrauit

cum

cum Sãctiſſimo Filio & dilecto, ac Spiritu ſancto Paraclito: in qua eſt, & fuit omnis plenitudo gratiæ, & omne bonum. Aue eius Palatium. Aue Tabernaculum eius. Aue Mater eius. Et vos omnes ſanctæ Virtutes, quæ per gratiam, & illuminationem Spiritus ſancti infundimini in corda fidelium, vt de infidelibus fideles faciatis. Mater Sanctiſſima Domini noſtri Ieſu Chriſti, Sponſa Spiritus ſancti, ora pro nobis cum Sancto Michaele Archangelo, & omnibus virtutibus Cœlorum, & omnibus Sãctis, tuum dilectiſſimum Filium Dominum noſtrum, & Magiſtrum. Amen.

Oratio ad Virginem Mariam.

SAncta Dei Genitrix, dulcis & decora, Regem morti traditum, Filium tuum dulciſſimũ

Dominum noſtrum Iesvm Chriſtum pro nobis exora, vt ipſe per ſuam pijſſimam clementiã, & virtutem Sanctiſſimæ Incarnationis, & mortis ipſius acerbiſſimæ, nobis indulgeat peccata noſtra. Amen.

Alia Oratio ad eandem B. Virginem Mariam.

SAncta Maria Virgo, non eſt tibi ſimilis nata in mundo in mulieribus; filia, & ancilla altiſſimi Regis Patris Celeſtis, Mater Sanctiſſima Domini noſtri Iesv Chriſti, Sponſa Spiritus ſancti: Ora pro nobis cum S. Michaele Archangelo, & omnibus Virtutibus Cęlorum, & omnibus Sanctis, tuum Sanctiſſimum Filium, dilectiſſimum Dominum noſtrum, & Magiſtrum. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sãcto. Sicut erat, &c. Amen.

Oratio Beati Patris pro obtinenda paupertate.

O Domine IESV, oſtende mihi ſemitas tuę dilectiſſimæ paupertatis; Scio enim, quòd Teſtamentum vetus noui fuit figura. Illis promiſiſti, Quia omnis locus, quem calcauerit pes veſter, veſter erit. Calcare eſt contemnere; paupertas omnia calcat, ergo omnium eſt Regina. Sed Domine mi pie IESV Chriſte miſerere mei, & Domine paupertatis; nam & ego eius amore anxior, nec ſine ipſa requieſcere poſſum. Domine mi tu noſti, qui me de iſta inamoraſti. Sed & ipſa ſedet in triſtitia, ab omnibus repulſa; facta eſt quaſi mulier vidua, domina gentium; vilis & contemptibilis, dum omnium Regina virtutum: &

Deut. 11. Ioſue 1.

Thren. 1.

conqueritur ſedens in ſterquilinio, quòd oēs amici eius ſpreuerunt eam, & facti ſunt eius inimici, & ipſos probant iamdiu eſſe adulteros, & non ſponſos. Vide Domine IESV, quia paupertas pro tanto eſt Regina virtutum, pro quanto relictis Angelorum ſedibus deſcendiſti ad terras, vt ipſam poſſes charitate perpetua deſpōſare, & omnes perfectionis filios in ipſa & ex ipſa, & per ipſam producere: quæ & tibi cum tanta fidelitate adheſit, quòd & in matris vtero inchoauit ſuum obſequium, dum corpus animatum habuiſti omnium minimum. Sed & exeuntem ex vtero in præſepio ſancto recepit & ſtabulo; & conuerſantem in mundo ſic omnibus te priuauit, vt capitis reclinatorio faceret te carere. Sed & fideliſſima conſortia, dum ad bellum

noſtræ redemptionis accederes, te eſt comitata fideliter, & in ipſo paſſionis conflictu indiuiduus armiger aſtitit; & diſcipulis recedentibus, & negantibus nomen tuum, ipſa non diſceſſit, ſed te tunc cum toto comitatu ſuorum Principum, fideliter ſociauit; Imò ipſa matre propter altitudinem Crucis (quæ tamen te ſola tunc fideliter coluit; & affectu anxio tuis paſſionibus iuncta fuit) ipſa (inquam) tali matre, te non valente contingere, domina paupertas, cum omnibus ſuis penurijs tamquam tibi gratiſſimus domicellus, te pluſquam vnquam fuit ſtrictius amplexata; & tuo cruciatu præcordialiùs iuncta. Propter quod nec ſibi vacauit Crucem polire, neo ruſticano more componere, & ipſos clauos (vt creditur) non in ſufficienti numero vulneribus

febricauit, nec ipſos exacuit, nec poliuit; ſed tres rudes, & aſperos, & obtuſos ad adinuandum tuum ſupplicium præparauit. Et dum ſitis moreris ardore, ipſa fidelis ſponſa ſollicitè affuit, vt nec modicũ aquę poſſes habere: ſed & per ſatellites impios tãtæ amaritudinis confecit poculum, quod guſtare potius potuiſti, quàm bibere. In huius igitur ſponſæ ſtrictis amplexibus animam amiſiſti. Sed nec ipſa fidelis ſponſa tuis defuit exequijs ſepulturæ; nec tibi aliquid in ſepulchro, in vnguentis, in linteis habere permiſit, niſi ab alijs mutuatum. Nec hæc ſanctiſſima ſponſa tuæ reſurrectioni defuit, quia in eius amplexus glorioſè reſurgens, in ſepulchro omne mutuatum, & aduentitium reliquiſti. Hanc tecum aſportaſti ad coelos, mundanis relinquens omnia,

omnia, quæ ſunt mundi. Et tunc Dominę paupertati ſignaculum regni cęlorum, ad ſignandum electos volentes incedere per perfectionis ſemitam, reliquiſti. O quis non diligat Dominam paupertatem hanc præ omnibus? A te peto hoc priuilegio conſignari; exopto, hoc theſauro ditari; poſtulo, vt mihi & meis in æternum ſit proprium, pauperrime IESV, propter nomen tuũ nihil poſſe ſub cęlo proprium poſſidere, & alienis rebus ſemper cum vſus penuria, dum viuit caro miſera ſuſtentari. Amen.

Oratio, quam dicere ſolebat, quando Sanctiß. CHRISTI Corpus eleuabat Sacerdos.

DOmine Deus, Cęleſtis Pater, reſpice in hanc glorioſam Chriſti tui faciem, & mi-

 ſerere

ſerere mei, & cęterorum peccatorum, pro quibus benedictus Filius tuus, & Dominus noſter dignatus eſt mori, & pro quorũ ſalute, & conſolatione in Sancto Sacramento Altaris nobiſcum voluit remanere: cum quo tu es, Pater, & Spiritus ſanctus; qui vnus es Deus, & viuis cum Filio, & Spiritu ſancto, in ſęcula ſęculorum. Amen.

Oratio ad impetrandum Diuinum amorem.

ABſorbeat, quæſo, Domine, mentem meam ab omnibus quæ ſub cœlo ſunt, ignita, & melliflua vis amoris tui: vt amore amoris tui moriar, qui amore amoris mei dignatus es mori: per temetipſum Dei Filium, qui cum Patre, &c. Amen.

Alia

Alia in infirmitate.

GRatias tibi ago Domine Deus, de omnibus his doloribus meis, teque nū Domine rogo, vt centuplum, ſi tibi placuerit, addas; quia hoc erit mihi acceptiſſimum, vt affligens me dolore, non parcas, cùm tuæ ſanctæ voluntatis adimpletio, ſit mihi conſolatio ſuperplena.

Oratio pro commendanda ſua Familia.

DOmine, commendo tibi familiam tuam, quam mihi hactenus commiſiſti, & nunc propter infirmitates, quas tu noſti Domine, curam ipſius habere non valens, recommendo eam Miniſtris qui teneantur in die Iudicij coram te Domine reddere rationem, ſi quis Fratrum, propter eorum negligentiam,

Vel malum exemplum, ſeu aſperam correctionem, perierit.

Oratio quotidiana Beati Patris Franciſci.

DEvs meus, & omnia. Quis es tu dulciſſime Domine Deus meus, & quis ſum ego vermiculus ſeruus tuus? Sanctiſſime Domine, vellem te diligere. Dulciſſime Domine, vellem te diligere. Domine Deus, ego vobis totum cor meum, & corpus meum dedi, & vehementer deſidero, ſi tamen ſcire poſſem, pro veſtro amore plura facere.

Teſtamentum Beati Patris Franciſci.

DOminus ita dedit mihi Fratri Franciſco incipere facere pœnitentiam: quia cùm eſſem in peccatis, nimis mihi videbatur amarū videre leproſos; ſed ipſe Dominus adduxit me

me inter illos, & feci miſericordiam cum illis. Et recedēte me ab ipſis, id quod videbatur mihi amarum, conuerſum fuit mihi in dulcedinem animæ, & corporis. Et poſteà parum ſteti, & exiui de ſeculo. Et Dominus dedit mihi talem fidem in Eccleſijs ſuis, vt ita ſimpliciter adorarem, & dicerem: Adoramus te Sanctiſſime Domine IESV Chriſte hic, & ad omnes Eccleſias tuas, quæ ſunt in toto mūdo, & benedicimus tibi, quia per Sāctam Crucē tuam redemiſti mūdum. Poſtea dedit mihi Dominus, & dat tantam fidem in Sacerdotibus, qui viuunt ſecundū formam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ propter Ordinem ipſorum, quòd ſi facerent mihi perſecutionem, volo recurrere ad ipſos. Et ſi haberem tantam ſapientiam, quantam Salomon habuit, & inueni-

uenirem pauperculos Sacerdotes huius ſæculi, in Eccleſijs, in quibus morantur, nolo prędicare contra voluntatem ipſorum. Et ipſos, & omnes alios volo timere, amare, & honorare, ſicut meos Dominos. Et nolo in ipſis conſiderare peccatum, quia Filium Dei cerno in ipſis, & dñi mei ſunt. Hęc propter hoc facio, quia nihil video corporaliter in hoc ſæculo de ipſo altiſſimo Filio Dei, niſi Sanctiſſimum Corpus, & Sanguinem ſuum, quod ipſi recipiunt, & ipſi ſoli alijs adminiſtrant. Et hæc ſanctiſſima myſteria volo ſuper omnia honorari, & venerari, & in locis precioſis collocari. Sanctiſſima nomina, & verba eius ſcripta vbicunque inuenero in locis illicitis, volo colligere, & rogo q colligantur, & in loco honeſto collocentur. Et omnes Theologos

gos. & qui miniſtrant nobis ſanctiſſima verba diuina, debemus honorare, & venerari, ſicut eos qui miniſtrant nobis ſpiritum, & vitam. Et poſtquam Dominus dedit mihi curam de Fratribus, nemo oſtendebat mihi quid deberem facere, ſed ipſe Altiſſimus reuelauit mihi, quòd deberem viuere ſecundũ formam Sancti Euangelij. Et ego paucis verbis, & ſimplicibus feci ſcribi, & Dominus Papa confirmauit mihi. Et illi qui veniebant ad recipiẽdum vitam iſtam, omnia quæ habere poterant, pauperibus erogabant. Et erant contenti tunica vna, intus & foris repetiata (qui volebant) cum cingulo & braccis, & nolebamus plus habere. Officium dicebamus nos Clerici ſecũdum alios Clericos: Laici dicebant Pater noſter. Et ſatis libenter manebamus in Ec-

Digitized by Google

cleſijs pauperculis, & derelictis, & eramus idiotæ, & ſubditi omnibus. Et ego manibus meis laborabã, & volo laborare, & omnes alij Fratres firmiter volo q laborent de laboritio quod pertinet ad honeſtatem. Et qui neſciunt, diſcant, non propter cupiditatem recipiendi pretium laboris, ſed propter bonum exemplum, & ad repellendum otioſitatem. Et quando non daretur nobis pretium laboris, recurramus ad menſam Domini, petendo eleemoſynam oſtiatim. Salutationem hanc reuelauit mihi Dominus, vt diceremus; Dominus det tibi pacem. Caueant ſibi Fratres, vt Eccleſias, & habitacula, & omnia alia quæ pro ipſis conſtruuntur, penitus non recipiant, niſi eſſent ſicut decet ſanctam paupertatem, quam in Regula promiſimus, ſemper

ibi hoſpitantes ſicut aduenæ, & peregrini. Præcipio firmiter per obedientiam Fratribus vniuerſis, quòd vbicunque ſunt, non audeant petere aliquam litteram in Curia Romana per ſe, nec per interpoſitam perſonam, nec pro Eccleſia, nec pro alio loco, neque ſub ſpecie prædicationis, neque pro perſecutione ſuorum corporum: ſed vbicunque non fuerint recepti, fugiant ad aliam terram, ad faciendum pœnitentiam, cum benedictione Dei. Et firmiter volo obedire Generali Miniſtro huius Fraternitatis, & illi Guardiano quem ſibi placuerit mihi dare. Et ita volo eſſe captus in manibus ſuis, vt non poſſim ire, vel facere cõtra volũtatem ſuam, quia Dominus meus eſt. Et quamuis ſim ſimplex, & infirmus, tamen ſemper volo habere Clericum, qui mihi

Digitized by Google

Faciat Officium, ſicut in Regula continetur. Et omnes alij Fratres ita teneantur firmiter obedire Guardianis ſuis, & facere Officium ſecundum Regulam. Et ſi aliqui inuenti eſſent, qui nō facerent Officium ſecundū Regulam, & vellent alio modo variare, aut non eſſent Catholici; omnes Fratres vbicunque ſunt, per obedientiam teneantur, quod vbicunque inuenerint aliquem ipſorum, proximiori Cuſtodi illius loci, vbi ipſum inuenerint, debeant præſentare. Et Cuſtos teneatur per obedientiam ipſū firmiter cuſtodire, ſicut hominē in vinculis die, noctuq; ita quod non poſſit eripi de manibus ſuis, donec propria ſua perſona ipſum repræſentet in manibus ſui Miniſtri. Et Miniſter teneatur firmiter per obedientiam mittere ipſum per tales Fratres, qui die,

noctúq; cuſtodiant ipſum, ſicut hominem in vinculis, donec repræſentent ipſum coram Domino Oſtienſi, qui eſt Dominus Protector, & Corrector iſtius Fraternitatis.

Et non dicant Fratres, Hæc eſt alia Regula; quia hæc eſt recordatio, admonitio, & exhortatio, & meũm Teſtamẽtum, quod ego Frater Franciſcus paruulus veſter facio vobis Fratribus meis benedictis, propter hoc, vt Regulam, quam Domino promiſimus, meliùs Catholicè obſeruemus. Et Generalis Miniſter, & omnes alij Miniſtri, & Cuſtodes per obedientiam teneantur in iſtis verbis non addere, vel minuere. Et ſemper hoc ſcriptum habeant ſecum iuxta Regulam, & in omnibus Capitulis, quæ facient, quando legunt Regulam, legant & iſta

 verba.

Digitized by Google

verba. Et omnibus Fratribus meis Clericis, & Laicis, præcipio firmiter per obedientiam, vt non mittant gloſas in Regula, nec in iſtis verbis; dicendo: ita volunt intelligi. Sed ſicut dedit mihi Dñus purè, & ſimpliciter dicere, & ſcribere Regulã, & iſta verba; ita ſimpliciter, & purè ſine gloſa intelligatis, & cum ſancta operatione vſque in finem obſeruetis. Et quicunq; hæc obſeruauerit, in Cœlo repleatur benedictione altiſſimi Patris Cœleſtis, & in terra repleatur benedictione dilecti Filij ſui, cum Sanctiſſimo Spiritu paracleto, & omnibus virtutibus Cœlorum, & omnibus Sanctis. Et Ego Frater Franciſcus paruulus, & veſter ſeruus in Dño, quantũcũq; poſſum cõfirmo vobis intus, & foris iſtam ſanctiſſimam benedictionem. Amen.

Laudes Teſtamenti B. Patris noſtri Franciſci.

O Teſtamentum pacis, Teſtamentum nulla obliuione delendum, nulla dedignatione ſpernendum, nulla ſuperordinatione contraria mutandum! Teſtamentum, inquam, non morte teſtatoris, ſed immortalis vitæ condonatione ſancitum. Beatus qui non ſpernit, vel abijcit charitatis incorruptibile Teſtamentum, fertile humilitatis feudum, deſiderabilem paupertatis theſaurum, tanti Patris ſibi traditione legatum.

Auctoris Anonymi ſunt hæ laudes.

B. P.

FRANCISCI

OPVSCVLORVM

Tomus Secundus.

PRIMA REGVLA,

Quam

SERAPHICVS PATER

ſcripſit Fratribus Minoribus,

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

HAEC eſt vita, quã Frater Frãciſcus petijt ſibi concedi, & confirmari à Dño Papa Innocentio, & conceſſit, & confirmauit eam ſibi,

ſibi, & ſuis Fratribus, habitis, & futuris. Frater Franciſcus, & quicumque erit caput iſtius Religionis, promittit obedientiã, & reuerentiam Domino Innocentio Papæ, & eius ſucceſſoribus obedire.

CAPVT I.

Quòd Fratres debent viuere in obedientia, ſine proprio, & in caſtitate.

Regula, & vita iſtorum Fratrum hæc eſt, ſcilicet viuere in obedientia, & in caſtitate, & ſine proprio; & Domini noſtri IESV Chriſti doctrinam, & veſtigia ſequi, qui dicit: Si vis perfectus eſſe, vade, & vende omnia, & da pauperibus, & habebis theſaurum in Cœlo; & veni & ſequere me. & Si quis vult poſt me venire, abneget ſemetipſum, & tollat Crucem ſuã,

Mat. 19

Luc. 9. & 14.

& ſequatur me? Item: Si quis vult venire poſt me, & non odit patrem ſuum, & vxorem, & filios, & fratres, & ſorores, adhuc autem & animam ſuam, non poteſt eſſe meus diſcipulus. Et
Mat. 19. omnis qui reliquerit patrem, aut matrē, fratres, aut ſorores, vxorem, aut filios, domos, aut agros, propter me, centuplum accipiet, & vitam æternam poſſidebit.

CAPVT II.

De receptione, & veſtitu Fratrum.

SI quis diuina inſpiratione volens accipere hãc vitam, venerit ad noſtros Fratres, benignè recipiatur ab eis: qui ſi fuerit firmus accipere vitã noſtrã, multùm caueant Fratres ſibi, ne de ſuis temporalibus negotijs ſe intromittant: ſed ad ſuum Miniſtrum, quàm citiùs poterunt, cum

enim repræſentét. Miniſter verò benignè recipiat ipſum, & confortet, & vitæ noſtræ tenorem ei diligenter exponat. Quo facto, prædictus, ſi vult, & poteſt ſpiritualiter, & ſine impedimento, vēdat omnia ſua, & ſtudeat pauperibus erogare. Caueant autē Fratres, & Miniſtri Fratrum, ꝙ de negotijs ſuis nullo modo ſe intromittant. Nec accipiant aliquam pecuniam, nec per ſe, nec per interpoſitam perſonam. Si tamen indiguerint, alia neceſſaria corporis, pręter pecuniā, accipere poſſunt Fratres cauſa neceſſitatis, ſicut alij pauperes. Et cùm reuerſus fuerit, Miniſter concedat ei pannos probationis vſque ad annum, ſcilicet duas tunicas ſine caputio, & cingulum, & braccas, & caparonem vſq; ad cingulum. Finito verò anno, & termino probationis, recipiatur

ad obedientiam. Poſteà non licebit ei ad aliam Religionem accedere, nec extra obedientiā euagari, iuxta mandatum Domini Papæ. Si autem aliquis venerit, qui ſua dare non poteſt ſine impedimento, & habet ſpiritualem voluntatem, relinquat illa, & ſufficit ei. Nullus recipiatur contra formam, & inſtitutionem Sanctæ Eccleſiæ.

Alij verò, qui promiſerunt obedientiam, habeant vnicam tunicam cum caputio, & aliam ſine caputio, ſi neceſſe fuerit, & cingulum & braccas. Et omnes Fratres vilibus veſtibus induantur, & poſſint eas repeciare de ſaccis, & alijs pecijs, cum benedictione Dei; quia Dominus dicit in Euangelio: Qui in veſte

Mat. 11. pretioſa ſunt, & in delicijs, & qui mollibus veſtiuntur, in domibus Regum ſunt. Et licet dicantur

hypo-

hypocritæ, non tamen ceſſent benefacere. Nec quærant caras veſtes in hoc ſęculo, vt poſſint habere veſtimentum in Regno Cœlorum.

CAPVT III.

De diuino Officio, & ieiunio.

DIcit Dominus: Hoc genus dæmoniorum nō poteſt exire, niſi in ieiunio, & oratione. Et iterum: Cũm ieiunatis, nolite fieri ſicut hypocritæ triſtes. Propter hoc omnes Fratres, ſiue Clerici, ſiue Laici, faciant diuinum Officiũ, Laudes, & Orationes ſecundũm quod debent facere. Clerici faciant Officium, & dicant pro viuis, & pro mortuis ſecũdum cõſuetudinem Clericorum. Pro defectu autem, & negligentia Fratrum omni die dicant, Miſerere mei Deus, cum Pater noſter,

Marc. 9.
Mat. 6.

ſter; & pro Fratribus defunctis dicant: De profundis, cum Pater noſter. Et libros neceſſarios ad implendum eorum Officium poſſint habere. Et Laicis ſcientibus legere Pſalterium, liceat illud habere. Alijs verò neſcientibus litteras, librum habere non liceat. Laici verò dicant, Credo in Deum, & viginti quatuor Pater noſter, cum Gloria Patri. Pro Tertia, Sexta, Nona, pro qualibet iſtarũ ſeptẽ Pater noſter, cum Gloria Patri. Pro Veſperis autem duodecim; pro Completorio ſeptem, & Credo in Deum, cum Gloria Patri. Pro mortuis ſeptem Pater noſter, cum Requiem æternã. Et pro defectu, & negligentia Fratrum, tria Pater noſter, qualibet die.

Et ſimiliter omnes Fratres ieiunent à feſto Omnium Sancto-

rum vſque ad Natale, & ab Epiphania, quando Dominus noſter IESVS Chriſtus incepit ieiunare, vſque ad Paſcha. Alijs verò temporibus non teneantur ſecundùm hanc vitam, niſi ſexta feria ieiunare. Et liceat eis manducare de omnibus cibis, qui apponũtur eis, ſecundùm Sanctum Euangelium. Luc. 10. c

CAPVT IV.

De Miniſtris & alijs Fratribus, qualiter ordinentur.

IN nomine Domini: Omnes Fratres, qui conſtituuntur Miniſtri, & ſerui aliorum Fratrum, in locis quibus fuerint, collocent ſuos Fratres, quos ſæpè viſitent, & ſpiritualiter moneant, & confortent. Et omnes alij Fratres mei benedicti diligenter obediant eis, in his quæ ſpectant ad ſalutem animæ, & nõ

ſunt contraria vitæ noſtræ. Et faciant inter ſe ſicut dicit Do-
Mat. 7. minus: Quæcunq; vultis vt faciant vobis homines, & vos facite illis; & quod tibi non vis fieri, non facias alteri. Et recordetur Miniſtri, & ſerui, quòd
Mat. 20. dicit Dominus, Non veni miniſtrari, ſed miniſtrare; & quòd cõmiſſa eſt eis cura animarũ Fratrum; de quibus ſi aliquid perderetur propter eorum culpam, & malum exemplum, in die Iudicij oportebit eos reddere rationem coram Domino IESV Chriſto.

CAPVT V.

De correctione Fratrum in offenſione.

Hebr. 10. IDeoq; animas veſtras, & Fratrum veſtrorũ cuſtodite, quia horrendum eſt incidere in manus Dei viuentis. Si quis autem

Miniſtrorum alicui Fratrum aliquid contra vitam noſtram præceperit, vel contra animam ſuã, non tenetur ei obedire; quia illa obedientia nõ eſt, in qua delictũ, vel peccatum committitur. Veruntamen omnes Fratres, qui ſunt ſub Miniſtris, & ſeruis Fratrum Minorum, & Seruorum, conſiderent rationabiliter, & diligenter, ſi vederint aliquem illorum carnaliter, & non ſpiritualiter ambulare pro rectitudine vitæ noſtræ; poſt tertiam admonitionem, ſi non ſe emendauerit, in Capitulo Pentecoſtes renuntient Miniſtro, & Seruo totius Fraternitatis, nulla contradictione impediente. Si verò inter Fratres, vbicumque ſint, fuerit aliquis Frater, volens carnaliter, & non ſpiritualiter ambulare; Fratres, cum quibus eſt, moneant eum; & inſtruant, &

cor-

Digitized by Google

corripiant humiliter, & diligenter. Quòd ſi ille poſt tertiam admonitionem noluerit ſe emẽdare; quàm citiùs poſſint mittãt eum, vel ſignificent ſuo Miniſtro & Seruo; qui Miniſter, & Seruus de eo faciat, ſicut ſibi ſecundùm Deum meliùs videbitur expedire. Et caueant omnes Fratres, tàm Miniſtri & Serui, quàm alij, quòd propter peccatum alterius, vel malum exemplum non turbentur, & iraſcantur; quia Diabolus propter delictum vnius vult multos corrumpere; ſed ſpiritualiter, ſicut poſſunt, admoueant eum qui peccauit; quia nõ
Mat. 9. eſt ſanis opus medicis, ſed malè habentibus. Similiter omnes Fratres non habeant poteſtatem vel dominationẽ, maximè inter ſe. Sicut enim Dominus dicit
Mat. 20. in Euangelio, Principes gentiũ dominantur eorũ, & qui maiores

ſunt,

ſunt, poteſtatem exercent in eos. Non ſic erit inter Fratres, ſed quicunq; voluerit inter eos maior fieri, ſit eorũ miniſter & ſeruus; & qui maior eſt inter eos, fiat ſicut minor. Nec aliquis Fratrum malum faciat, vel malũ dicat alteri, imò magis per charitatem ſpiritus voluntariè ſeruiãt & obediant inuicem. Et hæc eſt vera, & ſancta obedientia Dñi noſtri IESV Chriſti. Et omnes Fratres quomodocunq; declinauerint à mandatis Dñi, & extra obedientiam euagauerint, ſicut dicit Propheta, ſciãt ſe eſſe maledictos extra obediẽtiã, quouſq; ſteterint in tali peccato ſciẽter. Et quando perſeuerant in mandatis Dñi, quæ promiſerũt per Sanctum Euangelium, & vitam ipſorum, ſciant ſe in vera obedientia ſtare, & benedicti ſint à Domino. Pſalm. 118.

CA-

CAPVT VI.

De recurſu Fratrum ad Miniſtrum, & quòd aliquis Frater non vocetur Prior.

FRatres, in quibuſcunque locis ſunt, ſi non poſſunt vitã noſtram obſeruare, quàm citiùs poſſunt, recurrant ad ſuum Miniſtrum, hoc ipſi ſignificantes. Miniſter verò taliter ſtudeat eis prouidere, ſicut vellet ſibi fieri, ſi in conſimili caſu eſſet. Et nullus vocetur Prior, ſed generaliter omnes vocentur Fratres Minores, & alter alterius lauet pedes.

CAPVT VII.

De modo ſeruiendi, & laborandi.

OMnes Fratres, in quibuſcũq; locis fuerint apud aliquos

ad

ad ſeruiendum, vel ad laborandum, non ſint camerarij, nec cellarij, nec præſint in domibus eorum quibus ſeruiunt, nec recipiāt aliquod officium, quod ſcandalū generet, vel animæ ſuæ faciat detrimentum: ſed ſint Minores, & ſubditi omnibus qui in eadem domo ſunt. Et Frates, qui ſciunt laborare, laborent, & eandem artem exerceant quam nouerint, ſi non ſit contra ſalutem animæ ſuæ, & honeſtè poterunt operari. Nam, ait Propheta, labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es, & benè tibi erit. Et Apoſtolus: Qui non vult laborare, non māducet. Et vnuſquiſq; in eadem arte, & officio in quo vocatus eſt, permaneat. Et poſſint pro labore accipere omnia neceſſaria, præter pecuniam; & cùm neceſſe fuerit, vadant pro eleemoſynis, ſicut alij pauperes.

Pſalm. 127.

2. Theſal. 3.

Digitized by Google

Et liceat eis habere ferramẽta, & inſtrumenta ſuis artibus neceſſaria. Omnes Fratres ſtudeãt bonis operibus inſudare; quia ſcriptum eſt: Semper facito aliquid boni, vt te Diabolus inueniat occupatum. Et iterum: Otioſitas eſt animæ inimica. Idcircò ſerui Dei ſemper Orationi vel alicui bonæ operationi inſiſtere debent. Caueant ſibi Fratres, vbicunque fuerint, in eremis, vel in alijs locis, quòd nullum locum ſibi approprient, nec alicui defendant. Et quicumque ad eos venerint, amicus, vel aduerſarius, fur, vel latro, benignè recipiatur. Vbicumq; ſunt Fratres, vel in quocumq; loco ſe inuenerint, ſpiritualiter, & diligẽter debeant ſe reuidere, & honorare ad inuicem ſine murmuratione. Et caueant ſibi, quòd non oſtendant ſe triſtes extrinſecus,

Eccli. 33.

ſecus, nubiloſos, & hypocritas; ſed oſtendant ſe gaudentes in Domino, hilares, & conuenienter gratioſos.

CAPVT VIII.

Quod Fratres non recipiant pecuniam.

DOminus præcepit in Euangelio: Videte, & cauete ab omni malitia, & auaritia; & attēdite vobis à ſollicitudinibus huius ſęculi, & à curis huius vitę. Vnde nullus Fratrū, vbicūq; ſit, & quocumque vadit, aliquo modo tollat, nec recipiat, nec recipi faciat pecuniam, aut denarios; nec occaſione veſtimentorum, nec librorum, nec pro pretio alicuius laboris; imò nulla occaſione, niſi propter manifeſtam neceſſitatem infirmorum Fratrum; quia non debemus maiorem vtilitatem habere, & reputare

Luc. 21.

putare in pecunia & denarijs, quàm in lapidibus. Et illos vult Diabolus obcęcare, qui eam appetunt, vel reputant lapidibus meliorem. Caueamus ergo, quia omnia reliquimus; ne pro tam modico regnum Cœlorum perdamus. Et ſi in aliquo loco inuenerimus denarios, de his non curemus, tamquam de puluere, quem pedibus calcamus; quia vanitas vanitatum, & omnia vanitas. Et ſi fortè (quod abſit) aliquem Fratrem contigerit pecuniam, vel denarios colligere, vel habere, excepta ſolũmodò prædicta infirmorũ neceſſitate; omnes Fratres teneant eum pro falſo Fratre, & fure, & latrone, & loculos habente, niſi verè pœnituerit. Et nullo modo Fratres recipiant, nec recipi faciant, nec quærant, nec quæri faciant pecuniam, vel eleemoſynam, nec denarios

Eccle. 1.

narios pro aliquibus domibus, vel locis, nec cum perſona, prò talibus locis pecuniam, vel denarios quærente, vadant. Alia autem ſeruitia, quæ non ſint contraria vitæ noſtræ, poſſunt Fratres in talibus locis facere cũ benedictione Dei. Fratres tamẽ in manifeſta neceſſitate leproſorum, poſſunt pro eis quærere eleemoſynam. Caueant tamen multùm à pecunia. Similiter caueant omnes Fratres, ne pro aliquo turpi lucro terras circumeant.

CAPVT IX.

De petenda eleemoſyna.

OMnes Fratres ſtudeãt ſequi humilitatem, & paupertatem Domini noſtri IESV Chriſti; & recordentur, quòd nihil aliud oportet nos habere de toto mundo; ſicut dicit

ſuperuenerit, liceat vniuerſis Fratribus, vbicumq; fuerint, vti omnibus cibis, quos poſſunt ho-
Mar. 2. mines manducare, ſicut Dñus noſter dicit de Dauid, qui comedit panes propoſitionis, quos nō licebat comedere, niſi Sacerdo-
Luc. 21. tibus. Et recordentur quòd dicit Dominus: attendite vobis ne fortè grauentur corda veſtra in crapula, & ebrietate, & ſuperueniat vobis repentina dies illa, tamquam laqueus; laqueus enim ſuperueniet ſuper oẽs, qui ſedent ſuper faciẽ orbis terræ. Similiter tẽpore manifeſtę neceſſitatis, faciant oẽs de eorum neceſſarijs, ſicut eis Dñus gratiã largietur, quia neceſſitas non habet legem.

CAPVT X.

De infirmis Fratribus.

SI quis Fratrum in infirmitatẽ inciderit, vbicumque fuerit, alij

alij Fratres non dimittant eum, niſi conſtituatur vnus de Fratribus, vel plures, ſi neceſſe fuerit, qui ſeruiant ei, ſicut vellent ſibi ſeruiri. Sed in maxima neceſſitate poſſunt ipſum dimittere alicui perſonæ, quæ debeat ſuæ ſatisfacere infirmitati. Et Rogo Fratrem infirmũ, vt referat de omnibus gratias Creatori; & qualem vult eum Dominus, talẽ ſe eſſe deſideret, ſiue ſanum, ſiue infirmũ; quia omnes quos Deus ad vitam pręordinauit ęternam, flagellorum atque infirmitatum ſtimulis, & compunctionis ſpiritu erudit, ſicut dicitur in Apocalypſi: Ego quos amo, corrigo, & caſtigo. Si autem turbabitur, ſiue iraſcetur contra Deum, ſiue contra Fratres; vel ſi fortè ſollicitè poſtulauerit medicinas, nimis deſiderans liberare carnem citò morituram, quæ eſt animæ inimi- Apoc. 3.

corripiant humiliter, & diligenter. Quòd ſi ille poſt tertiam admonitionem noluerit ſe emẽdare; quàm citiùs poſſint mittãt eum, vel ſignificent ſuo Miniſtro & Seruo; qui Miniſter, & Seruus de eo faciat, ſicut ſibi ſecundùm Deum meliùs videbitur expedire. Et caueant omnes Fratres, tàm Miniſtri & Serui, quàm alij, quòd propter peccatum alterius, vel malum exemplum non turbentur, & iraſcantur; quia Diabolus propter delictum vnius vult multos corrumpere; ſed ſpiritualiter, ſicut poſſunt, adiuuent eum qui peccauit; quia nõ
Mat. 9. eſt ſanis opus medicis, ſed malè habentibus. Similiter omnes Fratres non habeant poteſtatem vel dominationẽ, maximè inter ſe. Sicut enim Dominus dicit
Mat. 20. in Euangelio, Principes gentiũ dominantur eorũ; & qui maiores
ſunt,

ſunt, poteſtatem exercent in eos. Non ſic erit inter Fratres, ſed quicunq; voluerit inter eos maior fieri, ſit eorũ miniſter & ſeruus; & qui maior eſt inter eos, fiat ſicut minor. Nec aliquis Fratrum malum faciat, vel malũ dicat alteri, imò magis per charitatem ſpiritus voluntariè ſeruiãt & obediant inuicem. Et hæc eſt vera, & ſancta obedientia Dñi noſtri IESV Chriſti. Et omnes Fratres quomodocunq; declinauerint à mandatis Dñi, & extra obedientiam euagauerint, ſicut dicit Propheta, ſciãt ſe eſſe maledictos extra obediẽtiã, quouſq; ſteterint in tali peccato ſciẽter. Et quando perſeuerant in mandatis Dñi, quæ promiſerunt per Sanctum Euangelium, & vitam ipſorum, ſciant ſe in vera obedientia ſtare, & benedicti ſint à Domino.

Pſalm. 118.

CA-

CAPVT VI.

De recurſu Fratrum ad Miniſtrum, & quòd aliquis Frater non vocetur Prior.

FRatres, in quibuſcunque locis ſunt, ſi non poſſunt vitā noſtram obſeruare, quàm citius poſſunt, recurrant ad ſuum Miniſtrum, hoc ipſi ſignificantes. Miniſter verò taliter ſtudeat eis prouidere, ſicut vellet ſibi fieri, ſi in conſimili caſu eſſet. Et nullus vocetur Prior, ſed generaliter omnes vocentur Fratres Minores, & alter alterius lauet pedes.

CAPVT VII.

De modo ſeruiendi, & laborandi.

OMnes Fratres, in quibuſcũq; locis fuerint apud aliquos

ad

ad ſeruiendum, vel ad laborandum, non ſint camerarij, nec cellarij, nec præſint in domibus eorum quibus ſeruiunt, nec recipiāt aliquod officium, quod ſcandalū generet, vel animæ ſuæ faciat detrimentum: ſed ſint Minores, & ſubditi omnibus qui in eadem domo ſunt. Et Fratres, qui ſciunt laborare, laborent, & eandem artem exerceant quam nouerint, ſi non ſit contra ſalutem animæ ſuæ, & honeſtè poterunt operari. Nam, ait Propheta, labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es, & benè tibi erit. Et Apoſtolus: Qui non vult laborare, non mādicet. Et vnuſquiſq; in eadem arte, & officio in quo vocatus eſt, permaneat. Et poſſint pro labore accipere omnia neceſſaria, præter pecuniam; & cùm neceſſe fuerit, vadant pro eleemoſynis, ſicut alij pauperes.

Pſalm. 127.

2. Theſal. 3.

I Et

Et liceat eis habere ferramēta, & inſtrumenta ſuis artibus neceſſaria. Omnes Fratres ſtudeāt bonis operibus inſudare; quia ſcriptum eſt: Semper facito ali-
Eccli. 33. quid boni, vt te Diabolus inueniat occupatum. Et iterum: Otioſitas eſt animæ inimica. Idcircò ſerui Dei ſemper Orationi vel alicui bonæ operationi inſiſtere debent. Caueant ſibi Fratres, vbicunque fuerint, in eremis, vel in alijs locis, quòd nullum locum ſibi approprient, nec alicui defendant. Et quicumque ad eos venerint, amicus, vel aduerſarius, fur, vel latro, benignè recipiatur. Vbicumq; ſunt Fratres, vel in quocumq; loco ſe inuenerint, ſpiritualiter, & diligēter debeant ſe reuidere, & honorare ad inuicem ſine murmuratione. Et caueant ſibi, quòd non oſtendant ſe triſtes extrinſecus,

ſecus, nubiloſos, & hypocritas; ſed oſtendant ſe gaudentes in Domino, hilares, & conuenienter gratioſos.

CAPVT VIII.

Quòd Fratres non recipiant pecuniam.

DOminus præcepit in Euangelio: Videte, & cauete ab omni malitia, & auaritia; & attẽdite vobis à ſollicitudinibus huius ſęculi, & à curis huius vitę. Vnde nullus Fratrũ, vbicũq; ſit, & quocumque vadit, aliquo modo tollat, nec recipiat, nec recipi faciat pecuniam, aut denarios; nec occaſione veſtimentorum, nec librorum, nec pro pretio alicuius laboris; imò nulla occaſione, niſi propter manifeſtam neceſſitatem infirmorum Fratrum; quia non debemus maiorem vtilitatem habere, & re- Luc. 21.

putare in pecunia & denarijs, quàm in lapidibus. Et illos vult Diabolus obcęcare, qui eam appetunt, vel reputant lapidibus meliorem. Caueamus ergo, quia omnia reliquimus; ne pro tam modico regnum Cœlorum perdamus. Et ſi in aliquo loco inuenerimus denarios, de his non curemus, tamquam de puluere, quem pedibus calcamus; quia vanitas vanitatum, & omnia vanitas. Et ſi fortè (quod abſit) aliquem Fratrem contigerit pecuniam, vel denarios colligere, vel habere, excepta ſolũmodò prædicta infirmorũ neceſſitate; omnes Fratres teneant eum pro falſo Fratre, & fure, & latrone, & loculos habente, niſi verè pœnituerit. Et nullo modo Fratres recipiant, nec recipi faciant, nec quærant, nec quæri faciant pecuniam, vel eleemoſynam, nec denarios

Eccle. 1.

narios

narios pro aliquibus domibus, vel locis, nec cum perſona, pro talibus locis pecuniam, vel denarios quærente, vadant. Alia autem ſeruitia, quæ non ſunt contraria vitæ noſtræ, poſſunt Fratres in talibus locis facere cũ benedictione Dei. Fratres tamẽ in manifeſta neceſſitate leproſorum, poſſunt pro eis quærere eleemoſynam. Caueant tamen multùm à pecunia. Similiter caueant omnes Fratres, ne pro aliquo turpi lucro terras circumeant.

CAPVT IX.

De petenda eleemoſyna.

OMnes Fratres ſtudeãt ſequi humilitatem, & paupertatem Domini noſtri IESV Chriſti; & recordentur, quòd nihil aliud oportet nos habere de toto mundo; ſicut dicit

1.Tim. 6. Apoſtolus: Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti ſimus. Et debent gaudere quãdo conuerſantur inter viles, & deſpectas perſonas, inter pauperes & debiles, infirmos & leproſos, & iuxta viam mendicantes. Et cùm neceſſe fuerit, vadant pro eleemoſynis, & non verecũdentur, & magis recordentur, quia Dominus noſter IESVS Chriſtus filius Dei viui omnipotentis, poſuit faciem ſuam, vt petram duriſſimam, nec verecundatus eſt, & fuit pauper, & hoſpes, & vixit de eleemoſynis ipſe, & beata Virgo, & Diſcipuli eius. Quando facerent eis homines verecundiam, & nollent eis dare eleemoſynam, referant inde gratias Deo, quia de verecundijs recipient magnum honorem ante tribunal Dñi noſtri IESV Chriſti. Et ſciant quòd vere-

verecundia, non patientibus, ſed inferentibus, imputatur. Et eleemoſyna eſt hereditas, & iuſtitia, quæ debetur pauperibus, quam nobis acquiſiuit Dominus noſter IESVS Chriſtus. Et Fratres qui eam acquirendo laborant, magnam mercedem habebunt, & faciunt lucrari, & acquirere tribuentes: quia omnia quæ homines faciunt in hoc mundo, peribũt; ſed de charitate, & de eleemoſynis quas fecerint, habebunt præmium a Domino. Et ſecurè manifeſtet vnus alteri neceſſitatem ſuam, vt ſibi neceſſaria inueniat, & miniſtret. Et quilibet diligat, & nutriat Fratrem ſuũ, ſicut mater diligit, & nutrit filiũ ſuum, in quibus Deus eis gratiã largiatur. Et qui nõ manducat, manducantem non ſpernat; & qui manducat, non manducantẽ non iudicet. Et quãdo neceſſitas Rom. 19.

ſuperuenerit, liceat vniuerſis Fratribus, vbicumq; fuerint, vti omnibus cibis, quos poſſunt ho-
Mar. 2. mines manducare, ſicut Dñus noſter dicit de Dauid, qui comedit panes propoſitionis, quos nō licebat comedere, niſi Sacerdo-
Luc. 21. tibus. Et recordentur quòd dicit Dominus: attendite vobis ne fortè grauentur corda veſtra in crapula, & ebrietate, & superueniat vobis repentina dies illa, tamquam laqueus; laqueus enim ſuperueniet ſuper oẽs, qui ſedent ſuper faciẽ orbis terræ. Similiter tẽpore manifeſtę neceſſitatis, faciant oẽs de eorum neceſſarijs, ſicut eis Dñus gratiã largietur, quia neceſſitas non habet legem.

CAPVT X.

De infirmis Fratribus.

SI quis Fratrum in infirmitatẽ inciderit, vbicumque fuerit, alij

alij Fratres non dimittant eum, niſi conſtituatur vnus de Fratribus, vel plures, ſi neceſſe fuerit, qui ſeruiant ei, ſicut vellent ſibi ſeruiri. Sed in maxima neceſſitate poſſunt ipſum dimittere alicui perſonæ, quæ debeat ſuæ ſatisfacere infirmitati. Et Rogo Fratrem infirmũ, vt referat de omnibus gratias Creatori; & qualem vult eum Dominus, talẽ ſe eſſe deſideret, ſiue ſanum, ſiue infirmũ; quia omnes quos Deus ad vitam preordinauit eternam, flagellorum atque infirmitatum ſtimulis, & compunctionis ſpiritu erudit, ſicut dicitur in Apocalypſi: Ego quos amo, corrigo, & caſtigo. Si autem turbabitur, ſiue iraſcetur contra Deum, ſiue contra Fratres; vel ſi fortè ſollicitè poſtulauerit medicinas, nimis deſiderans liberare carnem citò morituram, quæ eſt animæ Apoc. 3.

inimi-

Digitized by Google

inimica; à malo ſibi euenit, & carnalis eſt, & non videtur eſſe de Fratribus, quia plus diligit corpus quàm animam.

CAPVT XI.

Quòd Fratres nõ blaſphemẽt, nec detrahant; ſed diligant inuicem.

ET omnes Fratres caueant ſibi vt nõ calumnientur aliquem, nec cõtendant verbis, ſed ſtudeant retinere ſilentiũ, quandocumq; eis Dominus gratiam largietur. Nec litigent inter ſe, nec cum alijs; ſed primò curent humiliter reſpondere, dicentes:
Luc.17 Serui inutiles ſumus. Et non iraſcantur, quia omnis qui iraſci-
Mat. 5. tur fratri ſuo, reus erit iudicio, qui autem dixerit fratri ſuo, racha, reus erit gehennæ ignis. Et diligant ſe inuicem, ſicut Dñus
Io.15. dicit: Hoc eſt præceptum meũ,

vt

Digitized by Google

Vt diligatis inuicem, ſicut dilexi vos. Et oſtendant ex operibus dilectionem, quam debēt ad inuicem, ſicut dicit Apoſtolus: Nō 1. Io. 3.
diligamus verbo, aut lingua, ſed opere, & veritate. Neminem blaſphement, nec murmurent, nec detrahant alijs; quia ſcriptū eſt: Suſurrones, & detractores Eccli.
ſunt Deo odibiles. Et ſint mo- 28.
deſti omnes monſtrantes man- Rom. 1
ſuetudinem ad omnes homines; nec iudicent, nec condemnent. Et, ſicut dicit Dominus, non cō- Luc. 6.
ſiderent minima peccata aliorū, imò magis ſua recogitēt in amaritudine animæ ſuæ. Et contendant intrare per anguſtam portam, qui dicit Dominus: Anguſta porta, & arcta via eſt, quæ du- Mat. 7.
cit ad vitam, & pauci ſunt qui inueniunt eam.

inimica; à malo ſibi euenit, & carnalis eſt, & non videtur eſſe de Fratribus, quia plus diligit corpus quàm animam.

CAPVT XI.

Quòd Fratres nõ blaſphemẽt, nec detrahant; ſed diligant inuicem.

ET omnes Fratres caueant ſibi vt nõ calumnientur aliquem, nec cõtendant verbis, ſed ſtudeant retinere ſilentiũ, quandocumq; eis Dominus gratiam largietur. Nec litigent inter ſe, nec cum alijs; ſed primò curent humiliter reſpondere, dicentes.
Luc. 17 Serui inutiles ſumus. Et non iraſcantur, quia omnis qui iraſci-
Mat. 5. tur fratri ſuo, reus erit iudicio, qui autem dixerit fratri ſuo, racha, reus erit gehennæ ignis. Et diligant ſe inuicem, ſicut Dñus
Io. 15. dicit: Hoc eſt præceptum meũ,

Vt diligatis inuicem, ſicut dilexi vos. Et oſtendant ex operibus dilectionem, quam debẽt ad inuicem, ſicut dicit Apoſtolus: Nõ 1. Io. 3.
diligamus verbo, aut lingua, ſed opere, & veritate. Neminem blaſphement, nec murmurent, nec detrahant alijs; quia ſcriptũ eſt: Suſurrones, & detractores Eccli. 28.
ſunt Deo odibiles. Et ſint modeſti omnes monſtrantes man- Rom. 1
ſuetudinem ad omnes homines; nec iudicent, nec condemnent. Et, ſicut dicit Dominus, non cõ- Luc. 6.
ſiderent minima peccata aliorũ, imò magis ſua recogitẽt in amaritudine animæ ſuæ. Et contendant intrare per anguſtam portam, qui dicit Dominus: Anguſta porta, & arcta via eſt, quæ du- Mat. 7.
cit ad vitam, & pauci ſunt qui inueniunt eam.

CAPVT XII.

De malo viſu, & frequentia mulierum vitanda.

1. Co. 5. OMnes Fratres, vbicumque ſunt, vel vadunt, caueant ſibi a malo viſu, & frequentia mulierum. Et nullus cũ eis conſilietur ſolus. Sacerdos honeſtè loquatur cum eis, dãdo pœnitentiã, vel aliud ſpirituale conſilium. Et nulla penitus mulier ab aliquo Fratre recipiatur ad obedientiam; ſed dando ſibi cõſilium ſpirituale, vbi voluerit, agat penitẽtiam. Et multum oẽs nos cuſtodiamus, & omnia mẽbra noſtra teneamus, quia dicit Dñus: Omnis qui viderit mulierem ad concupiſcendum eam, jam mœchatus eſt cum ea in corde ſuo.

Luc. 6.

Mat. 5.

CAPVT XIII.

De præſũptione fornicationis.

SI quis Fratrum, Diabolo inſtigante, fornicaretur, habitũ, quem ex ſua turpitudine amiſit, ex toto deponat, & à noſtra Religione penitus expellatur, & poſteà pœnitentiam faciat de peccatis.

CAPVT XIV.

Quomodo Fratres debeant ire per mundum.

QVando Fratres vadunt per mundum, nihil portent per viam, nec ſaculum, nec perã, Luc. 10.
nec panem, nec pecuniam, nec virgam. Et in quamcumque domum intrauerint, dicant primũ: Pax huic domui. Et in eadem domo manentes, edant, & bibant quæ apud illos ſunt. Non reſi-

Luc. 6. reſiſtant malo, ſed ſi quis eos in maxillam percuſſerit, præbeant ei alteram; & qui auferret eis veſtimentum, & tunicam, non prohibeant. Omni petenti ſe tribuant; ſed ſi quis auferret quæ ſua ſunt, non repetant.

CAPVT XV.

Quod Fratres non teneant beſtiam, nec equitent.

INiungo oĩbus Fratribus meis, tàm Clericis, quàm Laicis, euntibus per mundum, licet morãtibus in locis, quòd nullo modo apud ſe, nec apud alium, & aliquo modo beſtiã aliquã habeãt. Nec eis liceat eqtare, niſi infirmitate, vel magna neceſſitate cogantur.

CAPVT XVI.

De euntibus inter Sarracenos, & alios infideles.

Mat. 10 DIxit Dñus: Ecce ego mitto vos ſicut oues in medio luporum.

porum. Eſtote ergo prudentes ſicut ſerpentes, & ſimplices ſicut columbæ. Vnde quicũq; Fratrũ diuina inſpiratione voluerint ire inter Sarracenos, & alios infideles, vadant de licentia ſui Miniſtri, & Serui. Miniſter verò det eis licentiam, & non cõtradicat, ſi viderit eos eſſe idoneos ad mittẽdum. Nam tenebitur Domino reddere rationem, ſi in hoc, vel in alijs ꝓceſſerit indiſcretè. Fratres verò qui vadunt, poſſunt duobus modis ſpiritualiter inter alios conuerſari. Vnus modus eſt, quòd non faciant lites, nec cõtẽtiones, ſed ſint ſubditi omni humanæ creaturæ propter Deũ, & confiteantur ſe eſſe Chriſtianos. Alius modus eſt, quòd cùm viderint placere Deo, annuntiẽt verbum Dei, vt credant in Deũ omnipotentem, Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum Crea-

1. Petr. 2.

torem

torem omnium, Redemptorem, & Saluatorem Filium; vt baptizentur, & Chriſtiani efficiantur: quia niſi quis renatus fuerit ex
Io. 3. aqua, & Spiritu ſancto, nō poteſt intrare in Regnum Dei. Hæc, & alia quę placuerint Domino, ipſis & alijs dicere poſſunt, quia dicit
Mat. 10 Dominus in Euangelio: Omnis qui cōfitebitur me coram hominibus, confitebor, & ego eū corā Patre meo, qui eſt in Cœlis. Et qui erubuerit me, & meos ſermones, hunc Filius hominis erubeſcet, cū venerit in maieſtate ſua, & Patris, & Sanctorum Angelorum. Et omnes Fratres, vbicūq; ſunt, recordentur quòd dederunt ſe, & reliquerūt ſua corpora Dn̄o noſtro Iesv Chriſto, & pro eius amore debent ſe exponere inimicis, tàm viſibilibus, quàm inuiſibilibus; quia dicit Dn̄us: Qui
Mat. 10 perdiderit animā ſuam propter me,

me, ſaluam faciet eam in vitam æternam. Beati qui perſecutionem patiũtur propter iuſtitiam, quoniam ipſorum eſt Regnum Cœlorum. Si me perſecuti sũt, Io. 15.
& vos perſequentur. Si autem perſequũtur vos in vna Ciuitate, fugite ad aliam. Beati eſtis, cùm Mat. 10
vos oderint homines, & maledixerint vos, & exprobrauerint, & eiecerint nomẽ veſtrum tamquam malum, & cùm dixerint omne malum aduerſum vos mẽtientes propter me. Gaudete in illa die, & exultate, quoniã merces veſtra multa eſt in Cęlis. Di- Luc. 12
co autem vobis amicis meis, nolite timere eos qui occidunt corpus, & poſt hæc non habent amplius quid faciant. Videte ne terreamini. In patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras. Qui au- Luc. 21
tem perſeuerauerit vſq; in finem hic ſalus erit. Mat. 10

CAPVT XVII.

De Prædicatoribus.

NVllus Fratrum prędicet cõtra formam, & institutionem Sanctæ Eccleſiæ, niſi conceſſum fuerit ſibi à ſuo Miniſtro. Caueat ergo ſibi Miniſter, ne alicui indiſcretè concedat. Omnes tamẽ Fratres operibus prædicẽt. Et nullus Miniſter, vel Prædicator approprìet ſibi miniſterium, vel officium prædicationis; ſed quacumque hora ei iniunctũ fuerit, ſine omni contradictione dimittant ſuum officium. Vnde deprecor in charitate, (quę Deus
1. Io. 4. eſt) omnes Fratres meos Prædicatores, oratores, & laboratores, tàm Clericos, quàm Laicos, vt ſtudeãt ſe humiliare in omnibus, non gloriari, nec in ſe gaudere, nec intrinſecus ſe exaltare de bonis verbis, & operibus; imò de

nullo

nullo bono, quod dicit, vel facit Deus, & operatur in eis aliquando, & per ipſos, ſecundum quod ipſe Dominus dicit: Veruntamen in hoc nolite gaudere, quia ſpiritus ſubijciuntur vobis. Et firmiter ſciamus, quòd non pertinent ad nos niſi vitia, & peccata. Et magis debemus gaudere, cùm in tentationes varias inciderimus, & cùm ſuſtinemus quaſcumque animæ, vel corporis anguſtias, aut tribulationes in hoc mundo propter vitam æternam. Omnes ergo, Fratres, caueamus ab omni ſuperbia, & vana gloria. Cuſtodiamus nos à ſapientia huius mũdi, & à prudentia carnis. Spiritus enim carnis vult, & ſtudet multũ ad verba habenda, ſed parum ad operationem, & quærit non religionem, & ſanctitatem ſpiritus, ſed vult, & deſiderat religionem, & ſanctitatem foris apparentem. Luc. 10.

hominibus; & iſti ſunt, de quibus
Mat. 6. dicit Dominus: Amen dico vobis, receperunt mercedem ſuam.
Spiritus autẽ Domini vult mortificatam & deſpectam, vilem, & abiectam, & opprobrioſam eſſe carnem, & ſtudet ad humilitatẽ, & patientiam, & puram ſimplicitatem, & veram pacẽ ſpiritus. Et ſuper omnia deſiderat diuinũ timorem, & diuinam ſapientiam, & diuinum amorem Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Et omnia bona Deo altiſſimo, & ſummo reddamus, & omnia bona ipſius eſſe recognoſcamus, & de omnibus eis gratias referamus, à quo bona cuncta procedunt, & ipſe altiſſimus, & ſummus ſolus, & verus Deus habeat, & ei reddãtur, & ipſe recipiat omnes honores, & reuerentias, & omnes laudes, & benedictiones, & oẽs gratias, & omnem gloriam, cuius
eſt

eſt omne bonum, qui ſolus eſt bonus. Et quando videmus, vel audimus malum dici, vel fieri, vel blaſphemari Deum, nos benedicamus, & benefaciamus, & laudemus Deum, qui eſt benedictus in ſæcula ſæculorum. Amen. Luc. 18.

CAPVT XVIII.

Qualiter Miniſtri conueniant ad inuicem.

QVolibet anno vnuſquiſque Miniſter cũ Fratribus ſuis poſſit conuenire, vbicumque placuerit eis, in feſto S. Michaelis Archangeli, de his quæ ad Deum pertinent tractaturus. Oẽs verò Miniſtri, qui ſunt in Vltramarinis, & Vltramontanis partibus, ſemel in tribus annis, & alij Miniſtri ſemel in anno veniant ad Capitulum in feſto Pentecoſtes apud Sanctam Mariam de Portiũcula, niſi à Miniſtro, & Seruo

totius Fraternitatis aliter fuerit ordinatum.

CAPVT XIX.

Quod oẽs Fres viuãt catholicè.

OMne Fratres ſint Catholici, viuant, & loquãtur Catholicè. Si quis verò errauerit à fide, & vita Catholica, in dicto, vel in facto, & non ſe emendauerit, à noſtra Fraternitate penitus expellatur. Et omnes Clericos, & omnes Religioſos, habeamus pro dominis, in his quæ ſpectant ad laudem animæ, & à noſtra Religione non deuiant, & Ordinem, & Officium eorum, & adminiſtrationem in Dño veneremur.

CAPVT XX.

De Confeſſione Fratrũ, & perceptione corporis, & sãguinis Dñi noſtri IESV Chriſti.

FRatres benedicti, tâm Clerici, quàm Laici, confiteantur peccata

peccata ſua Sacerdotibus noſtræ Religionis. Et ſi non poſſunt, cõfiteãtur alijs diſcretis, & Catholicis Sacerdotibus, ſciẽtes firmiter, & attendentes, quòd à quibuſcumque Sacerdotibus acceperint pœnitentiam, & abſolutionẽ, abſoluti erunt proculdubio ab illis peccatis, ſi pœnitentiam ſibi iniunctam procurauerint humiliter, & fideliter obſeruare. Si verò tunc Sacerdotem habere non poterunt, cõfiteantur Fratri ſuo, ſicut dicit Apoſtolus Iacobus: Confitemini alterutrum peccata veſtra. Non tamẽ ob hoc dimittãt recurrere ad Sacerdotes; quia poteſtas ligandi atq; ſoluendi ſolis Sacerdotibus eſt conceſſa. Et ſic contriti, & cõfeſſi ſumãt Corpus, & Sãguinem Domini noſtri IESV Chriſti cum magna humilitate, & veneratione, attendẽtes quod ipſe Dominus dicit: Qui

Iacob. 5.

Io. 6. manducat meam carnem, & bibit meum Sanguinem, habet vi-
Luc. 22 tam æternam. & : Hoc facite in meam commemorationem.

CAPVT XXI.

De laude & exhortatione, quā poſſunt facere oēs Fratres.

ET hanc talem exhortationē, & laudē omnes Fratres mei, quandocumque placuerit eis anūtiare poſſunt, & inter quoſcumq; homines, cum benedictione Dei: Timete, & honorate, laudate & benedicite. Gratias agite, & adorate Dominum Deum omnipotentem in Trinitate & vnitate, Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum, Creatorem omniū. Facite pœnitentiam, agite dignos fructus pœnitentiæ, quia ſcitote quod citò moriemur. Date, &
Luc. 6. dabitur vobis. Dimittite, & dimittetur vobis, & ſi non dimiſeritis

ritis, Dominus non dimittet vobis pecca ta veſtra. Beati qui moriuntur in pœnitentia, quia erunt in Regno Cœlorum. Væ illis, qui non moriũtur in pœnitentia, quia erũt filij Diaboli, cuius opera faciunt, & ibunt in ignem æternũ. Cauete, & abſtinete ab omni malo, & perſeuerate vſque in finem in bono.

CAPVT XXII.

De admonitione Fratrum.

ATtendamus omnes, Fratres, quia dicit Dominus. Diligite inimicos veſtros, benefacite his qui oderunt vos. Nam & Dominus noſter IESVS Chriſtus cuius veſtigia ſequi debemus, traditorem ſuum vocauit amicum, crucifixoribus ſponte ſe obtulit. Amici ergo noſtri ſunt omnes illi, qui iniuſtè nobis inferunt tribulationes, anguſtias, vere- Mat. 5.

recun-

recundias, & iniurias, dolores, & tormenta, martyrium & mortẽ, quos multùm diligere debemus; quia ex hoc quod nobis inferunt, habemus vitá æternam. Et odio habeamus corpus noſtrum cum ſuis vitijs, & peccatis, quia carnaliter viuendo vult nobis auferre amorem Domini noſtri IESV Chriſti, & vitam æternam, & ſeipſum cum omnibus perdere in Infernũ. Quia nos propter culpam ſumus fętidi, miſeri, & bono contrarij; ad mala autem prõptij; & voluntarij; quia ſicut dicit
Mat. 15 Dominus in Euangelio. De corde hominum procedunt, & exeũt cogitationes malæ, adulteria, fornicationes, homicidia, furta, & auaritia, nequitia, dolus, falſa teſtimonia, blaſphemia, ſuperbia, ſtultitia. Hęc omnia mala ab intus de corde hominis procedunt, & hæc ſunt quę coinquinant animam.

animam. Nunc autem poſtquam dimiſimus mundum, nil aliud habemus facere, niſi vt ſolliciti ſimus voluntatem Domini ſequi, & placere ipſi. Multũ caueamus ne ſimus terra ſecus viam, vel petroſa, vel ſpinoſa, ſecũdum quod dicit Dominus in Euangelio: Semen, eſt verbum Dei. Quod autem ſecus viam cecidit, & conculcatum eſt, hi ſunt qui audiunt verbum Dei, & non intelligunt; & confeſtim venit Diabolus, & rapit quod ſeminatum eſt in cordibus eorum, ne credentes ſalui fiant. Quod autem ſuper terram cecidit, hi ſunt qui cùm audierint verbum, ſtatim cum gaudio ſuſcipiunt illud: facta autem tribulatione, & perſecutione propter verbum, continuò ſcandalizantur, & hi radicem in ſe non habent, ſed temporales ſunt, quia ad tẽpus credunt, & in tempore ten- Luc. 8.

tatio-

tationis recedunt. Quod autem in ſpinis cecidit, hi ſunt qui verbum Dei audiunt, & ſollicitudo, & ærumnæ iſtius ſeculi, & fallacia diuitiarum, & circa reliqua concupiſcentiæ introeuntes ſuffocant verbum, & ſine fructu afficiuntur. Quod autem in terram bonam ſeminatum eſt, hi ſunt qui in corde bono, & optimo audiẽtes verbum intelligũt, & retinẽt, & fructum afferunt in patientia. Et proptereà nos, Fratres, ſicut dicit Dñus, dimittamus mortuos
Mat. 8. ſepelire mortuos ſuos, & multùm caueamus à malitia, & ſubtilitate Satanæ, qui vult ne homo mẽtem ſuam, & cor habeat ad Dñm Deum, & circuiens deſiderat cor hominis ſub ſpecie alicuius mercedis, vel adiutorij tollere, & ſuffocare verbum, & præcepta Dñi à memoria; & vult cor hominis per ſæcularia negotia, & curam

excęca-

excęcare, & ibi habitare; ſicut dicit Dominus: Cùm immundus ſpiritus exit ab homine, ambulat per loca arida, & inaquoſa, quærens requiem, & non inueniens, dicit: Reuertar in domum meam vnde exiui. Et veniens inuenit eam ſcopis mundatam, & ornatā. Tūc vadit, & aſſumit alios ſeptē ſpiritus nequiores ſe, & ingreſſi habitant ibi, & fiunt nouiſſima hominis, peiora prioribus. Vnde, Fratres, cuſtodiamus nos multū, ne ſub ſpecie alicuius mercedis, vel adiutorij, vel operis, perdamus, aut tollamus mētem noſtrā à Domino. Sed in ſancta charitate, quæ Deus eſt, rogo omnes Fratres, tàm Miniſtros quā alios, vt omni impedimento remoto, & omni cura, & ſolicitudine poſt poſita, quocumque modo melius poſſunt, debeant ſeruire, amare, & honorare Dominum Deum Luc. 11.

mundo

mundo corde, & pura mente, quod ipſe ſuper omnia quærit. Et ſemper faciamus in nobis habitaculum, & manſionem ipſi, qui eſt Dominus Deus omnipotens, Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus; qui dicit: Vigilate itaque omni tempore orantes, vt digni habeamini fugere omnia mala q̄ ventura ſunt, & ſtare ante Filium hominis. Et cùm ſtatis ad orandum, dicite: Pater noſter, qui es in Cęlis. Et adoremus eum puro corde. Oportet enim ſemper orare, & non deficere; nam Pater tales quęrit adoratores. Spiritus eſt Deus, & eos qui adorant eum, in ſpiritu, & veritate oportet adorare. Et ad ipſum recurramus, tamquam ad Patrem, & Epiſcopum animarum noſtrarū, qui dicit: Ego ſum Paſtor bonus, qui paſco oues meas, & animam meā pono pro ouibus meis. Oēs enim

Luc. 21. Luc. 18 Io. 4. Io. 10.

enim vos Fratres eſtis. Patrem Mat. 23.
nolite vocare vobis ſuper terrã:
vnus enim eſt Pater noſter, qui
in Cęlis eſt. Nec vocemini ma-
giſtri: vnus enim eſt Magiſter
veſter, qui in Cęlis eſt. Si man- Io. 15.
ſeritis in me, & verba mea in vo
bis manſerint, quodcumque vo-
lueritis, petetis, & fiet vobis.
Vbicumque ſunt duo, vel tres cõ- Mat. 18.
gregati in nomine meo, ibi ſum
in medio eorum. Ecce ego vo- Idẽ 28.
biſcum ſum vſque ad conſuma-
tionem ſeculi. Verba quæ loquu- Io. 6.
tus ſum vobis, ſpiritus, & vita
ſunt. Ego ſum via veritas, &
vita. Teneamus ergo veram vi- Idẽ 14.
tam, & doctrinam, & ſanctũ eius
Euangelium, qui dignatus eſt pro
nobis Patrem ſuũ, & nomẽ eius
nobis manifeſtare, dicens: Pater, Io. 17.
manifeſtaui nomen tuum homi-
nibus, quos dediſti mihi, quia ver-
ba, quæ dediſti mihi, dedi eis; &
ipſi

Ipſi acceperunt, & cognouerunt verè quia à te exiui,& crediderũt quia tu me miſiſti. Ego pro eis rogo, non pro mundo, ſed pro his quos dediſti mihi in nomine tuo, vt ſint vnum, ſicut & nos. Hæc loquor in mundo, vt habeãt gaudium in ſemetipſis. Ego dedi eis ſermonem tuum, & mundus eos odio habuit, quia non ſunt de mundo, ſicut & ego non ſum de mundo. Non rogo vt tollas eos de mũdo, ſed vt ſerues eos à malo. Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas eſt. Sicut tu me miſiſti in mũdum,& ego miſi eos in mundum,& pro eis ſanctifico meipſum, vt ſint ipſi ſanctificati in veritate. Non enim pro eis rogo tantum, ſed pro eis qui credituri ſunt propter verba eorũ in me, vt ſint coniuncti in vnum, & cognoſcat mundus, quia tu me miſiſti, & dilexiſti eos, ſicut me dile-

dilexiſti. Et notum faciam eis nomen tuum, vt dilectio, qua dilexiſti me, in ipſis ſit, & ego in ipſis. Pater, quos dediſti mihi, volo vt vbi ego ſum, & illi ſint mecum, & videant claritatem tuam in Regno tuo.

CAPVT XXIII.

Oratio ad Deum, ſiue gratiarũ actio, atque ad Fratres exhortatio.

OMnipotens, ſanctiſſime, altiſſime, & ſumme Deus, Pater ſancte, & iuſte Domine, Rex Cęli, & terræ, propter temetipſum gratias agimus tibi, quòd per ſanctam Voluntatem tuam, & per vnicum Filium tuũ, & Spiritum ſanctum, creaſti oĩa ſpiritualia, & corporalia: & nos ad imaginem tuam, & ſimilitudinem factos in Paradiſo poſuiſti,

& per culpã noſtram cecidimus.
Et gratias agimus tibi, quia ſicut
per Filium tuum nos creaſti, ſic
per iſtam dilectionem tuam, qua
dilexiſti nos, ipſum verum Deũ,
& verum hominem ex glorioſa
ſemper Virgine beatiſſima Sãcta
MARIA naſci feciſti, & per Cru-
cem, & Sanguinem, & Mortem
ipſius nos captiuos redimere vo-
luiſti. Et gratias agimus tibi, quia
ipſe Filius tuus iterùm venturus
eſt in gloria maieſtatis ſuæ mit-
tere maledictos, qui pęnitentiam
non egerunt, & te non cognoue-
rũt, in ignem æternum; & dicere
omnibus, qui te cognouerunt, &
adorauerunt, & tibi ſeruierunt in
Mat. 25 pœnitẽtia: Venite benedicti Pa-
tris mei, percipite Regnũ, quod
vobis paratũ eſt ab origine mũdi.
Et quia omnes miſeri, & pecca-
tores, non ſumus digni nominare
te, ſuppliciter exoramus, vt Dñus
noſter

noſter IESVS Chriſtus Filius tuus dilectus, in quo tibi benè complacuit, vnà cum Spiritu ſancto Paraclito gratias agat tibi, ſicut tibi & ipſis placet pro omnibus, qui tibi ſemper ſufficit ad omnia, per quem tāta nobis feciſti. Alleluia. Et glorioſam Matrē beatiſſimā MARIAM ſemper virginem, beatū Michaelem, Gabrielem, Raphaelem, & omnes Choros beatorum Spiritū; Seraphim, Cherubim, Thronorū, Dominationum, Principatuū, & Poteſtatum, Virtutū, Angelorum, Archangelorum; B. Ioannem Baptiſtam, Ioannem Euangeliſtam, Petrum, Paulum, & beatos Patriarchas, & Prophetas, Innocentes, Apoſtolos, Euāgeliſtas, Diſcipulos, Martyres, Confeſſores, Virgines, beatos Eliam, & Enoch; & oēs Sāctos, qui fuerunt, erūt, & ſunt, propter tuum amorem humiliter depre-

Mat. 17.

camur, vt ſicut tibi placet pro his tibi gratias referat ſummo Deo, vero æterno, & viuo, cum Filio tuo beatiſſimo Dño IESV Chriſto, & Spiritu ſancto Paraclito in ſæcula ſæculorum, Amen. Alleluſa! Et Domino Deo vniuerſos intra Sãctam Eccleſiam Catholicam, & Apoſtolicam ſeruire volentes, & omnes ſequentes Ordines, Sacerdotes, Diaconos, Subdiaconos, Acolithos, & Exorciſtas, Lectores, & Oſtiarios, & omnes Clericos, vniuerſos Religioſos, & vniuerſas Religioſas; omnes pueros, & paruulos, pauperes, & egenos, Reges, & Principes, laboratores, & agricolas, ſeruos, & Dominos; omnes virgines, continentes, & maritatas, laicos maſculos, & feminas; oẽs infantes, & adoleſcẽtes, iuuenes, & ſenes, ſanos, & infirmos; oẽs puſillos, & magnos, & oẽs popu-

los,

los, tribus, & linguas, & omnes nationes, & oẽs homines vbiq; terrarum, qui ſunt, & erunt, humiliter rogamus, & ſupplicamus nos omnes Fratres Minores ſerui inutiles, vt omnes in vera fide, & pęnitentia perſeueremus; quia aliter nullus ſaluari poteſt. Oẽs diligamus ex toto corde; ex tota anima, ex tota mente, & fortitudine, ex toto intellectu, & ex omnibus viribus, toto niſu, toto affectu, totis viſceribus, totis deſiderijs, & voluntatibus Dominũ Deum, qui totum corpus, totam animam, totam vitam dedit; & dat oĩbus nobis; qui nos creauit, & redemit, & ſola ſua miſericordia ſaluauit; qui nobis miſerabilibus, & miſeris, putridis, & fętidis, ingratis, ignaris, & malis omnia bona fecit, & facit. Nihil ergo aliud deſideremus, nihil aliud velimus, nihil aliud placeat

& delectet nos, niſi Creator, & Redemptor, & Saluator noſter, ſolus, & verus Deus, qui eſt plenum bonum, omne bonum, totum bonum, verum, & ſummum bonũ,
Luc. 18 qui ſolus eſt bonus; pius & mitis, ſuauis & dulcis: qui ſolus eſt Sãctus, iuſtus, verus, & rectus: qui ſolus eſt benignus, innocens, mũdus; à quo, per quem, & in quo eſt omnis venia, omnis gratia, omnis gloria, omnium pęnitentium, & iuſtorum; omnium beatorum in Cęlis congaudentium. Nihil ergo impediat, nihil ſeparet, nihil interpellet. Vtique nos omnes, omni loco, omni hora, & omni tempore, quotidie & continuè, credamus veraciter & humiliter, & in corde teneamus, & amemus, honoremus, adoremus, ſeruiamus, laudemus, & benedicamus; glorificemus, & ſuperexaltemus; magnificemus, & gratias

aga-

agamus altiſſimo, & ſummo Deo æterno, & Trinitati, & Vnitati, Patri, & Filio, & Spiritui ſancto, Creatori omnium, in ſe credentium, & ſperantium, & diligentium eum, qui ſine initio, & ſine fine, immutabilis, & inuiſibilis, inenarrabilis, ineffabilis, incomprehenſibilis, inueſtigabilis, benedictus, laudabilis, glorioſus, ſuperexaltatus, ſublimis, excelſus, ſuauis, amabilis, delectabilis, & totus ſemper ſuper omnia deſiderabilis in ſęcula ſęculorum.

Exhortatio ad Fratres.

IN nomine Dei omnipotentis rogo omnes Fratres, vt addiſcant tenorem, & ſenſum eorũ, quæ in iſta vita ad ſaluté animæ noſtræ ſcripta ſunt, & iſta frequenter ad memoriam reducant. Et exoro Deum, vt ipſe, qui eſt omnipotens, trinus, & vnus, be-

nedicat omnes docentes, addiſcentes, recordantes, & operantes iſta, quoties repetunt quæ ibi ad ſalutem noſtram ſcripta ſunt. Et deprecor omnes cum oſculo pedum, vt multum diligant, cuſtodiant, & reponant; & ex parte Dei omnipotentis, & Dñi Papæ, & per obedientiam, ego Franciſcus firmiter præcipio, & iniungo, vt ex his quæ in iſta vita ſcripta ſunt, nullus minuat, vel in ipſa ſcriptũ aliquod deſuper addat, nec aliam Regulam Fratres habeant. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto: Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſęcula ſęculorum. Amen.

SECVNDA REGVLA B. P. FRANCISCI pro Fratribus Minoribus.

In nomine Domini incipit Regula, & Vita Fratrum Minorum.

CAPIT. I.

Regula, & Vita Fratrum Minorum hæc eſt, ſcilicet Dñi noſtri IESV Chriſti Sanctũ Euãgelium obſeruare, viuẽdo in obẽdientia, ſine proprio, & in caſtitate. Frater Franciſcus promittit obedientiam, & reuerentiam D. Papæ Honorio, ac ſucceſſoribus eius canonicè intrantibus, & Eccleſiæ Romanæ. Et alij Fratres teneantur Fratri Franciſco, & eius ſucceſſoribus obedire.

Hanc Regulã, nõ primã obſeruant Minores.

De

De his qui volunt vitam iſtam accipere, & qualiter recipi debeant.

CAPIT. II.

SI qui voluerint hanc vitam accipere, & venerint ad Fratres noſtros, mittant eos ad ſuos Miniſtros Prouinciales; quibus ſolummodò, & non alijs, recipiēdi Fratres licentia concedatur. Miniſtri verò diligenter examinent eos de fide Catholica, & de Eccleſiaſticis Sacramentis. Et ſi hæc omnia credant, & velint ea fideliter confiteri, & vſque in finē firmiter obſeruare; & vxores nō habent, vel ſi habent, & iam Monaſterium intrauerint vxores, vel licentiam eis dederint auctoritate Diœceſani Epiſcopi, voto continentiæ iam emiſſo, & illius ſint ætatis vxores, quòd non poſſit de eis oriri ſuſpicio; dicant

illis

illis verbum Sancti Euangelij, quòd vadant, & vendant omnia ſua, & ea ſtudeant pauperibus erogare: quod ſi facere non potuerint, ſufficit eis bona voluntas. Et caueāt Fratres, & eorum Miniſtri, ne ſolliciti ſint de rebus ſuis temporalibus, vt liberè faciant de rebus ſuis, quidquid Dominus inſpirauerit eis. Si tamen conſilium requiratur, licentiam habeāt Miniſtri mittendi eos ad aliquos Deum timentes, quorum conſilio bona ſua pauperibus erogentur. Poſteà cōcedant eis pannos probationis, videlicet duas tunicas ſine capucio, & cingulū, & braccas, & caparonem vſque ad cingulum, niſi eiſdē Miniſtris aliud ſecundum Deum aliquando videatur. Finito verò anno probationis, recipiantur ad obedientiā, promittētes vitam iſtam ſemper & Regulam obſeruare. Et nullo Mat. 19

modo

modo licebit eis de iſta Religione exire, iuxta mandatum Dñi
Luc. 9. Papæ; quia ſecundùm Sanctum Euangelium, Nemo mittens manum ad aratrum, & aſpiciens retrò, aptus eſt Regno Dei. Et illi qui iam promiſerunt obedientiã, habeant vnam tunicam cum caputio, & aliam ſine caputio, qui voluerint habere. Et qui neceſſitate cogũtur, poſſint portare calceamenta. Et Fratres omnes veſtimentis vilibus induantur, & poſſint ea repeciare de ſaccis, & alijs pecijs, cũ benedictione Dei. Quos moneo, & exhortor ne deſpiciant, neque iudicent homines, quos viderint mollibus veſtimẽtis, & coloratis indutos, vti cibis & potibus delicatis; ſed magis vnuſquiſque iudicet, & deſpiciat ſemetipſum.

De

De diuino Officio, & Ieiunio; & quomodo Fratres ire debeant per mundum.

CAPIT. III.

CLerici faciant diuinum Officium ſecundùm Ordinem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ excepto Pſalterio, ex quo habere poterunt Breuiaria. Laici verò dicant vigintiquatuor Pater noſter pro Matutino, pro Laudibus quinque, pro Prima, Tertia, Sexta, Nona, pro qualibet iſtarum, ſeptem, pro Veſperis autem duodecim, pro Completorio ſeptē; & orent pro defunctis. Et ieiunent à Feſto omnium Sanctorū, vſque ad Natiuitatem Domini, Sanctam verò Quadrageſimam, quæ incipit ab Epiphania, vſque ad continuos quadraginta dies; Mat. 4. quam Dominus ſuo ſancto Ieiunio conſecrauit, qui voluntariè

eam

eam ieiunant, benedicti ſint à Domino; & qui nolunt, non ſint aſtricti, ſed aliam vſq; ad Reſurrectionem Domini ieiunẽt. Alijs autem temporibus non teneãtur niſi ſexta Feria ieiunare. Tẽpore verò manifeſtæ neceſſitatis non teneantur Fratres ieiunio corporali. Conſulo verò, moneo, & exhortor Fratres meos in Domino Iesv Chriſto, vt quando vadunt per mundum, non litigent, neque contendant verbis, nec alios iudicent; ſed ſint mites, pacifici, & modeſti, manſueti, & humiles, honeſtè loquentes omnibus, ſicut decet. Et non debeant equitare, niſi manifeſta neceſſitate, vel infirmitate cogantur. In quamcũq; domum intrauerint, primùm dicant: Pax huic domui. Et ſecundũ Sanctum Euangelium, de omni-
Luc. 10 bus cibis, qui apponuntur eis, liceat manducare.

Quòd

Quòd Fratres non recipiant pecuniam.

CAPIT. IV.

PRæcipio firmiter Fratribus vniuerſis, vt nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant, per ſe, vel per interpoſitam perſonam. Tamen pro neceſſitatibus infirmorum, & alijs Fratribus induendis, per amicos ſpirituales Miniſtri tantùm, & Cuſtodes ſollicitam curam gerant, ſecundum loca, & tempora, & frigidas regiones, ſicut neceſſitati viderint expedire. Eo ſemper ſaluo, vt, ſicut dictum eſt, denarios, vel pecuniã nõ recipiant.

De modo laborandi.

CAPIT. V.

FRatres illi, quibus gratiam dedit Dominus laborandi, laborent fideliter, & deuotè; ita

quòd

quòd excluſo otio animæ inimico, Sanctæ Orationis, & deuotionis ſpiritum non extinguant, cui debent cetera temporalia deſeruire. De mercede verò laboris, pro ſe, & ſuis Fratribus, corporis neceſſaria recipiant, præter denarios, vel pecuniam. Et hoc humiliter, ſicut decet ſeruos Dei, & paupertatis ſanctiſſimæ ſectatores.

Quod nihil ſibi approprient Fratres, & de eleemoſyna petenda, & de Fratribus infirmis.

CAPIT. VI.

FRatres nihil ſibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem. Sed tamquam peregrini, & aduenæ in hoc ſæculo, in paupertate, & humilitate Dño famulantes, vadant pro eleemoſyna confidenter. Nec oportet

eos verecundari, quia Dominus pro nobis ſe fecit pauperem in hoc mundo. Hæc eſt illa celſitudo altiſſimæ paupertatis, quæ vos chariſſimos Fratres meos heredes, & Reges Regni Cęlorum inſtituit, pauperes rebus fecit, virtutibus ſublimauit. Hæc ſit portio veſtra, quæ perducit in terram viuentium. Cui, dilectiſſimi Fratres, totaliter inhærentes, nihil aliud pro nomine Dñi noſtri IESV Chriſti in perpetuũ ſub Cęlo habere velitis. Et vbicumq; ſunt, & ſe inuenerint Fratres, oſtendant ſe domeſticos inuicem inter ſe, & ſecurè manifeſtet vnus alteri neceſſitatem ſuã: quia ſi mater nutrit,& diligit Filium ſuum carnalem, quantò diligentiùs debet quis diligere, & nutrire Fratrem ſuum ſpiritualẽ? Et ſi quis eorum in infirmitatem ceciderit, alij Fratres debent ei

ſeruire, ſicut vellent ſibi ſeruiri.

De pœnitentia Fratribus peccantibus imponenda.

CAPIT. VII.

SI qui Fratrum, inſtigante inimico, mortaliter peccauerint, pro illis peccatis, de quibus ordinatum fuerit inter Fratres, vt recurratur ad ſolos Miniſtros Prouinciales, teneantur prædicti Fratres ad eos recurrere, quàm citiùs poterunt ſine mora. Ipſi verò Miniſtri, ſi Presbyteri ſunt, cum miſericordia iniungant illis pœnitentiam; ſi verò Presbyteri non ſunt, iniungi faciant per alios Sacerdotes Ordinis, ſicut eis ſecundùm Deum, meliùs videbitur expedire. Et cauere debent, ne iraſcantur, & conturbentur propter peccatum alicuius; quia ira, & conturbatio, in ſe, & in alijs impediunt charitatem.

De

De electione Generalis Miniſtri huius Fraternitatis, & de Capitulo Pentecoſtes.

CAPIT. VIII.

VNiuerſi Fratres vnum de Fratribus iſtius Religionis teneantur ſemper habere Generalem Miniſtrum, & Seruum totius Fraternitatis, & ei teneãtur firmiter obedire. Quo decedẽte, electio ſucceſſoris fiat à Miniſtris Prouincialibus, & Cuſtodibus in Capitulo Pentecoſtes, in quo Prouinciales Miniſtri teneãtur ſemper inſimul conuenire, vbicumque à Generali Miniſtro fuerit conſtitutum. Et hoc ſemel in tribus annis, vel ad alium terminum maiorem vel minorem, ſicut à prædicto Miniſtro fuerit ordinatum. Et ſi aliquo tempore appareret vniuerſitati Miniſtrorum Prouincialium, & Cuſtodũ

prædictum Miniſtrum non eſſe ſufficiĕtem ad ſeruitium, & communem vtilitatem Fratrum, teneantur prædicti Fratres, quibus electio data eſt, in nomine Dñi alium ſibi eligere in Custodem. Poſt Capitulum verò Pentecoſtes Miniſtri, & Cuſtodes poſſint ſinguli, ſi voluerint, & eis expedire videbitur eodem anno in ſuis Cuſtodijs ſemel Fratres ſuos ad Capitulum conuocare.

De Prædicatoribus.

CAPIT. IX.

FRatres non prædicent in Epiſcopatu alicuius Epiſcopi, cùm ab eo illis fuerit cõtradictum. Et nullus Fratrum populo penitùs audeat prædicare, niſi à Miniſtro Generali huius Fraternitatis fuerit examinatus, & approbatus, & ab eo Officium ſibi prædicationis conceſſum.

Moneo

Moneo quoq; & exhortor eoſdẽ Fratres, vt in prædicatione, quã faciunt, ſint examinata, & caſta eorum eloquia ad vtilitatem, & ædificationem populi, annuntiãdo eis vitia, & virtutes, pœnam, & gloriam, cum breuitate ſermonis; quia verbum abbreuiat ũ fecit Dominus ſuper terram.

De admonitione, & correctione Fratrum.

CAPIT. X.

FRatres, qui ſunt Miniſtri, & Serui aliorum Fratrum, viſitent, & moneant Fratres ſuos, & humiliter, & caritatiuè corrigant eos, non præcipientes eis aliquid quod ſit contra animã ſuam, & Regulam noſtram. Fratres verò, qui ſunt ſubditi, recordentur, quòd propter Deum abnegauerunt proprias voluntates. Vnde firmiter præcipio, vt obe-

diant ſuis Miniſtris, in omnibus quæ promiſerunt Domino obſeruare, & non ſunt contraria animæ ſuæ, & Regulæ noſtræ. Et vbicumque ſunt Fratres, qui ſcirent, & cognoſcerent ſe non poſſe Regulam ſpiritualiter obſeruare, ad ſuos Miniſtros debeant, & poſſint recurrere. Miniſtri verò charitatiuè, & benignè eos recipiant, & tantam familiaritatem habeant circa ipſos, vt dicere poſſint eis, & facere ſicut Dñi ſeruis ſuis. Nam ita debet eſſe, quòd Miniſtri ſint ſerui omnium Fratrum. Moneo verò, & exhortor in Domino IESV Chriſto, vt caueant Fratres ab omni ſuperbia, vanagloria, inuidia, auaritia, cura, & ſollicitudine huius ſeculi, detractione, & murmuratione. Et non curent neſcietes litteras, litteras diſcere, ſed attendant quod ſuper omnia deſiderare debent,

habe-

habere ſpiritum Domini, & ſanctam eius operationem, orare ſemper ad eum puro corde, & habere humilitatem, & patientiam in perſecutione, & in infirmitate, & diligere eos, qui nos perſequuntur, reprehendunt, & arguũt; quia dicit Dominus: Diligite inimicos veſtros, & orate pro perſequentibus, & calumniãtibus vos. Beati qui perſequutionem patiũtur propter iuſtitiam, quoniam ipſorum eſt Regnum Cœlorum. Qui autem perſeuerauerit vſque in finem, hic ſalus erit. Mat. 5. Mat. 10

Quòd Fratres non ingrediantur Monaſteria Monacharum.

CAPIT. XI.

PRæcipio firmiter Fratribus vniuerſis ne habeant ſuſpecta conſortia, vel conſilia mulierum, & ne ingrediantur Mona-

ſteria Monacharum, præter illos, quibus à Sede Apoſtolica conceſſa eſt licentia ſpecialis. Nec fiant compatres virorũ, vel mulierum, ne hac occaſione inter Fratres, vel de Fratribus ſcandalum oriatur.

De euntibus inter Sarracenos, & alios infideles.

CAPIT. XII.

QVicumq; Fratrum diuina inſpiratione voluerint ire inter Sarracenos, & alios infideles, petant inde licentiam à ſuis Miniſtris Prouincialibus. Miniſtri verò nullis eundi licentiam tribuant, niſi eis, quos viderint eſſe idoneos ad mittendum. Ad hæc per obedientiam iniungo Miniſtris, vt petant à Domino Papa vnum de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, qui ſit Gubernator, Protector, & Corrector huius

huius Fraternitatis, vt ſemper ſubditi, & ſubiecti pedibus eiuſdē Sanctæ Eccleſiæ, ſtabiles in fide Catholica, paupertatem, & humilitatem, & Sanctum Euangelium Domini noſtri IESV Chriſti, quod firmiter promiſimus, obſeruemus.

LAVDES SECVNDAE Regulæ Fr. Minorum à B. Patre prolatæ.

FRatres mei, & filij chariſſimi, præclarè nobiſcum actū eſt in cōceſſione huius Regulæ. Hæc enim, quæ nobis proponitur, Liber eſt vitæ, ſpes ſalutis, arrha gloriæ, medulla Euangelij, via Crucis, ſtatus perfectionis, clauis Paradiſi, pactum æterni fœderis; Nemo veſtrum eſt, qui ignoret quantum emolumenti conferat nobis ſacrā

ſacra Religio, cùm colluctator, & aduerſarius noſter ad omnes dolos, vel cogitandos, vel explicandos mirus ſit artifex, atq; omnia quæ nocere poſſunt, pro laqueis habeat. Vnde quamplures, niſi Religionis beneficio muniti eſſent, in ſummum diſcrimen adduxiſſet. Hanc ergò veſtram Regulam ſcitote omnes, & in alleuiatione tędij, & memoria præſtiti iuramenti, cum interiori homine de ea confabulamini, cum intentione eam adimplendi ſemper præ oculis portate; imò & cum ipſa debetis mori.

PRIMA

PRIMA
REGVLA
SANCTIMONIALIVM S. CLARAE
A B. FRANCISCO
pro eiſdem conſcripta.

REGVLA, ET VITA Sororum Pauperum.

CAPIT. I.

IN nomine Domini. Amen. Incipit Regula, & forma vitæ Ordinis Sororum pauperum, quæ quidem eſt Sanctum Euangelium Domini noſtri IESV Chriſti obſer-

obſeruare, viuendo in obedientia, ſine proprio, & in caſtitate. Clara indigna ancilla Chriſti promittit obedientiam, & reuerentiam Domino Papæ Innocentio, ac ſucceſſoribus eius canonicè intrantibus, & Eccleſiæ Romanę. Et ſicut in principio conuerſionis ſuæ, vnà cum Sororibus ſuis, promiſit obedientiā Fratri Frāciſco, ita eamdem promittit inuiolabiliter obſeruare ſucceſſoribus ſuis. Et aliæ Sorores teneantur ſemper ſucceſſoribus Fratris Franciſci, & Sorori Claræ, & alijs Abbatiſſis canonicè electis ei ſuccedentibus obedire.

CAPIT. II.

Qualiter recipi debeant.

SI qua, diuina inſpiratione, venerit ad Sorores, volens vitā iſtam accipere, Abbatiſſa Sororum omnium conſenſum requirere

rere teneatur. Et ſi maior pars conſenſerit, habita licentia Dñi Cardinalis Protectoris, poſſit eã recipere. Et ſi recipiendam viderit, diligenter examinet eam, vel examinari faciat de fide Catholica, & Eccleſiaſticis Sacramentis. Et ſi hæc omnia credat, & velit ea fideliter confiteri, & vſq; in finem firmiter obſeruare, & virum non habeat, vel ſi habet, & iam Religionem intrauit auctoritate Diecęſani Epiſcopi, voto continentiæ iam emiſſo, ætate etiam longęua, vel infirmitate aliqua, ſeu fatuitate ab huiuſmodi obſeruantia non impediente, diligenter exponat ei tenorem huiuſmodi vitæ. Et ſi idonea fuerit, dicatur ei verbum Sancti Euangelij, quòd vadat, & vendat oĩa ſua, & ea ſtudeat pauperibus erogare. Quod ſi facere non potuerit, ſufficit ei bona voluntas. Et

caueant

caueant Abbatiſſa, & eius Sorores, ne ſollicitę ſint de rebus ſuis temporalibus, vt liberè faciat de rebus ſuis, quidquid Dominus inſpirauerit ei. Si tamen conſilium requiratur, mittant eã ad aliquos diſcretos, & Deũ timentes, quorum cõſilio bona ſua pauperibus erogentur. Poſteà capillis tonſis in rotundum, & depoſito habitu ſęculari, concedant ei tres tunicas, & mantellum. Deinceps extra Monaſteriũ, ſine vtili manifeſta, & probabili cauſa, eidem exire non liceat. Finito verò anno probationis, recipiatur ad obedientiam, promittens vitam, & formam huius paupertatis in perpetuum obſeruare. Nulla infra tempus probationis veletur. Mantela etiam poſſint Sorores habere pro alleuiatione, & honeſtate ſeruitij, & laboris. Abbatiſſa verò de veſtimẽtis diſcretè

eis

eis prouideat ſecundùm qualitates perſonarum, & loca, & tempora, & frigidas regiones, ſicut neceſſitati viderit expedire. Iuuenculæ, in Monaſterio receptæ infra tempus ętatis legitimę, tõdeantur in rotundum, & depoſito habitu ſęculari, induantur panno Religioſo, ſicut viſum fuerit Abbatiſſæ. Cùm verò ad ætatem legitimã peruenerint, indutæ iuxta formam aliarum, faciant profeſſionem ſuam; & tàm ipſis, quàm alijs nouitijs Abbatiſſa ſollicitè Magiſtram prouideat de diſcretioribus totius Monaſterij, quæ in ſancta conuerſatione, & honeſtis moribus, iuxta formam profeſſionis Sororum, eas diligẽter informet. In examinatione, & receptione Sororum ſeruientiũ extra Monaſterium, ſeruetur forma prędicta; quę poſſunt portare calceamẽta. Nulla cũ ſororibus

reſider-

reſidētiam faciat in Monaſterio, niſi recepta fuerit ſecundùm formam huius profeſſionis. Et amore ſanctiſſimi, & dilectiſſimi pueri IESV pauperculis pannis inuoluti, in præſepio reclinati, & ſanctiſſimæ Matris eius, moneo, deprecor, & exhortor Sorores meas, vt veſtimentis ſemper vilibus induantur.

CAPIT. III.

De diuino Officio, & Ieiunio, & quoties communicent.

SOrores litteratæ faciant diuinum Officium ſecundùm cōſuetudinem Fratrum Minorū, ex quo potuerint habere Breuiaria, legendo ſine cantu. Et quæ occaſione rationabili nō poſſint aliquando legendo dicere Horas ſuas, liceat eis, ſicut aliæ Sorores recitant, dicere Pater noſter. Quæ verò litteras neſciunt, dicāt,

viginti quatuor Pater noſter prò Matutino, pro Laudibus quinq; pro Prima verò, Tertia, Sexta, Nona, pro qualibet iſtarũ ſeptẽ, pro Veſperis autem duodecim, pro Completorio ſeptem. Pro defunctis dicãt etiam in Veſperis ſeptem Pater noſter, & Requiem æternam, pro Matutino duodecim. Sorores litteratæ teneantur dicere Officium defunctorum. Quando verò aliqua ex Sororibus migrauerit, dicãt quinquagintà Pater noſter. Omni tẽpore Sorores ieiunent. In Natiuitate Domini, quacumque die venerit, bis refici poſſint. Cum adoleſcentibus debilibus, & ſeruientibus extra Monaſterium, ſicut videbitur Abbatiſſæ, poſſit miſericorditer diſpenſari. Tempore verò maniſeſtæ neceſſitatis non teneantur Sorores ieiunio corporali. Duodecim vicibus, ad

minus, de Abbatiſſæ licentia cō-
fiteantur in anno. Et cauere de-
bent, ne alia verba tunc inſerāt,
niſi quæ ad confeſſionem, & ſa-
lutem pertinent animarum. Sex
vicibus communicent, videlicet
in Natiuitate Domini, in quinta
Feria maioris hebdomadæ, in
Reſurrectione Domini, in Pen-
tecoſte, in Aſſumptione beatæ
Virginis, & in Feſto omnium
Sanctorum. Pro communicādis
infirmis Sororibus, Cappellanis
intus liceat intrare.

CAPIT. IV.

De electione Abbatiſſæ.

IN electione Abbatiſſæ teneā-
tur formam canonicā obſer-
uare. Procurent ipſę habere Ge-
neralem Miniſtrum, vel Prouin-
cialem Ordinis Fratrum Mino-
rum, qui verbo Dei eas informet
ad omnimodam concordiam, cō-
munem

munem vtilitatem in electione facienda; & nulla eligatur niſi Profeſſa. Et ſi non profeſſa eligeretur, vel aliter daretur, ei non obediant, niſi primò profiteatur formam huius paupertatis. Qua decedente, electio alterius fiat Abbatiſſæ. Et ſi aliquo tempore appareret vniuerſitati Sororum, prædictam non eſſe ſufficientem ad ſeruitium, & communem vtilitatem ipſarum, teneantur prædictæ Sorores iuxta formã prædictam, quàm citiùs poterũt, aliã ſibi in Abbatiſſam, & Matrem eligere. Electa verò cogitet quale onus in ſe ſuſceperit, & cui reddditura eſt rationem de grege ſibi commiſſo. Studeat etiã alijs magis præeſſe virtutibus, & ſanctis moribus, quàm ex officio; vt eius exemplo prouocatæ Sorores, potiùs ex amore obediant, quàm timore. De priuatis amo-

 ribus

ribus caueat, ne dū in parte plus diligit, in toto ſcandalum generet. Conſoletur afflictas. Sit etiā vltimum refugium tribulatis, ne ſi apud eam remedia defuerint ſanitatum, deſperationis morbus præualeat in infirmis. Cummunitatem ſeruet in omnibus, præcipuè autem in Eccleſia, Dormitorio, Refectorio, Infirmaria, & veſtimentis. Quod ſimili modo ſeruare eius Vicaria teneatur. Semel in hebdomada, ad minus, Abbatiſſa Sorores ſuas teneatur ad Capitulum conuocare. Vbi tā ipſa quàm Sorores de omnibus, & publicis offenſis, & negligentijs debeant humiliter confiteri. Et quæ tractanda ſunt pro vtilitate, & honeſtate Monaſterij, ibidem conferat cum omnibus Sororibus. Sępè enim Dominus, quod meliùs eſt, minori reuelat. Nullum debitum graue fiat, niſi
de

de cõmuni conſenſu Sororum, & manifeſta neceſſitate, & hoc per procuratorem. Caueat antè Abbatiſſa cum Sororibus ſuis, ne depoſitum aliquod recipiat in Monaſterio; ſępè enim de his turbationes, & ſcandala oriuntur. Ad conſeruandam autem vnitatem mutuæ dilectionis, & pacis, de communi conſenſu omnium Sororum omnes Officiales Monaſterij eligantur. Et eodem modo octo ad minus Sorores de diſcretioribus eligantur, quarum in his quæ forma vitæ Sororum requirit, Abbatiſſa ſemper vti conſilio teneatur. Poſſint etiam Sorores, & debeant, ſi eis vtile, & expediens videatur, Officiales, & diſcretas aliquando remouere, & alias loco ipſarum eligere;

CAPIT. V.

De ſilentio, & modo loquendi ad Locutorium, & ad Cratē.

AB hora Completorij vſque ad Tertiam Sorores ſilentium teneant, exceptis ſeruientibus extra Monaſterium. Sileāt etiam continuè in Eccleſia, Dormitorio, & in Refectorio tantū dum comedunt, præter quam in Infirmaria, in qua pro recreatione, & ſeruitio infirmarum loqui diſcretè ſemper Sororibus liceat. Poſſint etiam ſemper, & vbique breuiter ſubmiſſa voce, quod neceſſe fuerit, inſinuare. Non liceat Sororibus loqui ad Locutorium, vel ad Cratem ſine licentia Abbatiſſæ, vel eius Vicariæ. Et licentiatę ad Locutoriū loqui nō audeant, niſi præſentibus, & audientibus duabus Sororibus. Ad Cratem verò non præſumant accedere,

cedere, niſi præſentibus ad minus tribus per Abbatiſſam, vel eius Vicariam aſſignatis, de illis diſcretis, quæ ſunt electæ ab omnibus Sororibus pro conſilio Abbatiſſæ. Hanc formam loquendi teneantur, pro poſſe, Abbatiſſa, & eius Vicaria obſeruare. Et hoc de Crate rariſſimè. Ad portã verò nullatenus fiat. Ad Cratem vero pannus interius apponatur, qui non remoueatur, niſi cùm proponitur verbum Dei, vel aliqua alicui loqueretur. Habeãt etiam oſtium ligneum diuerſis, vel duabus feris ferreis, valuis, & vectibus optimè coniunctum, vt nocte maximè duabus clauibus obſeretur; quarum vnam habeat Abbatiſſa, aliam verò Sacriſta. Et maneat ſemper obſeratum, niſi cùm auditur diuinũ Officiũ, & pro cauſis ſuperiùs memoratis. Nulla ante Solis ortum, vel

poſt Solis occaſu loqui ad Cratem vllatenus debeat. Ad Locutorium verò ſemper pannus, qui non remoueatur, interiùs maneat. In Quadrageſima Sancti Martini, & Quadrageſima maiori, nulla loquatur ad Locutorium, niſi Sacerdoti, cauſa confeſſionis, vel alterius manifeſtæ neceſſitatis, quod referuetur in prudentia Abbatiſſæ, vel eius Vicariæ.

CAPIT. VI.

Qualiter Sorores non recipiant poſſeſſionem aliquam, vel proprietatem, per ſe, vel per interpoſitam perſonam.

ABbatiſſa, cum omnibus Sororibus, ſollicitæ ſint ſanctam paupertatem, quam Dño Deo promiſerunt, cuſtodire, & eandem teneantur Abbatiſſæ futuræ, & Sorores omnes vſque in

finem inuiolabiliter obſeruare; videlicet in non recipiendo, ſeu habendo poſſeſſionem, vel proprietatem, per ſe, nec per interpoſitam perſonam, ſeu etiam aliquid quod rationabiliter proprietatis dici poteſt; niſi quantũ terræ, pro honeſtate, & renouatione Monaſterij, neceſſitas requirit. Et illa terra non laboretur, niſi pro horto ad neceſſitatem ipſarum.

CAPIT. VII.

De modo laborandi.

SOrores, quibus dedit Dñus gratiam laborandi, poſt horã Tertiam laborent de laboritio, quod pertinet ad honeſtatem, & communem vtilitatem, fideliter, & deuotè; ita quod excluſo otio animæ inimico, Sanctæ Orationis, & deuotionis ſpiritum non extinguant, cui debent cetera

tempo-

temporalia deſeruire. Et id quod manibus ſuis operatur, aſſignare in Capitulo Abbatiſſæ, vel eius Vicariæ coram omnibus teneantur. Item fiat de eleemoſyna aliqua miſſa pro Sororum neceſſitatibus ab aliquibus, vt in communi pro eiſdem recommẽdatio fiat. Et hęc omnia pro communi vtilitate, diſtribuantur per Abbatiſſam, vel eius Vicariam, de conſilio diſcretarum.

CAPIT. VIII.

Qualiter Sorores nihil ſibi appropient, & de infirmis Sororibus.

SOrores nihil appropient ſibi, nec domum, nec locum, nec aliquam rem; ſed tanquam peregrinæ, & aduenæ in hoc ſeculo, in paupertate, & humilitate Dño famulantes, mittant pro eleemoſyna confidenter. Nec oportet

eas

eas verecundari, quia Dominus pro nobis ſe fecit pauperem in hoc mundo. Hæc eſt illa celſitudo altiſſimæ paupertatis, quæ vos chariſſimas Sorores meas heredes,& Reginas Regni Cęlorum inſtituit, pauperes rebus fecit, virtutibus ſublimauit. Hæc ſit portio veſtra, quæ perducit in terram viuentium. Cui dilectiſſimæ Sorores, totaliter inherētes, nihil aliud pro nomine Domini IESV Chriſti in perpetuum ſub Cęlo habere velitis. Non liceat alicui Sorori litteras mittere, vel aliquid recipere, aut extra Monaſterium dare ſine licentia Abbatiſſæ, Nec quidquam liceat habere, quod Abbatiſſa non dederit, aut permiſerit. Et ſi à parentibus ſuis, vel ab alijs aliquid mitteretur, Abbatiſſa faciat illi dari; ipſa autem, ſi indigeat, vti poſſit. Sin autem, Sorori indigenti charitatiuè

ritatiuè communicet. Si verò aliqua pecunia tranſmiſſa fuerit. Abbatiſſa de conſilio diſcretarum in illis, quorum indigeat, illi faciat prouideri.

De infirmis Sororibus, tàm in cōſilijs, quàm in cibarijs, & alijs neceſſarijs, quæ earum requirit infirmitas, teneatur firmiter Abbatiſſa ſollicitè per ſe, vel per alias inquirere, & iuxta poſſibilitatem loci, charitatiuè, & miſericorditer prouidere. Quia omnes tenentur prouidere, & ſeruire Sororibus ſuis infirmis, ſicut vellent ſibi deſeruiri, ſi ab aliqua infirmitate tenerentur. Et ſecurè manifeſtet vna alteri neceſſitatē ſuam. Quia ſi vera mater diligit, & nutrit filiam ſuam carnalem: quantò diligentiùs debet quælibet Soror diligere, & nutrire Sororē ſuam ſpiritualem? Quæ infirmæ ſunt, in ſaccis, & paleis iaceant, &

habeant

habeant ad caput capitalia cum pluma. Et quæ indigent pedeolis laneis, & culcitris, vti poſſint. Infirmæ verò prædictæ, cum ab introeuntibus Monaſterium viſitātur, poſſint ſingulæ aliqua bona verba ſibi loquentibus, breuiter reſpondere. Aliæ verò Sorores licentiatæ, Monaſterium intrantibus loqui non audeant, niſi præſentibus, & audientibus duabus Diſcretis Sororibus, per Abbatiſſam, & eius Vicariam aſſignatis. Hanc formam loquendi teneantur per ſe Abbatiſſa, & eius Vicaria obſeruare.

CAPIT. IX.

De pœnitentia Sororibus imponenda.

SI qua Sororum contra formã profeſſionis noſtræ mortaliter, inimico inſtigante, peccauerit, per Abbatiſſam, vel alias

Sorores bis, aut ter admonita, ſi non ſe emendauerit; quot diebus contumax fuerit, in terra panem, & aquam coram Sororibus omnibus in Refectorio comedat, & grauiori pęnę ſubiaceat, ſi viſum fuerit Abbatiſſæ. Interim dum contumax fuerit, oretur vt Dñus ad pęnitentiam cor illius illuminet. Abbatiſſa verò, & eius Sorores cauere debent ne iraſcantur propter peccatum alicuius; quia ira, & cõturbatio in ſe, & in aliis impediunt charitatem. Si contigerit, quod adſit, inter Sororē, & Sororem verbo, vel ſigno occaſionem turbationis, vel ſcandali aliquando ſuboriri; quæ turbationis cauſam dederit, ſtatim antequem offerat munus orationis ſuæ coram Deo, non ſolùm humiliter proſternet ſe ad pedes alterius, veniam petens, verùm etiam ſuppliciter roget, vt pro ſe inter-

intercedat ad Dominum, quòd ſibi indulgeat. Illa verò memor illius verbi Domini, Niſi ex corde dimiſeritis, nec Pater Cæleſtis dimittet vobis, liberaliter Sorori ſuæ omnem iniuriam ſibi illatam dimittat. Sorores ſeruientes extra Monaſterium longam morã non faciant, niſi cauſa manifeſtæ neceſſitatis requirat. Et honeſtè debeãt ambulare, & parum loqui, vt ædificari valeant ſemper intuentes. Et firmiter caueant ne habeant ſuſpecta conſortia, vel conſilia aliquorum; nec fiant cõmatres virorum, aut mulierum, ne hac occaſione murmuratio, vel turbatio oriatur. Nec præſumant rumores de ſeculo referre in Monaſterio: & firmiter teneãtur, de his quæ intus dicuntur, vel aguntur, extra Monaſterium aliquid non referre, quod poſſit aliquod ſcandalum generare. Et

Mat. 6.

ſi

ſi aliqua ſimpliciter in his duobus offenderit, ſit in prouidentia Abbatiſſę miſericorditer ſibi pœnitentiam iniungere. Si autem ex conſuetudine vitioſa haberetur, iuxta qualitatem culpæ Abbatiſſa de conſilio Diſcretarum illi pœnitentiam iniungat.

CAPIT. X.

De viſitatione Sororum ab Abbatiſſa.

ABbatiſſa moneat, & viſitet Sorores ſuas, & humiliter, & charitatiuè corrigat eas, non præcipiens eis aliquid quod ſit contra animam ſuam, & huius profeſſionis formam. Sorores verò ſubiectæ recordentur, quòd propter Deum abnegauerũt proprias voluntates. Vnde firmiter ſuis Abbatiſſis obedire teneãtur in omnibus quæ obſeruare promiſerunt, & non ſunt animę contraria,

traria, & ſuæ profeſſioni. Abbatiſſæ verò tātam familiaritatē habeāt circa ipſas, vt dicere poſſint eis, & facere ſicut dñę ancillis ſuis. Nam ita debet eſſe, quòd Abbatiſſa ſit omnium Sororum ancilla. Moneo verò, & exhortor in Domino IESV Chriſto, vt caueant Sorores ab omni ſuperbia, vana gloria, inuidia, auaritia, cura, & ſollicitudine huius ſęculi, detractione, & murmuratione, diſſenſione, & diuiſione. Sint verò ſollicitæ ſemper ad inuicem ſeruare mutuæ dilectionis vnitatem, quæ eſt vinculum perfectionis. Et neſcientes litteras, non curent litteras diſcere, ſed attendant quòd ſuper omnia deſiderare debent habere ſpiritum Dñi, & ſanctam eius operationem, orare ſemper ad eum puro corde, & habere humilitatē, & patientiā in tribulatione, & in infirmitate, & Coloſſ. 3.

O dilige-

diligere eos, qui nos reprehendunt, & arguunt; quia dicit Dominus: Beati qui perſecutionem
Mat. 5. patiuntur propter iuſtitiam; quoniam ipſorum eſt Regnum Cęlorum; qui autem perſeuerauerit vſque in finem, hic ſalus erit.

CAPIT. XI.

De Oſtiaria.

Oſtiaria ſit matura moribus, & diſcreta, ſitq; conuenietis ætatis, quæ ibidem in cella aperta ſine oſtio in die reſideat. Sit ei, & aliqua ſocia idonea aſſignata, quæ, cùm neceſſe fuerit, vicem eius in omnibus exequatur. Sit autem oſtium duabus ſeris, & diuerſis ferreis valuis, & vectibus optimè coniunctum, & in nocte maximè duabus clauibus obſeretur, quarum vnam habeat Portaria, aliamq; Abbatiſſa. In die ſine cuſtodia minimè dimitta-

mittatur, & vna claue firmiter obſeretur. Caueant autem ſtudioſiſſimè, & procurēt ne vnquam oſtium ſit apertum, vbi minùs fieri poterit congruenter. Nec omnino aperiatur alicui intrare volenti, niſi conceſſum fuerit à Summo Pontifice, vel à Domino Cardinali. Nec ante Solis ortū Monaſterium ingredi liceat, nec poſt Solis occaſum Sorores intus aliquem remanere permittant, niſi exigente manifeſta rationabili, & ineuitabili cauſa. Si pro benedictione Abbatiſſæ, vel pro aliqua in Monialem conſecrāda, vel alio etiam modo conceſſum fuerit Epiſcopo alicui Miſſam interiùs celebrare, quam paucioribus, & honeſtioribus poterit, ſit contentus ſocijs, & miniſtris. Cū autem intra Monaſterium, ad opus faciendum, neceſſe fuerit aliquos introire, ſtatuat tūc Ab-

batiſſa ſollicitè perſonam conue-
nientem ad portam, quatenus il-
lis, & non alijs, ad opus deputatis
aperiat. Caueant ſtudioſè om-
nes Sorores ne tunc ab ingre-
dientibus videantur.

CAPIT. XII.

De viſitatione.

VIſitator Sororum ſemper ſit
de Ordine Fratrum Mino-
rum ſecundùm voluntatem, &
mandatum Domini Cardinalis.
Et ſit talis, de cuius honeſtate, &
moribus plena notitia habeatur.
Cuius officium erit, tàm in capi-
te quàm in mēbris corrigere ex-
ceſſus comiſſos contra formam
profeſſionis. Qui ſtans in pu-
blico loco, vt videri ab alijs poſ-
ſit, cum pluribus, & ſingulis lo-
qui liceat, quæ ad officium viſita-
tionis pertinent, ſecundùm quod
meliùs viderint expedire. Cap-
pella-

pellanum etiam cum vno ſocio Clerico bonæ famæ, diſcretionis prouidæ, & duos Fratres laicos ſanctæ conuerſationis, & honeſtatis amatores, in ſubſidiũ paupertatis, ſicut hactenus ab Ordine Minorum miſericorditer habuerunt, ab eodem Ordine poſtulent. Nec liceat Cappellano ſine ſocio Monaſterium ingredi. Et intrantes in loco ſint publico, vt ſe poſſit alterutrum, & ab alijs intueri.

Pro Confeſſione infirmarum, quæ ad locutorium ire non poſſunt, pro Communicandis eiſdẽ, & pro extrema Vnctione, & pro animæ recommendatione, liceat eiſdem introire. Pro exequijs verò, & Miſſarum ſolemnijs defunctarum, vel ad fodiendam, vel aperiendam ſepulturam, ſeu etiam ad coaptandam, poſſint ſufficientes idoneę perſonæ Ab-

Digitized by Google

bacillæ prouidentia introire. Ad hæc Sorores teneantur ſemper habere illum de ſanctæ Romanæ. Eccleſiæ Cardinalibus pro Gubernatore, Protectore, & Correctore, qui fuerit à Domino Papa Fratribus Minoribus deputatus, vt ſemper ſubditæ, & ſubiectæ pedibus eiuſdem ſanctæ Eccleſiæ, ſtabiles in fide Catholica, paupertatem, & humilitatem Domini noſtri IESV Chriſti, & eius Sanctiſſimæ Matris, in perpetuum obſeruemus.

RE-

Digitized by Google

REGVLA TERTIARIORVM, ſiue Fratrum de Penitentia.

In nomine Domini, Amen.

De modo examinandi volentes intrare Ordinem.

CAPIT. I.

SI qui voluerint hanc vitam obſeruare, & illos ad eam obſeruãdã aſſumi cõtigerit, ante aſsũptionẽ, ſeu receptionẽ ipſorum de fide Catholica, & obedientia erga præfatam Eccleſiam, diligenti

ſtris recipiatur eiſdem, niſi viſum eis aliter fuerit, conditione perſonæ, ac ipſius inſtantia, ſollicita conſideratione diſcuſſis. Ordinamus prætereà ſtatuẽtes, vt nullus poſt ipſius Fraternitatis ingreſſum, eamdem egredi valeat ad ſęculum reuerſurus. Poſſit tamen habere liberum tranſitum ad Religionem aliã approbatam. Mulieribus verò viros habẽtibus, niſi de ipſorum licentia, & conſenſu, non pateat ad conſortium dictæ Fraternitatis ingreſſus.

De forma habitus, & qualitate indumentorum.

CAPIT. III.

FRatres inſuper ipſius Fraternitatis de humili panno in pretio, & colore non prorſus albo, vel nigro cõmuniter veſtiantur; niſi fuerit ad tempus in pretio, per Viſitatores, de conſilio

Mini-

Miniſtrorum, ob cauſam legitimam, & apertam cum aliquo diſpenſatum. Chlamydes quoque ac pelles abſque ſcolatura ſciſſas, vel integras, affibulatas tamen, non patulas, vt cōgruit honeſtati, clauſaſque manicas Fratres habeant ſupradicti. Sorores etiam chlamyde induantur, & tunica de huiuſmodi humili panno factis, vel ſaltem cum chlamyde habeāt guarnellum, ſeu placentinum coloris albi, vel nigri, aut paludellū amplum de canabo, ſiue lino abſq; vlla criſpatura conſutum. Circa humilitatem verò panni, & pellitiones Sororum ipſarum iuxta conditionem cuiuslibet earūdem ac loci conſuetudinem poterit diſpenſari. Bindis, & ligaturis ſericis non vtantur, pelles duntaxat agninas, burſas de corio, & corigias ſimpliciter abſq; ſerico vllo factas, & non alias tàm Fratres

habeant

Digitized by Google

ſi aliqua ſimpliciter in his duobus offenderit, ſit in prouidentia Abbatiſſę miſericorditer ſibi pęnitentiam iniungere. Si autem ex conſuetudine vitioſa haberetur, iuxta qualitatem culpæ Abbatiſſa de conſilio Diſcretarum illi pœnitentiam iniungat.

CAPIT. X.

De viſitatione Sororum ab Abbatiſſa.

ABbatiſſa moneat, & viſitet Sorores ſuas, & humiliter, & charitatiuè corrigat eas, non præcipiens eis aliquid quod ſit contra animam ſuam, & huius profeſſionis formam. Sorores verò ſubiectæ recordentur, quòd propter Deum abnegauerũt proprias voluntates. Vnde firmiter ſuis Abbatiſſis obedire teneãtur in omnibus quæ obſeruare promiſerunt, & non ſunt animę contraria,

traria, & ſuæ profeſſioni. Abbatiſſæ verò tātam familiaritatē habeāt circa ipſas, vt dicere poſſint eis, & facere ſicut dñę ancillis ſuis. Nam ita debet eſſe, quòd Abbatiſſa ſit omnium Sororum ancilla. Moneo verò, & exhortor in Domino Iesv Chriſto, vt caueant Sorores ab omni ſuperbia, vana gloria, inuidia, auaritia, cura, & ſollicitudine huius ſęculi, detractione, & murmuratione, diſſenſione, & diuiſione. Sint verò ſollicitæ ſemper ad inuicem ſeruare mutuæ dilectionis vnitatem, quæ eſt vinculum perfectionis. Et neſcientes litteras, non curent litteras diſcere, ſed attendant quòd ſuper omnia deſiderare debent habere ſpiritum Dñi, & ſanctam eius operationem, orare ſemper ad eum puro corde, & habere humilitatē, & patientiā in tribulatione, & in infirmitate, & Coloſſ. 3.

O dilige-

diligere eos, qui nos reprehendunt, & arguunt; quia dicit Dominus: Beati qui perſecutionem
Mat. 5. patiuntur propter iuſtitiam, quoniam ipſorum eſt Regnum Cęlorum; qui autem perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit.

CAPIT. XI.

De Oſtiaria.

Oſtiaria ſit matura moribus, & diſcreta, ſitq; conuenietis ætatis, quæ ibidem in cella aperta ſine oſtio in die reſideat. Sit ei, & aliqua ſocia idonea aſſignata, quæ, cùm neceſſe fuerit, vicem eius in omnibus exequatur. Sit autem oſtium duabus ſeris, & diuerſis ferreis valuis, & vectibus optimè coniunctum, & in nocte maximè duabus clauibus obſeretur, quarum vnam habeat Portaria, aliamq; Abbatiſſa. In die ſine cuſtodia minimè dimitta-

mitta-

mittatur, & vna claue firmiter obſeretur. Caueant autem ſtudioſiſſimè,&procurēt ne vnquam oſtium ſit apertum, vbi minùs fieri poterit congruenter. Nec omnino aperiatur alicui intrare volenti, niſi conceſſum fuerit à Summo Pontifice,vel à Domino Cardinali. Nec ante Solis ortū Monaſterium ingredi liceat, nec poſt Solis occaſum Sorores intus aliquem remanere permittant, niſi exigente manifeſta rationabili, & ineuitabili cauſa. Si pro benedictione Abbatiſſæ, vel pro aliqua in Monialem conſecrāda, vel alio etiam modo conceſſum fuerit Epiſcopo alicui Miſſam interiùs celebrare, quam paucioribus,& honeſtioribus poterit, ſit contentus ſocijs,& miniſtris. Cū autem intra Monaſterium, ad opus faciendum, neceſſe fuerit aliquos introire, ſtatuat tūc Ab-

batiſſa ſollicitè perſonam conue-nientem ad portam, quatenus illis,& non alijs,ad opus deputatis aperiat. Caueant ſtudiosè omnes Sorores ne tunc ab ingredientibus videantur.

CAPIT. XII.

De viſitatione.

VIſitator Sororum ſemper ſit de Ordine Fratrum Minorum ſecundùm voluntatem, & mandatum Domini Cardinalis. Et ſit talis, de cuius honeſtate,& moribus plena notitia habeatur. Cuius officium erit, tàm in capite quàm in mẽbris corrigere exceſſus comiſſos contra formam professionis. Qui ſtans in publico loco, vt videri ab alijs poſſit,cum pluribus, & ſingulis loqui liceat,quæ ad officium viſitationis pertinent, ſecundùm quod meliùs viderint expedire. Cap-

pella.

pellanum etiam cum vno ſocio Clerico bonæ famæ, diſcretionis prouidæ, & duos Fratres laicos ſanctæ conuerſationis, & honeſtatis amatores, in ſubſidiũ paupertatis, ſicut hactenus ab Ordine Minorum miſericorditer habuerunt, ab eodem Ordine poſtulent. Nec liceat Cappellano ſine ſocio Monaſterium ingredi. Et intrantes in loco ſint publico, vt ſe poſſit alterutrum, & ab alijs intueri.

Pro Confeſſione infirmarum, quæ ad locutorium ire non poſſunt, pro Communicandis eiſdẽ, & pro extrema Vnctione, & pro animæ recommendatione, liceat eiſdem introire. Pro exequijs verò, & Miſſarum ſolemnijs defunctarum, vel ad fodiendam, vel aperiendam ſepulturam, ſeu etiam ad coaptandam, poſſint ſufficientes idoneę perſonæ Ab-

batiſſæ prouidentia introire. Ad hæc Sorores teneantur ſemper habere illum de ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus pro Gubernatore, Protectore, & Correctore, qui fuerit à Domino Papa Fratribus Minoribus deputatus, vt ſemper ſubditæ, & ſubiectæ pedibus eiuſdem ſanctæ Eccleſiæ, ſtabiles in fide Catholica, paupertatem, & humilitatem Domini noſtri IESV Chriſti, & eius Sanctiſſimæ Matris, in perpetuum obſeruemus.

RE-

REGVLA TERTIARIORVM, ſiue Fratrum de Penitentia.

In nomine Domini, Amen.

De modo examinandi volentes intrare Ordinem.

CAPIT. I.

SI qui voluerint hanc vitam obſeruare, & illos ad eam obſeruãdã aſſumi cõtigerit, ante aſſũptionẽ, ſeu receptionẽ ipſorum de fide Catholica, & obedientia erga præfatam Eccleſiam, diligenti

examinationi ſubdantur. Et ſi eas profeſſi firmiter fuerint, vereque crediderint, admitti, ſeu recipi tutè poterunt ad eandem. Præcauēdum eſt tamen ſollicitè, ne quis hæreticus, vel ſuſpectus de hæreſi, aut etiam infamatus, ad vitæ obſeruationem iſtius quomodolibet admittatur. Et ſi talē inueniri contigerit extitiſſe receptū, aſſignetur ille quantocyùs Inquiſitoribus prauitatis hæreticè puniendus.

De forma recipiendi volentes intrare Ordinem.

CAPIT. II.

CVm autem Fraternitatem huiuſmodi quis intrare voluerit, Miniſtri, ad receptionem talium deputati, eius officium, ſtatum, & conditionem ſolerter explorēt, ſibi Fraternitatis eiuſdē onera, præcipuè alienorum reſtitutio-

ſentionem, apertius exponentes. Quibus præmiſſis, ſi eidem placuerit, iuxta modum huiuſmodi induatur; & de alienis, ſi qua fuerint apud eũ, ſatisfacere ſtudeat in pecunia numeratã, vel ſecũdũ exhibitam pignoris cautionem, ſeque nihilominus proximis reconciliare procuret. Quibus omnibus ad effectum productis, poſt vnius anni ſpatium, cum aliquorũ diſcretorum Fratrum conſilio, ſi is videbitur ipſis idoneus, recipiatur hoc modo: Videlicet vt promittat ſe diuina præcepta oĩa ſeruaturum, ac etiam ſatisfacturum, vt conuenit, de tranſgreſſionibus, quas contra hunc viuẽdi modum commiſerit, cùm interpellatus ad Viſitatoris extiterit voluntatem. Et huiuſmodi ab eo facta promiſsio per manum publicã in ſcriptis inibi redigatur. Alio autem modo nullus à Mini-

ſtris

ſtris recipiatur eiſdem, niſi viſum eis aliter fuerit, conditione perſonæ, ac ipſius inſtantia, ſollicita conſideratione diſcuſſis. Ordinamus prætereà ſtatuẽtes, vt nullus poſt ipſius Fraternitatis ingreſſum, eamdem egredi valeat ad ſęculum reuerſurus. Poſſit tamen habere liberum tranſitum ad Religionem aliã approbatam. Mulieribus verò viros habẽtibus, niſi de ipſorum licentia, & conſenſu, non pateat ad conſortium dictæ Fraternitatis ingreſſus.

De forma habitus, & qualitate indumentorum.

CAPIT. III.

FRatres inſuper ipſius Fraternitatis de humili panno in pretio, & colore non prorſus albo, vel nigro cõmuniter veſtiantur, niſi fuerit ad tempus in pretio, per Viſitatores, de conſilio Mini-

Miniſtrorum, ob cauſam legitimam, & apertam cum aliquo diſpenſatum. Chlamydes quoque ac pelles abſque ſcolatura ſciſſas, vel integras, affibulatas tamen, non patulas, vt cōgruit honeſtati, clauſaſque manicas Fratres habeant ſupradicti. Sorores etiam chlamyde induantur, & tunica de huiuſmodi humili panno factis, vel ſaltem cum chlamyde habeāt guarnellum, ſeu placentinum coloris albi, vel nigri, aut paludellū amplum de canabo, ſiue lino abſq; vlla criſpatura conſutum. Circa humilitatem verò panni, & pellitiones Sororum ipſarum iuxta conditionem cuiuslibet earūdem ac loci conſuetudinem poterit diſpenſari: Bindis, & ligaturis ſericis non vtantur, pelles duntaxat agninas, burſas de corio, & corrigias ſimpliciter abſq; ſerico vllo factas, & non alias tàm Fratres

habeant

Digitized by Google

habeant quàm Sorores, depoſitis
1. Petr. 5. ceteris, mixta beati Petri Apoſtolorum Principis ſalubre conſilium, vanis huius ſęculi ornamentis.

Quòd non vadant ad inhoneſta conuiuia, & ſpectacula, & quòd hiſtrionibus non dent.

CAPIT. IV.

SIt eis ad inhoneſta conuiuia, vel ſpectacula, ſiue curias, ſeu choreas, acceſſus penitùs interdictus. Hiſtrionibus, ſeu vanitatis intuitu nihil dent. Et ne quidquam illis donetur à propria familia, prohibere procurent.

De abſtinentia, & ieiunio.

CAPIT. V.

AB eſu autem carnium, ſecūda, quarta, & ſexta Feria, dieq; Sabbati abſtineant vniuerſi, niſi aliud infirmitatis, vel debilitatis inſtan-

inſtantia ſuaderet. Minutis verò per triduum carnes dentur; nec ſubtrahantur in itinere conſtitutis. Sit quoque ipſarum comeſtio licita ſingulis, cùm ſolemnitatẽ præcipuam interuenire contigerit, in qua ceteri Chriſtiani ab antiquo epulis carneis veſci ſolent. Alijs autem diebus, in quibus ieiunium non ſeruatur, oua, & caſeus non negentur, ſed cum Religioſis ceteris in eorum Conuentualibus domibus, licitè ſumere valeant de appoſitis ab eiſdem, ſintque prandij cęnęq; refectione contenti, exceptis languidis, & viatoribus, ac infirmis. Sit ſanis cibus moderatus, & potus; cùm textus Euangelicus habeat: Attẽdite ne corda veſtra crapula, & ebrietate grauentur. Prandiũ autem, vel cęna, non niſi pręmiſſa ſemel Dominica oratione ſumatur, poſt ſumptionem cuilibet cũ Luc. 21

Deo gratias iteranda. Quòd ſi omitti contigerit, dicatur tribus vicibus Pater noſter. Qualibet verò ſexta Feria totius anni ieiunium celebrent, niſi fortè infirmitatis aut alia cauſa legitima excuſentur, vel niſi feſtum Natalis Domini Feria ipſa occurreret obſeruandum. Sed a feſto omniũ Sãctorum vſq; ad Paſcha quarta, & ſexta Feria ieiunabunt, alia quæ ab Eccleſia ſunt ſtatuta, vel ordinata, ex cauſa cõmuniter indicta ieiunia ſeruaturi. In Quadrageſima verò B. Martini vſque ad diem Natiuitatis Domini, & à Dominica Quinquageſimę vſq; ad Paſcha, diebus ſingulis, exceptis Dominicis, ieiunare procurẽt; niſi aliud fortaſſis infirmitas, vel neceſſitas alia ſuaderet. Sorores grauidæ, vſq; ad ſuæ purificationis diẽ, ab exercitatione qualibet corporali, orationibus dumtaxat

exceptis,

exceptis poterunt, ſi voluerint, abſtinere. Laborantes autem, propter fatigationis afficientis inſtantiam, à Dominicæ Reſurrectionis feſto vſque ad feſtiuitatem B. Michaelis prædicti, ter in die, qua exercitio laboris incumbēt, licitè ſumere cibum poſſunt. Cùm verò illos contigerit aliorũ imminere laboribus, de cunctis appoſitis die quolibet ſumere licebit eiſdem, niſi ſexta Feria, vel dies ſit alia in qua generaliter ab Eccleſia ieiunium noſcitur inſtitutum.

Quoties debent confiteri per annum, & ſumere Corpus Chriſti.

CAPIT. VI.

SInguli autem Fratrum, & Sororum ter in anno, videlicet in Natali Dñi, in Reſurrectionis ipſius, & Pentecoſtes feſtiuitati-

uitatibus, peccata propria confiteri, & Euchariſtiam deuotè ſuſcipere non poſtponant, reconciliando ſe proximis, & reſtituendo etiam aliena.

Quòd non ferant arma impugnationis.

CAPIT. VII.

Impugnationis arma ſecū Fratres non deferant, niſi pro defenſione Romanę Eccleſię, Chriſtianæ fidei, vel etiam terrę ipſorum, aut de ſuorum licentia Miniſtrorum.

De dicendis Horis Canonicis.

CAPIT. VIII.

Dicant vniuerſi quotidie ſeptem Horas Canonicas, videlicet Matutinum, Primā, Tertiam, Sextam, Nonam, Veſperas, & Completorium; Clerici, videlicet ſcientes Pſalterium, pro Prima, Deus in nomine tuo, &c.

Beati

Beati immaculati, vſq; ad Legē, Gloria Patri dicant. Cum verò ad Eccleſiam non accedent, pro Matutino Pſalmos dicere ſtudeant, quos dicunt Clerici, vel Eccleſia Cathedralis, vel ſaltem vt illiterati alij pro Matutino duodecim, & pro qualibet alia Hora ſeptem vicibus Pater noſter cū Gloria Patri dicere nō omittāt; in quibus videlicet Primæ, ac Cōpletorij Horis minore Symbolum, & Miſerere mei Deus, adijciant, qui nouerint. Sed ſi Horis non dixerint conſtitutis, dicant tribus vicibus Pater noſter. Infirmi autem Horas huiuſmodi non teneantur dicere, niſi velint. In Quadrageſima verò S. Martinij & etiam in maiores Eccleſias, in quarum Parochijs habitant, Matutinalibus Horis perſonaliter adire procurent, niſi cauſa rationabili excuſentur.

Quòd omnes, qui de iure poſſunt, faciant teſtamentum.

CAPIT. IX.

OMnes prætereà, quibus de iure facultas affuerit, condant, ſeu faciant teſtamẽtum, & de bonis ſuis infra tres menſes poſt eorum ingreſſum immediatè ſequentes ordinent, & diſponant, ne quemquam illorum contingat decedere inteſtatum.

De pace reformanda inter Fratres, & alios extraneos.

CAPIT. X.

DE pace verò inter Fratres, & Sorores, aut etiam extraneos in diſcordia poſitos, faciẽdas ſicut Miniſtris videbitur, ita fiat, adhibito, ſi facultas affuerit, Epiſcopi Diœceſani conſilio in hac parte.

Quando moleſtantur cõtra ius, aut eorum priuilegia.

CAPIT. XI.

SI vero Fratres aut Sorores, contra ius, vel eorum priuilegia, per Poteſtates, ſeu Rectores locorum, vbi domiciliũ obtinent, vexationibus impetantur, Miniſtri loci ad eos Epiſcopos, & alios locorũ Ordinarios, ſtudeant habere recurſum, iuxta conſilium, & ordinationem ipſorum in talibus proceſſuri.

Quòd caueant, in quantũ poſſunt, à iuramentis ſolemnibus.

CAPIT. XII.

A Iuramẽtis autem ſolemnibus omnes abſtineant, niſi neceſſitate cogente in caſibus per Indulgentiam Apoſtolicæ Sedis exceptis, videlicet pro pace, fide,

calumnia, & teſtimonio perhibendo, ac etiam in contractu emptionis, venditionis, & donationis, vbi videbitur expedire. In communi quoque loquela vitent, vt poterunt, iuramenta. Et qui die aliquo minus cautè iurauerit lapſu linguæ, prout contingere in multiloquio conſueuit, die ipſo in ſero, cùm debet recogitare quid fecerit, dicat tribus vicibus Orationem Dominicam, propter incautè facta huiuſmodi iuramenta. Memor autem ſit quilibet, vt ad diuina obſequia familiam propriam exhortetur.

De audienda Miſſa, & Congregatione facienda.

CAPIT. XIII.

VNiuerſi ſanè Fratres, & Sorores, cuiuſcumq; Ciuitatis, aut loci, diebus ſingulis, ſi commodè poterunt, Miſſæ Officium

audiant.

audiant. Et menſe quolibet ad Eccleſiam, ſiue loca, ad quam, vel quæ Miniſtri curauerint intimare, conueniant, Miſſarum ſolemnia inibi audituri. Vnuſquiſq; autem vſualis monetæ denarium Maſſario tribuat, qui pecuniam huiuſmodi colligat, & eã de conſilio Miniſtrorum inter Fratres, & Sorores paupertate grauatos, & præcipuè infirmantes, ac eos qui funeris carere dignoſcuntur exequijs, & de inde inter pauperes alios diuidant congruenter. Offerant inſuper de dicta pecunia Eccleſiæ memoratæ tuncque, ſi commodè poterunt, virum Religioſum, & in verbo Dei competenter inſtructum habere procurent, qui eos ad penitentiam, & miſericordiæ opera exercenda hortetur, ſollicitè moneat, & inducat. Studeat quilibet, dum Miſſæ celebratur Officium, &

prædicationis verbum proponiſtur, ſeruare ſilentium, orationi, & officio ſit intentus, niſi eum communis vtilitas Fraternitatis impediat.

De Fratribus infirmis, & defunctis.

CAPIT. XIV.

CVm autem quemquam ex Fratribus infirmari contigerit, Miniſtri per ſe, vel per aliũ, ſeu alios, ſi hoc eis infirmus fecerit intimari, ſemel in hebdomada viſitare teneantur ægrotum, ipſum ſollicitè ad recipiendum pęnitentiam, prout melius, & efficacius expedire putauerint, inducentes, neceſſaria illi de bonis communibus miniſtrando. Et ſi præfatus infirmus de præſenti luce migrauerit, Fratribus, & Sororibus tunc in Ciuitate, vel loço, vbi eum contigerit mori, præſen-

præſentibus nũtietur, vt defuncti exequijs procurent perſonaliter intereſſe; à quibus, donec Miſſarum fuerint celebrata ſolemnia, & corpus tumulo conditum, non recedant. Hæc quoque circa Sorores infirmas, & decedentes, volumus obſeruari. Prçtereà infra octo dies poſt ipſius ſepulti obitum immediatè ſequentes, quilibet Fratrum, & Sororum ipſarũ dicat pro anima eius, Sacerdos videlicet Miſſam vnam; ſciens Pſalterium, quinquaginta Pſalmos; & illiterati totidem Pater noſter, & in fine cuiuſlibet Requiem æternam, adijciat. Et poſt hæc infra annum, pro Fratrum, & Sororum tàm viuorũ, quàm defunctorum ſalute, tres Miſſas faciant celebrari. Qui verò Pſalterium ſciuerint, illud dicant, & ceteri Orationem Dominicam centies dicere non omittant, Re-

quiem æternam in fine cuiuſlibet additur.

De Miniſtris.

CAPIT. XV.

MInisteria quoq; ac alia officia, quæ præſentis formulæ ſeries exprimit poſita quiſq; ſibi deuotè ſuſcipiat, curetq; fideliter exercere. Officium autem cuiuſlibet, certi temporis ſpatio limitetur. Nullus Miniſter inſtituatur ad vitam, & eius Miniſterium certum tempus comprehendat.

De viſitatione, & correctione delinquentium.

CAPIT. XVI.

AD hæc Miniſtri, & Fratres ac Sorores, Ciuitatis, & loci cuiuſlibet, ad viſitationem communem, in aliquo loco Religioſo,

gioſo, vel Eccleſia, vbi locum huiuſmodi contigerit deeſſe, cõueniant, & viſitatorem habeant Sacerdotem, qui alicuius approbatæ Religionis exiſtat, quique illis de commiſſis exceſſibus iniungat pœnitentiam ſalutarẽ; nec quiuis alius poſſit eis huiuſmodi viſitationis officium exhibere. Huiuſmodi autẽ viſitationis officium ſemel exerceatur in anno, niſi neceſſitate aliqua ſuadẽte fuerit pluries facienda. Incorrigibiles verò ac inobedientes monitio trina præueniat. Qui ſi ſe corrigere nõ curauerint, de ipſius Cõgregationis cõſortio expellantur omnino de conſilio Diſcretorũ.

De vitandis litigijs inter ſe, & cum alijs.

CAPIT. XVII.

VItent inſuper Fratres, & Sorores, iuxta poſſe, litigia inter ſe;

ſe; illa, ſi ſuſcitari contigerit, ſollicitè dirimendo: alioquin de iure coram illo reſpōdeant apud quem poteſtas reſidet iudicandi.

Qualiter, & per quos in abſtinentijs poſſit diſpenſari.

CAPIT. XVIII.

ORdinarij autem locorum, vel Viſitator cum Fratribus,& Sororibus vniuerſis in abſtinentijs, ieiunijs,& auſteritatibus alijs ex cauſa legitima, cùm expedire viderint, poterunt diſpenſare.

Quòd Miniſtri eorum manifeſtas culpas denuntient Viſitatori.

CAPIT. XIX.

MIniſtri verò manifeſtas Fratrum, & Sororum culpas Viſitatori denuntient puniēdas. Et ſi quiſquam incorrigibilis fuerit,

rit, poſt trinæ admonitionis inſtantiam a Miniſtris de diſcretorum Fratrum aliquorum conſilio Viſitatori nuntietur eidem, de Fraternitatis conſortio abijciendus ab ipſo, & in congregatione poſtmodum publicandus.

Qualiter in prędictis nemo obligetur ad culpam mortalem.

CAPIT. XX.

CEterũ in in præmiſſis omnibus, ad quæ Fratres, & Sorores huius Ordinis non ex diuinis præceptis, vel ſtatutis tenentur Eccleſiæ, nullum ipſorum ad mortalem culpam volumus obligari; ſed impoſitam ſibi pœnitentiam pro transgreſſionis exceſſu prompta humilitate recipiat, & efficaciter ſtudeat adimplere.

B. P. FRANCISCI OPVSCVLORVM

Tomus Tertius.

COLLATIONES MONASTICAE,

ſiue ad Fratres,

B. P. FRANCISCI.

COLLATIO PRIMA

Conſolatoria.

De puſillo grege multiplicãdo.

Conſortamini chariſſimi, & gaudete in Domino: nec quia pauci eſtis, efficiamini triſtes, nec vos terreat mea

vel

vel veſtra ſimplicitas: quoniam ſicut à Domino mihi in veritate oſtenſum eſt, in magnam multitudinẽ faciet vos creſcere Deus, ſuæq; benedictionis gratia multipliciter dilatabit. Multi conuertentur ad Dominum, & per vniuerſum mūdum multiplicabit Deus familiam ſuam, & augebit. Ad veſtrum quoque profectum cogor dicere quod vidi, quod vtiq; magis ſilere liberet, ſi charitas me non cogeret vobis referre. Vidi multitudinem magnã hominum ad nos venientium, & in habitu ſanctæ conuerſationis nobiſcum volentium conuerſari. Et ecce adhuc ſonitus eorum in auribus meis euntium, & redeuntium ſecundùm obediētiæ ſanctæ mandatum. Vidi quaſi vias ipſorum multitudine plenas ex omni ferè natione in his partibus conuenire. Veniunt Francigenæ, feſti-

ſeſtinant Hiſpani, Teutonici, & Anglici currunt, & aliarum diuerſarum linguarum accelerat maxima multitudo.

COLLATIO II.

De vocatione Fratrum Minorum, & de prædicando verbo Dei.

Conſideremus, Fratres chariſſimi, vocationē noſtrā, qua vocauit nos miſericorditer Deus, non tantùm pro noſtra, ſed pro multorum etiam ſalute, vt eamus per mundum, exhortando omnes plus exemplo quàm verbo, ad agendam pœnitentiam de peccatis ſuis, & ad habendam memoriam mandatorum Dei. Nolite timere, quia puſilli, & inſipientes videmur, ſed ſecuri annuntiate ſimpliciter pœnitentiā, confidentes in Dño, qui vicit mundum, quòd Spiritu

ſuo

ſuo loquetur per vos, & in vobis, Io. 16.
ad exhortandum omnes, vt con- Mat. 10
uertantur ad ipſum, & eius mandata
obſeruent. Caueamus, qui
reliquimus omnia, ne pro modico
Regnum Cęlorum perdamus;
& ſi pecuniam in aliquo loco inueniamus;
non curemus de illa
plus quàm de puluere quem calcamus.
Non iudicemus, neque
deſpiciamus illos qui delicatè viuunt,
& curioſè ac ſuperfluè induuntur.
Deus eſt noſter, ac ipſorum
Dominus, potens illos ad
ſe vocare, & vocatos iuſtificare.
Tales ergo reuereamur, vt Fratres,
& Dños noſtros. Fratres
enim ſunt, in quantum ab vno
Creatore creati; Domini verò
ſunt, in quantum bonos adiuuant
ad pęnitentiam faciendam, eis
neceſſaria corporis miniſtrantes.
Ite ergo annunciantes hominibus
pacem, prædicantes pęnitentiam

in remiſſionem peccatorum. Inuenietis quoſdam homines fideles, manſuetos, & benignos, qui cum gaudio vos, & verba veſtra recipient; ac per oppoſitum alios infideles, ſuperbos, blaſphemos, qui exprobrantes reſiſtent vobis, & his quæ dicetis. Ponite ergo in cordibus veſtris patienter, & humiliter omnia tolerare. Nolite tamen timere: quoniam non poſt multum tempus venient ad vos multi ſapientes, & nobiles, eruntque vobiſcum prædicantes Regibus, & Principibus, & populis multis. Eſtote ergo in tribulationibus patientes, in orationibus vigiles, in laboribus ſtrenui, in ſermonibus modeſti, in moribus graues, & in beneficijs grati: quia pro his omnibus vobis Regnum Dei præparatur æternum: quod nobis concedat ille, qui viuit, & regnat trinus, & vnus,

Digitized by Google

& abſque dubio concedet, ſi emiſſa ſeruauerimus vota noſtra, quę illi voluntariè ſpopondimus.

COLLATIO III.

De Religioſa habitatione in eremitorijs.

ILli, qui religiosè volunt ſtare in eremitorijs, ſint tres, aut quatuor ad plus. Duo ex ipſis ſint Matres, & habeant duos filios, vel vnum ad minus. Illi duo teneant vitam Marthæ, & alij duo vitam Mariæ Magdalenæ. Illi autem, qui tenent vitam Mariæ, habeant vnum clauſtrum, & quilibet habeat locum ſuum, ita quòd neque habitent ſimul, neque cubent. Et ſemper dicant Completorium de die, quando Sol reuertitur ad occaſum. Studeant tenere ſilentium, & dicant Horas ſuas. Surgant ad Matutinum, & primùm quærant Regnum Mat. 6. Dei,

Dei, & iuſtitiam eius. Hora cō-grua dicāt Primam, & Tertiam, & poſt horam Tertiam ſoluant ſilentium, & poſſint loqui, & ire ad Matres ſuas, & quando placuerit, poſſint petere ab eis eleemoſynam propter amorem Dñi Dei, ſicut pauperes pauperculi. Poſteà dicant Sextam, Nonam, & Veſperas tempore debito. In Clauſtro, vbi morantur, non permittant aliquam perſonam introire, ſed neque vllus ibi comedat. Illi Fratres, qui ſunt Matres, ſtudeant manere remotè ab omni perſona, vt nemo poſſit eis loqui. Et iſti filij non loquantur cum aliqua perſona, niſi cū Matribus ſuis, & Cuſtode ſuo, quā-do placebit ei viſitare ipſos cum benedictione Dei. Filij verò quā-doque officium Matrum aſſumāt, ſicut viciſſitudinaliter pro tēpore viſum fuerit eis diſponēdum. Qui

omnia

omnia ſupradicta ſtudioſè, & ſollicitè ſtudeant obſeruare.

COLLATIO IIII.

De vera obedientia.

FRatres chariſſimi, verbum primò præceptum implete; nec expectetis iterari, quod dicitur vobis: Nihil etiam impoſſibilitatis cauſemini, ſiue iudicetis eſſe in præcepto; quia & ſi ſupra vires ego vobis mandarē, ſancta obedientia viribus non carebit. Nec conſiderare debetis quis, vel qualis ſit qui vobis facienda præcipit, ſed ſolùm quòd ſit Prælatus. Inter alia, quæ dignanter diuina pietas mihi conceſſit, hanc gratiam contulit, quod ita diligēter Nouitio vnius horæ obedirem, ſi mihi Guardianus daretur, ſicut antiquiſſimo, & diſcretiſſimo Fratri. Subditus Prælatum ſuum non hominem conſi-

derare debet, ſed illum, pro cuius amore eſt ſubiectus. Quàtò enim contemptibilior præſidet, tantò magis humilitas obedientis placet.

COLLATIO V.

De ſancta paupertate.

PAupertatem nouieritis, Fratres chariſſimi, virtutum eſſe Reginam: quia in Rege Regum, & in Regina matre ipſius tàm præſtanter effulſit. Paupertatem ſcitote, Fratres, ſpecialem viam eſſe ſalutis, tamquam humilitatis fomentũ, perfectionisq; radicem, cuius eſt fructus multiplex, ſed occultus. Hæc enim eſt Euãgelici agri theſaurus abſconditus, pro quo emendo vendenda ſunt omnia; & quæ vendi non poſſunt, illius comparatione ſpernenda. Ad huius culmen qui cupit attingere, non ſolùm mũdanę

danæ prudentiæ, verum etiam literarum peritię renūtiare quodammodo debet, vt talis expropriatus poſſeſſione, introeat in potentias Domini, & nudum ſe offerat brachijs Crucifixi. Nequaquam enim ſęculo perfectè renuntiat, qui proprij ſenſus loculos intra cordis arcana reſeruat. In omnibus ergo reluceat inter vos ſancta paupertas, & præcipuè in domibus quas ædificaueritis, conſiderantes illud Euãgelicum, quòd vulpes foueas habent, & volucres cęli nidos, Filius autem hominis non habuit vbi caput ſuum reclinaret. Propter quod pauperum more pauperculas caſulas erigite, quas non habitare debetis vt proprias, ſed ſicut peregrini, & aduenæ alienas. Leges namque peregrinorum ſunt, ſub alieno colligi tecto, ſitire ad patriam, pacificè pertrãſire.

Pſalm. 70.

Mat. 8.

ſire. Euangelica hæc paupertas noſtri Ordinis eſt fundamentũ, cui ſubſtrato primariè, ſic omnis ſtructura Religionis innititur, vt ipſius firmitate firmetur, & euerſione funditus euertatur. Quãtũ itaq; Fratres declinabunt à paupertate, tantum mundus declinabit ab eis, & quærent, & non inuenient. Si Dominam meã paupertatem complexi fuerint, mũdus eos nutriet, quia mundo dati ſunt ad ſalutem. Commercium eſt inter mundum, & Fratres. Debent enim ipſi mundo bonum exemplum, debet eis mundus prouiſionem neceſſitatum; quando autem ipſi retraxerint bonum exemplum fide mentita, retrahet mundus manum iuſta cenſura.

✠ ✠

COLLATIO VI.

De vitando mulierum aſpectu, & conuerſatione.

MVlierum familiaritates, colloquia, & aſpectus, quæ multis occaſio ſunt ruinæ, eò ſollicitiùs euitare debemus, fratres chariſſimi, quò ſepiùs per huiuſmodi videmus debilem frangi, & fortem ſpiritum infirmari. Harũ contagionem euadere conuerſantem cum eis, niſi probatiſſimum virum, tàm facile iudico, quàm iuxta ſcripturam in igne ambulare, & non comburere plãtas. Non enim ſecurum puto, earum formarum introrſus haurire imagines, quæ poſſunt, aut edomitæ carnis reſuſcitare igniculum, aut pudicę mentis maculare nitorẽ. Friuolum profectò eſt quodcũq; mulieris colloquium, excepta ſola confeſſione, vel inſtructione Prou. 6

breuiſſima, iuxta quod ſaluti expedit, vel cōgruit honeſtati. Quæ ſunt, quæſo, cum muliere Religioſo tractanda negotia, niſi cùm ſanctam pęnitentiam, vel melioris vitæ conſilium Religioſa petitione depoſcit? Ex nimia ſecuritate minùs cauetur hoſtis, & diabolus, ſi de ſuo capillum poteſt habere in homine, citò excreſcere facit in trabē. Nec enim ſolùm mortificari debent vitia carnis, aut ejus incentiua frenari; verum etiam exteriores ſenſus, per quos mors intrat ad animam, ſumma vigilantia decet cuſtodire.

COLLATIO VII.

De petenda eleemoſyna cum fiducia.

CHariſſimi fratres, & filioli mei, nolite verecundari ire pro eleemoſyna; quia Dominus ſe

pro

pro nobis fecit pauperem in hoc mundo, cuius exemplo elegimus viam veriſſimæ paupertatis. Si enim pro ſuo amore viam paupertatis elegimus, non debemus confundi pro eleemoſynis ire. Arrham cęleſtis hæreditatis erubeſcere nequaquam cõuenit Regni cęlorum hæredibus. Hæc eſt enim hæreditas noſtra, quam acquiſiuit, & reliquit nobis Dñus IESVS Chriſtus, & omnibus qui ſuo exemplo viuere voluit in ſanctiſſima paupertate. In veritate dico vobis, quòd multi ex nobilioribus, & ſapiẽtioribus huius ſęculi venient ad iſtam Congregationem, & pro magno honore, & gratia habebunt ire pro eleemoſyna. Vos ergo, qui eſtis illorum primitiæ, lętamini, & gaudete; nec renuatis facere, quæ ſanctis illis facienda tranſmittitis. Ite ergo confidenter, & animo gaudenti,

denti, pro eleemoſyna cum benedictione Dei. Et magis liberè, & gauderer ire debetis pro eleemoſyna, quàm ille, qui de vna numata offerret centum denarios; quoniā offertis eis amorem Dei, à quibus eleemoſynam petitis, dicentes: Amore Domini Dei faciatis nobis eleemoſynam; cuius comparatione nihil eſt cœlum, & terra.

COLLATIO VIII.

De diſcretione in corpore alēda.

FRatri corpori cū diſcretione puidendū eſt, fratres chariſſimi, ne ab eo tempeſtas accidiæ commoueatur. Seruus enim Dei in comedendo, & bibendo, & dormiendo, & alias corporis neceſſitates ſumendo, debet cum diſcretione ſuo corpori ſatisfacere, vnde nō tędeat ipſum vigilare, & reuerēter in oratione perſiſte-

ſiſtere, ita quòd frater corpus nõ valeat murmurare, dicens: Fame deficio, tui exercitij ſarcinam ferre non valeo; non poſſum ſtare rectum, & inſiſtere orationi, nec in tribulationibus meis lętari, nec alia bona operari, quia non ſatisfacis indigētiæ meæ. Si enim ſeruus Dei cum diſcretione, & ſatis bono modo, & honeſto, ſuo corpori ſatisfaceret, & frater corpus, ſi poſtquam ſufficientem vorаſſet annonam, alias muſſitaret, eſſetque negligens, & pigrum, vel ſomnolentum in orationibus, & vigilijs, & alijs bonis operibus; ſcito pigrum iumentum calcaribus indigere, & inhærentem aſellum ſtimulum expetere; tunc debet ipſum caſtigare tamquam malum, & pigrum iumentum, qui vult comedere, & non lucrari, & onus non portare. Si verò propter inopiam, & paupertatem,

frater corpus neceſſitates ſuas in ſanitate, & infirmitate habere nō poteſt; dum honeſtè petierit, & humiliter à Prælato ſuo amore Dei, & ſibi non datur, ſuſtineat amore Domini patiēter, qui etiā
Pſal. 68. ſuſtinuit quærens qui eum conſolaretur, & non inuenit. Et hæc neceſſitas ſibi à Domino imputatur pro martyrio. Et quia fecit quod ſuum eſt, ideſt, quòd petijt humiliter ſuam neceſſitatem, excuſatur à peccato, etiam ſi corpus inde grauiùs infirmetur.

COLLATIO IX.

De indiſcreta æmulatione in abſtinentia fugienda.

FRatres mei; vnuſquiſq; conſideret naturam ſuam: quia licet aliquis ex vobis valeat ſuſtētari pauciori cibo quā alius; nolo tamen quod abundantiori cibo indigens, illum in hoc imitari

tari nitatur. Sed naturam ſuam conſiderans, exhibeat corpori ſuo neceſſitatē ſuam. Sicut enim nobis à ſuperfluitate comeſtionis, quæ obeſt corpori, & animæ, tenemur nobis cauere: ita à nimia abſtinentia; imò magis, quoniam Deus miſericordiam vult, & non ſacrificium. Oſeę 6

COLLATIO X.

De tolerandis quantiſper neceſſitatibus.

Neceſſitas, Fratres chariſſimi, quam non ratio poſtulat, ſed voluptas oſtendat, extincti ſpiritus ſignum eſt manifeſtū. Spiritu tepido, & paulatim à gratia frigeſcente, neceſſe eſt carnē, & ſanguinē quæ ſua ſunt quærere. Quid enim reſtat, quando anima caret ſpiritualibus delicijs, niſi vt caro conuertatur ad ſuas? Et tunc animalis appetitus neceſſi-

tatis articulum palliat, tunc ſenſus carnis conſcientiam format. Si adeſt Fratri meo vera neceſſitas, & ſtatim ſatisfacere properat, quid mercedis accipiet? Accidit enim occaſio meriti, ſed diſplicuiſſe ſibi ſtudiosè probauit: ipſas namq; indigentias non patienter ferre, nihil aliud eſt, niſi Aegyptum repetere.

COLLATIO XI.

De lętando ſpiritualiter in Dño.

SAnctam, Fratres chariſſimi, interiùs, & exteriùs lętitiam Dei habere. Si enim ſeruus Dei ſtuduerit habere, & conſeruare lętitiam ſpiritualem, quæ prouenit ex munditia cordis, & acquiritur per deuotionem orationis, dæmones nihil poſſunt ei nocere, dicentes. Ex quo in tribulatione, & proſperitate lętitiam habet ſeruus Dei, non poſſumus inue-

inuenire aditum intrandi ad ipſum, nec ſibi nocere. Sed tunc exultant dæmones, quando deuotionem, & lętitiam, quæ prouenit ex munda oratione, & ex alijs operibus virtuoſis, poſſunt extinguere, vel aliqualiter impedire. Nam ſi diabolus in ſeruo Dei poteſt aliquid habere de ſuo, niſi fuerit ſapiens, & ſollicitus delere, & deſtruere illud quàm citiùs poterit, per virtutem ſanctæ orationis, contritionis, confeſſionis, & ſatisfactionis, in breui tempore de vno capillo facit vnam trabem, ſemper aliquid illi adijciẽdo. Quia ergo, Fratres chariſſimi, ex munditia cordis, & puritate orationis continuæ hæc lętitia ſpiritualis oritur, circa illa duo acquirenda principaliter eſt ſtudendum, vt ipſam lętitiam, quã in me, & in vobis cupio ſummo affectu, & diligo cernere, & ſenti-

ſentite, poſſitis habere interiùs, & exteriùs ad ędificationem proximi, & vituperium inimici. Ad ipſum enim, & ad membra eius oportet contriſtari, ad nos autem lętari ſemper in Domino, & gaudere.

COLLATIO XII.

De humilitate, & pace erga Clericos ſeruanda.

IN adiutorium Clericorũ miſſi ſumus, Fratres chariſſimi, ad animarum ſalutem, vt quod in illis inuenitur minus, ſuppleatur à nobis. Quilibet recipiet mercedem, non ſecundum auctoritatẽ, ſed ſecundùm laborem. Scitote, fratres, quòd Deo eſt gratiſſimũ animarum lucrum. Hoc conſequi meliùs poſſumus cum pace Clericorũ, quàm cum diſcordia.
Deut. 32. Si autem ipſi ſalutem impediũt, Dei eſt vltio, & ipſe retribuet eis

in

in tempore. Ideoque eſtote ſubiecti Prælatis, ne quantum ex vobis eſt malus zelus conſurgat. Si filij pacis fueritis, Clerum, & populum lucrabimini: & hoc acceptabilius Deo erit, quàm populum ſolum, Clero ſcandalizato, lucrari. Tegite eorum lapſus, multiplices eorum ſupplete defectus; & cùm hæc feceritis, humiliores eſtote.

COLLATIO XIII.

De cognoſcendo ſeruo Dei.

HEu quàm bonum eſt, Fratres, Deo ſeruire. Melior eſt Dei ſeruitus, quã mundi Principatus. Sed quis eſt, qui certò cognoſcit ſe eſſe ſeruũ Dei? Nihil melius eſt, quàm eſſe ſeruũ Dei; nihil tamẽ difficilius eſt homini certò cognoſcere, quã ſi eſt Dei ſeruus, vel amicus. Ego vobis cõfiteor, quòd rogaui Dominum,

ego paruulus, ſimplex, & imperitus ſermone, maiorem orandi accepi gratiam, quam loquendi. Videtur etiam in oratione lucrũ, & cumulatio gratiarum; in prædicatione diſtributio quædã donorum cęlitus acceptorum. In oratione etiam purificatio interiorum affectuum, & vnitio ad vnum verum, & ſummum bonum cũ vigoratione virtutis; in prædicatione ſpiritualium puluerizatio pedũ, diſtractio circa multa, & relaxatio diſciplinæ. Tandẽ in oratione Deum alloquimur, & audimus, & quaſi Angelicam vitam agentes, inter Angelos conuerſamur; in prædicatione multa oportet cõdeſcenſione vti ad homines, & humanè inter eos viuẽdò, humana cogitare, videre, dicere, & audire. Sed vnum eſt in contrarium, quod videtur præpõderare his omnibus ante Deũ.

quòd videlicet vnigenitus Dei Filius, qui eſt Sapientia ſumma, propter animarum ſalutem de ſinu Patris deſcendit, vt ſuo mũdum informãs exemplo, verbum ſalutis hominibus loqueretur, quos ſacri Sanguinis, & pretio redimeret, & emundaret lauacro, & poculo ſuſtentaret, nihil ſibi omnino reſeruans, quod non in ſalutem noſtram liberaliter erogaret. Et quia debemus omnia facere ſecũdum exemplar eorum quæ videmus in ipſo, tamquã in mõte ſublimi, videtur Deo magis placitum, quòd intermiſſa quiete foras egrediar ad laborẽ. Quid in hac re vobis videatur, conſulite.

COLLATIO XV.

De litteris incumbentibus, & doctoribus.

FRatres, qui ſciẽtiæ curioſitate ducuntur, in die tribulationis inue-

inueniēt manus ſuas vacuas. Ideò vellem eos magis roborari virtutibus, vt cum tempus tribulationis venerit, ſecum haberent Dominum in anguſtia. Ventura eſt enim tribulatio, quando libri ad nihilum vtiles in feneſtris, & latebris proijcientur. Nolo Fratres meos cupidos eſſe ſcientiæ, & librorum, ſed volo eos fundari ſuper ſanctam humilitatem, & imitari puram ſimplicitatē, ſanctam orationem, & dominā paupertatem. Hæc via ſola eſt ſecura ad ſalutem propriam, & aliorum ædificationem, quoniā Chriſtus, ad cuius imitationem vocati ſunt Fratres, hanc ſolam nobis oſtendit, & docuit verbo pariter, & exemplo. Multi Fratres, occaſione ædificandi alios, dimittēt vocationem ſuam, videlicet ſanctam humilitatem, puram ſimplicitatem, orationem, & deuotionem,

tionem, atque dominam noſtram paupertatem. Et continget illis, quòd vnde putabunt magis imbui ſeu impleri deuotione, & accendi amore, & illuminari Dei cognitione propter intellectum Scripturæ, inde occaſionaliter remanebunt intus frigidi, & vacui, & ſic ad priſtinam vocationem redire non poterunt, quia tempus viuendi ſecundum vocationẽ ſuam, in vano, & falſo ſtudio amiſerunt.

COLLATIO XVI.

De vanis, & tumidis Prædicatoribus.

MVlti ſunt, Fratres, qui totũ ſuum ſtudium, & totam ſuã ſollicitudinem ponunt in acquirendo ſcientiam, dimittentes vocationem ſuam ſanctam, extra viam humilitatis, & ſanctæ orationis mente, & corpore euagã-

do: qui cùm populo prædicauerint, & nouerint aliquos inde ędificari, vel ad pęnitentiam conuerti, inflantur, & extollũt ſe de opere, & lucro alieno, cùm tamē magis in condemnationem, & in pręiudicium ſuum pręedicauerint, & nihil ibi ſecundùm veritatem operati fuerint, niſi tamquam inſtrumenta illorum, per quos verè Dominus fructum huiuſmodi acquiſiuit. Nam quos credunt propter ſcientiam, & prædicationem ſuam ædificari, & ad pęnitentiam conuerti, Dominus orationibus, & lacrymis ſanctorũ pauperum, humilium & ſimpliciũ Fratrum ædificat, & conuertit, licet ipſi Sancti Fratres, vt plurimùm hoc ignorent. Sic enim eſt voluntas Dei, vt illud neſciant; ne inde valeant ſuperbire. Iſti ſunt, Fratres mei, Milites tabulę rotundæ, qui latitant in deſertis,

& in locis remotis, vt diligentiùs vacent orationi, & meditationi; ſua, & aliorum peccata plorãtes, viuẽtes ſimpliciter, & humiliter conuerſantes, quorum ſanctitas à Deo cognoſcitur, & aliquando Fratribus, & hominibus eſt ignota. Horum animæ ab Angelis Deo præſentabuntur: tunc Dñus oſtendet illis fructum, & mercedem laborum ſuorum, videlicet, multas animas, quæ ſuis exẽplis, orationibus, & lacrymis ſunt ſaluatæ. Et dicet illis: Filij mei dilecti, ecce tot, & tales animæ ſaluatæ ſunt veſtris orationibus, lacrymis, & exemplis. Et quia
Mat. 25 ſuper pauca fuiſtis fideles, ſupra multa vos conſtituam. Alij enim prædicauerunt, & laborauerunt ſermonibus ſapientiæ, & ſcientiæ ſuæ, & ego meritis veſtris fructũ ſalutis operatus ſum. Ideò ſuſcipite laborum eorum mercedem,

&

& fructum meritorum veſtrorũ, qui eſt Regnum æternum, quod humilitatis, & ſimplicitatis veſtræ, atque orationũ, & lacrymarũ veſtrarũ violẽtia rapuiſtis. Sicq; iſti portantes manipulos ſuos, idest, fructus, & merita ſanctæ humilitatis, & ſimplicitatis ſuæ, intrabũt in gaudium Domini lętantes, & exultantes. Illi verò, qui non curauerunt niſi ſcire, & alijs viam ſalutis oſtendere, nihil operantes pro ſe, ante Chriſti tribunal aſtabunt nudi, & vacui, & ſolius confuſionis, & verecundiæ, & doloris manipulos deferentes. Tunc veritas ſanctæ humilitatis, & ſimplicitatis, ſãctęq; orationis, & paupertatis, quæ eſt vocatio noſtra, exaltabitur, glorificabitur, & magnificabitur: cui veritati ipſi inflati vẽto ſcientię, detraxerunt vita, & vanis ſermonibus ſcientiæ ſuæ, dicẽtes, ipſam

Mat. 11

Pſalm. 125.

veritatem eſſe falſitatem ; & tã-quam cęci eos qui ambulauerunt in veritate, perſequentes. Tunc error, & falſitas opinionum ſuarum, per quas ambulauerũt, quas eſſe veritatem prędicauerunt, per quas in cęcitatis foueam multos pręcipitauerunt, in dolore, & cõfuſione, & verecundia terminabitur; & ipſi cum ſuis tenebroſis opinionibus in tenebras exteriores cum tenebrarum ſpiritibus demergentur.

COLLATIO XVII.

De conditionibus, & laude boni Prædicatoris.

VOlo, Fratres chariſſimi, miniſtros verbi Dei tales eſſe, vt ſtudijs intendentes ſpiritualibus, nullis alijs officijs impediãtur. Hi enim à magno illo Rege electi ſunt ad edicta, quæ ex eius ore procedunt, populis demandanda.

danda. Priùs ergo Prædicator haurire debet ſecretis orationibus; quod poſteà ſacris oſtendat ſermonibus; priùs intus caleſcere, quàm extrà verba proferre. Reuerendum certè eſt hoc officium, & qui illud adminiſtrant, ab omnibus reuerendi. Illi vita ſunt corporis, impugnatores dæmonum, mundi lucerna. Laudãdi ſunt Prædicatores illi, qui pro tempore ſibi ſapiũt, ſibiq; guſtãt; illi verò malè ſciunt diuidere, qui prædicationi totum, deuotioni verò nihil impendunt. Alij etiam plangendi ſunt, qui vendunt ſæpè quod faciunt, oleo vanæ laudis. Officium prædicationis, Fratres, Patri miſericordiarum omni ſacrificio eſt acceptius, maximè ſi ſtudio fuerit charitatis impẽſum, vt ad id laboret Prædicator magis exemplo quàm verbo, magis lacrymoſa prece, quàm loquaci

sermo-

ſermone. Plangendus proinde Prædicator tamquam vera pietate priuatus, qui in prędicatione non animarum ſalutem, ſed propriam laudem quærit; ſiue qui prauitate deſtruit vitę, quod ædificat veritate doctrinæ. Præferendus huic eſt Frater ſimplex, & elinguis, qui bono exemplo alios prouocat ad bonum. Donec ſterilis peperit plurimos, inquit
1. Reg. 2. Prophetiſſa, & quæ multos habebat filios, infirmata eſt. Sterilis eſt pauperculus Frater, qui generandi in Eccleſia filios non habet officiũ. Hic pariet in iudicio multos, quia quos nũc priuatis orationibus cõuertit ad Chriſtũ, ſuę gloriç tũc Iudex adſcribet. Quę multos habet filios infirmabitur, quia Prædicator vanus, & loquax, qui multis nunc, quaſi ſua virtute genitis, gaudet, cognoſcet tunc ſe nihil proprij habere in eis.

COL-

COLLATIO XVIII.

De murmuratione, & detractione.

DEtractionis vitium, Fratres, inimicum eſt fonti pietatis, & gratiæ, & pijſſimo Deo abominabile, pro eo quòd detractor animarũ ſanguine paſcitur, quas gladio linguæ necat. Tãtò maior eſt detractorum impietas quàm latronũ, quantò Lex Chriſti, quæ in obſeruãtia pietatis impletur, magis animarum quã corporum nos aſtringit optare ſalutem. Præterea Religioſus, qui murmurat cõtra Fratres, vel Prȩlatos ſuos, quid aliud facit, quàm implere propriam Matrem ſuã, ideſt Religionem, felle vituperij, & traditionum? Detractores ſunt de generatione Cham, qui verenda patris non operuit, ſed diſcooperuit; ita iſti detegunt, & Gen. 9.

exag-

Digitized by Google

exaggerant defectus Prælatorũ, & Religionis ſuæ, propter quod Dei maledictionem merebuntur. Hi veluti porci in immunditijs volutantur, & ſpurcitijs, vel defectibus, quos in Fratribus curioſè quærunt, vel fortè falsò ſe inueniſſe, aut vidiſſe affirmant, ſe ingurgitant, & aluntur immundorum more animalium in conſcientijs ſuis immundiores: & rabidorum more canum queruntur de diſciplina regulari, de correctione Religionis, de ipſo Ordine, & Prælatis, aduerſus eos latrantes, & quantum poſſunt mordentes. Detrahentium enim vox hæc eſt: Vitæ mihi perfectio deeſt, ſcientiæ vel peculiaris gratiæ facultas non ſuppetit, ac per hoc nec apud Deũ locũ inuenio, nec apud homines. Scio quid faciã: Ponam maculam in electis, & apud maiores gratiam promerebor.

bor. Scio Prælatum meum hominem eſſe, eodemq; mecũ quãdoque vti officio, quò ſuccisſis cedris, ſolus videatur ramus in via. Eia miſer, humanis corporibus veſcere, & quia viuere aliter non potes, Fratrum viſcera corrode. Tales boni ſtudent videri, non fieri; accuſantes vitia, nec vitia deponentes; ſolos eos laudant, quorum cupiunt auctoritate foueri, ſilentes à laudibus, quas ad laudatũ nõ æſtimãt reportari. Ieiunæ faciei pallore pernicioſis laudibus vẽdũt, vt ſpirituales videantur, qui dijudicent oĩa, & ipſi à nemine iudicentur. Gaudet sãctitatis opinione, nõ opere, Angelico nomine, non virtute.

COLLATIO XIX.

Quod Fratres non vocentur Magiſtri.

NE appetatis, Fratres, vocari

Magi-

Magiſtri, ſcientes nomen Magi-
ſterij ſoli ipſi Chriſto conuenire,
per quē omnia facta ſunt opera.
Ego vellem libenter ſcire facere
omnia, ſed nollem eſſe Magiſter,
nec Magiſtri nomine inſigniri, ne
ex tali nomine contra verbum
Mat. 23 Chriſti in Euangelio prohibentis
facere viderer. Quia melius eſt
eſſe humilem cum paupercula ſua
ſcientia, quàm, ſi eſſet poſſibile
ſcire facere omnia mirabilia, &
magnalia, & præſumere contra
glorioſi Magiſtri humilia docu-
mēta. Nā nomē Magiſterij nemi-
ni cōuenit niſi Dño IESV Chriſto,
cuius perfecta ſunt opera, & mā-
dauit vt nullus ſuper terrā Magi-
ſter vocaretur, nec vocari præſu-
meret, quia vnus ſolus, & verus
abſq; defectu in cęlis eſt Magiſter
benedictus Chriſtus, qui eſt Deus
homo, & vita, cōditor mūdi, lau-
dabilis, & glorioſus in ſęcula. Am.

COL-

COLLATIO XX.

Quæ bona prouenìant Ordini ex ſubiectione ad Eccleſiã?

MAter omniũ Eccleſiarũ, Fratres, eſt Romana, & Domina omniũ eſt Religionum. Vadam, & recõmendabo Fratres meos ſanctę Eccleſiæ, cuius potentiæ virga percellantur maleuoli, & filij Dei in æternæ ſalutis augmentum vbiq; plena gaudeant libertate. Recognoſcant ex hoc filij dulcia beneficia Matris, & ſpeciali deuotione ſemper ipſius reuerenda veſtigia cõplectantur. Non erit ipſa protegente, in ordine malus occurſus, nec filius Belial per vineam Domini tranſibit impunis. Paupertatis noſtræ ipſa ſancta Eccleſia æmulabitur gloriã, & humilitatis præconia per ſuperbiæ nubilum offuſcari non ſinet. Cha- Nahũ 1

ritatis; & pacis vincula in nobis ſeruabit illæſa, cenſura ſtrictiſſima percutiens diſſidentes. Euangelicæ puritatis obſeruantia ſacra continuè in eius aſpectu florebit, nec odorem vitæ, vel ad horam elabi patietur.

COLLATIO XXI.

De tribulationibus Religionis, & Regulæ ſectatorum.

VEniet tempus, Fratres mei, cùm malis exemplis malorum Fratrum hæc Deo dilecta Religio diffamabitur, ita vt pudeat exire in publicum. Qui verò tunc temporis ad ſuſcipiendum habitum Ordinis venerint, ſola Sancti Spiritus operatione ducētur, & nullam in eis maculã caro impinget, & ſanguis, eruntq; verè à Domino benedicti. Et licet in eis fuerint operationes meritoriæ, tamen frigeſcente charitate,

quæ facit ſanctos operari feruenter, venturę ſunt illis tentationes immenſæ: & qui in tempore illo fuerint inuenti probati, erũt ſuis prædeceſſoribus meliores. Væ qui de ſola ſpecie, & apparentia cõuerſationis Religioſæ ſibi plaudentes, & in ſua ſapientia, & sciẽtia confidentes, inuenti fuerint otioſi, ideſt, non exercitantes ſe in operibus virtuoſis, & in via Crucis, & pęnitẽtię, in pura obſeruantia Euãgelij, quod ex profeſſione tenentur purè, & ſimpliciter obſeruare. Iſti enim nõ reſiſtent conſtanter tentationibus, quæ ad probationem electorum à Deo permittentur. Qui verò probati fuerint, & approbati, accipient coronam vitæ, ad quam exercitat eos interim malitia perfidorum, & reproborum. Iac. 1.

COLLATIO XXII.

De ſancta conuerſatione inter fideles.

IN nomine Domini ite bini, & bini per viam humiliter, & honeſtè, & maximè cum ſtricto ſilentio á manè vſque poſt tertiã, orantes Dominũ in cordibus veſtris. Verba otioſa, & inutilia nõ nominentur in vobis: licet enim ambuletis, tamen cõuerſatio veſtra ſit ita humilis, & honeſta, ſicut ſi in Eremitorio, aut in cella eſſetis. Nam vbicumque ſumus, & ambulamus, habemus ſemper cellam nobiſcum. Frater enim corpus eſt cella noſtra, & anima eſt Eremita, quæ moratur in cella ad orandum Dominum, & meditandum de ipſo; Vnde ſi anima non manſerit in quiete in cella ſua, parum prodeſt Religioſo cella manufacta. Talis ſit veſtra conuer-

conuerſatio inter Gẽtes, vt quicumque vos audiet, vel videbit, glorioſiim Patrem Cęleſtem, & Deum laudet deuotè. Pacem annuntiate omnibus, dicentes; Dominus det tibi pacem. Sed ſicut pacem annuntiatis ore, ſic in cordibus veſtris pacem, & amplius habeatis. Nullus per vos prouocetur ad iram, vel ſcandalum; ſed omnes per mãſuetudinem veſtrã ad pacem, benignitatem, & concordiam prouocentur. Nam ad hoc vocati ſumus, vt vulneratos curemus, alligemus confractos, & erroneos reuocemus. Multã enim vobis videntur eſſe membra diaboli, qui adhuc diſcipulã Chriſti erunt.

COLLATIO XXIII.

Quomodo procedendum ſit ad infideles.

FIlioli mei, Deus mihi mani-

dauit, quòd mittam vos ad terrã Saracenorũ ad prædicandum, & confitendum eius fidem, & legem Mahometicam impugnandã. Et ego etiam ibo per aliam partem ad infideles, & Fratres alios mittam per vniuerſum mundum. Idcircò filij paretis vos ad implendum Domini voluntatem. Et, chariſſimi filij, vt melius Dei præceptũ poſſitis adimplere pro ſalute animarum veſtrarum, videatis, quòd inter vos ſit pax, & concordia, & nodus indiſſolubilis charitatis. Fugite inuidiam, quæ principium fuit noſtræ perditionis. Sitis in tribulationibus patientes, & in proſperis humiles, & ſic eritis in omni pugna victores. Imitatores Chriſti eſtote in paupertate, obedientia, & caſtitate. Dominus enim IESVS Chriſtus pauper natus eſt, pauper vixit, paupertatem docuit, & cũ

pauper-

paupertate deceſſit. Et vt oſtenderet ſe diligere caſtitatem, de Virgine naſci voluit. Virgines milites Innocentes præmiſit, virginitatem conſuluit, & ſeruauit, inter virgines ex hac vita migrauit. Obedientiam etiam a ſuo ortu tenuit vſq; ad mortem Crucis. Spes veſtra tantùm ſit in Deo, qui vos diriget, & iuuabit. Portetis vobiſcum Regulam, & Breuiarium, vt diuinum Officiũ perfectiſſimè recitetis, & ſitis maiori veſtro Fratri Vitali omnes obedientes. Filij mei, quãuis de veſtra bona voluntate gaudeã, cor meum tamen pro veſtro receſſu, & ſeparatione à me, ſentit quamdam amaritudinem amoroſam; ſed oportet quòd Dei præceptum præferamus propriæ voluntati. Rogo vos quòd ante oculos veſtros ſemper habeatis Dominicam Paſſionem, quæ vos ro-

borabit, & ad patiendum pro ipſo fortiùs animabit.

COLLATIO XXIV.

De meditanda aſſiduè Chriſti Paſſione.

SEmper ante oculos habete, Fratres chariſſimi, viam humilitatis, & paupertatis Sanctæ Crucis, per quam nos minauit Saluator noſter IESVS Chriſtus; conſiderantes, quòd ſi ipſius diuinam Maieſtatem oportuit pati, & ita intrare in gloriam ſuam, (Luc. 24) quòd multò magis oportebit nos peccatores adeò enormes per viam Crucis, & Paſſionis incedere. Et certè ſi ad tollendam Crucem ſuam quilibet obligatur Chriſtianus, potiori iure ad hoc tenemur nos, qui Crucis vexillũ ſequi profitemur; quam non ſolũ vult Dominus vt nos ipſi tollamus, verum, & alios incitemus

noſtro

noſtro exemplo, & doctrina ad eandem tollendam, & nobiſcum trahamus vt ſimul cũ ipſis Chriſtum Ducem noſtrum ſequamur; præſertim cùm bona voluntas, & deſiderium imitandi Paſſionẽ noſtri Saluatoris ſit peculiare donum, quod concedit Spiritus Sãctus animæ, quæ verè Deũ amat, & eidem inſeruit. Quia anima, quæ proprijs ſolùm inhæret affectionibus, & ſe tantùm diligit, nõ amat, imò abhorret hãc Spiritus Sancti doctrinam; nec ad perfectionem conſequendam neceſſarium putat participẽ fieri Chriſti Paſſionis. Imò maiorẽ ſibi promittens profectũ per alias vias, quæ veræ viæ non ſunt, ſed occulta præcipitia, & fugiens à felle tribulationis per cogitationes varias, humanas, & voluntarias, infixum, & obcæcatum habet cor ſuum in proprijs affectibus, aſſe-

uerans quòd in huiuſmodi libertate vitæ meliùs poterit inſeruire Deo. Nec aliquantulum curat de innumeris delectationibus, quas interiùs recipit anima, quæ tota abſorpta eſt in hac contemplatione,& compaſſione Domini ſui; neque enim hæc perfectè guſtantur,niſi perpeſſa aliqua tribulatione pro Chriſto. Sed anima defęcata, & expoliata proprijs affectibus, ſe à Spiritu Sancto duci humiliter permittit, & vt ad ſuum beneplacitum in eadem operetur tamquam optimus Magiſter ſingularis doctrinæ, quam Dominus ſcriptam reliquit in libris ſuæ humilitatis, patientiæ,& paſſionis, quæ ſecuræ ſunt viæ ad perfectionem Chriſtianā. Vnde illa anima,quæ purificari obtinuit à Deo,vehemēter cupit transformari in iſtos dolores, comparans omnes alias vias, & cōſolationes

cibis

cibis mortalibus qui pereunt, & hanc vnicam ſalutari pharmaco, cuius guſtus acerbus, ſed fructus ſuauiſſimus; quòd in guſtu amarū eſt, ſed in operatione dulciſſimū. Quare poſtponens guſtū ſanitati, probat quàm admirabilis ſit dulcedo vitæ permanentis, quæ deſpicit conſolationem momentaneam, & mortalem, & planè probat in nulla alia re perfectiùs requieſcere amorem ſuum, quàm in compaſſione charitatiua Chriſti: & quòd quantò magis illa transformatur in Chriſtū crucifixum, eò magis transformatur in Deū excelſum, & glorioſum. Non enim ſeparatur humanitas à diuinitate; & ipſe Chriſtus Patrem rogauit, dicens: Volo vt vbi ego ſum, & mei ſint. Io. 17. Atque ita anima contemplatur vtrumque Domini ſtatum, ad hoc vt nunquam ſeparetur ab illo. Nam ſi fugiat

in paſſione ; ab illo ſeparabitur in
Rom. 8 gloria, iuxta Pauli Apoſtoli verba : Si tamen compatimur vt & conglorificemur . Contemplatur ergo anima Chriſtum mortalem, & immortalem ; & horum ſtatuum alter eſt eorum qui adhuc currunt, alter eorum qui iam
1. Cor. 9. acceperunt brauium . Vnde ſicut non datur pallium niſi currentibus, ita non datur Cœlum niſi tollentibus Crucem ; quia nõ
Luc. 6. debet eſſe ſeruus potior Domino ; nec diſcipulus ſuper Magiſtrum. Proinde videmus Deum communicare gratiam ſuam ijs, qui hoc modo eum ſequuntur ; & è contrario auferre eam ab illis præſumptuoſis, qui per alias chimeras dicunt ſe velle, ei vniri, nec tamen à ſemetipſis vnquam recedunt, verùm tandem miſerè abeunt in præcipitium.

COL-

COLLATIO XXV.

Quare, poſtquam Generalis officium depoſuit, tolerauerit Fratrum defectus.

QVidam ex vobis, Fratres, admirantur, & me interrogant, quare non corrigo defectus qui in ordine ſunt. Quibus indulgeat Dominus, quoniã mihi contrarij ſunt, & aduerſarij, & me implicare volunt in his quæ non pertinẽt ad officium meum. Quouſque enim habui Prælationis officium ſuper Fratres, & ipſi permanſerunt in vocatione, & profeſſione ſua, licet à principio meæ conuerſionis ſemper infirmus fuerim, cum parua mea ſollicitudine ſatisfaciebam eis exẽplis, & prædicationibus. Sed poſtquam cõſideraui, quòd Dominus multiplicauit numerum Fratrũ, & ipſi propter tepiditatem, &

inopiam

inopiam ſpiritus incipiebant declinare à via recta, & ſecura, per
Mat. 7. quam conſueuerant ambulare, & per ampliorem viam, quæ ducit ad mortem, incedētes, non attendebant vocationem, & profeſſionem ſuam, & bonum exemplum, nec volebant dimittere iter periculoſum, & mortiferum, quod ceperant propter prædicationem, & admonitionem meam, & exēplum meum, quod illis continuè oſtendebam; ideò recommēdaui Ordinis Prælationem, & regimē Domino, & Miniſtris. Vnde licet tempore quo renuntiaui officio Fratrum, excuſarem me coram Fratribus in Capitulo Generali, quòd propter infirmitates meas curam de ipſis habere non poteram; tamen ſi ſecundum voluntatem meam Fratres vellent ambulare nunc, propter ipſorum cōſolationem, & vtilitatem nol-

Iem quòd alium Miniſtrum habe-
rent niſi me vſque ad diem mor-
tis meæ. Si enim bonus, & fide-
lis ſubditus voluntatem Prçlati
ſui cognoſcit, & obſeruat, paruã
ſollicitudinem oportet Prçlatum
habere de ipſo. Imò tantùm gau-
derem de bonitate Fratrum pro-
pter lucrum ipſorum, & meum:
quòd ſi iacerem in lecto infirmus,
non me pigeret ſatisfacere eis,
quia officium meum, ideſt præla-
tionis, eſt ſpirituale tãtùm, vide-
licet dominari vitijs, & ipſa ſpi-
ritualiter corrigere, & emenda-
re. Poſtquam autem ipſa emen-
dare, & corrigere prædicatione,
admonitione, & exemplo nõ poſ-
ſum, nolo carnifex fieri ad puniẽ-
dum, & flagellandum, ſicut Pote-
ſtates huius ſçculi. Sed confido
in Domino quòd adhuc inimici
inuiſibiles, qui ſunt caſtaldi Do-
mini ad puniẽdum in hoc ſçculo,

& in futuro eos, qui tranſgrediuntur mandata Dei, ſument de ipſis vindictam; facientes illos corrigi ab hominibus huius ſæculi in opprobrium, & verecundiã ipſorũ; & reuertẽtur ad pfeſſionẽ & vocationẽ ſuã. Verũtamẽ vſq; ad diem mortis meæ non ceſſabo exemplo, & operatione docere Fratres ambulare per viam, quã mihi Dominus oſtendit, quam, & ego iam docui, & oſtendi eis verbo, & exemplo, vt ſint inexcuſabiles coram Domino; & ego nõ teneor de ipſis vlteriùs corã Domino reddere rationem.

COLLATIO XXVI.

De cõditionibus quibus inſigniri debet Miniſter Generalis.

TAm magni, & multimodi exercitus Ducem, tam magni, & dilatati gregis Paſtorẽ, filij mei, nullum ſufficiẽtẽ intueor;

ſed

ſed vnum in quo reluceat, qualis debeat eſſe iſtius familię Dux & Paſtor, vobis depingam. Homo ille debet eſſe vitæ, grauiſſimæ, diſcretionis magnæ, famæ laudabilis, priuatis affectionibus carẽs, ne dum in parte plus diligit, in toto ſcandalum generet. Homo qui ſanctæ orationis ſit amicus, ita tamen quòd certas horas animæ ſuæ, certas gregi ſibi commiſſo diſtribuat. Nam primo manè debet ſanctiſſimum Sacrificium Miſſæ præmittere, & ibidem lõga deuotione ſeipſum, & gregẽ diuinæ protectioni affectuoſiùs commendare. Poſt orationem verò ſeipſum ſtatuat ab omnibus depilandum, omnibus reſponſurum, omnibus cum charitate, patientia, & manſuetudine prouiſurum. Non debet eſſe acceptator perſonarum, ita quòd non minùs curet de ſimplicibus, & idiotis,

quàm de ſcientibus, & ſapientibus. Cui ſi donum ſcientiæ eſt cõceſſum, tamen pius in moribus pietatis, & ſimplicitatis, patientiæ, & humilitatis imaginem ferat. Foueatque virtutes in ſe, & in alijs, atque in practicando eas cõtinuè ſe exerceat, ad hæc alios plus exemplo quàm ſermonibus incitãdo. Sit execrator pecuniæ, quæ noſtræ profeſſionis, & perfectionis eſt præcipua corruptela: & tamquam caput, & exemplar imitandum ab omnibus, nullis vnquam loculis abutatur. Sufficiant autem ſibi pro ſe habitus, & libellus, pro alijs verò ſcriptorium, & ſigillum: non ſit aggregator librorum, nec lectioni multùm intentus; nec fortè detrahat officio, quod prærogat ſtudio. Conſoletur piè afflictos, cùm ſit vltimum remedium tribulatis; ne ſi apud eum defuerint remedia

ſanita-

ſanitatis, deſperationis morbus prævaleat in infirmis. Vt proteruos flectat ad manſuetudinem, ſeipſum proſternat, & aliquid ſui iuris relaxet, vt animas Chriſto lucrifaciat. Ad refugas Ordinis, velut ad oues quæ perierunt, viſcera pietatis expandat, & nūquā miſericordiam neget illis, ſciens tentationes illas perualidas, quæ ad tantum caſum poſſunt impellere animam; quas ſi ipſum permitteret Dominus experiri, fortè in maius præcipitium laberetur. Vellem ipſum tāquā Chriſti Vicarium ab omnibus cum deuotione, & reuerētia honorari, atq; ſibi in omnibus, & ab omnibus cū omni beneuolentia, iuxta eius neceſſitatem, & ſtatus noſtri condecentiam, prouideri. Verūtamē oportet eum non arridere honoribus, neque fauoribus plus quàm iniurijs delectari; ita quòd pro-

pter honores nō mutētur eius mo-
res niſi in melius. Si quādo verò
propenſiori, & meliori cibo indi-
geret, non in abſconſo, ſed in pu-
blico loco aſſumat, vt alijs tolla-
tur verecundia prouidendi ſibi in
infirmitatibus, & debilitatibus
ſuis. Ad eum maximè pertinet
latentes cōſcientias diſtinguere,
& ex occultis venis eruere veri-
tatem. Omnes accuſationes in
principio habeat ſuſpectas, do-
nec veritas ex diligenti exami-
natione incipiat apparere. Aures
etiam non præbeat multiloquijs,
& multiloquos in accuſationibus
ſpecialiter habeat ſuſpectos, nec
faciliter credat eis. Talis deniq;
debet eſſe quòd propter cupidi-
tatem retinendi honorem, virilē
formam iuſtitiæ, & æquitatis nul-
latenus inficiat, vel relaxet. Ita
tamen quòd ex nimio rigore nul-
lius anima occidatur, & ex ſuper-
flua

ſua manſuetudine non naſcatur torpor, atque ex laxa Indulgentia non proueniat diſſolutio diſciplinæ; ſicque ab omnibus timeatur, vt ab ipſis timētibus diligatur. Officium autem prælationis ſemper putet, & ſentiat ſibi fore potiùs oneri quàm honori. Vellem etiam eum habere Socios præditos honeſtate, rigidos aduerſus voluptates, fortes in anguſtijs, & compaſſiuos delinquentibus; habentes æqualem affectionem ad omnes; nihil de labore ſuo recipientes niſi puram corporis neceſſitatem: & nihil appetentes niſi laudem Dei, Ordinis profectum, animæ propriæ meritum, & Fratrum omnium perfectam ſalutem; omnibus cōuenienter affabiles, & omnes cōuenientes ad eos cum ſancta iucunditate recipientes, atque formam, & exemplum obſeruantiæ

Euangelij iuxta profeſſionē Regulæ in ſemetipſis purè, & ſimpliciter omnibus oſtendentes. Ecce talis eſſe debet Generalis Miniſter, & tales debet habere Socios.

COLLATIO XXVII.

De conditionibus Miniſtrorum Prouincialium.

VEllem, Fratres, Prouinciales Miniſtros affabiles eſſe minoribus, & tanta beneuolentia præditos, vt eorum affectui non vereantur ſe committere delinquentes. Vellem eos moderatos eſſe in præceptis, propitios in offenſis; ferre magis peccatores, quàm inferre iniurias. Hoſtes vitijs, medicos vitioſis. Tales denique eſſe vellem quorum vita ceteris eſſet ſpectaculum diſciplinæ. Hos tamen vellem omni honore venerari, & diligi, ſicut

qui

qui pondus portant ſollicitudinis, & laboris: Summis eos præmijs apud Deum reputarem eſſe dignos, qui tali forma taliq́ue lege traditas ſibi animas gubernarent.

COLLATIO XXVIII.

Qualiter conuerſandum ſit in Monaſterio Sanctæ Mariæ de Angelis, & quòd nullatenus à Fratribus dimittatur.

VOlo, quòd iſte locus, Fratres chariſſimi, ſit ſemper immediatè ſub poteſtate Generalis Miniſtri, & Serui; & inde ille maiorem ſollicitudinem, & curam habeat prouidēdi ibidem de bona, & ſancta familia. Clerici eligantur de melioribus, & ſanctioribus, & magis honeſtis Fratribus, & qui ſciant meliùs dicere Officium ex illis qui ſint in tota

Religione; vt non ſolùm ſęculares ſed etiam alij Fratres libenter,& cum magna deuotione,videant, & audiant eos. De Fratribus etiam laicis,ſanctis hominibus,diſcretis,humilibus,& honeſtis,eligantur qui ſeruiant illis. Volo etiam quòd nulla perſona, & nullus Frater intret in illum locum niſi Generalis Miniſter, & Fratres qui ſeruiunt illis. Et ipſi non loquantur cum aliqua perſona, niſi cum Fratribus, qui ſeruiunt illis, & cum Miniſtro quando viſitauerit eos. Volo ſimiliter, quòd Fratres laici, qui ſeruiunt eis, teneantur numquam dicere eis verba otioſa, vel noua huius ſęculi, vel quæcumque alia, quæ non eſſent vtilia animabus eorum. Et propterea ſpecialiter volo,quòd nullus intret in illum locum, vt ipſi meliùs conſeruent puritatem, & ſanctitatem ſuam;
&

& quòd in illo loco nihil penitus fiat, vel dicatur inutiliter, ſed ipſe locus teneatur purus, & ſanctus in hymnis, & laudibus Dñi. Et cum aliquis ipſorum Fratrum migrauerit ad Dominum, volo quòd loco ipſius mittatur illuc alius Sanctus Frater à Generali Miniſtro. Nam ſi alij Fratres declinauerint aliquando à puritate, & honeſtate, & ſanctitate vitæ, volo quòd iſte locus benedictus ſit, & permaneat ſemper ſpeculum, & bonum exemplum totius Religionis, & quoddam candelabrum ante thronum Dei, & Beatam Virginem ſemper ardens, & lucens, per quod Dominus propitietur defectibus, & culpis omnium Fratrum, atque conſeruet ſemper, & protegat hanc Religionem, & plantulam ſuam. Videte, filij, ne vnquam hunc locum relinquatis. Si ab vna

parte

parte foras ſexpellemini, per aliam reintrate. Nam locus iſte ſanctus eſt, & habitatio Chriſti, & Virginis MARIAE Matris eius. Hìc cùm pauci eſſemus augmentauit nos Dominus altiſſimus. Hìc luce ſapientiæ ſuæ illuminauit animas pauperum ſuorum. Hìc igne ſui amoris noſtras voluntates accendit. Hìc qui orauerit corde deuoto, quod petierit, obtinebit; offendens, grauiùs punietur. Propter quod, ô filij, habete hunc locum omni reuerentia, & honore digniſſimum, tamquam verè Dei habitaculum, ab ipſo, & eius matre ſingulariter prædilectum. Atque ibidem toto corde veſtro in voce exultationis. & confeſſionis confitemini Deo Patri, & eius Filio Domino IESV Chriſto, in Spiritus Sancti vnitate. Amen.

OFFI-

OFFICIVM PASSIONIS DOMINICAE.

Ordo recitandi Officium Dominicæ Paſſionis ab hora Completorij Ferię Quintę maioris Hebdomadæ, quando Chriſtus Dominus traditus eſt, vſq; ad Completorium Sabbati Sancti, & omnibus diebus ferialibus per annum.

Rubrica. *Incipiendum eſt Officium ab Oratione Dñica, ſed eo modo, quo Tomo primo poſita eſt cum Gloſſa Sãcti viri: deinde ſubnectẽdę illę*

illę Laudes Dominicæ, Sanctus, Sanctus, &c. *quas ibidem pag. 94. inuenies cũ ſuis Verſiculis, & Oratione, quæ ad omnes Horas prę-ponuntur: tunc abſolutè dicenda eſt Antiphona, & Pſalmi, eo modo quo hic diſponuntur.*

AD COMPLETORIVM.

Antiphona. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

Pſalm. 55. DEVS vitam meam annunciaui tibi: poſuiſti lachrymas meas in conſpectu tuo.

Pſalm. 40. Omnes inimici mei aduerſum me cogitauerunt mala mihi:

* Pſal. 70. * conſilium fecerunt in vnum.

Et poſuerunt aduerſum me mala

Pſalm. 108. pro bonis: & odium pro dilectione mea.

Pre

Pro eo vt me diligerent, detrahebant mihi: ego autem orabam.

Mi Pater ſancte, Rex cęli, & terræ, ne diſceſſeris à me: quoniam tribulatio proxima eſt, & non eſt qui adiuuet. Pſalm. 21.

Conuertētur inimici mei retrorſum, in quacumque die inuocauero te: ecce cognoui quoniam Deus meus es. Pſalm. 55.

Amici mei, & proximi mei aduerſum me appropinquauerūt, & ſteterunt: & proximi mei de longè ſteterunt. Pſalm. 37.

Longè feciſti notos meos à me, poſuerunt me abominationem ſibi: traditus ſum, & non egrediebar. Pſalm. 87.

Pater Sancte ne elongaueris auxilium tuum à me: Deus meus ad auxilium meum reſpice. Pſalm. 21.

Intende in adiutorium meū: Domine Deus ſalutis meæ. Pſalm. 37.

Gloria

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper: & in ſecula, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, non eſt tibi ſimilis nata in mundo in mulieribus, filia & ancilla altiſſimi Regis, Patris Celeſtis, Mater ſanctiſſima Domini noſtri Iesv Chriſti, Sponſa Spiritus ſancti: ora pro nobis cũ Sancto Michaele Archangelo, & omnibus virtutibus Celorum, & omnibus Sãctis, tuum Sanctiſſimum Filiũ dilectiſſimum Dominum noſtrum, & Magiſtrum. Amen.

Gloria Patri, &c.

AD MATVTINVM.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

Pſalm. 87. DOmine Deus ſalutis meę: in die clamaui, & nocte corã te.

Intret

Intret in conſpectu tuo oratio mea: inclina aurem tuam ad precem meam.

Intende animæ meæ, & libera eam: propter inimicos meos ſuper me. Pſalm. 68.

Quoniam tu es, qui extraxiſti me de vẽtre, ſpes mea ab vberibus matris meæ: in te proiectus ſum ex vtero. Pſalm. 21.

De vẽtre matris meę Deus meus es tu: ne diſceſſeris à me.

Tu ſcis improperium meum, & confuſionem meam: & reuerentiam meam. Pſalm. 68.

In conſpectu tuo ſunt omnes, qui tribulant me: improperium expectauit cor meum, & miſeriam.

Et ſuſtinui qui ſimul contriſtaretur, & non fuit: & qui conſolaretur, & non inueni.

Deus, iniqui inſurrexerunt ſuper me, & ſynagoga potentium quæſie- Pſalm. 85.

Google

quæſierunt animam meam: & non propoſuerunt te in conſpectu ſuo.

Pſalm. 87. Aeſtimatus ſum cum deſcendentibus in lacum: factus ſum ſicut homo ſine adiutorio inter mortuos liber.

Pſalm. 45. Tu es Sanctiſſimus Pater meus: & Deus meus.

Pſalm. 37. Intende in adiutorium meum, Domine Deus ſalutis me.

Gloria Patri, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c. Gloria Patri, &c.

AD PRIMAM.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

Pſalm. 56. MIſerere mei Deus, miſerere mei: quoniam in te confidit anima mea.

Et in vmbra alarum tuarum ſperabo: donec tranſeat iniquitas.

Clama-

Clamabo ad Sanctiſſimum Patrem meum altiſſimum: Deũ qui benefecit mihi.

Miſit de cęlo, & liberauit me: dedit in opprobrium conculcantes me.

Miſit Deus manũ ſuam, & veritatem ſuã, & animã meã * eripuit de inimicis meis fortiſſimis, & ab his qui oderunt me, qm̃ confortati ſunt ſuper me. * Pſal. 17.

Laqueũ parauerũt pedibus meis: & incuruauerunt animã meã. Pſalm. 56.

Foderunt ante faciem meam foueam: & inciderunt in eam.

Paratum cor meum Deus, paratum cor meum: cantabo, & pſalmum dicam.

Exurge gloria mea, exurge pſalterium & cithara: exurgam diluculo.

Confitebor tibi in populis Domine: & pſalmum dicam tibi in gentibus.

℣ Quoniam

Digitized by Google

Quoniam magnificata eſt vſque ad cęlos miſericordia tua : & vſque ad nubes veritas tua.
Exaltare ſuper cęlos Deus : & ſuper omnem terram gloria tua.
Gloria Patri, &c.
Antiph. Sancta Maria Virgo, &c. Gloria Patri &c.
AD TERTIAM.
Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*
Pſalm. 55. MIſerere mei Deus, quoniã cõculcauit me homo : tota die impugnãs tribulauit me.
Conculcauerunt me inimici mei tota die : quoniam multi bellantes aduerſum me.
Pſalm. 40. Omnes inimici mei aduerſũ cogitabant mala mihi : verbum iniquum conſtituerunt aduerſum me.
Pſalm. 70. Qui cuſtodiebant animam meã : con-

conſilium fecerunt in vnum.

Egrediebantur foras ; & loquebantur in idipſum, Pſalm. 40.

Omnes videntes me deriſerunt me: locuti ſunt labijs, & mouerunt caput ; Pſalm. 21.

Ego autem ſum vermis, & non homo: opprobrium hominum, & abiectio plebis.

Super omnes inimicos meos factus ſum opprobrium vicinis meis valdè : & timor notis meis. Pſalm. 30.

Pater Sancte ne elongaueris auxilium tuum à me : & ad defenſionem meam conſpice. Pſalm. 21.

Intende in adiutorium meum : Domine Deus ſalutis meę. Pſalm. 37.

Gloria Patri, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c. Gloria Patri, &c.

AD SEXTAM.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

Pſalm. 141. VOce mea ad Dominum clamaui: voce mea ad Dominum deprecatus ſum.

Effundo in conſpectu eius orationem meam: & tribulationem meam ante ipſum pronuntio.

In deficiendo ex me ſpiritũ meũ: & tu cognouiſti ſemitas meas,

In via hac qua ambulabam, abſconderunt ſuperbi laqueum mihi.

Conſiderabam ad dexteram, & videbam: & non erat, qui cognoſceret me.

Perijt fuga à me: & non eſt qui requirat animam meam.

Pſalm. 68. Quoniam propter te ſuſtinui opprobrium: operuit confuſio faciem meam,

Extra-

Extraneus factus ſum fratribus meis: & peregrinus filijs matris meæ.

Pater Sancte, zelus domus tuæ comedit me: & opprobria exprobrantium tibi ceciderunt ſuper me.

Et aduerſum me lętati ſunt, & conuenerunt: & congregata ſunt ſuper me flagella, & ignoraui. Pſalm. 34.

Multiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei, qui oderunt me gratis. Pſalm. 37.

Confortati ſunt, qui perſecuti ſunt me inimici iniuſtè: quæ non rapui, tunc exoluebam. Pſalm. 68.

Surgẽtes teſtes iniqui, quæ ignorabam interrogabant me. Pſalm. 34.

Retribuebant mihi mala pro bonis, & * detrahebant mihi, quoniam ſequebar bonitatem. * Pſal. 37.

Tu es Sanctiſſimus Pater meus: Rex meus, & Deus meus. Pſalm. 43.

Pſalm. Intende in adiutorium meum,
37. Domine Deus ſalutis meæ.
Gloria Patri, &c.
Antiph. Sancta Maria Virgo, &c. Gloria Patri, &c.

AD NONAM.

Antiph. Sancta Maria Virgo *Pſalmus.*

Thren. 1. O Vos omnes, qui trãſitis per viam: attendite & videte ſi eſt dolor ſicut dolor meus.
Pſalm. 21. Quoniam circumdederunt me canes multi: conſilium malignãtium obſedit me.
Ipſi verò conſiderauerunt, & inſpexerunt me: diuiſerunt ſibi veſtimenta mea, & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem.
Foderunt manus meas, & pedes meos: & dinumerauerunt omnia oſſa mea.
Aperuerunt ſuper me os ſuum: ſicut leo rapiens, & rugiens.

Sicut

Sicut aqua effuſus ſum; & diſperſa ſunt omnia oſſa mea.

Et factum eſt cor meum tāquam cera liqueſcens, in medio ventris mei.

Aruit tāquam teſta virtus mea: & lingua mea adhæſit faucibus meis.

Et dederunt in eſcam meam fel; & in ſiti mea potauerunt me aceto. Pſalm. 68. Pſalm.

Et in puluerem mortis deduxerunt me: & * ſuper dolorem vulnerum meorum addiderūt. 21. *, Pſal. 68.

Ego dormiui & reſurrexi: & Pater meus Sanctiſſimus cum gloria ſuſcepit me. Pſal. 3.

Pater Sancte, tenuiſti manum dexteram meam, & in voluntate tua deduxiſti me, & cum gloria aſſumpſiſti me. Pſalm. 72.

Quid enim mihi eſt in Cœlo: & à te quid volui ſuper terram?

Videte, videte, quoniam ego ſum Pſal. 45

Deus, dicit Dominus: exaltabor in gentibus, & exaltabor in terra.

Pſalm. 33. Benedictus Dñus Deus Iſrael, qui redemit animas ſeruorum ſuorum de proprio Sanctiſſimo Sanguine ſuo: & non delinquẽt omnes qui ſperãt in eo.

Pſalm. 95. Et ſcimus quoniam venit: quoniam veniet iuſtitiã iudicare.

Gloria Patri, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c. Gloria Patri &c.

AD VESPERAS.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

Pſalm. 46. OMnes gentes plaudite manibus: iubilate Deo in voce exultationis.

Quoniam Dominus excelſus, terribilis: Rex magnus ſuper omnem terram.

Quia

Quia Sanctiſſimus Pater de Cęlo Rex noſter ante ſęcula: miſit dilectum Filium ſuum de * alto, & * operatus eſt ſalutem in medio terræ. * Pſal. 73.

Letentur cęli, & exultet terra, commoueatur mare, & plenitudo eius: gaudebunt campi, & omnia quæ in eis ſunt. Pſalm. 96.

Cantate ei canticum nouum: cantate Domino omnis terra.

Quoniam magnus Dominus, & laudabilis nimis: terribilis eſt ſuper omnes Deos.

Afferte Domino patrię gentium, afferte Domino gloriam, & honorem: afferte Domino gloriam nomini eius.

Tollite corpora veſtra, & baiulate Crucem eius: & ſequimini vſque in finem ſanctiſſima præcepta eius. Ex Luc. 14.

Commoueatur à facie eius vniuerſa terra; dicite in gentibus, Pſalm. 95.

bus, quia Dominus regnauit, Gloria Patri, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo,&c. Gloria Patri,&c.

Rubrica. *Quandocunq; terminatur Officium, dicuntur ſequentia verba.*

Benedicamus Domino Deo viuo, & vero; laudemus eum gloriam, honorem, benedictionem, & omnia bona referamus ei ſemper. Amen, amen. Fiat, fiat.

Rubrica. *A Completorio Sabbati ſancti, vſque ad Octauam Pentecoſtes incluſiuè, dicitur Officium vt ſequitur.*

Pater noſter, &c. & Sãctus Sanctus, &c. *vt ſupra.*

AD

AD COMLETORIVM.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

DEvs in adiutorium meum intende: Domine ad adiuuandum me feſtina. Pſalm. 69.

Confundantur & reuereantur: qui quærunt animam meam.

Auertantur retrorſum, & erubeſcant: qui volunt mihi mala.

Auertantur ſtatim erubeſcentes: qui dicunt mihi, euge, euge.

Exultent, & lętentur in te omnes qui quærunt te: & dicant ſemper, magnificetur Dominus; qui diligunt ſalutare tuũ.

Ego vero egenus & pauper ſum: Deus adiuua me.

Adiutor meus & liberator meus es tu: Domine ne moreris.

Gloria Patri, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c. Gloria Patri, &c.

AD

AD MATVTINVM.

Dñicæ Reſurrectionis.

Aniph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

Pſalm. 97. CAntate Domino canticum nouũ: quia mirabilia fecit.

* Aliàs Sanctificauit. * Sacrificauit filium ſuum dextera eius, & brachium ſanctum eius.

* Aliàs Sanctũ * Notum fecit Dominus ſalutare ſuum: in conſpectu gentium reuelauit iuſtitiam ſuam.

Pſalm. 39. In illa die mandauit Dominus miſericordiam ſuam, & nocte canticum eius.

Pſalm. 117. Hæc eſt dies quã fecit Dominus: exultemus, & lętemur in ea. Benedictus qui venit in nomine Domini: Deus Dominus, & illuxit nobis.

Pſalm. 95. Lętentur cęli, & exultet terra; commoueatur mare & plenitudo

tudo eius: gaudebunt campi, & omnia quæ in eis ſunt.
Afferte Domino patriæ gentiū, afferte Domino gloriam, & honorem: afferte Domino gloriam nomini eius.
Gloria Patri, & Filio, &c.
Antiph. Sancta Maria Virgo, &c. Gloria Patri, &c.

AD PRIMAM.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*
Miſere mei Deus, miſerere, &c.
Vt ſuprà ad Primam in Officio de Tempore.
Ad Tertiam, Sextam, & Nonā.
Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*
Cantate Domino canticum nouum, &c. *vt ſuprà ad Matutinū in hoc Officio Paſchali.*

AD

AD VESPERAS.

Antiph. Sancta Maria Virgo, *Pſalmus.*

Omnes gentes plaudite manibus, &c. *vt ſuprà ad Veſperas in Officio de Tempore.*

Rubrica. *Notandùm, quòd in die Aſcenſionis adduntur ad Pſalmum* Cantate, *tàm in Matutino, quàm ad Tertiam, Sextam, & Nonam, ſequentes verſiculi.*

Pſalm. 67. Regna terræ cantate Deo, pſallite Domino: pſallite Deo qui aſcendit ſuper cęlum cęli ad Orientem.

Ecce dabit voci ſuæ vocem virtutis, date gloriam Deo ſuper Iſrael: magnificentia eius, & virtus eius in nubibus.

Mirabilis Deus in Sanctis ſuis, Deus

Deus Iſrael ipſe dabit virtutẽ, & fortitudinem plebi ſuæ: benedictus Deus.

Gloria Patri, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c. Gloria Patri, &c.

Rubrica. *Ad Veſperas etiã Aſcenſionis quotidie vſque ad Aduentum, ad Pſalmũ.* Omnes gentes, *adiunguntur hi verſus.*

ET aſcendit ad cęlos: & ſeſet ad dexteram Sanctiſſimi Patris in Cęlis. Ex ſymbo. Apoſtol.

Exaltare ſuper Cęlos Deus: & ſuper omnem terrã gloria tua. Pſalm. 56.

Et ſcimus quoniam venit, quoniã veniet iuſtitiam iudicare. Pſalm. 95.

Gloria Patri, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c. Gloria Patri, &c.

Rubrica. *Ordo dicendi Officium in omnibus Feſtiuitatibus principalibus, & Dominicis diebus, ab Octaua Pentecoſtes vſque ad Aduentum, & ab Octaua Epiphaniæ vſque ad Completorium Feriæ Quintæ in Cœna Domini.*

AD COMPLETORIVM.

Antiphona. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

Deus in adiutorium meum intende, &c. *vt ſuprà in Completorio tempore Paſchali.*

AD MATVTINVM.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

Cantate Domino canticum nouum,

num,&c. *vt ſuprà in Matutino Reſurrectionis.*

AD PRIMAM.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

Miſerere mei Deus, miſerere mei, &c. *vt ſuprà ad Primam in Officio de Tempore.*

AD TERTIAM.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

IVbilate Deo omnis terra, pſalmum dicite nomini eius: date gloriam laudi eius. Pſalm. 65.

Dicite Deo, Quam terribilia ſunt opera Domine: in multitudine virtutis tuæ mentientur tibi inimici tui.

Omnis terra adoret te, & pſallat tibi: pſalmũ dicat nomini tuo.

Venite, & audite, & narrabo,

omnes qui timetis Deum: quanta fecit animæ meæ.
Ad ipſum ore meo clamaui: & exultaui ſub lingua mea.
Pſalm. 17. Et exaudiuit de templo ſancto ſuo vocem meam: & clamor meus in conſpectu eius.
Pſalm. 65. Benedicite gentes Dominum noſtrum: & auditam facite vocem laudi eius.
Pſalm. 71. Et benedicentur in ipſo omnes tribus terræ: omnes gentes magnificabunt eum.
Et benedictum nomen maieſtatis eius in æternum, & replebitur maieſtate eius omnis terra: fiat, fiat.

AD SEXTAM.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

Pſalm. 19. Exaudiat te Dominus in die tribulationis: protegat te nomen Dei Iacob.

Mittat

Mittat tibi auxilium de ſancto: & de Sion tueatur te.

Tribuat tibi ſecundum cor tuum: & omne conſilium tuum confirmet.

Lętentur in ſalutari tuo: & in nomine Domini Dei noſtri magnificabuntur.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas: nunc cognoui quoniam miſit Dominus IESVM Chriſtum filium ſuum, & * iudicabit populos in iuſtitia. * Pſal. 9.

Et factus eſt Dominus refugium pauperis, adiutor in opportunitatibus, in tribulatione: & ſperent in te qui nouerunt nomen tuum.

Benedictus Dominus Deus meus: quia factus eſt ſuſceptor meus & refugium meum in die tribulationis meæ. Pſalm. 58.

Adiutor meus tibi pſallam: quia Deus meus miſericordia mea.

Gloria Patri, & Filio, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo &c. Gloria Patri, &c.

AD NONAM.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

Pſalm. 70. IN te Domine ſperaui, non confundar in æternum: in iuſtitia tua libera me, & eripe me.

Inclina ad me aurem tuam: & ſalua me.

Eſto mihi in Deum protectorē, & in locum munitum; vt ſaluum me facias,

Quoniam tu es patiētia mea Domine: Domine ſpes mea à iuuentute mea.

In te confirmatus ſum ex vtero; de ventre matris meæ tu es protector meus: in te cantatio mea ſemper.

Replea-

Repleatur os meum laude, vt cantem gloriam tuam: tota die magnitudinem tuam.

Exaudi me Domine, quoniam benigna eſt miſericordia tua: ſecundùm multitudinem miſerationum tuarũ reſpice in me. Pſalm. 68.

Et ne auertas faciem tuã à puero tuo: quoniam tribulor, velociter exaudi me.

Benedictus Dñus Deus meus, quia * factus eſt ſuſceptor meus: & refugium meum in die tribulationis meæ. * Pſal. 58.

Adiutor meus tibi pſallam, quia Deus ſuſceptor meus es: Deus meus miſericordia mea.

Gloria Patri, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c. Gloria Patri, &c.

AD VESPERAS.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

Omnes gentes plaudite manibus, &c. *vt ſuprà ad Veſperas in Officio feriali.*

Rubrica. *Ordo recitandi Officium à prima Dominica Aduentus vſq; ad Vigiliam Natiuitatis Domini.*

AD COMPLETORIVM.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

Pſalm. 12. VSquequò Domine obliuiſceris mei in finem: vſquequò auertis faciem tuam à me?

Quamdiu ponam conſilia in anima mea: dolorem in corde meo per diem?

Vſquequò exaltabitur inimicus meus ſuper me? reſpice, & exaudi me Dñe Deus meus.

Illumina oculos meos, ne vnquã obdormiam in morte: ne quando

do dicat inimicus meus, Præualui aduerſus eum.

Qui tribulant me, exultabunt ſi motus fuero: ego autem in miſericordia tua ſperaui.

Exultabit cor meum in ſalutari tuo: cantabo Domino, qui bona tribuit mihi: & pſallam nomini Domini altiſſimi.

Gloria Patri, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c. Gloria Patri, &c.

AD MATVTINVM.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

CONfitebor tibi Domine Sãctiſſime Pater, Rex cęli, & terræ: quoniam conſolatus es me. Iſai. 12.

Tu es Deus Saluator meus: fiducialiter agam, & non timebo.

Fortitudo mea, & laus mea Dñs: & factus eſt mihi in ſalutem.

Omnes gentes plaudite manibus, &c. *vt ſupra ad Veſperas in Officio feriali.*

Rubrica. *Ordo recitandi Officium à prima Dominica Aduentus vſq; ad Vigiliam Natiuitatis Domini.*

AD COMPLETORIVM.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

Pſalm. 12. VSquequò Domine obliuiſceris mei in finem: vſquequò auertis faciem tuam à me?

Quamdiu ponam conſilia in anima mea: dolorem in corde meo per diem?

Vſquequò exaltabitur inimicus meus ſuper me? reſpice, & exaudi me Dñe Deus meus.

Illumina oculos meos, ne vnquã obdormiam in morte: ne quã-

do dicat inimicus meus, Præualui aduerſus eum.

Qui tribulant me, exultabunt ſi motus fuero: ego autem in miſericordia tua ſperaui.

Exultabit cor meum in ſalutari tuo: cantabo Domino, qui bona tribuit mihi: & pſallam nomini Domini altiſſimi.

Gloria Patri, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c. Gloria Patri, &c.

AD MATVTINVM.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

CONfitebor tibi Domine Sanctiſſime Pater, Rex cęli, & terræ: quoniam conſolatus es me. Iſai. 12.

Tu es Deus Saluator meus: fiducialiter agam, & non timebo.

Fortitudo mea, & laus mea Dñs: & factus eſt mihi in ſalutem.

Exod. 15. Dextera tua Domine magnificata eſt in fortitudine, dextera tua Domine percuſſit inimicũ: & in multitudine gloriæ tuæ depoſuiſti aduerſarios meos.

Pſalm. 68. Videant pauperes, & lętentur: quærite Deum, & viuet anima veſtra.

Laudent illum cœli, & terra: mare, & omnia reptilia in eis.

Quoniam Deus ſaluam faciet Sion: & ædificabuntur Ciuitates Iudæ.

Et inhabitabunt ibi: & hereditate acquirent eam.

Et ſemen ſeruorum eius poſſidebit eam: & qui diligunt nomen eius habitabunt in ea.

Gloria Patri, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c. Gloria Patri, &c.

AD PRIMAM.

Aña. Sancta Maria virgo.

Pſalm.

Pſalm. MIſerere mei Deus, miſerere mei, &c *vt ſuprà in Officio feriali.*

AD TERTIAM.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

Iubilate Deo omnis terra, &c. *vt ſuprà in Officio Feſtiuo, & Dominicali.*

AD SEXTAM.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

Exaudiat te Dominus, &c, *vt ſuprà ibidem.*

AD NONAM.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

In te Domine ſperaui, &c. *vt ſuprà ibidem.*

Digitized by Google

AD VESPERAS.

Antiph. Sancta Maria Virgo. *Pſalmus.*

Oēs gētes plaudite manibus, &c. *vt ſuprà ad Veſperas in feriali Officio, omiſſo ſolùm vltimo verſu,* Commoueatur à facie eius, &c.

Rubrica. *Similiter celebratur Officium à die Natiuitatis Domini vſque ad Octauā Epiphaniæ, excepto quòd ad omnes horas, incipiendo à Veſperis diei, dicatur ſequens Pſalmus.*

Pſalm. 80. EXultate Deo adiutori noſtro: iubilate Domino Deo viuo; & vero in voce exultationis.

Pſal. 46 Quoniā Dominus exc: lſus, terribilis:

ribilis: Rex magnus ſuper omnem terram.

Quia Sanctiſſimus Pater de Cęlo * Rex noſter ante ſęcula, miſit Filium ſuum de alto: & * natus fuit de Beata Virgine MARIA. — * Pſal. 37. * Ex Symb. Apoſt.

Ipſe inuocauit me, Pater meus es tu: & ego primogenitum ponam illũ excelſum pr æ Regibus terræ. — Pſalm. 88.

In illa die mandauit Dominus Deus miſericordiam ſuam: & nocte canticum eius. — Pſalm. 39.

Hæc eſt dies quam fecit Dñus: exultemus, & lętemur in ea. — Pſalm. 117.

Quia ſanctiſſimus puer dilectus datus eſt nobis, & natus fuit pro nobis in via, & * poſitus in præſepio: quia non habebat locum in diuerſorio. — Iſa. 9. *Luc. 2

Gloria in altiſſimis Dño Deo: & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.

Lætem-

Pſalm. 95. Exultent cęli, & exultet terra, commoueatur mare, & plenitudo eius: gaudebunt campi, & omnia quæ in eis ſunt.

Cantate ei canticum nouum: cantate Domino omnis terra,

Quoniam magnus Dominus; & laudabilis nimis: terribilis eſt ſuper omnes Deos.

Afferte Domino patriæ gẽtium; afferte Domino gloriam, & honorem: afferte gloriam nomini eius.

Ex Lu. 14. Tollite corpora veſtra, & baiulate Sanctam Crucem eius: & ſequimini vſque in finem præcepta eius.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c. Gloria Patri, & Filio, &c.

CANTICA B. FRANCISCI.

Canticum Fratris Solis.

ALtiſſimo, omnipotente, bon Signore; tue ſon le laude, la gloria, lo honore, & ogni benedictione. A te ſolo ſe confano, & nullo homo è degno de nominarte. Laudato ſia Dio mio Signore con tutte le creature, ſpecialmẽte meſſer lo Frate Sole: ilquale giorna, & illumina nui per lui, & ello è bello, e radiante con grande ſplendore: de te Signore porta ſignificatione. Laudato ſia mio Signore, per ſuor Luna, e per le Stelle: il quale in Cielo le hai formate chiare, e belle. Laudato ſia mio Signore per frate vento, e

Bartholom. Piſan. lib. 2. conform. 11. & alij.

Ratione metri cõfuderũt antiqui exſcriptores.

per l'aire, e nuuolo, e ſereno, e ogni tempo, per le quale dai à tute creature ſuſtentamento. Laudato ſia mio Signore, per ſuor aqua, la quale è molto vtile, e humele, e precioſa, e caſta: Laudato ſia mio Signore, per frate fuocho, per lo quale tu alumini la nocte, e ello è bello, e iocundo, e robuſtiſſimo, e forte. Laudato ſia mio Signore, per noſtra madre terra, la quale ne ſoſtenta, e gouerna, e produce diuerſi frutti, e coloriti fiori, e herbe.

Sequentem verſiculum addidit Franciſcus præcedentibus, quãdo coram Epiſcopo Aſſiſij, & Poteſtate fecit præfatas laudes decantari, vt ad concordiã veniret: quod & mirabiliter factum eſt.

Laudato

Laudato ſia mio Signore, per queli que perdonano per lo tuo amore, e ſoſteneno infirmitade, e tribulatione. Beati queli che ſoſtegnerano in pace: che de te Altiſſimo ſerano incoronati.

Quæ ſequuntur compoſuit, quando per reuelationem de mortis tempore ſibi conſtitit.

Laudato ſia mio Signore per ſuor noſtra morte corporale da la quale nullo homo viuente può ſcampare. Guai à queli che more in peccato mortale. Beati queli che ſe trouano ne le toe ſanctiſſime voluntade, che la morte ſeconda non li pora far male; Laudate, e benedicete mio Signore, e regratiate, e ſeruite à lui con grande humilitate.

CANTICVM SECVNDVM.

Tom. 4 Oper. D.Bernard. Senen. Serm. 4 Extraordin.

IN foco l'amor mi miſe,
In foco l'amor mi miſe.
In foco d'amor mi miſe
Il mio ſpoſo nouello,
Quando l'anel mi miſe
L'agnello amoroſello.
Poiche in prigion mi miſe,
Ferimmi d'vn coltello,
Tutto il cor mi diuiſe.
In foco l'amor.

Diuiſemi lo core,
E'l corpo cadè in terra.
Quel quadrello del amore,
Che baleſtra diſſerra,
Percoſſe con ardore
Di pace fece guerra.
Moromi di dolciore.
In foco.

Moromi di dolciore.
Ne ven marauigliate,

Che

Che tai colpi mi ſon date
Da lancie innamorate;
E'l ferre è lungo e lato
Cento braccia ſappiate
Che m'hà tutto paſſato.
In foco.

Poi ſi fer le lancie ſpeſſe,
Che tutto m'agnonizaro:
All'hor preſi vn paueſe,
Ei colpi più ſpeſſaro
Che niente mi difeſe;
Tutto mi fracaſſaro
Con tal forza le ſteſe.
In foco.

Diſteſele sì forte,
Ch'io diffidai ſcontarle
Onde campai da morte,
Ti moui contra ragione;
Gridando molto forte;
Vn' trabucco rizzoe;
Che mi diede nuoue ſorte.
In foco.

Le ſorti che mandaua,
Eran pietre piombate;

Che ciaſcheduna grauaua
Mille libre peſate:
Sì ſpeſſe le gittaua,
Non le harei mai numerate,
Nulla mai mi fallaua.
In foco.
Non m'harebbe mai fallato,
Si ben tirarre ſapeua:
In terra ero io ſternato,
Aita non mi poteua;
Tutto ero fracaſſato,
Niente più mi ſentiua,
Com'huomo ch'era paſſato.
In foco.
Paſſato non per morte,
Ma dà diletto ornato:
Poi rimeſſimi ſi forte
Dentro il corpo tornato,
Che ſegui quelle ſcorte,
Che haueano guidato
Nella ſuperna Corte.
In foco.
Poi che tornato fui,
Toſto armato mi fui;
E à

E à Chriſto feci guerra,
Caualcai in ſua terra
Scontrandomi con lui,
Toſtamente l'afferro;
Mi vendico di lui,
In foco.
Poi che fui vendicato,
Io feci con lui patto;
Perche prima era ſtato
L'amor molto verace
Di Chriſto innamorato;
Or' ſon fatto capace,
Sempre lo cor formato
Di Chriſto conſolato
Infra l'amor mi miſe,
In foco.

CANTICVM TERTIVM.

D. Bernar. Senen.

AMor de caritate,
Perche m'ha ſi ferito?
Lo cor tutto partito,

Tom 4 Ser. 16. extraor din. & Serm. 6 Feriæ Para-ſceues.

Et arde per amore;
Arde, & incende,
Nullo troua loco:
Nõ può fugir, pche l'è ligato;
Si ſe conſuma, come la cera al
foco,
Viuendo more, lãguiſce ſtem-
perato,
Domãda poter fugir e vn poco,
Et infornace trouaſe locato:
Oime eo o ſun menato!
A ſi forte languire,
Viuendo coſi morire,
Tanto monta l'ardore.
Inanzi ch'io prouaſſe, domãdaua,
Amor à Chriſto, penſando pur
dolzura;
In pace di dolcezza ſtarpẽſaua,
For d'ogni pena, & poi ſede in
altura, (taua,
Prouo tormento, qual nõ cogi
Chel cor me ſe fẽde p calura;
Non poſſo dar figura,
De quel ſoſtegno ſemblanza,
Ch'io

Ch'io moro in dolcetanza,
Et viuo ſenza core.
Hò perduto core, e ſenno tutto,
Voglia, e placere, e tutto ſentimento:
Ogni bellezza mi par fango brutto,
Delicie, e ricchezze perdimento;
Vn arbore d'amor cun gran frutto
In cor plantato me dà paſcimento:
Che fè tal mutamento,
In mi ſenza demora,
Iettando tutto fora,
Voglia, e ſenno, e vigore.
Per comperar l'amore, tutto hò dato;
Lo mõdo, e mi hò tutto perbarattato:
Se tutto foſſe mio, quel ch'è creato,
Darialo per amor ſenza ogni patto;
Et trouome d'amor tutto ingannato
Che tutto hò dato, e nõ ſo o io sõ trat-
Per amor ſon desfatto, (to:
Pazzo ſi ſon creduto:
Mà perche io ſun venduto?
De mi non hò valore.
Credeuame la gente reuocare,
Amici che ſono for de queſta via;

Mà chi è dato, più non ſe pò dare;
Ne ſeruo fare, che fuga Signoria;
Inanci la petra porriaſe mollare,
Che l'amore, che me ten, in ſoa balia,
Tutta la voglia mia
D'amor ſi è infocata,
Vnita, transformata,
Chi li torrà l'amore.
Foco ne ferro non la pò partire;
Non ſi diuide coſa tanto vnita;
Pena ne morte iam non pò ſalire
A quella altezza, doue ſta rapita;
Sotto ſi vede tutte coſe zire,
Et ella ſopra tutte ſtà grandita,
Anima com'ei ſalita,
A poſſeder tal bene,
Christo da cui te veinne,
Abbrazal cum dolzore.
Io non poſſo veder creature,
Al Creator grida tutta mente;
Celo ne terra non me dà dolzura;
Per Chriſto amore, tutto m'è fetēte;
Luce de Sole ſi me par oſcura,
Veggendo quella fazza reſplendente,
Cheru-

Cherubin ſon niente
Belli per enſegnare,
Seraphin per amare,
Chi vede lo Signore.
Nullo donca mai me reprenda,
Se tal amore mi fà pazzo zire:
Iam non è core, che plù ſe defenda
D'amor ſi preſo che poſſa fugire:
Penſi zaſcun como cor non ſi fenda,
Cotal fornace como poſſa ſoffrire:
S'eo poteſſe inuenire
Anima che me intendeſſe,
De mi pietade haueſſe,
Che me ſe ſtuzze'l core.
Che celo, e terra grida, & ſempre clama,
Et tutte coſe ch'io dibbia amare,
Zaſcuna dice: Cũ tutto core ama, (zare;
L'amore che n'ha fatto briga d'abbraz
Che quel amore perzò che te brama,
Tutti nui ha fatte per ti à ſe trare,
Vego tanto abundare,
Bontade & corteſia,
Da quella luce pia,
Che ſe ſpande de fora.

Amor voglio plù, ſe plù podeſſe;
Ma como plù a mi lo cor iam nõ troua
Plù che me dare con ciò che voleſſe,
Non poſſo, queſto e certo sẽza proua:
Tutto l'hò dato, perch'io poſſedeſſe
Quel amatore, che tanto me renoua.
Bellezza antiqua, & noua,
Da poi che t'hò trouata;
O luce ſmeſurata
De ſi dolce ſplendore.
Vegando tal bellezza, ſi ſum tratto
For de mi, non sò ò ſun portato:
Lo cor ſe ſtrugge como cera desfatto,
De Chriſto ſe retroua figurato;
Iam non ſe trouò mai tal baratto,
Per veſtir Chriſto tutto, o ſpoliato,
Lo cor ſi transformato,
Amor grida, che ſente,
Anegata e la mente,
Tanto ſente dolzore.
Ligata è la mente cum dolceza,
Tutta ſe deſtende ad abbrazzare;
E quanto plù reſguarda à la beleza,
Tanto fuor de ſe plù ſa zetare;

In

In Chriſto tutta poſa cum ricchezi,
De ſi memoria nulla pò ſeruare:
Ormai ad ſi plù dare,
Altra coſa non cura,
Ne pò perder valura,
De ſi omne ſentore.
In Chriſto transformata quaſi è Chriſto,
Cum Dio vnita tutta ſtà diuina,
Sopra ogn'altura è ſi gran acquiſto,
De Chriſto e tutto'l ſuo, ſta Regina
Or donca io poteſſe ſtar plù triſto,
De colpa domandando medicina:
Nulla ce plù ſentina,
Doue troui peccato;
Lo vecchio ne mozato,
Purgato ogni fetore.
In Chriſto è nata noua creatura; (lo;
Spogliata homo vecchio, e fatto nouel
Mà tanto l'amore monta cum ardura,
Lo cor par che ſe fenda cum coltello,
Mente cum ſenno tolle tal calura:
Chriſto ſe me tra tutto tanto bello,
Abrazo me cum ello,
Et per amor ſi clamo,

Amor che tanto bramo,
Fà me morir d'amore.
Per ti amor me conſumo languendo,
Et vò ſtridendo per ti abrazare:
Quando te parti, ſi moro viuendo,
Soſpiro, & plango per ti ritrouare;
Et retornando el cor ſe va ſtendendo
Che in ti ſi poſſa tutto transformare:
Donca più non tardare;
Amor or me ſoueni,
Ligato ſi me tiene,
Conſumame lo core.
Reſguarda dolce amore la pena mia,
Tanto calor non poſſo ſoffrire:
L'amor m'à preſo, non sò ò io me ſia,
Que faza, ò dica, non poſſo ſentire;
Como ſmarito ſi vò per la via,
Speſſo ſtrangoſso per forte languire;
Non ſo como ſoſtegnere
Poſſa tal tormento,
Lo qual cum paſſamento
Da me fura lo core.
Cor me furato non poſſo vedere
Que diba fare, e que ſpeſſo faza;

Et

Et chi mi vede, dice vol ſapere,
Se amor ſenza acto à ti Christo plaza:
Se non te place, que poſſo valere?
De tal menſura la mente malaccia;
L'amor che ſi m'abraccia,
Tol me l'operare,
Voler & operare;
Perdo tutto ſentore.
Sappi parlare, or ſun fatto muto:
Vedena e mò ſon ceco deuentato:
Si grande abiſſo non fù mai veduto;
Tacendo parlo, fugo e ſon ligato;
Scendendo ſalgo, tengo e ſon tenuto;
De fora ſon dentro, caccio & ſon cacciato
Amor ſmeſurato
Perche mi fai impazzire,
Et in fornace morire
De ſi forte calore.

CHRISTO.

Ordena queſto amore, tu che m'ami,
Non è virtù ſenza ordene trouata:
Poiche trouare tanto ma brami,
Sia la mente cum virtù renouata;
Ad mi amare, voglio che tu chiami,

La caritate qual ſia ordenata;
L'arbore ſi è prouata,
Per l'ordene del frutto;
Lo qual demoſtra tutto,
Doni coſa el valore.
Tutte le coſe che aio create,
Sun fatte cun numero & menſura
Et al lor fin ſon tutte ordenate;
Conſeruaſe per orden tal valura,
E molto più ancora caritate,
E ordenata in la ſua natura:
Donca com per calura,
Anima tu ſe impazzita?
Fora d'ordene tu ſe vſcita,
Non te infreno el feruore.

ANIMA o FRANCESCO.

Chriſto lo cor tu m'hai furato,
Et dici che ad amare ordin la mente,
Como da poi che in ti ſum mutato,
De mi pò eſſer romaſo conuenente?
Si come ferro, che tutto e infocato
Et aere dal Sol fatto relucente,
De lor forma perdente,
Son per altra figura;

Coſi

Coſi la mente pura
De ti è veſtita amore.
Mà da che perde la ſua qualitate,
Non pò la coſa da ſi oprare,
Como è formata ſi hà poteſtate,
Opera cum frutto ſi puote fare:
Donca ſi è transformata in veritate,
In te ſol Chriſto che ſe dolce amarò,
A ti ſi pò impintare
Non à mi, quel ch'io fazo:
Però ſeo non te plazo,
Tu n'à te non placi amore.
Io sò ben queſto che ſeo ſum impazzito,
Tu ſumma ſapienza mel'hai fatto,
Et queſto fò da ch'io fui ferito,
Et quando cum l'amor feci baratto,
Che mi ſpogliando fui da te veſtito,
A noua vita non sò como fui tratto,
De mi tutto disfatto:
Or ſun per amor forte,
Rotte ſon le porte,
Et iazo teco amore.
A tal fornace perche me menaui,
Se tu voleui che haueſſe temperanza,

Quando

Quando ſi ſmeſurato me te daui,
Tolleui da me tutta meſuranza,
Poiche picciolelo tu me baſtaui,
Tenerti grande non aggio poſſanza,
Onde ne te fallanza,
Amor l'è tua, non mia,
Però che queſta via
Tu la feceſti amore.
Tu dall'amor non te defendeſti,
De celo in terra el te fè venire:
Amore à tal baſſezza deſcendeſti,
Com'homo deſpetto per lo mõdo aire
Ne caſa ne terre non voleſti,
Tal pouertate per pui arricchire:
In vita, & in morte,
Moſtraſti per certanza,
Amor deſmeſuranza,
Che ardeua in lo to core.
Com'ebrio per lo mõdo ſpeſſo andaui,
Amore te menaua com'homo vēduto;
In tutte coſe amor ſempre moſtraui,
De ti quaſi niente perceputo:
Che ſtando in lo templo ſi gridaui,
A beuer vegna chi ha ſoſtegnuto,
Sete

Sete d'amor hauuto,
Chel gli ſerà donato.
Amor ſmeſurato,
Che paſce con dolzore.

Con ſapienza non te conteneſti,
Che el tuo amore ſpeſſo non verſaſſe;
D'amor, non de carne tu naſceſti
Humanato amor che ne ſaluaſſe;
Per abbracciarne en croce ſi correſti;
Io credo, che però tu non parlaſti,
Ne te amor ſcuſaſti,
Dauanti a Pilato,
Per compir tal mercato,
In croce dell'amore.

La ſapienza vego, che ſe celaua,
Et ſolo amor ſi podea vedere;
Et la potenza iam non ſi moſtraua,
Che l'era la virtute in diſpiacere.
Grāde era quell'amore che ſe verſaua,
Altro che amore nō potendo hauere,
Nel viſo ne il volere,
Amor ſempre legando,
Et in croce abbracciando,
L'homo cum tanto amore.

Donca

Donca Ieſu ſio ſon ſi innamorato,
Inebriato per ſi gran dolcezza,
Che me reprende, ſio vò impazzato,
Et in mi perdo ſenno, & ogni fortezza:
Poiche l'amore t'hà ſi ligato,
Quaſi priuato d'ogni tua grandezza,
Come ſaria mai fortezza,
In me di contradire,
Ch'io non voglio impazzire
Per abbracciar te amore?
Et quel'amor, chi mi fà impazzire,
Pari che à ti toleſſi ſapientia;
Si quell'amor che ſi me fà languire,
A te per me ſi tolſe la potentia:
Non voglio ormai, ne poſſo ſofferire;
D'amor ſon preſo, nõ fazzo retinẽtia;
Datame la ſententia,
Che d'amor io ſia morto;
Iam non volgo conforto,
Se non morir d'amore.
Amor amore, che ſi m'hai ferito,
Altro ch'amor non poſſo cridare;
Amor amore ſi forte m'hai rapito,
Lo core ſempre ſpande per amore,

Per

Per te voglio ſpaſmare.
Amor che co reconoſcerà.
Amor per corteſia
Fame morir d'amore.
Amor amore Ieſu ſon zonto à porto,
Amor amore Ieſu dammi conforto:
Amor amore Ieſu ſi m'hà infiammato,
Amor amore Ieſu io ſon morto:
Fami ſtar amor ſempre abbrazato,
Cum teco transformato
In caritate, & in ſomma veritate.
Amor, amor, amor,
Ogni coſa clama amore:
Amor tanto ei profundo,
Che più t'abbraccia,
Tanto più ti brama.
Amor, amor, tu ei cerchio rotondo
Con tutto el core, che tencia sẽpre t'ama,
Che tu ſei ſtrame, & trama per veſtire,
E coſi dolce, che ſempre crida amor, amor, amor.
Quanto tu mi fai amor, nol poſſo fare:
Amor, amor, tanto amo de ti,
Amor, amore, ben credo morire;

Digitized by Google

Amor tanto preſo m'hai,
Amor,amor,fāmi in te trāſire.
Amor dolce languire,
Amor mio deſioſo,
Morir ſi dilettoſo,
Amor mio dilettoſo,
Anegami in amor.
Amor,amor lo cor mio ſe ſpezza
Amor, amor, tal ſente ferita:
Amor, Ieſu, tramme a la tua belezza:
Amor, amor, per te ſonto rapita:
Amor, amor viua, non me deſpreggia:
Amor, amor, l'anima teco vnita,
Amor tu ſei ſua vita;
Iam non ſe pò partire,
Perche la fai languire,
Tanto ſtrugendo amor.
Amor, amor, de Ieſu deſideroſo;
Amor, voglio morire,
Te abrazando,
Amor, dolze Ieſu meo ſpoſo:
Amor, amor, la morte te domando,
Amor, amor, Ieſu ſi pietoſo;
Tu me te dai in te transformato,
Penſa che eo vò ſpaſemando: Non

Non sò ò io me ſia,
Ieſu ſperanza mia,
Ormai và, dormi in amore.

ORACVLA
B. P. FRANCISCI.

APOPHTHEGMATA
B. P. Franciſci.

APOPHTHEGMA I.
Se Dei eſſe præconem.

PAulo poſt conuerſionem per ſiluam iter faciente viro Dei, latronibus ex abditis in eũ irruẽtibus, & quis eſſet interrogãtibꝰ, intrepida, & prophetica voce reſpondit: Præco sũ magni Regis. Bon. c. 2. leg. mai. & alij.

APOPHTHEG. II.
Laborum præmium maius, & certius eſſe apud Deum, quàm apud homines.

Piſan. l. 1. cõf. 5. & 12. FRatri vterino è regione nuditatem, & pauperiem eius irridenti, & magni algoris tempore per ſocium ſuum aliquantulum ſudoris ſibi vendi petenti, ſe nolle reſpondit. Sudorē meū (inquit) carius Dño vendā.

APOPHTHEG. III.

Paſſionem Chriſti deflendam.

Piſan. lib. 1. cõf. 12. IVxta Eccleſiam Sanctæ Mariæ de Angelis, non multùm à conuerſione ſua, magno eiulatu, & gemitu flebat; & interrogatus à viro quodam ſpirituali, cur tā tenero affectu, & tā apertè ploraret, ait: Paſſionem Chriſti defleo, pro qua non deberem verecundari alta voce per totum orbem lacrimari.

APOPHTHEG. IV.

Internum Dei calorem externum depellere algorem.

Bonac. 5 INterrogatus quomodo veſtitu

tam

tam tenui poſſet ſe ab hiemalis algoris aſperitate tueri; reſpondit: Si ſupernæ patriæ flamma contegeremur interiùs, frigus iſtud exteriùs facilè portaremus. Piſa.

APOPHTHEG. V.

Deo militaturis nihil mundanorum reſeruandum.

PRopter querimonias paternas, ſuadente Aſſiſij Antiſtite, vt pecunias clàm ablatas (quas vilipendens per feneſtram Eccleſiæ Sancti Damiani proiecit, vel ad eiuſdem templi, ruinę proximi, ſtructuram abſcondit) patri redderet; animo intrepido, & à terrenis abſoluto reſpondit: Domine, non tantùm pecuniam, quæ de rebus ſuis eſt, ei volo reddere libêti animo, verùm &, quæ mea ſunt, veſtimenta. Piſan. lib. 1. cõſ. 12.

APOPHTHEG. VI.

Parentes, & terrena omnia propter Deum deſpicienda.

Bon. c. 2. Coram eodem Epiſcopo, patre preſēte, omnibus ſe veſtibus ſpoliauit, & iuri paternæ ceſſit hereditatis, dicens ad patrem: Hactenus te vocaui patrē in terris, deinceps ſecurè, & liberiùs dicam: *Pater noſter, qui es in celis*, apud quem omnem theſaurum repoſui, & omnem ſpei fiduciam collocaui.

APOPHTHEG. VII.

Dei pauperes non aſſuefaciendos inſtructis conuiuijs.

Piſan. lib. 1. conf. 6. Eremita Sancti Damiani, cū vir Dei in Eccleſia reparāda toto conatu, & magno cū labore inhiaret, menſam, & menſæ ſuperimponenda ſollicitè præparabat. Quod vt beatus Pater, &

nouus

nouus Dei athleta, poſt aliquot dies ſecum conſiderauit, ſe ita reprehendit: Inuenies tu, peregrine in mundo, quocumq; ieris, Sacerdotem hunc, qui tantà tibi præſtet humanitatem? Non eſt hæc vita pauperis, quam elegiſti. Modò ergo ſicut pauperem decet, vade, & porta paropſidem in manu, & oſtiatim quæ tibi cibaria pro Dei amore fideles dederint, in ea coaduna. Ita voluntariè viuere oportet, pro amore illius, qui pauper natus, pauperrimus in ſęculo vixit, nudus & pauper manſit in patibulo, ſepultuſq; eſt in alieno ſepulchro.

APOPHTHEG. VIII.

In Dei obſequio maledictiones ſęculi non eſſe curandas.

PAtre adhuc poſt conuerſionem, ſancto viro, vbicumq; ei occurrebat, maledicente, ho- Piſan. lib. 1. conf. 5.

minem quendam pauperculum, & deſpectum in patrem ſibi adoptauit, & in comitē aſſumpſit, rogauitq́; vt quoties à patre ſuo malediceretur, ille è regione ſibi benediceret, ſignoque Crucis muniret. Dum ergo à Patre malediceretur, à paupere verò benediceretur, ad patrem inquit: Credo, pater, quòd Deus poteſt mihi dare, & dedit patrem, benedictiones pro tuis maledictionibus elargientem.

Spec. vitæ Franc. fol. 188.

APOPHTHEG. IX.

Bona quæcumque dominis reſtituenda.

BErnardus de Quintaualle, inter Aſſiſiates Proceres non vltimus, & inter ſocios beati viri primus, admiranda eius ſanctitate commotus, vt mundum relinqueret, & Dei virum ſequeretur, interrogauit, Si quis, Pa-

Piſan. libr. 1. conf. 8. & 12.

ter, à Domino ſuo pauca, vel multa in plures annos reciperet, nolletq; eis ampliùs vti, quid de huiuſmodi bonis tibi meliùs faciēdum videtur? Dño ſuo, inquit, à quo eadem recepit, reddenda. Quibus verbis innuit, mundum relicturũ, quę à Deo accepit bona pauperibus debuiſſe largiri.

APOPHTHEG. X.

Sanctorum ſimplicitatem magni faciendam.

SAnctitatem, & ſimplicitatē B. Iuniperi (qui vnus ex Sancti Patris diſcipulis fuit) quantopere admirans, & ad diſcipuli nomen alludens, adſtantibus dicebat: Vtinam, Fratres, de huiuſmodi Iuniperis magnam ſiluam haberemus! & dico vobis, quòd ille eſt bonus frater Minor, qui peruenit ad ſimplicitatem fratris Iuniperi. Piſan. lib. 1. conf. 8.

APO-

APOPHTHEG. XI.

Abſtinentiæ rigore ſenſuales motus eße reprimendos.

Bon.c.5 INterrogatus, cur tanta diſciplinæ rigiditate ſenſuales appetitus arcebat, vt vix neceſſaria ſumeret ſuſtentationi naturę, difficile eſt, inquit, neceſſitati corporis ſatisfacere, & pronitati ſenſuum non parere.

APOPHTHEG. XII.

Viro ſpirituali carnis tentationem ſtatim abigendam.

Bon.c.5 CIrca conuerſionis ſuæ primordia tempore hiemali in foueam plenam glacie ſeipsũ plerumque mergebat, vt & domeſticum ſibi hoſtem perfectè ſubijceret, & candidum veſtimẽtum pudoris à voluptatis incendio præſeruaret. Cuius veluti

ratio-

rationem reddens ſocijs, dixit: Tolerabilius viro ſpirituali eſt, incomparabiliter magnum ſuſtinere frigus in carne, quàm ardorem carnalis libidinis, vel modicum ſentire in mente.

APOPHTHEG. XIII.

Carnis rebellionem matura in illam animaduerſione ſubiugandam.

EX dæmonis fallaci colloquio, & callida ſuggeſtione grauem carnis tentationem præſentiens, depoſita veſte, chordaque ſe fortiſſimè verberans corpori dicebat: Eia frater aſine, ſic te decet manere, ſic ſubire flagellum. Tunica Religioni deſeruit, ſanctitatis ſignaculum præfert, furari eam libidinoſo non licet: ſi quò vis ſic nudus pergere, perge.

Bonau. cap. 5. Piſ. l. 1. Cõf. 12. & alij.

APOPHTHEG. XIV.

Religioſis paupertatem pro magna dignitate, & hæreditate reputandam.

Piſan. lib. 1. conf 6. AD comedendum inuitantibus aiebat: Nolo dimittere regalem meam dignitatem, & hæreditatem, ac profeſſionem meam, & Fratrum meorum, ire ſcilicet pro eleemoſyna oſtiatim.

APOPHTHEG. XV.

Muſcis ſimilis eſſe Religioſos otio vacantes.

Piſ. l. 1. cõf. 12. & c. 22. & li. 2. conf. 4. FRatrem quemdam otioſum, huc illucq; vagantē, aliorūq; labores manducantem, à conſortio Fratrum expulit, dicens: Vade viam tuam frater muſca, quoniam vis comedere laborem fratrum tuorum, & otiari in operibus Dei, ſicut fucus, apis

otioſa,

otioſa, & ſterilis, quæ non operatur nec laborat, ſed comedit laborem, & lucrum bonarum apum.

APOPHTHEG. XVI.

Taciturnitatem Religioſis colendam.

COmperiens quendam verbis aſſuetum inanibus, acriter redarguit, dicens: Taciturnitas modeſta, & puri cordis eſt firma cuſtodia, & inter virtutes magnas non modica: mors enim, & vita ſunt in manu linguæ, non tàm ratione guſtus, quàm ratione loquelę.

Bon. c. 5. leg. mai.

Prou. 18.

APOPHTHEG. XVII.

Religionibus pernicioſum, & cunctis abominabile, detractionis vitium.

AVdiens quēdam Fratris famam denigrātem, Vicario ſuo

Bo. c. 8. Piſ. l. 1.

conf. 12 c. 26. ſuo dixit: Surge, ſurge, diſcute diligenter, & ſi accuſatum Fratrem innocentem repereris, accuſantem dura correctione cunctis redde notabilem. Inſtant Religioni diſcrimina, niſi detractoribus obuietur, citò multorū ſuauiſſimus odor fętebit, niſi fętidorum ora claudantur. Summa volo cures prouidentia, ne peſtifer iſte morbus latiùs ſe diffundat. Frater qui alium Fratrem famæ gloria ſpoliauerit, habitu eſt ſpoliandus, nec oculos ad Deum eleuare poterit, niſi priùs quod abſtulerat reddiderit.

APOPHTHEG. XVIII.

Dei ſeruum, licet interiùs de peccatis doleat, exteriùs tamen ſpiritualem debere præ ſe ferre lętitiam.

Leg. Antiq. EX ſocijs quēdam vultu demiſſo, & facie triſti incedentem

dentem corripuit, dicēs: De pec- cap. 8.
catis licet te pęniteat, Frater, Piſ. l. 1.
cur oſtendis exterius de tuis of- conf. 12
fenſis dolorem? Inter te, & Deū c. 31.
habeas hāc triſtitiam, & ora ip-
ſum, vt per ſuam miſericordiam
tibi parcat, & * reddat animæ * Pſal.
tuæ lętitiā ſalutaris ſui, qua per 50.
peccatum eſt priuata. Coram
me verò, & alijs oſtendas te sē-
per habere lętitiam; Seruo enim
Dei non conuenit exterius tri-
ſtitiam oſtendere, aut faciem
habere turbulentam.

APOPHTHEG. XIX.

*Dei gratiæ tribuendum homi-
nem quemcumque peccata
caviſſe.*

MAndato ipſius beati viri, Roduſ.
& inuitus, eius indiuiduus l. 1. in
comes beatus Leo, multis eum vita B.
conuitijs affecit, furem, blasfe- Leonis:
mum, adulterum, homicidam, & alijs
aliisque

conf. 12 c. 26. ſuo dixit: Surge, ſurge, diſcute diligenter, & ſi accuſatum Fratrem innocentem repereris, accuſantem dura correctione cunctis redde notabilem. Inſtant Religioni diſcrimina, niſi detractoribus obuietur, citò multorũ ſuauiſſimus odor fętebit, niſi fętidorum ora claudantur. Summa volo cures prouidentia, ne peſtifer iſte morbus latiùs ſe diffundat. Frater qui alium Fratrem famæ gloria ſpoliauerit, habitu eſt ſpoliandus, nec oculos ad Deum eleuare poterit, niſi priùs quod abſtulerat reddiderit.

APOPHTHEG. XVIII.

Dei ſeruum, licet interiùs de peccatis doleat, exteriùs tamen ſpiritualem debere præ ſe ferre lętitiam.

Leg. Antiq. EX ſocijs quędam vultu demiſſo, & facie triſti incedentem

dentem corripuit, dicẽs: De pec- cap. 8.
catis licet te pęniteat, Frater, Piſ. l. 1.
cur oſtendis exteriùs de tuis of- conf. 12
fenſis dolorem? Inter te,& Deũ c. 31.
habeas hãc triſtitiam, & ora ip-
ſum, vt per ſuam miſericordiam
tibi parcat, & * reddat animæ * Pſal.
tuæ lętitiã ſalutaris ſui, qua per 50.
peccatum eſt priuata. Coram
me verò, & alijs oſtendas te ſẽ-
per habere lętitiam; Seruo enim
Dei non conuenit exteriùs tri-
ſtitiam oſtendere, aut faciem
habere turbulentam.

APOPHTHEG. XIX.

Dei gratiæ tribuendum hominem quemcumque peccata cauiſſe.

MAndato ipſius beati viri, Roduſ.
& inuitus, eius indiuiduus l. 1. in
comes beatus Leo, multis eum vita B.
conuitijs affecit, furem, blaſfe- Leonis:
mum, adulterum, homicidam, & aliiſ... aliis
aliquo

aliaque id genus appellans. Quibus auditis patientiſſimè tulit beatus Pater, ac ſemetipſum ob hæc omnia deplorauit. Socio verò deinde perquirẽte, cur illũ, tot tantaque mendacia dicere in virum innocentem, cui nihil horum conueniret, compulerit, reſpondit: Nihil mentitus es, quoniam ſum peccatorum maximus, & hæc omnia eram, & multò peior futurus, niſi me diuina miſericordia ab iis malis per ſuam gratiam ſeruaſſet immunẽ. Qui ſi maximò latroni illam gratiam feciſſet, quam mihi, is multò meliùs ea vſus fuiſſet, ſanctiorque quàm ego euaſiſſet.

APOPHTHEG. XX.

In ſpirituali paupertate, non in mũdana opulentia lętandũ.

Piſ. l. 1. conf. 8. ITer faciente in Prouinciam Frãciæ cum B. Fratre Maſſeo, in

in quadam ſolitudine inueniẽtes fontem limpidiſſimum, ad cuius oram erat lapis magnus, & latus ad modum menſæ, cui ſuperimponentes fruſtula panis, quæ in quodã pago oſtiatim pro eleemoſynis accepere, ſpiritu per quam hilari in tanta paupertate lętabũdus, inquit B. Pater ad ſocium: Non ſumus digni tanto theſauro. Quæ verba multoties repetenti ait ſocius: Quomodo poteſt dici magnus theſaurus, vbi tanta vrget paupertas? vbi famuli? vbi ancillæ? vbi cyathi? vbi phialę? vbi vina precioſa? vbi lautæ dapes? vbi menſæ huic lapideæ ſuperimponenda? Hoc inquit Pater, magnũ reputo theſaurũ, hãc pretioſam iudico mẽſã, vbi nihil eſt humana induſtria elaboratũ, nihil mundano effictũ ingenio, ſed quidquid adeſt, totũ eſt diuina prudẽtia miniſtratum.

Tract. de loco Aſſiſij in vita B. Maſſæi. Floret. c. 12.

Digitized by Google

APOPHTHEG. XXI.

Moleſtum, & turbulentum, mundanas habere poſſeſſiones.

Piſ. lib. 2. cõſ. 4. quæ eſt 16. in ord.

EPiſcopo Aſſiſiati durum, & aſperum ſibi videri affirmãti, Religionem Minorum nullas habere, nec admittere poſſeſſiones, reſpondit: Imò moleſtum, & aſperum mihi videtur eas admittere, pro quibus defendendis, & conſeruandis multa ſollicitudine opus eſt; imò & ad ſedandas quæſtiones, & lites, quæ ex eis oriuntur, arma oportet in promptu habere.

APOPHTHEG. XXII.

Deo militaturos omnibus ſe mundanis debere expropriare.

Bon. c. 7 Piſ. l. 1.

CVidã Ordinis habitũ petẽti, pręcepit, vt ſua pauperibus erogaret:

erogaret: quæ cum cognatis, & conſanguineis diſtribuiſſet, rediſſetque ad B. Patrem, & quæ fecerit narraſſet; eum repulit, dicens: Vade frater muſca, nondum *exiſti de cognatione tua, & de domo patris tui. Non eſt dignus iungi pauperibus Chriſti, qui pauperes defraudauit. Incepiſti à carne, ruinoſum fundamẽtum ſpirituali fabricæ poſuiſti: vade viam tuam. Conf. 5. & 12. Act. 7.

APOPHTHEG. XXIII.

Prælatum laborum, & virtutum ſubditis debere exempla præbere.

CVm in Galliam prædicandi gratia pergeret, interrogatus à Cardinali Oſtiẽſi Vgolino (qui poſteà in ſummum Pontificem euectus eſt) cur non apud ſe (quod maximopere optabat) in Romana Curia remanebat; Piſ. l. 1. Cõf. 12.

Digitized by Google

Domine, maximam, inquit, mihi compararem confuſionem, & verecundiam, ſi poſtquam Fratres, & filios meos miſerim ad vltimas terræ prouincias, in hiſce tecum remanerem: me oportet illarum tribulationum participem fieri, quas ipſi propter Deum ſunt paſſuri.

APOPHTHEG. XXIV.

Carnales non percipere ſpiritualia.

Breuia, & ſancta quædam verba, ſcilicet, *Dominus det tibi pacem*, ad ſalutandum populos Fratres ſuos docuit: de quibus cùm aliqui turbarentur, & Fratres timerent, Dimittite, inquit, eos dicere de his verbis ſanctis quę voluerint, quia non percipiunt quæ Dei ſunt. Sed & vos nolite de his verecundari, quia adhuc modicum, multi Heroes,

Piſ.l.1. Cōſ.12 lib. 2. Cōſ. 6.

&

& Principes de hac ſalutatione magnam vobis reuerentiam exhibebunt.

APOPHTHEG. XXV.

Chriſti pauperibus nullatenus Deum victum aut veſtitum negaturum.

HOnorio III. Pontifici Maximo, beatum Patrem, vt poſſeſſiones, & hæreditates acciperet ſuadenti, multaſq; erumnas paſſurum ſi ſolùm de eleemoſynis viueret, prædicenti, ait: Confido in Dño IESV, ꝙ qui nobis in Cœlo promiſit, & dabit vitã, & gloriam ſempiternã, nõ ſubtrahet nobis in terra illa modica, quæ corporis victui, & veſtitui ſunt omnino neceſſaria. Piſan. lib. 2. Conf. 4.

APOPHTHEG. XXVI.

Solũ Deũ eſſe timẽdũ, et ad eiꝰ arbitriũ omnia perferenda.

Bonau. cap. 10. Piſ. l. 1. Cõſ. 7. IN oratione vir Dei multoties horribiles dæmonum pugnas ſuſtinuit, ſed armis munitus cęleſtibus, quantò vehementiùs impetebatur ab hoſtibus, tantò fortior in virtute, & feruẽtior in oratione reddebatᷓ; confidenter dicẽs ad Chriſtum:

Pſ. 16. *Sub vmbra alarum tuarũ protege me à facie impiorum, qui me afflixerunt*. Ad dæmones autem: Facite in me quidquid valetis maligni ſpiritus, & fallaces; non enim poteſtis, niſi quantum vos manus ſuperna relaxat. Et ego ad perferẽdũ omnia, quæ ille decreuerit infligenda, cum omni iucunditate paratus aſſiſto.

APOPHTHEG. XXVII.

Corpus maximum eſſe hominis aduerſarium.

IN Eccleſia Sancti Petri de

Bona-

Bonario propè Treuium, cùm peractis orationibus vellet tantiſper requieſcere, non potuit; imò ſpiritus eius timere, & caro immūdas ſētire cœpit ſuggeſtiones. Quo pericoloſo bello tantiſper turbatus, Eccleſiam exiuit, & magna clamans voce, ait: Ex parte omnipotētis Dei, dico vobis dæmones, vt exerceatis circa corpus meum, quod vobis datū, & permiſſum fuerit à Domino Iesv Chriſto; ita enim me vindicabitis de crudeli inimico, & aduerſario peſſimo, quo nullum ſentio maiorem. Piſ. l. 1. Cōf. 7. & 12.

APOPHTHEG. XXVIII.

Non propalandū Dei ſecretū.

Diuinæ ſapientiæ ſecreta, quę ſibi miſericorditer pandebantur, nullatenus exteriùs vulganda iudicabat, niſi quantū Chriſti charitas vrgebat, aut Bon. cap. 10.

Rodul. li. 2. de orat. S. Franc.

proximorum vtilitas exigebat. Dicebat enim: Leui mercede vanæ gloriæ, aut honoris, rem impretiabilem contingit amitti, & illum qui dedit, ad non dandum iterum, facilè prouocari.

APOPHTHEG. XXIX.

Horas Canonicas, cum magna deuotione dicendas.

Bonau. ibid.

FEcerat quondam ligneum vaſculum, vt minutias tẽporis, ne omnino exciderent, occuparet. Quod cùm Horas Canonicas recitanti veniſſet in mentem, ipſiuſque animum paululum diſtraxiſſet, motus feruore ſpiritus, vaſculum igni tradidit, dicens: Sacrificabo illud Domino, cuius ſacrificium impediuit.

APOPHTHEG. XXX.

Religioſos nec cellulas debere habere proprias.

Fra-

FRatrem quendam è cellula in qua beatus Pater habitare ſolebat, venientem interrogauit, vnde veniret. Cui reſpondenti, E cella tua, Pater, extemplò ait: Meam dixiſti, quam non meam iudicaui; alienam deinceps habitare debeo, qui nihil meum habere promiſi. Piſ. l. 2. Conf. 4. Sp. vitę Franc. c. 9.

APOPHTHEG. XXXI.

Mentale lumen corporeo præponendum.

MEdico ſuadenti vt abſtineret à lacrymis, ſi corporei viſus cęcitatem vellet euadere, reſpondit: Non eſt, frater Medice, ob amorem luminis, quod commune habemus cum muſcis, viſio lucis æternæ, vel modicum amouenda, quia non ſpiritus propter carnem, ſed caro propter ſpiritum beneficium lucis accepit. Bon. c. 5. Piſ l. 1. cōf. 12. 1.

APOPHTHEG. XXXII.

Contemplationem curioſo ſtudio præferendam.

Alu.Pelag.l.2.c.69.de Pl.Ec. INterrogatus à quodam Fratre, quem librum ad maiorē ſui profectum, & vtilitatem, ſibi legendum iudicaret; In libro, inquit, Crucis lege: mundanæ, & curioſæ ſcientiæ ne vacaueris; beatus erit, qui ab hac ſe abſtinuerit propter Deum.

APOPHTHEG. XXXIII.

Mulierum aſpectum omnino cauendum.

H.073 PErcontanti ſocio, cur non reſpexerit virginem quamdam nobilem, egrotum charitatiuè viſitantem, & humiliter in infirmitate miniſtrantem; reſpondit: Quis non debet timere ſponſam Chriſti? Cui ſi oculis pudicis prædicatur, magis in ſua caſti-

caſtitate confirmatur. Me in facie illa viderit, non ego illam. *Optimè ad Sapientis conſiliũ:* Noli in faciem virginis intendere, ne te ſcãdalizet vultus eius. Eccl. 9. *Vide, ſi placet, Aug ſerm. 250. de Temp. Tom.* 10.

APOPHTHEG. XXXIV.

Religioſos cõtra ſui ſtatus perfectionem non debere priuilegia deſiderare.

ADmonentibus, & orantibus quibuſdã Fratribus, Idem c.66. vt ad maiorem Religionis immunitatem, & auctoritatẽ, à Summo Pontifice priuilegia impetraret, dixit: Hoc meum & Fratrum meorum eſt priuilegium, nullum habere priuilegiũ ſuper terram, ſed omnibus obedire, & inferiores nos omnibus reputare.

APO-

APOPHTHEG. XXXV.

Abſtinentiã in Religioſis non niſi neceſſitate compellente relaxandam, & hypocriſis vitium fugiendum.

Bon. c. 6. & alij.

INfirmitate grauatus, abſtinentiæ rigorem paululum, carnem comedendo, relaxauit; quòd poſteà in ſe reprehendens, ait: Non decet vt populus abſtinentem me credat in publico, & ego carnaliter reficiar in occulto. Reſumptis ergo viribus, & feruore magis admirabili quã imitabili, nudus, & fune ad collum alligato, ad forum proceſſit; vbi populo cateruatim accedenti dixit: Carnem in occulto comedi: non me ergo deinceps, fratres, ſpiritualem dicite, ſed tamquam carnalem, & gluronem contemnite.

APO-

APOPHTHEG. XXXVI.

In hac vita neminem eſſe laudandum.

QVibuſdam cum beatificantibus, & Sanctum proclamantibus, dixit: Filios, & filias adhuc habere poſſum, nolite laudare, quem non iudicatis ſecurum. Nemo laudandus, cuius incertus eſt exitus. Quacunque hora Deus theſauros ſuæ gratiæ mihi auferret, quos nunc mihi accommodauit, quid aliud apud me remaneret niſi corpus & anima, fidelibus, & infidelibus communia.

Bon. c. 6. Piſan. lib. 1. conf. 6. & lib. 2. c. 5.

APOPHTHEG. XXXVII.

Prælatum ſubditis virtutum exempla dare debere.

LIcet innocens eius caro, quæ poſt magnam, & longam pœnitentiam iam ſe ſponte ſubdebat

Bonau. c. 9.

debat ſpiritui, nullo egeret flagello propter offenſas, tamen quotidie renouabat illi pœnas, & onera. Quod reprehendentibus quibuſdã ait: Propter alios
Pſal.16 cuſtodio vias duras; multis nãq; datus ſum in exemplũ. Si linguis
1. Cor. 13. enim hominum loquar, & Angelorum, charitatem autem in me ipſo non habeam, & proximis virtutum exempla non monſtrem parum proſum alijs, mihi nihil.

APOPHTHEG. XXXVIII.

Pecuniam Dei ſeruis non appetendam.

Bon. c. 7. TRanſeunte viro Dei per Apuliam iuxta Barum, ſocius crumenam (ſeu, illius Prouinciȩ vſitato vocabulo, fundã) quaſi denarijs refertam, veluti tumeſcentem offendit; quam flocci pendendam, & ibi relin-

quendam beatus Pater conſuluit. Sed ſocio, contra illius conſilium è terra illam eleuante, protinus ex ea ſerpens non modicus exiliens, ſimul cum ipſa euanuit. Quam diabolicam deceptionem (quæ beatum Patrem antea non latuit) vt ſocius reipſa comprobauit, ait vir Dei: Pecunia ſeruis Dei, o Frater, nihil aliud eſt quàm diabolus, & coluber venenoſus.

APOPHTHEG. XXXIX.

De veſtitu, & ſuppellectili ſuperflua Religioſis verecundandum.

PAuperculum quemdam obuiũ habuit in via, cuius cum nuditatem aſpiceret, compunctus corde, lamentabili voce dixit ad ſocium: Magnam verecundiam intulit nobis huius pauperis inopia, quia nos pro magnis diui- Bon. ibid. Piſan. l. 2. c. 4. & alij.

Digitized by Google

tijs paupertatem elegimus, & ecce magis relucet in iſto.

APOPHTHEG. XL.

Chriſti pauperes ſe pauperioribus ſubuenire debere.

Bon. c. 8.

E Senis redeunti cum pauper quidam ſeminudus occurreret, ad ſocium conuerſus, dixit: Oportet, Frater, vt mantellum hoc, quod ſuper habitum porto, reddamus pauperculo iſti, nam ipſius eſt. Mutuò enim illud accepimus, donec pauperiorem inuenire contingeret. Socio autem propter ſancti Patris neceſſitatem reſiſtenti, iterum ait: Pro furto mihi reputo à magno eleemoſynario reputandum, ſi hoc quod fero, non dedero magis egenti.

APOPHTHEG. XLI.

Religioſis mendicantibus ſuperfluum quæſtũ fugiendũ.

FRatres quantoties hortabatur, vt inanes diſcurſus, & nimias ſollicitudines in acquirẽdis, vel colligendis eleemoſynis vitarent, & omnino quæſtus ſuperfluos abhorrerent, dicens: Fratres, petite tantùm victui, & veſtitui neceſſaria. Ego de me fateor, & gratias ago Deo, quòd numquam fui fur aut latro eleemoſynarum; ſemper enim minus accepi, quàm me contingeret, ne alij pauperes ſua ſorte fraudarentur; quia contrarium facere, ſemper furtum reputaui. Piſ. l. 2. cõf. 4. Pelag. l. 2. c 64

APOPHTHEG. XLII.

Eleemoſynam aliquando oratione magis meritoriam.

FRatrem Petrum Cathaneum (tunc Fratrum primiceriũ) Piſan. ibid.

 rogauit

Digitized by Google

rogauit vt anui cuidam, duorum Fratrum Minorum matri eleemoſynam petenti, aliquid erogaret. Quo reſpondente, nihil domi fuiſſe quod elargiri potuiſſet, ſoluméque in Eccleſia habuiſſe Teſtamentum nouum, in quo Fratres Lectiones nocturnas recitabant: Da, inquit, huic noſtræ matri (ita enim Fratrum genitrices appellabat) librum illum, vt illum vendat pro ſua neceſſitate releuēda; credo enim firmiter, plus Deo, & Beatę Virgini placiturum, librum hunc huic pauperi erogare, quàm, vt in eo legamus, illum nobis reſeruare.

APOPHTHEG. XLIII.

Propter Deum potiùs quàm propter mundum bona opera facienda.

Piſ. l. 1. c. 6. IN ſuæ conuerſionis initio non

depoſi...

depoſito adhuc habitu ſeculari, ſeipſum accuſans quòd erga homines propter mundi gloriam liberaliſſimus fuerit,& firmiter proponens, ſi quæ ſibi remanebant, in pauperũ vſus deinceps diſpenſurum, ait: Qui hucuſque non pepercit ſumptui,& curialis fuit erga amicos propter mundi inanem gloriam, & fauorẽ tranſitorium, æquum eſt, vt modò propter Deũ, qui liberaliſſimus eſt retributor, eadem erga pauperes vtatur liberalitate.

APOPHTHEG. XLIV.

Sanctorum Feſtiuitates nõ cõuiuijs, ſed eorum imitatione celebrandas. Piſ.l.2. conf. 4. & 7.

AD aduentũ cuiuſdam Prouincialis Miniſtri, Fratres in Conuentu Reatino ſolito meliùs menſas parantes, & cibos aliquantò abundantiores in die Spec. vi. Frã. cap. 19

Natiuitatis Chriſti apponentes, acriter reprehendit, dicens: In die pauperis Chriſti, à paupertate deuiatis? mementote quòd hodie Beata Virgo vix habuit panem ad manducandũ, & mũdi Dominus pro incunabulis, animalium habuit præſepe. Pauperem Matrem imitamini, vagientis Infantuli recordamini.

APOPHTHEG. XLV.

Magnum eſſe Sanctorum imperium, & Religioſis populi tumultum eſſe ſollicitè vitandum.

Piſ.l.1. conf.8. de pn. S. Fr. Gõzag. p. 2. de eadem Prou.

MOrtuo beato Petro Cathaneo, cũ propter eius ſanctitatem, & crebra miracula cateruatim in Eccleſia Sanctæ Mariæ de Angelis ad eius ſepulchrum, non ſine Fratrũ incommodo, & quietis, ſilentijq; monaſtici detrimento, vndique populi

populi confluerent, ad eius tumulum accedens beatus Pater, & ſuper illum ſtans, ait: Frater Petre, qui mihi in vita promptiſſimam præſtitiſti obedientiam, in morte humile non denegabis obſequium. Propter te Fratrum tuorum religioſa quies perturbatur, dum à tot tantiſque populis debitus honor tuo corpori exhibetur. Per ſanctam tibi iniungo obedientiam, ne plura deinceps perpetres miracula, ne quod in Dei, & Sanctorum ordinatur honorem, in huius religioſę ędiculę manifeſtius vergat detrimentũ. Mirabile dictu. Nullũ poſteà defunctus fecit miraculum, nec populi tumultus ampliùs venit ad ſepulchrum.

APOPHTHEG. XLVI.

De intolerabilitate, & fœditate dæmonis.

Piſ. l. 1. conf. 7. & 12. Rodulph. l. 2. tr. de orat. B. Franc.

BEato Fratri Aegidio, tertio B. Patris ſocio, interrogāti an aliquid in mundo adeò terribile eſſet, quod eius aſpectū ferre non poſſet aliquis tanto temporis interuallo, quanto Dominicam Orationem poſſet recitare; reſpōdit: Adeò intolerabilis eſt dæmonis aſpectus (quo nihil terribilius aut infeſtius in mundo excogitari poteſt) quòd nec tantillum temporis eum ſuſtinere quiſpiam valebit, niſi diuino fuerit illuſtratus præſidio.

APOPHTHEG. XLVII.

Magis in Dei benignitate quā pecuniæ theſauris confidendum.

Bo. c. 7. Piſ. l. 1. conf. 12 & l. 3. conf. 4.

PRoceres, & ſolemnes nuntios Aſſiſinates B. Patrem graui, & vltima infirmitate laborātem, è Noceria, ne alibi quàm apud ipſos moreretur, reducētes

Aſſiſium

Aſſiſium, & apud Dei virum conquerentes, quòd in villa Sarthiani, in qua ad prandij tempus moram protraxerunt, nihil venale reperiebant, reprehẽdit, dicens: Nihil comedendum inuenitis, quia plus in muſcis veſtris (hoc nomine vocabat denarios) quàm in Domino confiditis. Sed reuertimini per domos, quas circuiſtis, & amorem Dei offerentes pro pretio, humiliter eleemoſynam poſtulate. Quod ad ſancti Patris mandatum humiliter facientes, euenit, vt inopiam, quam illorum pecunia releuare non poterat, Franciſci paupertas opulenta ſuppleret.

APOPHTHEG. XLVIII.

Sanctos mortem non timere, & æqualiter in morte ac vita lętari.

Piſ. vbi ſupra.

PAucis diebus ante eius obitũ

 medi-

medicum percontatus eſt, quid ſibi de infirmitate,qua laborabat videretur. Cui timide reſpondenti, Benè tibi erit per Dei miſericordiam; hilari ac intrepido animo inquit beatus Pater: Dic mihi,inquam, clarè, quid tibi videtur? noli timere,quoniam per Dei gratiam corculus non ſum, vt mortem timeam; cooperante enim Spiritus Sancti gratia, ita Domino meo vnitus adhæreo, vt nec de morte mœſtus triſtabor, nec de longiori vita magis gaudebo; ęqualis mihi erit in morte, ac in vita lętitia.

APOPHTHEG. XLIX.

Sanctos in tribulationibus Dei voluntati conformari.

Bo.c.14 Piſ.l.1. conf. 5, & l. 3. conf. 4.

CVm in eadem infirmitate ad finem vitæ grauiùs ſolitò dolorum multorum vrgeretur aculeis, compatiens ei quidam ſimplex

ſimplex ac deuotus Frater ait: Ora Deum, Frater, vt mitiùs tecum agat, manū enim ſuam plus debito ſuper te grauare videtur. Quo audito, vir ſãctus cum eiulatu exclamans, ait: Niſi iamdudum ſimplicem in te cognouiſsẽ puritatem, tuum ex nunc vtique abhorrerem conſortium, qui diuina circa me auſus fueris reprehenſibilia iudicare iudicia. Maiora mereor tormenta, plura ad Dei nutum libentiſſimè patiar flagella.

APOPHTHEG. L.

Magna perfectis viris conſolatio ex meditatione Dominicæ Paſſionis.

CVm diuturnis grauaretur lãguoribus, interrogatus à quodam, quare, vt ſuos releuaret dolores, non iubebat aliquando quidquam ſibi legi, quod languẽ- tem

Marc. I p. l. 1. cap. 86. Ital. excuſ.

tem recrearet animum; reſpõdit: Nihil mihi tàm delectabile quã vitæ, & paſſionis Dominicę memoria, quæ mihi frequens eſt, & quotidiana; nec ad finem vſque mundi ſi vixiſſem, alia indigerem lectione.

APOPHTHEG. LI.

Plus eſſe lucri in vituperijs perpeſſis, quàm in oblatis honoribus.

Leg. Antiq. c. de Humili. Bon. l. de lumin. Ecc. ſerm. 18.

DVm in quodam caſtro multi ſancto viro exhiberentur honores, dixit ſocio: Abeamus hinc, nihil enim hic lucramur dum honoramur; ibi eſt noſtrum lucrum, vbi vituperamur, & vilipendimur.

APOPHTHEG. LII.

Tentationibus Dei ſeruos reddi fortiores.

Leg. & Bon. ibi.

DIxit ei quidam ex Fratribus, dæmoniacam puellam reuelaſſe,

uelaſſe, licet inuitam, multa dæmonum agmina contra eum cõſpiraſſe, vt ſuo gradu, & virtute deijcerent, quem infenſum ſibi dicebant hoſtem. Reſpondit intrepidus: Modo fortior ſum.

APOPHTHEG. LIII.

Non facilè diſputari poſſe de fide cum Ethnicis.

CVm in Aegypto prædicaret, dixit ei Soldanus vt diſputaret de fide cũ Sacerdotibus ſuis. Reſpondit, quòd ſecundũm rationem naturalem de fide diſputari nõ poterat, quia ſupra rationem eſt; nec per ſcripturam, quia illam non recipiebant Sacerdotes. Fiat autem, inquit, rogus, & ego in fidei noſtræ teſtimonium me ardentibus tradam flammis, vt dum non lędar, fidei veritas appareat.

Bonau. ibid. Ser. 19.

APO-

Digitized by Google

APOPHTHEG. LIV.

Fugienda hypocriſis.

Maria. l. 1. c. 8. §. 7. INfirmum ſtomachum doleri ſuaſit Guardianus, vt ſub lacera tunica permitteret conſui pellem vulpinam: reſpondit, ſe ea conditione id permiſſurum, dummodò exteriùs in omnium cõſpectu ſuperſueretur alia eiuſdem menſuræ pellis, quæ latentẽ indicaret. Vt omnibus innoteſceret aliquantula illa, quam admiſit, mollities, & ſub hiſpida veſte blandam ſcirent latuiſſe pelliculam.

APOPHTHEG. LV.

Aliquando neganda etiam iuſta, vt iniuſtorum ſupprimatur deſiderium.

Marc. 1 p. l. 2. c. 61. CVidam imperito tironi petenti facultatem retinendi apud ſe Pſalterium, ſepiùs negando, repulit à ſe, ſubdẽs hęc

verba

verba in poſtrema repulſa: Fili, Psalterij vtēdi facultate obtēta, concupiſces etiam Breuiarium, & alios libros ad diſcendum; & vbi didiceris aliquid, voles in cathedra ſedere tamquam magnus Theologus, aut Prælatus, & iubebis Fratrem tuum ad te deferre Breuiarium. Quibus dictis magno cum ſpiritus feruore, caput ſibi aſperſit ſæpius cinere, dicens: Ego Breuiarium? Ego Breuiarium?

Iulius Nigr. in Com m. ad Reg. 14 Ieſuit. n. 11.

APOPHTHEG. LVI.

Perferenda patienter peccatorum ſupplicia in hoc ſęculo.

VApulauit aliquando à dæmonibus, variaſq; pertulit moleſtias, quibus nihil fractus ſpiritu, vehementi dixit feruore: O Domine, tibi gratias habeo ob immenſum tuum erga me amorem, & charitatem, quam

Floretū tract. de Stigm. Conſid. 1.

Digitized by Google

quam, & nunc clariùs manifeſtas. Punis namque peccata in hac vita, vt condones in futura. Ego, quòd ad me attinet, prompto animo adſum, vt alacriter ſuſtineam quamcumq; tribulationem, & pœnam, quam diuinæ tuæ maieſtati mihi placuerit infligere propter mea peccata.

Spec. vit. Frãciſc. p. 127. Corn. à lapide in c 8. epiſt. ad Roma. nu. 145. Io Lorin. in c. 1. ep. Iac. v. 2.

APOPHTHEG. LVII.

Ex ſpe gloriæ ſuauis tolerantia paſſionum.

INterrogatus, quomodo tàm magnos oculorum, & totius corporis cruciatus adeò hilari, & conſtanti animo perferebat, reſpondit: Tanta eſt gloria quàm expecto, vt omnis me pena delectet, omnis morbus, humiliatio omnis, perſecutio omnis, mortificatio omnis.

FAMI-

FAMILIARIA QVAEDAM COLLOQVIA B. FRANCISCI.

COLLOQVIVM I.

Manſuetudine, & patientia magnorum emolliendam duritiam.

PEruueniens quōdam B. Pater ad Ciuitatem Imolentem, vrbis Epiſcopum adijt, humiliterque popoſcit vt cum illius beneplacito poſſet populum ad audiendum Dei verbum conuocare. Cui Epiſcopus durè reſpondens, ait: Sufficit, Frater, quòd ego prædicem populo meo. Inclinauit caput verſus humilis, & foras egreſ-

Bonau. cap. 6. Piſ. l. 1. Cōf. 10 & 12.

Rodulph. li. 2. Oratio. B. Franc.

Digitized by Google

egreſſus poſt modicum tempus denuò regreſſus Epiſcopum cõuenit. A quò cũ Epiſcopus quaſi turbatus requireret, quid iteratò petere vellet; humili tàm corde quàm voce reſpondit: Domine, ſi pater filium vno pepulerit oſtio, alio ſibi reintrandũ eſt. Qua humilitate victus Epiſcopus, alacri vultu, eũ amplexus eſt, dicens: Tu, & omnes Fratres tui de cetero in Epiſcopatu meo, generali mea licentia, prædicate, quia illud humilitas tua ſancta promeruit.

COLLOQVIVM II.

Minores nihil ex bonis Nouitiorũ debere ſibi reſeruare.

Bo. c. 7. Piſ. l. 1. Cõf. 8. in vita B. Petr. Catha.

CVm in loco S. Mariæ de Portiuncula tanta eſſet inopia, quòd non poſſet hoſpitibus ſuperuenientibus ſecundùm neceſſitatis exigentiam proui-

prouideri, adijt virum Dei Vicarius ſuus, allegans penuriam Fratrum, & petens vt intrantium Nouitiorum res aliquas reſeruare liceret, ad quas expendendas recurrere poſſent Fratres tempore opportuno. Ad quem vir ſanctus, ſuperni conſilij nō ignarus, Abſit, inquit, à nobis, Frater chariſſime, vt pro quouis homine impiè agamus in Regulam. Malo te altare Virginis glorioſę nudare, cùm neceſſitas id poſtulauerit, quàm contra paupertatis votum, & Regulę obſeruantiam, vel Euangelij profeſſionem, aliquid, vel modicū attentare. Gratius enim habebit Beata Virgo, Sancti Euangelij obſeruato perfectè cōſilio, ſuum altare detegi, quàm altari ſuo ornato, Filij ſui promiſſum conſilium prætermitti.

Digitized by Google

COLLOQVIVM III.

Superflua ædificia non decere Fratres Minores.

Spec. perfec. paupertatis. cap. 2. Piſ. l. 1. Cōf 12. & li. 2. Conf. 4.

IDem Sancti Patris Vicarius Frater Petrus Cathaneus domunculam quandam conſtrui fecit ad cōmodiorem diuini Officij pſalmodiam, & Fratrum hoſpitū, in magna multitudine quotidie aduenientium, maiorē trāquillitatē, & quietem. Cui beatus Pater veluti aliquantulùm ſuccenſens, ait: Frater, locus iſte forma eſt, & exemplum totius Religionis. Mallem ergo quòd incolæ huius ædiculæ pro Dei amore tribulationes tolerent, & incommoda, vt alij qui huc veniunt, reportent bonum exemplum paupertatis, quam quòd plura conſtruerent ædificia, ne hoſpites ad Monaſteria ſua redeuntes magnas ædificēt domos, dicen-

dicentes: In loco B. Mariæ de Portiuncula, qui primus totius Ordinis eſt, & caput, plura ſunt ędificia; quare ad illius exemplũ nulla erit præuaricatio paupertatis, ſi talia etiam, & in noſtris conſtruamus.

COLLOQVIVM IV.

Bonorum omnium laudem in Deum referendam.

IN Ciuitate Interamnenſi cõcionem, Epiſcopo preſente, habuit ad populum, quæ tanti eloquij, tantæ doctrinæ, & myſteriorum Antiſtiti viſa eſt, vt postquam è ſuggeſto deſcenderit humilis prædicator, ad populum ſurrexit Epiſcopus, dicens: Laudate non modicum Dominum, qui tanta bona per os deſpecti pauperis vos docuerit, ſua myſteria reuelauerit, præmium virtutum propoſuerit, & pœnas pec- Piſan. lib. 1. Cõf. 6. & 12. Maria. l. 1. c. 7.

catis dignas ſtatuerit. Cauete vobis, & à peccatis; facienda, & fugienda per hunc pauperem ipſe Dominus hodie oſtendit. Ad cuius pedes procidens beatus Pater, ait: In veritate dico vobis Domine Epiſcope, nullum tantum mihi conceſſiſſe honorē, ſicut tu hodie. Alij ſanctum, alij beatum me in Dei operibus proclamant, mihi, non Deo, honorē, & gloriam tribuētes; ſed tu hodie pro tua ſapiētia verè me honoraſti; Deo, quę ſua ſunt, laudē, & gloriam tribuens, * pretioſum à vili ſeparaſti, Deo ſapientiam, & virtutem, mihi inſcitiam, & vilitatem appropriaſti.

*Ier. 15

COLLOQVIVM V.

Dei fatuos potiores mundi ſapientibus.

Piſ. l. 1. Cōſ. 6.

PRopter ſuggeſtionem quorundam Fratrum, laxioris

vitæ

vitæ habenas deſiderantiū, Vgolinus Cardinalis Oſtienſis beatū Patrem rogauit, vt doctiorum, & prudentum quorūdam ſui Ordinis Patrum conſilijs, in Regulæ præceptis mitigandis acquieſceret, vel vnam ex antiquis Auguſtini, Benedicti, vel Baſilij inſtitutis pro ſe, & Fratribus ſuis ſeruādam eligeret. Ad quę nulla verba habuit Euangelici ſtatus zelator, ſed Fratribus ad Capitulum conuocatis, coram ipſo Cardinale, magno ſpiritus feruore, ait: Fratres mei, Fratres mei, Dominus vocauit me per viam ſimplicitatis, & humilitatis, & hanc mihi pro me, & pro illis qui mihi volunt adhærere, & imitari, in virtute oſtendit. Nolo igitur quòd mihi nominetis ſeruandam Regulā beati Benedicti, Baſilij, aut alius cuiuſuis præter illam, quam mihi diuina

& 12. Vbert. lib. 5. c. 7.

miſericordia donauit, & oſtendit. Ipſe Dominus dixit mihi, ſe velle me ſuum fatuellum eſſe in hoc mundo, & me meoſque nolle per aliam viam ducere ad Cœleſtem Patriam, quam per
* 1 Corin. 1. iſtam, quæ licet hominibus * ſtultitia videatur, apud Deum tamen pro magna reputatur ſapientia. Timeo, ne veſtra ſapientia, & ſcientia poſthac vobis conuertatur in ignorantiam, & confuſionem. Quæ verba tam magnum Cardinali, & Fratribus timorem incuſſerũt, vt ad eius pedes proiecti, de petitione ſua veniam humiliter implorauerint.

COLLOQVIVM VI.

Eleemoſynas pauperibus Chriſti præferendas dominorum conuiuijs.

Piſ.l.1. Conf.6 INuitatus ad eodem Vgolino ad prandium, acquieuit; ſed

dum menſa ſterneretur, clanis exiens, aliqua fruſtella panis petijt oſtiatim. Quæ, vt redijt, & ad menſam cum Cardinali ſedit, in conuiuio appoſuit, & inter aſſidentes, & aſſiſtentes, tamquā ſi lautum aliquod ferculum offerret, diuiſit. Ex quibus ipſe libentiùs quàm de opiparis dapibus comedit. Ad hæc omnia nobilis hoſpes modeſto rubore perfuſus, propter diſcumbentes, & inuitatos, conticuit. Sed vt menſa ablata eſt, ſeorſum vocās, quem palàm reprehendere erubuit, clàm ita familiariter alloqui non timuit. Quare (amabo) huiuſmodi rem perpetraſti? magnam mihi iniuriam irrogaſti; menſam, ad quam te inuitaui, micis panis hinc inde aſportatis inhonoraſti; me ita te feciſſe certè pudet. Cui beatus Pater: Imò Domine, magno te honore affeci

& 12. & li. 2. Cõſ. 4. Plat. de Bono ſtat. Relig. l. 1. c. 3. Spec. Vitæ Franc. c. 22.

affeci, dum maiorem Dominum
honoraui. Me Fratrum meorum
formam, & exemplum eſſe de-
cet, & eò magis, quò certiùs ſcio
quòd in hac Religione ſunt, &
erunt multi Fratres minores
nomine, & opere, qui propter
amorem Domini Dei, & ex Spi-
* 1. Io. 2. ritus Sancti * Vnctione, quæ
docebit eos, in omnibus humi-
liabuntur ad plenam humilitatē,
ſubiectionem, & ſeruitium Fra-
trum ſuorum. E contrariò alij
ſunt, & erunt, qui aut propter
verecundiam, aut malam con-
ſuetudinem dedignantur, & no-
lunt ſe humiliare, aut declinare
ad eleemoſynas petendum, &
huiuſmodi opera facere ſeruilia.
Propter quod oportet me doce-
re eos, qui ſunt, & erunt in Reli-
gione, vt in hoc ſęculo, & in fu-
turo inexcuſabiles ſint coram
Deo. Inuitatus itaq; apud vos,

aut alios quoſcumque Dominos, nolo verecundari ire pro eleemoſynis, imò magnam hoc reputo nobilitatem, & regalem iudico eſſe dignitatem, & in honorem vergere illius, qui cùm omnium * Dominus eſſet, pro nobis fieri voluit omnium ſeruus; & cùm in glorioſa majeſtate ſua omnibus abundaret, in noſtra humanitate deſpectus, & pauper cunctis indigebat. Volo ergo quòd Fratres omnes præſentes, & futuri apertè ſciant, quòd pro magna corporis, & animæ conſolatione habeo, quando ad pauperum menſam ſedeo, & maiori circumdor gaudio, quãdo ante me video poſitas in menſa pauperculas eleemoſynas, quæ acquirũtur pro amore Dei oſtiatim, quàm cùm ad veſtram, vel aliorum menſam lautis dapibus, & opiparis ferculis præparatam

* Phil. 2.

inuita-

Digitized by Google

initatus, & quaſi inuitus diſcir-
bo. Panis enim eleemoſynæ, pa-
nis eſt ſanctus, & benedictus, quē
ſanctificat laus, & amor Omni-
potentis. Cùm enim Frater elee-
moſynam petit, priùs dicit: Lau-
datus, & benedictus ſit Dominus
Deus; poſteà addit: Facite nobis
eleemoſynā pro amore Domini
Dei. Laus panem ſanctificat, &
amor Domini benedicit. Qui-
bus verbis in lacrymas, ex deuo-
tione ortas, prorumpens Car-
* 1. Re. dinalis, Fili, inquit, Fili mi,* fac
14. quod bonum eſt in oculis tuis,
Dominus enim tecum eſt, & tu
cum ipſo.

COLLOQVIVM VII.

*Minores in ſua vocatione hu-
mili debere manere.*

EIdem requirenti, num beato
Patri placeret, quòd Fra-
tres Minores promouerētur ad
Eccle-

Eccleſiaſticas dignitates; magnã Bo. c.6.
vniuerſæ Eccleſiæ promittenti Piſ. l.1.
vtilitatem, ſi homines tanta ſan- Cõf. 6.
ctitate decoros, & virtutum de- & 12.
core conſpicuos, ad præcipua ſua
gubernacula eueheret; Domine, Vbert.
ait vir Dei, Minores ideò vocati lib. 5.
ſũt Fratres mei, vt maiores fieri Arb. vi.
non præſumant. Si vultis vt fa- Chriſt.
ciant fructum in Eccleſia Dei, cap. 3.
tenere illos, & conſeruare in ſta-
tu ſuæ vocationis, & ad Præla-
tiones Eccleſiaſticas nullatenus
aſcendere faciatis.

COLLOQVIVM VIII.

Prælatos dedecere ventri indulgere, aut lautis vti cibis.

VNus ex ſocijs eum interro- Piſ. l.2.
gauit, cur non mitius ſecum Conf. 7
ageret, & corpus tenellum, &
pœnitentiæ rigore pœnè mor-
tuũ, tanta rigiditate, & abſtinen-
tia affligebat; rogauitque vt de-

inceps permitteret meliora cibaria ſibi præparari. Ad quem verè pęnitens, & Prælatorum exemplum, ait: Benè fateor, Frater, quòd corpori meo plura neceſſaria ſunt, nec omnia quibus indiget ſemper illi miniſtro: Memini namque me poſitum à Domino in multorum formam & exemplum. Nolo ergo lautioribus, nec abundantioribus cibis vti, ſed paucis, & pauperculis veſci: & in omnibus quæ ad vitam opus ſunt, ijs ſolummodò gaudeo, & delector, quę ſanctam redolent paupertatem; alia verò quæcumque ſumptuoſa, & delicata penitùs abhorreo. Bo.c.8. Pi.l.1. Cōf. 6. & 11. Vberti lib. 5. Arb. vit. Christ. cap. 3.

COLLOQVIVM IX.

Regulam Minorum non à B. Franciſco compoſitam, ſed à Deo deſuper eſſe conceſſā. Pi.l.1. Conf.

Pi.l.1. HOnorio Tertio Sũmo Pōtifici.

tifici, qui Regulam Minorum octauo ſui Pontificatus anno ſub bulla confirmauit, aliqua ejuſdē inſtituti præcepta dura nimis, & humanæ infirmitati grauiora viſa ſunt. Beatum ergo Patrem hortatus eſt, vt quædam mitigaret, quædam mutaret, alia verò omnino tolleret. Cui beatus Legiſlator: Ego beatiſſime Pater, pręcepta aut verba illa in Regula non poſui, ſed Chriſtus, qui omnia vtilia, & neceſſaria ſaluti animarum ac Fratrum, & bono ſtatui, & conſeruationi Religionis meliùs omnibus nouit; cuiq; omnia, quæ ventura ſunt in Eccleſia, & Religione noſtra, præſentia ſunt, & patent. Non ergo debeo nec poſſum Chriſti verba mutare, aut omnino abolere. Cõf. 9.

COLLOQVIVM X.

Ad Magnum Eccleſiæ profe-

ctum

ctum varias in eo florere Religiones.

Piſ.l.1. Cóſ.12

OBuiam ſe habuere in Vrbe vir Dei, & beatus Pater noſter Dominicus Prædicatorũ Patriarcha, & fundator inclytus: quibus ſeria quædam ad animarũ ſalutem, & plurima ad Eccleſiæ Catholicæ emolumentum, & pacem ſecum proponentibus, & diſponẽtibus, ait: Prædicatorũ magnus ille decor ad ſocium, & amicum ſuum Franciſcum: Frater chariſſime, propter magnam meam tecum neceſſitudinem, præcordialem erga filios tuos amorem, & pacis Fraternitatiſq; inter tuos, & meos ſtabilitatem; veroſq; gauderem ſub vna Religione militare; vt quos Patrum firmus amor ita coniunxit, Religionis aut vitæ diſparitas non diſſoluat. Cui ſumma humilitate

Pelbar. à Themeſ. Sermo. de B. Franc.

Fran-

Franciſcus: Diuinæ eſt voluntatis, amantiſſime Frater, quod factum eſt, ab eaque ordinatum eſt diuerſas à nobis fundari Religiones, vt in vtriuſq; varietate, præceptorum diuerſitate, illorum rigore, & horum lenitate, varietati ſubueniatur humanæ infirmitatis; & quibus hæc non placent, illa non diſpliceant; quibus vna dura videtur, altera lenior appareat; & ſic non vnius Religionis anguſtijs Deus animas perdat, ſed alterius capacitate lucretur.

COLLOQVIVM XI.

Dei ſeruos quò ſanctiores eò humiliores.

Beatus Frater Pacificus, cùm Bo.t.2.
in comitatu viri Dei eſſet Piſ.l.1.
& vnà cum ipſo in Eccleſia Sãcti Cõf. 6.
Petri de Bonario prope Treuiũ & li. 2.
feruenti oraret affectu, in ecſtaſi Cõf. 5.
factis

Digitized by Google

& alij plures.

factus, vidit inter multas in cęlo ſedes vnam ceteris digniorem, precioſis ornatam lapidibus, & omni gloria refulgentem. Miratus intra ſe præcelſi throni refulgentiam, anxia cępit cogitatione perquirere, quis ad illum deberet aſſumi. Ita ſtupefactus audiuit vocem dicentem ſibi: Sedes iſta vnius de ruētibus fuit, & nunc humili ſeruatur Franciſco. Reuerſus demum Frater ad ſe ab orationis exceſſu, virum beatum Eccleſiam exeuntem ſolito fuit more ſecutus. Cumque incedentes per viam de Deo inuicem colloquerentur, Frater ille viſionis ſuæ non immemor, ſolerter ab eo quæſiuit, quid de ſeipſo ſentiret. Ad quem humiliter Chriſti ſeruus, Videor, ait, mihi maximus peccatorum. Cui cùm Frater diceret ex aduerſo, Hoc non potes, Pater, ſana conſcientia

ſcientia dicere, nec ſentire; ſubiunxit: Si quantumcumque ſceleratum hominem tanta fuiſſet Christus miſericordia proſecutus, arbitror ſanè quòd multò, quàm ego, Deo gratior eſſet.

COLLOQVIVM XII.

Omnia bona Sanctorum à Deo prouenire, in eumque eſſe referenda.

BEatus Frater Maſſæus, vnus ex beati Patris diſcipulis, ſecum hæſitans, & fluctuans, an ex honore, quo virum Dei cũcti populi, & Principes proſequebantur, aliquantiſper ſuperbiret, & humilitatis paternæ experientiam faciens, exeuntem è ſilua quadam, in qua per aliquot dies orauit, magna hominum multitudine comitatum, magna voce veluti admirabundus interrogauit; Vnde hoc tibi? vnde hoc tibi? vnde

Piſ.l. 1. Cõf. 8. in Vita B. Maſſæi. & lib. 2. Cõf. 5.

Digitized by Google

vnde hoc tibi? Reſpondit Pater: Quid? Cui ille: Quòd totus mũdus te venerari, te ſectari, imitari, & ſequi videatur: omnes te audire deſiderant, te videre cupiũt, tibi obedire feſtinãt. Vnde hoc? Tu non es pulcher aut decorus, ſatis modica lucet in te ſapientia aut ſcientia, tenui viges nobilitate. Vnde ergo quòd totus mũdus ad te veniat, & poſt te vadat? Quæ vt audiuit humilimus Dei ſeruus, erectis per modicum tempus oculis in cęlum, & mente eleuata in Deum, & veluti ex raptu quodam in ſe reuerſus, vtroque poplite in terrã defixo, & oculis iterũm ad cęlũ eleuatis, liberaliſſimo bonorum omnium largitori gratias agens, impetuoſo ſpiritus feruore ait ad diſcipulum: Vis ſcire vnde hoc mihi? vis ſcire vnde hoc mihi? & certò ſcire vnde hoc mihi?

Hoc

Hoc mihi ex oculis illis ſanctiſſimis Dei omnipotẽtis, qui ęquè pellucidè bonos contemplantur, & malos, prouenire cognoſcas. Sanctiſſimi namq; illi Dei oculi nullum viderunt me maiorem peccatorem in terris, inter homines inſipientiorem, aut in creaturis viliorem; & ideò me tamquam inſtrumentum aſſumpſit, & præ ceteris elegit ad aggrediendum, & conſummandum mirabile opus in terris. * Stulta namq: mũdi ſemper elegit Deus, vt confundat ſapientes; & ignobilia, & contemptibilia, & infirma mundi, vt firma deſtrueret nobiles, & magnates confundat; vt ſublimitas virtutis ſit ex Deo, non ex creatura; ſed qui gloriatur, in Domino glorietur, vt ſoli Deo ſit gloria ſempiterna. Quibus auditis, ad Magiſtri pedes diſcipulus procidit, & ex verbo-

1. Cor. 1.

2. Cor. 4.

rum humilitate, animi ſubmiſſionem certò comperijt.

COLLOQVIVM XIII.

Prælatos ſuperiores ab inferioribus in ſuo regimine debere adiuuari.

Vbert. lib. 5. Arb. V. Chriſti cap. 3.

Piſ. l. 1. Conf. 12.

POſtquam B. Pater Generalatus officio renuntiauit, Frater quidam deuotus, & ſimplex, mœrens, & ſentiens ſe alioſque Fratres à tanti Patris cura abſolui, & protectione deſtitui, lugubri voce illũ affatus eſt, dicens: Quantũ mihi, & confratribus meis inſit mœroris, & triſtitiæ, tu bone Pater (ſi Patrẽ fas ſit vocare, qui filios à ſua cura repulerit) ipſe iudicare poteris. Vnde hoc (oro te) vt quos Deo ſollicito amore pepereris, modò tamquam alienos alteri nutriendos commiſeris? Tuorũ iterũ in ſuſcipe curam natorũ, &

perfice

perficè in eis Sanctæ Religionis ſtudium, ne ſub aliorum remiſſione tepeſcat, quod ſub tua ſollicitudine tantopere feruebat. Cui B. Pater reſpondit: Fili mi, ego Fratres meos quantum poſſum diligo, quos vt meos proprios natos indies magis diligerem, ſi illi Patris, non aliena ſibi proponerent imitanda veſtigia; nec alienos potero iudicare, dum illis placuerit me pro Patre ſuo reputare. Sed ſunt quidam de numero Prælatorum, qui dum antiquorum eis exempla proponunt, alia conſulunt, & aliò ducunt, & trahunt, mea præcepta flocci pendunt, & ſalutaria monita contemnunt. Quæ verò modò faciunt, ſi benè, ſi perperàm conſulant, ipſarum rerum exitus, & temporis decurſus comprobabunt. Væ tamen illis Prælatis qui mihi ſunt cõtrarij,

quos Dei voluntati repugnare liquidò mihi conſtat, licet inuitus quibuſdam condeſcendam. Dolor mihi eſt, & afflictio magna, Frater, quòd ea quæ per magnum orationis, & meditationis laborem à Domino per ſuam miſericordiam obtinui, & quæ in magnam totius Religionis, & Fratrum præſentium, & futurorum vtilitatem redundāt, quidam ex Superioribus auctoritate ſua, & mundanæ ſcientiæ prouidentia euertere conantur, dicentes: Iſta ſunt tenenda, quæ ego contemnenda puto; & quæ ſeruare iubeo, tamquam inania, & negligenda deſpiciunt.

COLLOQVIVM XIV.

Religioſos humilitate magis quàm potentia, Prælatorum ſibi animos conciliare,

&

& exēplō ſanctimoniæ magis quā immunitatis priuilegijs in Eccleſia proficere.

EX Fratribus, quos binos in omnem terræ regionem ex Comitijs Generalibus Aſſiſij (vbi ſupra quinq; millia ex omnibus Prouincijs conuenere) ad diſſeminandum Dei verbū tranſmiſit, quidam cum mœrore redeuntes, apud eum conqueſti ſunt, quòd ab aliquibus Epiſcopis repulſi, in eorum Diœceſibus prædicare non potuerint, dicentes: Pater, ad terras, quas aſſignaſti, tranſiuimus, mandatis tuis obediuimus, votis tamen nō ſatisfecimus, nec pro voto populis profecimus. Plures enim Pontifices è Diœceſibus ſuis nos pepulerunt, & quidem (vt pauperibus ſępè contingit) tamquam ignotos, & ſuſpectos nō modicis

Vberti. ibid. Alu Pelag. l. 2. c. 66. Piſ. l. 1. Conf. 10.

Digitized by Google

iniurijs affecerunt. Impetra ergo Pater à ſummo omnium Pōtifice licentiam, & priuilegium, vt vbiq; terrarum, licet Epiſcopi contradicant, prædicare valeamus. Quos beatus Pater piè increpans, ait: O Fratres mei, Dei voluntatem ignoratis, & mihi inſipienter auferre vultis mundi victoriā. Vult etenim Dominus IESVS Chriſtus, vt mundum in profunda ſubiectione, & humilitate vincā, & magno opere omnes animas ad ipſum traham per humilitatis exemplum. Fratres mei omnes verbo conuertetis, ſi omnibus, factis vos humiliatis. Qui vos impiè perſequuntur, veſtra probata patientia conuertentur ad Chriſtum, & veſtrorū ſatagēt pedum veſtigia oſculari. Nec tantum debeo velle deſiderare, ſub ſpe ſalutis aliorum, libertatē habere; quòd ego velim

profundam humilitatem, quæ ſtatui meo competit, è medio tollere: quia in hoc, & ego in virtute proficio, & populus in virtute firmatur. Decet ergo priùs per ſanctam humilitatem, & reuerentiam, populorum conuertere Prælatos, vt conuerſi videant, & ament vitam veſtram laudabilem, & reuerentiam ipſis exhibitam. Ipſi tunc rogabunt vos, vt populo prędiceris, & omnes veſtris intereſſe iubebũt cõcionibus. Plura præſtabit humilitas, quam poſſit elargiri priuilegium. Si vos verò humiles viderint, & omnino ab auaritia alienos iudicauerint Eccleſiarũ Prælati, populumque induxeritis, vt Eccleſijs iura ſua reddant, ipſi vos rogabunt vt ſaluti populi prouideatis, & omnium confeſſiones audiatis, licet de hoc parum vos curare deſiderem: nam

qui

qui ad Dominum conuertuntur, & ſua piacula deplorant, multos inuenient, quibus ſua peccata reuelent. Hoc modo Epiſcopos, & Prælatos facilè vincetis.

COLLOQVIVM XV.

Quales deceat eſſe, qui litteris, & ſtudio incumbunt.

Piſ.l.1. Cōf.12. c. 20. Sedul. lib. 3. Apol. c. 10. Bon. c. 11. leg. Mai. & lib. de lum. Eccl. ſer. 22.

AVdientes quidam ex ſocijs, Luteriæ Pariſiorum Doctores quamplures, alioſq; multos in Germaniæ, Italiæ, & Galliarum plagis Minorum habitum ſumpſiſſe, interrogauerunt beatū Patrem, an ſibi placeret quòd Fratres ſacræ Scripturæ ſtudio intenderent. Quibus ait: Mihi quidem placet, dum tamē Chriſti exemplo, qui magis oraſſe legitur quàm legiſſe, orationis ſtudium non omittant. Nec tantū ſtudeant, vt ſciant qualiter debeant loqui, ſed vt audita faciāt;

& cùm fecerint, alijs facienda proponant. Volo enim Fratres meos diſcipulos Euangelicos eſſe, ſicq; in notitia veritatis proficere, quòd in ſimplicitatis puritate concreſcant, vt ſimplicitatem columbinam à prudentia ſerpentina non ſeparent, quas Magiſter eximius ore ſuo benedicto coniunxit.

COLLOQVIVM XVI.

Qualiter in primitiua Religione Cœnobia Minorum ædificabantur.

IN Ciuitate Senarum moram facientc beato Patre propter infirmitatem oculorum, quidam Senenſis, Bonauentura nomine, fundum dedit Fratribus, vt in eo Monaſterium ſibi ædificarent. Conſuluit tamen beatum virum qualiter conſtituendum eſſet, dicens: Pater, quid tibi de

Piſ. l. 1. conf. 12
Heros cap. 23.
& lib. 2. conf. 4.
Spe. vitę Frãc. c. 10.

Digitized by Google

loco iſtο videtur? vel quomodo Semneum aut Monaſterium hic ædificari tibi placet, in quo Fratres tui commorentur, quorum orationibus, & meritorijs operibus, ſi quæ mihi communicare voluerint, non me parum in animæ bonis profecturum confido. Cui beatus Pater: Pro agello (quem ad ędiculę ſitum ſatis cōmodum iudico) gratias tibi habemus, honoratiſſime Frater, innumeras; modumq́; fabricandi paucis oſtendam. Ex hoc fundo debent Fratres conſiderare quot iugera ſibi ſufficiunt, in hac ipſa conſideratione ad ſanctam attēdentes paupertatem, quam Domino ipſis placuit vouere, in nullo violantes bonum exemplum, quod proximis decet exhibere. Qua re benè perpenſa, loci Diœceſanum adeant Epiſcopum, dicentes: Domine, Heros quidam

nobis

nobis dedit pro Dei amore, & ſalute animæ ſuæ, locum aptum ad Monaſterium cōſtruendum; ad vos primò recurrimus, qui Pater, & Dominus eſtis animarum omnium gregis vobis commiſſi, & Patronus Paterque piiſſimus omnium Fratrum noſtrorum, qui in hoc loco modò commorantur, aut poſteà habitauerint, vt cum benedictione Dei, & veſtra tuguriolum, aut Monaſterium pauperculum nobis ædificare poſſimus. Dominus enim vocauit nos in adiutorium fidei ſuæ, & Prælatorum, & Clericorum Sanctæ Eccleſię. Tenemur ergo ipſos, quantum poſſumus, diligere, honorare, & venerari. Vocantur etenim ideò Fratres Minores, quia ſicut nomine, ita & exemplo, & opere præ ceteris hominibus huius ſęculi humiles eſſe debent. Et quia

Digitized by Google

ab initio meæ conuerſionis poſuit Dominus in ore Epiſcopi Aſſiſij verbum ſuum, vt mihi benè conſuleret, & ſapienter confortaret in ſeruitio IESV Chriſti; propter hoc & alia multa excellentiora, quæ in Prælatis conſidero, non tantùm Epiſcopos, ſed & pauperculos Sacerdotes diligere volo, & venerari, & pro Dñis meis reuereri. Accepta deinde benedictione, & licentia Epiſcopi, vadãt, & faciãt mitti magnam carbonariam in circuitu terrę, quam pro ædiculę ſitu acceperunt, & pro muro bona ſepe circumdent, & circumuallent in ſignum ſanctæ paupertatis, & humilitatis. Domos etiã conſtrui faciant pauperculas ex luto, & lignis, & aliquas cellulas, in quibus Fratres poſſint aliquãdo orare, & laborare ad maiorẽ honeſtatem, & ad vitãdam otioſitatem.

ſitatem. Eccleſias etiam ſtrictiores ædificare debent: nec enim ſermonum ergo, aut alia quacũq; occaſione Eccleſias, aut templa ſpecioſa, aut magnæ capacitatis, vel molis ædificare debent; maiorẽ etenim humilitatẽ, & melius exemplum populo præbebunt, cũ in alijs, vel alienis Eccleſijs prędicauerint. Et ſi aliquando Prælati, vel Clerici Religioſi, aut ſęculares ad loca ipſorum venerint, domus pauperculę, & cellę anguſtæ eis prædicabunt, & animas aduentantium magis quàm verba compoſita ædificabunt.

COLLOQVIVM XVII.

Plura pro temporum ratione toleranda.

FRater Leo ſocius, & à Confeſſionibus B. Patris, videns plura maiora, & ſumptuoſiora in ſublime tolli ædificia, ſtrictæ Minorum Piſ 1. 2. Cõf. 4. & 6.

norum

norum paupertati parum decentia, Patris voluntatem experiri volens,& quid de hac re ſentiret maximopere ſcire deſiderãs, coram alijs Fratribus ad beatũ Patrem de his ſermonem habuit. Ad quem & circumſtantes ait: Fratres mei audite, ex noſtris quidam modò multa, & magna ædificant Cęnobia, & poſt nos venient alij Fratres noſtri, qui magnas facient domos, in quibus notabiles ſęculares honorificè habitare poterunt,& tunicas facient ſibi valdè bonas. Sed ſufficit mihi in tempore illo, quòd Fratres mei cuſtodiant ſe à peccatis mortalibus.

COLLOQVIVM XVIII.

Spiritui ſancto mentiri, qui ad Religionem ſiniſtra intentione accedit.

E Ciuitate Lucana iuuenis quidã, paren-

parentum illuſtri proſapia cla-rus, ſed animi leuitate, & inconſtãtia obſcurus, ad lacrymas quã ad deuotionem promptior, humanis quibuſdam cauſis condeſcendens, non Dei ſpiritu agitatus, ad Fratres acceſſit, ſeque illorũ catalogo adſcribi maximopere velle ſignificauit. Quẽ vt ad B. Patrẽ adduxerunt, multis profuſis lacrymis, & ficto cum feruore ad ſuum admitti conſortiũ humiliter denuò rogauit. Qui externæ fictionis conſcius, & internæ tepiditatis nõ ignarus; commoto vultu, & verbis increpatorijs ait: Miſer, atq; carnalis, cur *Spiritui ſãcto mẽtiris, & me fallere cupis? Carnaliter plangis, & ſpiritus tuus cum Deo non eſt. Vade, ad carnales reuertere, ſpiritualibus non es dignus, quoniam nihil ſpiritualiter ſapis.

Piſ lib. 2. Cõf. 6.

*Act. 5.

COLLOQVIVM XIX.

Auxiliandos, & fauore proſequendos ſui instituti zelatores.

Piſ. ibi. CVm cuidam Sacerdoti, in Theologia Magiſtro, prædixiſſet beatus Pater, Fratres à ſtricta Regulæ obſeruantia paulatim declinaturos, petijt ille à viro Dei licentiam tutiora, & religioſiora loca Religionis petendi, ſi huiuſmodi relaxatio ſua ætate oriretur. Cui benignus Pater: Quod à me poſtulas, à Chriſto ſcias tibi eſſe conceſſum; manumque ſuper caput eius imponens, ait: Tu es Sacerdos in æternum ſecun-
Pſal. 109. dum ordinem Melchiſedech.

COLLOQVIVM XX.

Afflictos, & tentatos maximopere conſolandos magnumque

gnumque Sanctorum eſſe profectum, tentationibus concuti.

AD maiorem meritorum cumulum permiſit Deus beatũ Fratrem Rigeriũ, ex diſcipulis beati Patris vnum, inter varias, & validas tẽtationes multoties fluctuare, ita vt aliquoties deſperationis periculum ſubiret. Cùm verò ſemel diutiùs, & plus ſolito firmiſſimè quæreretur, ſecum ita cogitauit, dicẽs: Surgam, & ibo ad Patrem meũ: qui ſi familiariter, & humanè me receperit, Deum mihi fore propitium ſperabo; ſin aliter, mè totaliter dereliquiſſe indicabo. Quibus dictis, iter à Marchia Anconitana Aſſiſium verſus (vbi beatus Pater in Curia Epiſcopali magno, & vltimo morbo oppreſſus decubabat) iret aggre-

Piſ. l. 1. Cõf. 8. de Pro. March. Bonan. cap. 11. & alij.

Luc. 15.

dicur. Cuius fluctuantem animū, verba, & itineris cauſam dū pius Pater cęlitus agnouit, duos ex ſocijs, Maſſęum, & Leonem, in occurſum eius miſit, qui eum benignè reciperent. Ite (inquit) obuiam Fratri Rigerio, qui huc me viſum venit, & ex mea parte illum amplexantes, dulciter ſalutantes, & oſculantes, dicite illi, quòd ipſum prę omnibus Fratribus, qui degunt in vniuerſo mundo, totis viſceribus diligo. Quod vt verè obedientes compleuerunt, titubātis animus omnino firmatur in fide, & totus homo ſubitò eſt liquefactus ex gaudio. Deo ergo gratias agit, quòd proſperum fecerit iter ſuum ad locum vbi infirmus, & languidus Pater iacebat. Qui acceſſit magis feruore charitatis incenſus, quàm corporis aut virium robore firmatus; in occurſum

eius

eius exilijt, & ad collum eius procidens, paterno affectu ait: Chariſſime fili Rigeri, inter omnes Fratres, qui ſunt in toto mũdo, te ex toto corde intimè diligo. Et fronti eius Crucis imprimens ſignum, & oſcula eodem loco infigens, ait: Chariſſime fili, hæc tentatio data eſt tibi ad maximum tuum profectum. Sed ſi non vis ampliùs huiuſmodi lucrum, nulla tibi in poſterum ſuperueniet tentatio, aut afflictio. Mirabile dictu: præſens ſtatim euanuit tentatio, nec vlla poſteà ſucceſſit afflictio.

COLLOQVIVM XXI.

Magnam decere Minores in aduerſis patientiam. Bo. c. 6.

QVodam ex ſocijs quærente Piſ. l. 1. quæ, & qualia Minoribus Cõf. 5. ſint patienda aut toleranda, & & 12. beatum Patrem in patiẽtia pro- c. 33.

 batiſſi-

batiſſimum dicente, ait: Non me iudicarẽ Fratrem, niſi in ſtatu, quem tibi depinxero. Ecce pro mei officij ratione, & vt Prælatorum mos eſt, vado ad Capitulum, conuenio Fratres ibidem congregatos, propono eis Dei verbum, commoneo de defectibus quibuſcunq; Quibus expletis inſurgunt cõtra me Fratres, & dicunt: Non conuenis nobis, nec ſatis es idoneus Generalis, aut Superioris officio: Quid enim nobis rectè præcipere, quomodo benè gubernare, poterit homo illitteratus, elinguis, idiota, & ſimplex? Vnde de cetero non præſumas te noſtrum nominare Prælatum. Tandem eijcior cum opprobrio, irriſus, & vilipẽſus ab omnibus. Dico tibi, niſi eodem vultu, eadem mentis letitia, & eodem ſanctitatis propoſito hæc verba audiero, ac alia

quæcumq;

quæcumque placentia, vel quæ in honorem meum proferuntur, me Fratrem Minorē nequaquam iudicabo. Nam ſi gaudeo, & exulto cùm me honorāt propter profectum, virtutem, & deuotionem ipſorum; vbi tamen animæ meæ periculum eſſe poteſt, multò magis debeo iucundari, & delectari de profectu, & ſalute animæ meæ, cùm vituperant me, nam in hoc certum eſt mihi lucrum. Nam in Prælatione caſus, in laude præcipitium, in humilitate ſubditi animæ lucrum eſt.

COLLOQVIVM XXII.

Religioſum nullatenus ſacrum obedientiæ iugum excutere debere.

VT Generalatus officio renunciauit, Fratrem Petrum Cathaneum, in eius locum ſubrogatum, adijt, humiliter orans, & dicens: Alu. Pelag. lib. 2. c. 63.

Piſ.l.2. Conf.5. Bon. c.6. dicens: Pater, & Frater chariſſime, te meum Patrem, & Dominum confiteor, tuæ curæ animæ meæ tutelam cōmitto, tibi tamquā vero meo Miniſtro omnem reuerentiam, & obedientiā humiliter promitto. Rogo etiā, & oro te per Deum viuum, & verum, vt vicem tuam mihi imperandi, & de me curandi, vni ex ſocijs meis committas, cui in omnibus tuo loco firmiter obediam: nam propter magnum lucrum, & meritum obedientiæ, te ſemper Prælatum meum mecū, & coram me ſemper habere deſidero. Quod vt obtinuit, firmiter vſque ad mortem, quæ promiſit, compleuit, nam domi, vel in itinere, in Eccleſijs, vel per plateas, nihil ſine ſocij licentia, & obedientiæ iugo perpetrabat.

COL-

COLLOQVIVM XXIII.

Dei beneficiorum gratam habendam memoriam.

IN Sacro Conuentu Montis Aluernæ in Sacello Cardinalis (à cineribus Illuſtriſs. Galeotti de Vbertinis Aretini, Petramalæ Comitis, ac S. R. E. Cardinalis, ibi reconditis, ſic dicto) in eius penetralioribus quadratus lapis ferrea crate cōtectus exiſtit, ex quo beatus Pater refectionem ſæpiùs ſumpſit, & ſupra quem ſępiſſimè inſtantiis orauit. Qua de cauſa maximo in honore habetur, magna religione colitur: & ne in nihilū redigatur à deuotis ſęcularibus, & Eccleſiaſticis aduentantibus, aliquas ex eo reliquias aſportantibus, nec Religioſis prohibere valentibus, prædicta ferrea crate communitur. Hunc vt ſemel

Gonzaga 2. p. tracta. de Pro. Tuſcię

Piſ. l. 1. Cōf. 8. & plures alij.

beatus

beatus Leo pro menſa, mappula, de more ſolito, hora prandij contegere vellet, prohibuit beatus Pater, ſubijcens: Noli chariſſime Frater, ita facere; ſed mẽſã primò aqua, deinde vino, rurſus oleo, ac tandem balſamo, lauare ſatagito, quandoquidem Chriſtus in ea ſedere, mihique, quæ audies, reuelare dignatus eſt. Quater menſam hanc laua, & benedic, quia in ea quatuor hæc Dominus mihi pro Ordine repromiſit: primum, Ordinem hunc ad finem vſque mundi perſeueraturum: ſecundum, Ordinem & Fratres eius ex corde diligentes, quantumcumque peccatores, ſpiritum conpunctionis, & miſericordiam in vita, vel in morte conſecuturos: tertium, Hoſtes, & perſecutores huius Religionis, niſi pœnitentiam egerint, hac luce diu minimè frui-

fruituros: quartum, nullum eius alumnum malè in ea viuentem, aut ſuæ profeſſionis oblitum, diu obſtinatê in mortali peccato lãguentem, in ea remanſurum; nã vel is proprium crimen cõfeſſus emendabitur, vel eo detecto ſibi valedicetur. Adiecit Dominus & alia, quæ in horam mortis tibi reſeruo. Quod vt dixit, accerſens & effundens oleũ deſuper, dixit: Hic eſt Ara Dei. Cujus rei, præter irrefragabile ſanctorum priſcorum Patrum teſtimonium, & multorum monumenta librorum, ipſa petra firmam in ſe memoriam habet reuerentiæ ſibi debitæ, & priſtinæ religionis, ac ſe Dei fuiſſe aram oſtendit. Nã ſtatim poſt beati Viri mortem è latere montis, in quo ſita erat, & vbi mirabilia ſua Dominus oſtẽdit, illius Aluernij Cõuentus incolæ ad ſacrarium iuxta Altare, Gen. 28.

Digitized by Google

cum magna reuerentia, Dei viui, & glorioſi Myſticum hoc altare debito honore traſtulere, & beati prædicti Leonis cura in eo hæc verba indelebilia inciſa ſunt; MENSA BEATI FRANCISCI, SVPER QVAM HABVIT MIRABILES APPARITIONES, SANCTIFICANSQVE IPSAM EFFVDIT OLEVM DESVPER, DICENS: HIC EST ARA DEI.
O verum Iacob, tot beneficijs dignum, nullius immemorem! omnia promeruit humilitas, dū nullius defuit gratitudo.

COLLOQVIVM XXIV.

Religioſos magnatum non debere Curias frequentare.

Bo.c.6. Rogatus à Domino Leone, Cardinali Sanctæ Crucis, vt ſecum aliquantulū moraretur in

in Vrbe acquieuit humiliter ob Piſ.l.1.
petētis reuerentiam,& amorem. Coſ. 12
Prima verò nocte,cùm poſt ora- c. 40.
tionem quieſcere vellet, superuenerunt dæmones, in Chriſti militem atrociter inſurgentes quem cùm diu, & durè verberaſſent, quaſi ſeminecem reliquerūt. Diſcedētibus illis, ſocius aduocatus acceſſit. Cui cum vir Dei rei narraſſet euentum, ſubiungens, ait: Credo, Frater, quòd dæmones, qui nihil poſſunt, niſi quantū prouidentia ſuperna diſponit, ideò in me nunc tam ferociter irruerunt, quia non bonam ſpem præfert mãſio mea in Curia magnatum. Fratres mei, qui in locis pauperculis commorantur, audientes me cum Cardinalibus eſſe, ſuſpicabuntur forſitan me mundanis implicari, efferri honoribus, & delicijs abundare. Ideò melius iudico, eum qui in

aliorum

aliorum ponitur exemplum, Curias fugere, & humiliter inter humiles in locis conuerſari humilibus, vt ſuſtinentes penuriã, fortes efficiat ſimilia ſuſtinendo. Summo ergo manè ſurgunt, & excuſatione propoſita, Cardinali valedicunt.

COLLOQVIVM XXV.

In pauperibus, Chriſti & Matris eius pauperiem conſiderandam.

Bo.c.7. Pif.l.2. Cõſ. 4. CONtigit ſemel vt pauperi cuidam, eleemoſynam importunè petenti, vnus è Fratribus durius reſponderet. Quod audiens pauperum pius amator, Fratri præcepit, vt ad illius pauperis pedes ſe nudatum proſterneret, proclamaret culpabilem, orationis ſuffragium poſtularet, & veniam. Quod cum ille feciſſet humiliter, dulciter Pater

adrecit: Dum pauperem vides, o Frater, ſpeculũ tibi proponitur Domini, & pauperis Matris eius. In infirmis ſimiliter infirmitates, quas aſſumpſit, conſidera.

COLLOQVIVM XXVI.

In Religione non proprio, ſed Prælati iudicio acquieſcendum.

DVos Iuuenes, ad ordinem recipi obnixè orantes, de obedientia, & facilitate ad propriam abnegandam voluntatem experiri volens, ſecum duxit in hortum, dicens: Venite mecum, & pro Religioſorum victu caules plantare eo modo, quo me facere videritis. Et plantulis acceptis radices ſurſum agebat, folia verò terræ mandabat. Quem plantandi modum vnus ex Iuuenibus, verè obediens, per omnia obſeruabat; alter verò pro humano

Piſ.I.2. Cõſ. 5.

Digitized by Google

captu aliquantiſper ſciolus, tanquam hortorum cultoribus inſuetum, redarguebat, & vice verſa caules plantandos aſſerebat. Cui beatus Pater, Fili, inquit, me imitare, & quod ego facio, fac tu ſimiliter. Quo nolēte, quia fatuum ſibi videbatur quod fiebat; ait vir Dei: Frater, video quòd magnus es magiſter, vade viam tuam; ſimplicem, & humilem Ordinem non decent ſimiles magiſtri, ſed ſimplices & fatui, ſicut iſte ſocius tuus. Hic nobiſcum remanebit, te recipere non expedit; Vade viam tuam.

COLLOQVIVM XXVII.

Dæmones noſtra lętitia triſtari.

Leg. Antiq. c. 8.

SCiſcitanti cuidam, quomodo hilarem ac lętum ſemper præ ſe vultum vir ſanctus ferebat; etſi aliquando triſtabatur, vel præ tētatione, aut metu peccatorum

catorum, vel tormentorũ gehennalium? Reſpondit: aliquando magnam mihi generant peccata męſtitiam, aliquando etiam tepidam, & ſomnolentam mihi ingerere deſiderat Satan triſtitiã, & ad meam torquetur lętitiam: inuidetque mihi de beneficijs, quæ à Domino accepi. Scio etiã & video, quòd cùm nocere non poſſunt mihi dæmones, ſtudent mihi nocere per ſocios meos, ſanctam in illis extinguendo lętitiam. Si verò per me, vel per ſocios meos, mihi nocere non poſſunt, cum magna confuſione recedunt. Quando verò me malæ triſtitiæ, aut accidiæ inuadit tentatio, conſidero lętitiã ſocij mei, & ad illius gaudium, & hilaritatẽ ſpiritualem, meã excutio tẽtationẽ, & accidioſam triſtitiã, & ad interiorem lętitiam, & exteriorem iucunditatẽ accendor.

COLLOQVIVM XXVIII.

*Tentationes ad maiorem per-
mitti profectum.*

Piſ.l.1. Cōſ.12. cap.16. QVemdam ex Fratribus, præ nimia, & moleſta tẽtatione, nouit quaſi deſperatum iri, & timuiſſe ne ſi Pater fluctuantẽ illius animum detegeret, minus ſic tentatum diligeret, quem dæmon quaſi vacillare coegerat. Afflictum charus Pater natum accerſiuit, & paterna conſolatus eſt voce: Ne timeas, nec contriſteris, fili mi. Crede mihi, quòd nunc plus ſolito te Dei ſeruũm indico; & quò magis tentatum te ſenſeris, magis mihi te noueris eſſe dilectum. Nullus, fili, ſe Dei ſeruum reputare debet, quouſq; per tentationem, & tribulationẽ non tranſierit. Anulus eſt quodammodo, victa tentatio, quo Dominus ſerui ſui animam ſibi

deſpo-

deſponſat. Plures ſibi de annoſis meritis blandiuntur, & nulla ſuſtinuiſſe tormenta, aut tentationes lętantur. Sed quoniam ante congreſſum ſolus eos terror elideret, ſciant ſpiritus ſui debilitatem à Domino conſideratã, & ideò non probari tentatione. Vix enim obijciuntur certamina fortia, niſi vbi fuerit virtus perfecta: ſignum eſt amplioris gratiæ, nihil in ſeruo ſuo impune relinquere in hoc mundo.

COLLOQVIVM XXIX.

Orationem Dominicam omniũ maximè ſalutarem.

ROgantibus Fratribus, vt eos doceret orare, dixit: Cùm orabitis, dicite Pater noſter. Et adoramus te Chriſte ad oẽs Eccleſias tuas, q̃ sũt in toto mũdo, & benedicimus tibi, qa per Crucem tuã ſanctã redimiſti mundũ.

Bo. c. 4. Vinc. Belu. 2. p. Hiſt. l. 30. c. 99. Luc. 11.

COLLOQVIVM XXX.

Dæmones faciliter effugari.

Piſ. l. 1. Cõf. 8. in Vita B. Ang. Legẽd. Antiq.

FRatrem quemdam, Angelum nomine, malos angelos valdè timuiſſe propter horribilem quã cum illis habuit pugnam, audiuit: quià ſancto Patre vocatus, ita ſe rem habere confeſſus eſt, imò & ſocium nocturnum à Patre petiuit, qui ſecum in cellula dormiret; timores enim noctornos maiores, & moleſtiores affirmabat eſſe diurnis. Cui beatus Pater: Eia timide, quid imbecilles, & infirmos hoſtes vereris, quorum vires, & poteſtatem Deum penes eſſe optimè noſtri? quod vt experiaris, te iubeo, vt montis huius vicini altiora cacumina aſcendas ſolus hac nocte, & alta voce dicas: Superbi dæmones, omnes venite ad me modò, & quidquid poteritis mihi facite, &

in me veſtrum exercete furorē. Quod vt ille humiliter fecit, nec vllus dæmon acceſſit, omnem deinceps depulit metum.

COLLOQVIVM XXXI.

De eodem, & diabolum hominum corda indurare.

GRauiſſima quadam tentatione perculſus fuit beatus Ruffinus circa diuinam prædeſtinationem, qua nullam maiorē expertus eſt: ſuaſerat enim ei diabolus, omnes labores vanos & irritos eſſe, dum apparuit ei ſemel in forma Chriſti crucifixi ſub pietatis ſpecie; Quare torqueris (inquiens) pauper homuncule, & nihil proficis? quorsū tot orationes, & ieiunia? Totus mundus non poteſt mutare quod ſemel ſtatuit Deus. Tu non es de numero prædeſtinatorum, ſed damnatorum. Pietate motus te

Piſ. l. 1. Cōf. 8. in Vita B. Ruffini. Floret. cap. 28. Mariani l. 1. c. 5.

Digitized by Google

commoneo, te hortor, ne tam durè patiaris: memineris te eſſe damnatum vnà cum filio Petri Bernardoni, & cum ceteris omnibus, quotquot eum ſequimini. Ad hæc territus B. Ruffinus, magno mȩrore (quem ſolet princeps tenebrarum immittere) affectus eſt. Vnde quaſi fidem erga Deum, & B. Patrem Franciſcum amiſit. Huius rei B. Pater certior factus, videnſque magnum diſcrimen diſcipulo ſuo imminere, miſit ad illum B. Fratrem Maſſȩum ad montem Subaſium, in quo totus hæſitabundus, & dubius verſabatur. Quem poſtea quam B. Maſſæus viſitauit nomine B. Patris, reſpondit ille quidẽ nimis deſperabundè, nullum ſibi eſſe cum Franciſco negotium, nihilque illis eſſe commune. Ad hæc Maſſæus: Hem, quid dicis Frater Ruffine? quis te faſci-

faſcinauit ne obedires veritati? Gal. 3.
quorſum hæc? an ignoras B. Pa-
trem eſſe quaſi Angelum de Cę-
lo? Quot animæ ſuo hortatu ſal-
uantur? & ſaluabuntur? volo vt
mecũ protinus venias ad B. Pa-
trem, qui te cupit, te vocat. Ac-
quieuit importunè flagitatus Ruf-
finus. Quem vt vidit B. Pater
accedentem, ait: Heu Frater
Ruffine, quomodo diabolus te
miſellum decepit? nonne noſti
quomodo toties ſe transfert in 2. Cor. 11.
Angelum lucis? Diabolus homi-
num corda indurat, Deus autem Ezech. 36.
emollit, iuxta illud: Auferam à
vobis cor lapideum, & dabo
vobis cor carneum. Dei viſio-
nes lętitiam generant; diaboli,
męſtitiam ingerunt. Huius vi-
ſionis experientiam fac quæſo
huiuſmodi: conuitijs aut vitu-
perio iterùm tibi apparentem,
affice, quæ pro ſua ſuperbia ſu-

ſtinere non poterit, quin ſtatim euaneſcat, & ſe ſuamque prodat aſtutiam; interim in Domino lętare, & in eius ſalutari confide. Cępit ad hæc ignita verba. Ruffinus collacrymari, & ita abijt triſtis ad montem, & in cella clauſus non ceſſabat à lacrymis, donec diabolus in ſolita ſpecie crucifixi ſibi apparuit, & ait: Nõ prohibui quò minùs colloqui poſſes cum Franciſco? Cui ille: Vade Satana, abi in malam rem: ac expecta, aperi mẽdax guttur tuũ, vt illud ſtercore impleam. Quo audito, diabolus diruptis lapidibus de monte, qui in fragmina colliſi magno fragore præcipitanter ruebant, magno impetu, & grunnitu diſceſſit.

COLLOQVIVM XXXII.

Otium fugiendum, & labori indulgendum.

Quoſdam

QVoſdam otiantes, alios verò tepidè laborantes; corā Fratribus reprehendit, dicens: Tepidi, nec ſe familiariter, & humiliter labori applicantes, de ore Dei citò euomentur. Fratres ergo omnes laborare volo, & exercitari humiliter in bonis operibus, vt ſimus populo minùs oneroſi, & cordis, & linguæ malis obuiemus, ne per malos cogitatus, aut aliorum famam euagentur. Qui verò laborare neſciunt, addiſcant: lucrum autē, vel mercedem laboris, non laborantis arbitrio, ſed Guardiani, vel Prælati diſponendum. Leg. Ant. c. de perf. humil. Piſ. l. 1. Coſ. 12. Bonau. cap. 5. Apoc. 3.

COLLOQVIVM XXXIII.

Pauca hic toleranda, vt bonis perfruamur æternis.

FRatres ad Regulæ, & profeſſionis ſuæ obſeruantiam exhortans, omnibus dicere ſolebat; Firmā. 1. p. fol. 172

O di-

ſtinere non poterit, quin ſtatim euaneſcat, & ſe ſuamque prodat aſtutiam; interim in Domino lętare, & in eius ſalutari confide. Cępit ad hæc ignita verba. Ruffinus collacrymari, & ita abijt triſtis ad montem, & in cella clauſus non ceſſabat à lacrymis, donec diabolus in ſolita ſpecie crucifixi ſibi apparuit, & ait: Nō prohibui quò minùs colloqui poſſes cum Franciſco? Cui ille: Vade Satana, abi in malam rem: ac expecta, aperi mēdax guttur tuū, vt illud ſtercore impleam. Quo audito, diabolus diruptis lapidibus de monte, qui in fragmina colliſi magno fragore præcipitanter ruebant, magno impetu, & grunnitu diſceſſit.

COLLOQVIVM XXXII.

Otium fugiendum, & labori indulgendum.

Quoſdam

QVoſdam otiantes, alios verò tepidè laborantes, corã Fratribus reprehendit, dicens: Tepidi, nec ſe familiariter, & humiliter labori applicantes, de ore Dei citò euomentur. Fratres ergo omnes laborare volo, & exercitari humiliter in bonis operibus, vt ſimus populo minus oneroſi, & cordis, & linguæ malis obuiemus, ne per malos cogitatus, aut aliorum famam euagentur. Qui verò laborare neſciunt, addiſcant: lucrum autẽ, vel mercedem laboris, non laborantis arbitrio, ſed Guardiani, vel Prælati diſponendum.

Leg. Ant. c. de perf. humil. Piſ. l. 1. Cof. 12. Bonau. cap. 5. Apoc. 3.

COLLOQVIVM XXXIII.

Pauca hic toleranda, vt bonis perfruamur æternis.

FRatres ad Regulæ, & profeſſionis ſuæ obſeruantiam exhortans, omnibus dicere ſolebat:

Firmã. 1. p. fol. 17.

O dilectiſſimi Fratres, & in æternum benedicti filij, audite me, audite vocē Patris veſtri. Magna promiſimus, maiora promiſſa ſunt nobis. Seruemus hæc, ſuſpiremus ad illa. Voluptas breuis, pœna perpetua. Modica paſſio, gloria infinita. Multorum vocatio, paucorum electio, omnium erit retributio.

COLLOQVIVM XXXIV.

Lenitate duritiam, & murmur aliorum vincendum.

Bonau. c. 11. DE vltramarinis plagis (quas ad diſſeminandum Dei verbū, & Aegypti Soldanum cōuertendum petijt) Aſſiſium rediēs, ſocium habuit fratrem Leonardum de Aſſiſio, nobilibus ortum parentibus. Contigit autem fatigatum & laſſum, parúper aſellum cōſcendere: ſubſequēs autem pedes ſocius non modicum defeſſus,

feſſus, humanum aliquid paſſus, cœpit dicere intra ſe: Non de pari ludebant parentes eius & mei: en ipſe equitat, & ego pedeſter aſinum eius ſequor. Hoc illo cogitante, protinus deſcēdit vir ſanctus, & ait: Non cōuenit, Frater, vt ego equitem, & tu venias pedes, quia tu nobilior, & potentior me in ſęculo fuiſti. Obſtupuit illicò Frater, & rubore ſuffuſus, deprehenſum ſe cognoſcens, procidit ad pedes ipſius; & lacrymis irrigatus humanum expoſuit cogitatum, veniamque popoſcit. Simile quid in uenies in Vita B Benedicti

COLLOQVIVM XXXV.

Subditi inobedientiam à diabolo prouenire.

Qvodam tempore Vicarius eius Capitulū celebrabat, ipſe verò in cella ſequeſter, & medius inter Deum, & Fratres orabat Bon. ib. Pelag. l. 2 cap. 69.

orabat. Cùm igitur vnus ex illis, excuſationis quodam contectus galliolo, ſe diſciplinæ ſubdere nollet, vidit hoc vir ſanctus in ſpiritu, & de Fratribus quemdam vocans, ait: Vidi, Frater, diabolum ſuper illius Fratris inobedientis dorſum, collum eius tenentem ad ſtrictum, qui tali ſeſſore ſubactus, obedientiæ freno ſpreto, inſtinctus eius ſequebatur habenas. Et cùm rogarem Deum pro Fratre, ſubitò dæmõ confuſus abſceſſit. Vade igitur, & dic Fratri, vt obedientiæ ſanctæ iugo collum ſine mora ſubmittat. Monitus per internuntiũ Frater, ſtatimque conuerſus ad Deum, ad pedes Vicarij humiliter ſe proiecit.

COLLOQVIVM XXXVI.

Nulla ratione mentiendum, aut Fratrem ſcandalizandum.

Ex

EX duobus Fratribus de Terra laboris ad ſanctum Patrem viſendum venientibus, antiquior nonnulla ſcãdala intulit iuniori. Quem beatus Pater interrogauit, qualiter ſocius erga ipſum ſe habuiſſet in via? Quo reſpondente, Vtique ſatis benè; ſubiunxit: Caue Frater, ne ſub humilitatis ſpecie mẽtiaris. Scio enim, ſcio quid actum ſit: ſed expecta modicum, & videbis. Admiratus eſt iunior, quomodo Fratris peccatum viro Dei innotuit. Induratus verò antiquior facti impœnitens, non poſt multos dies Religioni vale dixit. Piſ.l.1. Cõf.12 Bon.ib. Marc. 1.p.l.1. c.92.

COLLOQVIVM XXXVII.

Deo gratum eſſe Minorum fouere Religionem, & in Euãgelio eſſe prædictam.

NOnnunquam beatus Pater Fratres ad petẽdum eleemoſynam Bo.c.7. Piſ.l.1.

Cõſ. 12 moſynam exhortans, verbis vte-
cap. 18. batur huiuſmodi; Ite, inquit,
& lib. 2. quoniã hac nouiſſima hora Fra-
Cõſ. 4. tres Minores commodati ſunt
3. l. q. 1 mundo, vt electi in eis impleant,
Vbert. vnde à Iudice commendentur, il-
l. 5. c. 3. lud audientes ſuauiſſimum ver-
bum: Quamdiù feciſtis vni ex
Mat. Fratribus meis minimis, mihi
25. feciſtis. Impij verò, & crudeles
reprehendantur, & eijciantur,
audientes duriſsimum illud elo-
quium: Quamdiù non feciſtis
vni de Minoribus his, nec mihi
feciſtis. Iucundum ergo eſt ſub
Fratrum Minorum titulo men-
dicare, quem in retributione iu-
ſtorum, Euangelicæ veritatis
Magiſter ore ſuo tam ſignanter
expreſſit.

COLLOQVIVM XXXVIII.

*Panem pro Dei amore mendi-
catum, panē eſſe Angelorũ.*

In

IN Feſtis precipuis, vbi opportunitas aderat, mēdicare ſolebat, dicens, in ſanctis pauperibus propheticum illud impleri: Panem Angelorum manducauit homo. Ille, inquit, eſt panis Angelorum, qui pro Dei amore petitur, & beatis ſuggerentibus Angelis, pro ipſius charitate largitum ſancta paupertas colligit oſtiatim. Bon. & Piſ. ibi. 4. Eſdr. 1.

COLLOQVIVM XXXIX.

Religioſos, & Doctores ſanctæ vite exemplo populo prædicare debere.

INterrogatus à quodam ſacræ Theologiæ Doctore, ſacri Ordinis Prædicatorij, quomodo locus ille Ezechielis eſſet intelligendus. Si non annuntiaueris impio, vt auertatur à via ſua impia, & viuat; ipſe impius ex iniquitate ſua morietur, ſāguinē autem. Piſ l. 1. Cōf. 12. Rodulph. l. 1. tractat. de ora. B. Frāc. Ezech. 3.

Bon. autem eius de manu tua requirã,
Ita húc ait; Si verba hæc debent gene-
locum raliter intelligi, ego illa ita cen-
explica ſeo declaranda, quòd ſeruus Dei
rũt Cy- ſic debet vita, & exemplo in ſe-
ril. Am ipſo ardere, & fulgere, vt luce
br. Au- exempli, & lingua ſanctæ con-
gu.& S. uerſationis omnes impios repre-
Colũb. hendat; ſic enim ſplendor vitæ
eius, & odor famæ ipſius annun-
tiabit omnibus iniquitates ſuas.
Cuius oppoſitum ſi fecerit, po-
pulos aut proximos ſcandalizan-
do, diuinæ vltionis non euadet
iudicium.

COLLOQVIVM XL.

Verum obedientem mortuo aſ-ſimilari.

Piſ.l.2. Cõf. 5. Sedul. lib. 2. Apol. cap. 5.

INobedientem quemdam Fratrem omnibus iuſſit veſtibus ſpoliari, in altam conijci foueã, & humari. Cui cùm Fratres ad Dei viri monitum terrã ſuper-

inijce-

inijcerent, cùm iam ſolum caput inhumatum remaneret, acceſſit pius Pater, & ait: Eſne mortuus Frater? éſne mortuus? Cui ille, inobedientiæ pœnitens, Ita Pater, inquit, iam mortuus ſum. Surge, inquit ille, ſi verè mortuus es, & Prælato tuo, ſicut debes, ad nutum illius obedito, nec præcepto in aliquo repugnes, ſicut nec homo mortuus in aliquo contradicit. Mortuos, non viuos, ego meos volo ſectatores.

COLLOQVIVM XLI.

Quam pretioſus paupertatis theſaurus.

IN quodam templo orare inſtitit comite Fratre Maſſæo, vt ſibi & ſuis ſanctæ paupertatis amorem inſpiraret, idque tanto feruore, vt ex facie ignis emicare videretur. Itaque hoc diuino ardore incitatus, mouit ſe verſus

Plat. de Bono Relig. lib. 3. cap. 2.

F. Maſſæum bracchijs apertis, eumque magna voce ad ſe aduocans; qui cùm admirans ac ſtupens in ſancti Patris bracchia ſe immiſiſſet, tantus fuit Franciſci æſtus interior, vt anhelitu ſolo per oris hiatum erumpẽte, multis illum cubitis in ſublime eiaculatus ſit. In quo aſcenſu is poſteà ſœpiùs narrauit tanta ſe dulcedine delibutum, quantam anteà numquam in vita ſuà guſtaſſet. Tum Franciſcus, Eamus, inquit, Romam ad ſanctos Apoſtolos Petrum, & Paulum exorandos, vt nos doceant tàm pręclarum paupertatis theſaurum rectè ac fructuosè poſſidere; is enim ita præſtans, itaq; diuinus eſt, nos autẽ ita viles & abiecti, vt indigni ſimus, qui eum talibus vaſis teneamus. Hæc enim eſt virtus de cœlo in nos influens, quæ nos ita inſtituit & informat,

vt terrena cuncta vltrò concul-
cemus, quæque obices omnes è
medio tollit, quò humana mens
cum Domino Deo ſuo liberrimè
atq; expeditiſſimè coniungatur.

PROPHETIAE
Aliquot
B. P. FRANCISCI.

PROPHETIA I.

Se Religionem Minorum fundaturum, & ſibi eam deſponſaturum.

DVM adhuc viueret in ſeculo vocatus à socijs ſuis ad cenam lautè paratam, ſe in intimam partem domus abdidit, & raptus aliquantulum ſixè cogitabat. Interrogatus autē à ſo-

Piſ. l. 1. Cōf. 12 & l. 2. Cōf. 6.

à ſocijs quid tam alta mente cogitaret, Forſan, aiunt, vxorem ducere decreuiſti? Ita inquit, & pulchriorē quàm videritis vmquā. Intelligens de Religione, quàm, Deo inſpirante, fundare decreuerat.

PROPHETIA II.

Magnum ſe multorum Principem fore.

Piſ.l.2. Cōſ. 6. Legen. triũ ſociorum.

MVndanis adhuc pompis,& vanitatibus deditus, diuini amoris igniculo ad maiora diſponebatur paulatim, ſed miſericordia erga pauperes præcipuè præ ceteris virtutibus gradatim afficiebatur: quibus cùm plurima pro Dei amore impenderet, pauperem quemdam militem obuiā habuit, cui continuò noua quæ portabat veſtimenta donauit. Nocte verò ſequenti alto ſopori immerſus, ſpecioſum ac amplū

vidit

vidit palatium, militaribus armis Crucis ſigno inſignitis circũſeptum, promiſſumque accepit, ſuum ac militum ſuorum, quidquid viderit, futurum. Expergefactus, inſolita & magna perfundebatur lętitia; cauſamq; ſciſcitantibus, Scio inquit: magnum me Principem futurum.

PROPHETIA III.

Pauperum amatorem, & Patriarcham fore.

DVm ſemel Domina Pica, ſancti viri genitrix, ſterneret illi menſam, iam à primordio ſuæ cõuerſionis ad Chriſtum, Franciſcus panes plures appoſuit. A matre percontatus, cui tot panes apponeret in menſa, cùm pauci eſſent commenſales, reſpõdit, Pauperibus. Vbi ſunt? ait mater. In pectore, inquit, meo latent.

Piſ. l. 1. Cõf. 6. & 12. Rod. l. 1. tr. de orac. B. Franc.

PROPHETIA IV.

Se per totum mundum reſpiciendum.

Piſ. vbi ſupra

Maria. lib. 1. cap. 2.

A Peruſinis, quibus cum Aſſiſinatibus ciuile erat bellũ, captus cum alijs cõ ciuibus ſuis, in ipſa cuſtodia diuina repletus conſolatione, ex interiori allocutione, exteriori gaudio totus perfuſus, magna exhibebat ſuæ lętitiæ indicia. Cui concaptiui amici, Quid, quæſo, nobis collacrymantibus, & præ męrore deficientibus, tu ſolus tam abundè lętaris? Si prę iuuenili leuitate tuam non ſentis captiuitatem, ſaltem pro hominum vrbanitate noſtræ condoleas miſeriæ. Quibus inquit; Nihil me corporis affligit captiuitas, cui animæ magna eſt conceſſa libertas. Etſi veſtræ condoleam miſeriæ, magis tamen de propria exultandũ

Nota.

eſt

eſt felicitate. Humile quid de me cogitatis. Quem modò in carcere vinclis videtis adſtrictũ, per totum mundũ poſthac agnoſcite reſpiciendum.

PROPHETIA V.

Sacellum Sancti Damiani Clariſſarum futurum Cœnobiũ.

CVm ad vocem, & mandatũ Crucifixi, Franciſcum Eccleſiam reparare iubentis, collabentem Eccleſiunculam S. Damiani prope Aſſiſium inſtauraret, mundo adhuc non penitùs valedicto; obuios quoſcunq; & trãſeuntes rogabat, vt ſuas elargirẽtur eleemoſynas ad Eccleſiæ ſtructuram; dicens & gallicè cãtans; Venite, & adiuuate me in opere huius Eccleſiæ, quæ futura eſt Monaſterium dominarum, quarum famam, & vitam per to- Piſ. l. 1. Cõf. 6.

tum mundum glorificabit Pater noſter cęleſtis.

PROPHETIA VI.

Minorum familiam multiplicandam.

Leg. trium ſocior. & Legen. Cel. c. de Pro gr. ord. Luc. 12.

CVm tenellus Minorum grex octonarium iam excreuiſſet in numerum, pijs & propheticis eos hortabatur mitis Paſtor admonitionibus. Nolite, inquit, timere puſillus grex, quia cōplacuit Patri veſtro, veſtrum multiplicare numerū. Ego, ego ipſe vidi plenas ad nos venientium vias. Veniunt Francigenæ feſtinant Hiſpani, Teutonici currunt, præproperant Angli, & aliarum diuerſarum linguarum, & nationum accelerat multitudo. Non erit veſtro numerus copioſior.

PRO-

PROPHETIA VII.

Deum pro totius mundi profectu Fratres Minores miſiſſe.

SCiſcitanti Cardinali Vgolino, cur Fratres, & filios ad remotas terræ partes, in quibus & in itinere tot incommoda famis, ſitis, & laboris pati neceſſe erat, miſiſſet; reſpondit: Domine, vos putatis, quod ſolummodò propter iſtas Prouincias Dominus miſerit Minores: ſed dico vobis in veritate, quòd Dominus eos elegerit, & miſerit propter profectum, & ſalutem animarum totius mundi. Et non ſolùm in terris fidelium, ſed & infidelium, & paganorum benignè recipientur, & multas animas Deo lucrabuntur.

Riſ. l. 2. Cōf. 6.

PROPHETIA VIII.

Pauperum hoſpitalitatem Deo gratam.

Boñau. cap. 11. Marc. 1. p. lib. 1. cap. 94. Ital. excurſ.

CElanum ad prædicandum pergens; miles quidam in oppidulo, per quod tranſibat, eum humiliter, & deuotè inuitauit ad prandium. Votis annuit hoſpitis, cuius familia ad pauperum hoſpitũ exultauit aduentum. Dum cibus verò pararetur, ſolito more vir mente deuotus offerens Deo preces, & laudes, ſeorſum in ſecreto loco ſtabat oculis, & mente in cęlum eleuatis. Oratione completa, benignum hoſpitem familiariter aduocauit, & ait: Ecce Frater hoſpes, tuis victus precibus, vt manducarem, domum tuam intraui. Meis nunc citò monitis acquieſce, quoniam non hic, ſed alibi manducabis. Confitere nũc

peccata

peccata tua, veræ pęnitentiæ dolore contritus, nec in te remaneat quidquã quod veridica cõfeſſione non pandas. Reddet tibi Dominus hodie vicem, quoniã tanta deuotione ſuos pauperes ſuſcepiſti. Acquieuit vir ille cõtinuò ſermonibus Sancti, ſocioq; ipſius peccata confitens, domum ſuam diſpoſuit, & ad mortem ſuſcipiendam ſe, quantum valuit, præparauit. Ad menſam ſederũt, & ceteris manducare incipientibus, hoſpes iuxta verbum hominis Dei ſpiritum exhalauit. Sicq; factum eſt, hoſpitalitatis gratia promerente, vt iuxta verbũ veritatis Prophetã recipiens mercedem Prophetæ reciperet, dum per ſancti viri prænunciationem propheticã ſubitæ mortis damnum, æternã ſcilicet condemnationem euaderet, & in æterna tabernacula introiret.

Mat. 10.

PRO-

PROPHETIA IX.

Pœnam in peccata relabentis eſſe grauiorem.

Bonau. Ibid.

IN Ciuitate Reatina iacebat vir Dei quondam infirmus, ad quem Præbendarius quidam nomine Gedeon, lubricus & mundanus, infirmitate graui correptus, adductus eſt; qui beatũ Patrem lacrymosè rogabat cum ſimul aſtantibus, vt ab ipſo Crucis ſignaculo ſignaretur. Ad quẽ ille: Fortis nomine Gedeon, ſed animo imbecillis, cùm vixeris olim ſecundùm deſideria carnis, non veritus iudicia Dei, quomodo te Cruce ſignabo? Verùm propter deuotas intercedentium preces, ſigno te Crucis ſignabo in nomine Domini. Tu tamen ſcito te grauiora paſſurum, ſi ad vomitum redieris ab infirmitate liberatus. Propter peccatum

Ioan. 5.

enim

enim ingratitudinis ſemper peiora prioribus inferuntur. Signo itaque Crucis ſuper eum facto, ſtatim qui contractus iacuerat, ſurrexit ſanus; & in laudem Dei prorumpens, Ego, inquit, ſum liberatus. Paucis autem interlapſis diebus, Dei oblitus, corpus impudicitię reddidit. Cumq; ſerò cęnaſſet in domo cuiuſdam Canonici, nocteque illa dormiret ibidem, ſubitò ſuper omnes corruit tectum. Ceteris mortem euadentibus, ſolus ille miſer interijt. Iuſto igitur Dei iudicio iuxta viri Dei prophetiam facta ſũt nouiſſima hominis illius peiora prioribus propter ingratitudinis vitium, Deique contemptum, cùm de accepta venia gratum eſſe oporteat, & duplo diſpliceat flagitium iteratum. Mat. 12.

Digitized by Google

PROPHETIA X.

Virum quemdam ſuæ mulieri reconcilliandum, & nunc eſſe tempus clementiæ, poſteà æquitatis.

Bonau. c. 11. NObilis quædam Heroina, viro Dei deuota, tota lacrymabunda illum conuenit, de mariti crudelitate, & inclementia, & in Dei operibus ſibi contrarium eſſe, cõquerẽs: orauitq́; Patrem, & familiarem amicum, vt Deum interpellaret, vt viri animum, & cor ſua dignaretur emollire clementia. Miſeratione, & deuotione nobilis fęminæ commotus, ait: Vade cum pace, indubitanter expectans de viro tuo conſolationem tibi de proximo affuturam, & adiecit: Dices ei ex parte Dei, & mea, quòd nunc eſt tempus clementiæ,

mentiæ, poſtmodum æquitatis. Benedictione accepta, reuertitur mulier; inuenit virum, denũtiat verbum. Cecidit ſuper eum Spiritus ſanctus, & nouum de veteri factum ſic facit cũ omni manſuetudine reſpondere: Domina, ſeruiamus Domino, & ſaluemus animas noſtras. Suadente igitur vxore, cęlibem vitam agentes, eodem die ambo feliciter ad Dominum migrauerunt.

PROPHETIA XI.

Singularitatem, & hypocriſim, in Religioſo malam eſſe, & pernicioſam.

FRater quidam erat, quantum exterius videbatur, ſanctitate præclarus, conuerſatione inſignis, tamen admodum ſingularis; omni tempore orationi vacans tanta diſtrictione ſilentiũ obſer- Bon. ib. D. Anton. 3. p. Hiſt. tit. 23. c. 2. §. 1.

obſeruabat, quòd conſueuerat non verbis, ſed nutibus confiteri. Accidit autem ſanctum Patrem ad locum venire, videre Fratrem, & de ipſo cum alijs habere ſermonem. Commendantibus autem omnibus, & magnificantibus illum, reſpondit vir Dei: Sinite, & tacete, Fratres, ne mihi in eo diabolica figmenta laudetis. In veritate ſciatis quòd diabolica tentatio eſt, & deceptio fraudulenta. Durè hoc acceperunt Fratres, tamquam impoſſibile iudicantes, quòd tot perfectionis indicijs fraudis ſe commenta fuſcarent. Verùm non poſt multos dies, eo Religionẽ egreſſo, euidenter apparuit, quanta luculentia interioris intuitus vir Dei cordis eius ſecreta perſpexit.

PRO.

PROPHETIA XII.

Cardinalem Oſtienſem in Papam aßumendum.

DOminum Vgolinum, Cardinalem Oſtienſem, cũ quo erat ſumma neceſſitudine coniũctus, prædixit multoties in Papatum ſublimandum, in omnibus litterulis, quas ad eũ dirigebat, præſcribens: *Futuro Patri Gẽtium, & Venerabili in Chriſto Antiſtiti totius mundi, &c.* quod & rei confirmauit euentus, nam Honorio III. in Põtificatu ſucceſſit, & Gregorius Nonus eſt appellatus.

Piſ. l. 2. Cõf. 6.

PROPHETIA XIII.

Ordinum apoſtatas malè interire.

CVm per Apuliam peragraret, obuiũ habuit quẽdam ſui Ordinis Apoſtatam, qui

Piſan. ibid.

ad ſancti viri pedes ſe proiecit, & apoſtaſię veniam petijt humiliter. Cui beatus Pater furcas è regione in loco quodam eminentiori poſitas oſtendens, ait: Modò offenſam hanc tibi condono, ad Religionem regredere; ſed caue tibi: ſi enim iterùm habitum reieceris, aut Ordinem exieris, in furcis illis ſuſpẽderis. Ad Ordinem reddijt apoſtata, ſed in illa breui remanſit: cùm paucis diebus poſtquã valedixit, delictũ aliquod cõmiſit, propter quod iuxta ſancti viri propheti㨠in furcis miſerè,& turpiter diem clauſit extremum.

PROPHETIA XIV.

Magnum in Eccleſia ſchiſma, & tribulationem futuram.

Piſ.lib. Marc.1. p.lib.2. PAulo ante mortem conuocatis Fratribus, de tribulationibus futuris eos admonuit, dicens:

dicens: Viriliter agite, Fratres, cap. 2
confortemini, & ſuſtinete Do- & alij.
minum. Magnæ tribulationis, &
afflictionis adeſſe feſtinant tem-
pora, in quibus temporaliter, &
ſpiritualiter perplexitates, & di-
ſcrimina inundabũt, charitas mul-
torum refrigeſcet, & ſuperabun-
dabit malorum iniquitas. Dæ-
monum poteſtas plus ſolito ſol- Mat. 24
uetur, noſtræ Religionis, & alia-
rum puritas immaculata defor-
mabitur, in tantũ quòd vero Sũ-
mo Pontifici, & Eccleſię Roma-
næ pauciſſimi ex Chriſtianis ve-
ro corde, & charitate perfecta
obedient. Aliquis non canonicè
electus, in articulo tribulationis
illius ad Papatũ aſſumptus, mul-
tis mortẽ ſui erroris ſagacitate
propinare molietur. Tunc multi-
plicabuntur ſcandala, noſtra di-
uidetur Religio, plures ex alijs
omnino frangentur, eò quòd non

Hh 2 contra-

contradicent, ſed conſentient errori. Erunt opiniones, & ſchiſmata tot, & tanta in populo, & in Religioſis, & in Clero, quòd
Mat. 24 niſi abbreuiarentur dies illi iuxta verbum Euangelicum (ſi fieri poſſet) in errorem inducerentur etiam electi, niſi in tanto turbine ex immenſa miſericordia Dei regerentur. Regula, & Vita noſtra tunc à quibuſdam accerrimè impugnabitur. Superuenient tētationes immēſæ. Qui tunc fuerint probati, accipient coronam vitæ. Væ autem illis, qui de ſola ſpe Religionis confiſi tepeſcent, non reſiſtent conſtanter tētationibus, ad probationem electorū permiſſis. Qui verò ſpiritu feruentes ex charitate, & zelo veritatis adhærebunt pietati, tāquā inobedientes, & ſchiſmatici perſecutiones, & iniurias ſuſtinebūt. Nam perſequētes eos à malignis ſpiriti-

ſpiritibus agitati, magnum eſſe obſequium Dei dicent, tam peſtilentes homines interficere, & delere de terra. Erit autem tunc refugium afflictis Dominus, & ſaluabit eos, quia ſperauerunt in eo. Et vt ſuo capiti conformentur, fiducialiter agēt, & per mortem, vitam mercantes æternam, obedire Deo magis quàm hominibus eligent; & mortem, nolentes conſentire falſitati & perfidiæ, nullatenus formidabūt. Veritas tunc à quibuſdam prædicatoribus operietur ſilētio, ab alijs conculcata negabitur. Vitæ ſanctitas à ſuis profeſſoribus habebitur in deriſum, quare dignū non paſtorem, ſed exterminatorem mittet illis Dominus I E S V S Chriſtus.

Pſalm. 36.

PROPHETIA XV.

Superbiam, & faſtum Religio-

nibus pernicioſum, & Fratrem Eliam extra Ordinem moriturum.

Vbert. l. 5 c. 7. Piſ. l. 2. Conf. 6 FRater Elias Cortonenſis, ſeu (vt alijs placet) Biuilius, vt alijs verò, Pedemontanus, qui à B. Patre poſt mortem B. Petri Chatanei Vicarius Generalis ſubſtitutus eſt; & eodem è viuis ſublato in quartum Ordinis Generalem eſt electus, homo tanta ſapientia præditus humana, vt ad magna negotia peragenda videretur ab ipſa natura eſſe progenitus, neque in Italia habere in hoc æquales: vnde Principibus omnibus charus fuit, & à cunctis in pretio habitus: dũ vidit beatũ Patrem Fratres quoſdam humiles, & ſimplices hoſpites aduentantes, iuxta ſe in mẽſa aſſidere iubentem, ſibique, & alijs grauitate, & doctrina conſpicuis prætuliſſe,

tuliſſe, ægrè hoc tulit, ac intra ſe ſtomachabundus dicebat: Heu Fráciſce ſimplex ac illitterate, vt quid hæc tua indiſcretio ac ſimplicitas? præclaros Ordinis viros, Religionis columnas confundis, & hoc tuo idiotiſmo Religionem tuam peſſumdabis. Cui ſtatim beatus Pater, ſecretū audiens cordis murmur, inquit: Imò, Frater Elia, tu te, & illam faſtuoſa tua pompoſitate, & carnis prudentia deſtrues. Tu tuiq; ſimiles Ordinem ad nihilum ducent. Sed heus, miſelle, nec in illa mori tibi concedetur. Quod ita factum eſt: nam faſtu humano tumens, poſtquam in Miniſtrum Generalem electus eſt, laxiores Ordini dimiſit habenas, plura contra Regulæ puritatem molitus: propter quod Innocentius Quartus cum à Generalatus officio abdicauit, excommunica-

Digitized by Google

uit, & habitu priuauit; qui furens Frederico Imperatori adhæſit. Tandem Cortonæ ægrotans, miſit fratrem ſuum germanum ad Innocentium, ſummis precibus exorans, vt ab excommunicationis ſententia abſolueret, quod Pontifex eius precibus, & lacrymis permotus effecit.

PROPHETIA XVI.

Sanctorum meritis multoties Deum à puniendis peccatoribus ſe coercere.

Piſ. l. 1. Cõſ. 8. Gõzag. 2. p. de Prou. Tuſciæ.

FAmem per totam Italiam graſſaturam prædixit ſemel B. Fratri Leoni, dicẽs: Heu Frater mi, propter peccata populorum mittet Deus magnam famem in mundum, ſed propter merita cuiuſdam pauperis (neſcio cuius) qui modò viuit in mũdo, hoc flagellum diſtulit Dominus: ſed eo mortuo, ita fames

hæc

ſtatc inualeſcet, quod innumerabiles homines miſerabili egeſtate peribunt. Hoc morte inſtante B. Leoni dixit, ſed in monte Aluernæ à Chriſto accepit; quod, vt ſuprà dictũ eſt Colloquio 25. ſe dixit cum alijs ſibi reuelatis in horam mortis taciturum. Statim ab eius morte Prophetia hęc completa eſt. Nam tanta fames vniuerſam peruaſit Italiam, vt miſeri homines non ſolum herbis, ſed & arborum corticibus pro cibo vſi fuerint. Vnde & tanta clades ſecuta eſt, vt nihil à mortis imagine vbiq; appareret. Qua debacchante apparuit beatus Pater Fratri Leoni, & ſe pauperem illum fuiſſe, propter quem Deus hanc plagam diſtulit, oſtendit.

✠✠✠

PARA-

PARABOLAE, ET EXEMPLA Quædam B. P. FRANCISCI.

PARABOLA I.

Circa pauperes ſpiritu, infallibilem eſſe Dei prouidentiã.

Bo.c.3. Piſ.l.1. Cõſ.12. & c.37. & li. 2. Cõſ. 6. INnocentio Tertio (cui dura nimis, & intollerabilis videbatur Regula Minorum, & impoſſibile victum, & veſtitũ ſuppeciturum tantam paupertatem profitentibus) hanc propoſuit Parabolam: Virgo quędam pauper, ſed ſpecioſa nimis, in ſolitario, & deſerto loco degebat; Marc. 1. part. l.1.c.14 & alij. quam vt illius regionis Rex vidit, eius egregiam pulchritudinẽ admiratus in ſuam duxit vxorẽ. Cum qua per annos aliquot in

deſerto commoratus, quoſdam ex ea habuit filios, & matris præ ſe ferentes venuſtam ſpeciem, & naturalia quædam delineamenta Regis habentes. Ad Curiam ſuã, & Regni ſolium reuerſus Monarcha, filios pia mater enutrit, enutritos verò ad Regem tranſmiſit, dicens: Filij, magno Rege ſati eſtis, in ſua degit Curia, ego ſolitudinem hanc nolui, nec potui deſerere: vos patrem conuenite, & cuius ſtirpis ſitis, declarate, Ille vobis neceſſaria, & veſtræ nobilitati decẽtia largietur. Quod vt fecerũt, Rex ſtatim ſua in filijs agnouit indicia, & matris pulchritudinem, & venuſtatem. Quibus placidè ait: Ego verè meos vos cognoſco natos, & vt prolem Regiam vos educabo; ſi enim alienos, & ſeruos ex mea menſa, & ſtipendijs alendos curaui, quantò mihi ſollicitior

cura erit pro filijs meis, & tam ſpecioſa prole matris veſtræ, quã ego vehementer diligo? Cuius filios omnes quos ex me ſuſceperit, ad menſam meam ſedere faciam, & in Curia mea alendos prouidebo. Rex iſte (Sanctiſſime Pater) eſt Chriſtus Dominus, Cœli, & terræ Dominus: ſpecioſa virgo, paupertas; quæ in deſerto huius mundi ab hominibus repulſa, & contempta, in ſolitarijs locis degebat. Huius pulchritudinẽ Rex regum Chriſtus è Cœlo deſcendens adamauit, & mundum ingrediens eam ſibi ſtatim in præſepio deſponſauit. Plures ex ea in hoc deſerto filios procreauit, Apoſtolos, Anachoretas, Monachos, ac alios quamplures, voluntariam profitentes paupertatem: quos ſigna ipſius Regię Chriſti paupertatis, humilitatis, & obedientiæ geſtã-
tes,

tes, illa tranſmiſit ad Cœleſtem Regem; qui benignè eos ſuſcepit, & promiſit ſe illos aliturum, dicens: Ego qui ſolem meum facio oriri ſuper iuſtos, & iniuſtos, Mat. 5. qui Mauris infidelibus, & paganis à fide mea alienis, de menſa, & theſauris meis victum, & veſtitum prębeo, ſuſtento, & enutrio, quantò magis hæc vobis libentiori animo cōcedam, & quæ fuerint neceſſaria impendam vobis, & omnibus qui ex ſpōſa mea chariſſima paupertate procreati fuerint? Ad hunc cœleſtem Regem, Beatiſſime Pater, domina, & Regia ſponſa paupertas hos ſuos mittit filios, prioribus, & ſenioribus nequaquam viliores, nec à patris, aut matris pulchritudine degeneres, ſummam, & perfectam paupertatem profitētes. Non eſt ergo formidandum, quòd fame pereant æterni Regis

filij, & hęredes, qui ad imaginem Regis Chriſti, per Spiritus ſācti virtutem de paupere matre natiſ-nam & ipſi per ſpiritum paupertatis ſunt in Religione paupercula abundè nutriendi, Si enim Rex Cęlorum imitatoribus ſuis promittit regnum æternum, quātò magis illa ſubminiſtrabit, quæ cōmuniter largitur bonis, & malis? Hāc parabolam Chriſti Vicarius cùm diligenter audiſſet, miratus eſt valdè, & indubitāter Chriſtum in homine locutum recognoſcens, Regulam approbauit.

PARABOLA II.

De cuſtodia, & mortificatione oculorum.

Piſl.1. Cōf.12 c.34. MVltoties beatus Pater Fratres ſuos hortabatur, vt ſenſus omni, qua poſſent, ſollicitudine cuſtodirent, & refrenarent.

rent. Sed præcipuè oculos docebat habere pudicos, & honeſtos, hanc illis proponens ſępius parabolam: Rex quidam pius, & caſtus duos miſit ſucceſſiuè nūtios ad Reginam, qui ei quædam de Regis mente ſignificarent. Reuertitur primus, & pro verbis, quæ ad Reginam detulit, tantùm verba Regi reportat; Sed de Regina nihil loquitur, quia * oculos ſapienter tenebat in capite, nec vllatenus proſilierant in Reginam. Redit & ſecundus: ſed poſt pauca verba, quæ pro nuntij reſponſione refert, longam de Reginæ pulchritudine texuit hiſtoriam. Verè, inquit, Domine, pulcherrima, & ſpecioſiſſima fęmina eſt Regina; fęlix, & beatus reputari poteſt, qui fruitur illâ. Cui turbatus Rex: Tu ſerue nequam, in ſponſam meam oculos tuos impudicos

Legai. Antiq. cap. de zelo ad Fratrū perfec.

Maria. lib. 1. cap. 15.

* Eccl. 2.

pudicos conieciſti? Credo quòd tibi emere voluiſti rem, quam ita curioſè proſpexiſti. Iratus iubet ad ſe alterum reuocari, & ait illi: Quid tibi de Regina videtur? Optimê, inquit, Dñe, libenter, & modeſtè audiuit verba Regis, & prudenter reſpondit. Cui vlterius Rex: Quid de pulchritudine illius iudicas? nõne ſpecioſa, & pulchra tibi viſa eſt? ceteris éſtne prçſtantior mulieribus? Reſpondit ſeruus: Domine, de pulchritudine illius nihil ſcio. Venuſtane, an ſpecioſa ſit, tuum ſolummodò hoc eſt diſcernere, & iudicare, meum autẽ tua illi verba præferre. Benè, & cordatè, inquit Rex, reſpondiſti: tu qui oculos habes caſtos, & verecundos, meus eſto cubicularius: ex oculorũ pudicitia corporis conijcio caſtitatem, & te dignum cui cubiculi, & Regiæ

Cameræ

cameræ custodiam cōmittā. Tu verò è regione, qui infrenes, & impudicos habes oculos, Palatium egredere, in domo mea nullatenus remanebis: qui enim ſeriò, & ſubtiliter Reginæ contemplatus es venuſtatem, timeo ne illius etiam violare velis honeſtatem. Hæc Rex. Parabolam, Fratres, audiſtis, ſenſum intellexiſtis? Oculos in aliquam conieciſtis? mulierem vidiſtis? pœniteat; oculis in poſterū cauete, mors latet in viſu, * oculorū intrat per feneſtras. Rex cœleſtis ſuas videri prohibet ſponſas. Mulier quæcumque Chriſtiana, illius eſt ſponſa. Quis non timebit videre ſponſam Chriſti? Regis timete zelotypiam. Ier. 9.

EXEMPLVM I.

De perfecto, & vero obediēte.

CVm aliquando quæreretur Bo. c. 6

Pelag. lib. 2. c. 69. ab eo quis eſſet iudicãdus verus obediens, corporis mortui ſimilitudinem pro exemplo propoſuit. Tolle (inquit) corpus exanimæ, & vbi placuerit pone. Vi-

Piſ l. 1. Cõſ. 12. & alij. debis non repugnare motum, nõ murmurare ſitum, nõ reclamare dimiſſum: quod ſi ſtatuatur in cathedra, non alta, ſed ima reſpiciet; ſi collocetur in purpura, duplo paleſcet. Hic (ait) verus obediens eſt, qui cur moueatur, non diiudicat; vbi locetur, non curat; vt tranſmutetur non inſtat; euectus ad officium, ſolitã tenet humilitatẽ; plus honoratus, plus ſe reputat indignum.

EXEMPLVM II.

De eodem.

Pelag. c. 69. VIdi, inquit, multoties cecũ quemdam, qui non habebat niſi caniculam pro duce itineris ſui. Caniculam, quocumque ducebat,

cebat, ſequebatur, ad illius ductū ambulabat; viæ vel itineris huius vel illius rationem non flagitabat à duce: ſi præibat per petroſa, ſequebatur; ſi per plateas, & plana, comitabatur; ſi ad templū ducebat, orabat; ſi domos introibat, eleemoſynas petebat; ita vt omnia pro caniculę ducentis voluntate faciebat, nec aliquò ſine illius ductu pergebat. Talis eſſe debet verus, & perfectus obediens. Ad obediendum, cęcum eſſe expedit, oculos in obſequiū Pręlati claudere, & de pręceptis non velit, nec valeat diſcernere, niſi quod præcipitur, humiliter, & promptè complere; quocumq; Prælati præceptum, vel voluntas præcedit, ſequi; inuia, & petroſa pro obedientiæ merito hilariter cōtemnere, ac ſi per plana ambularet, pergere. Nō præcepti difficultatē, ſed præcipientis auctori-

Digitized by Google

tatem, & obedientiæ meritum decet, & debet verus obediens in omnibus conſiderare.

EXEMPLVM III.

De curis, & ſollicitudinibus vxoratorum.

Bo. c. 5. Anton. Flor. 3. p. Hiſt. c. 23. c. 2. §. 1.

Anton. Cocci⁹ Sabell. lib. 2. exemp. c. 10.

CArnis tētatione percullus, & ſuggerente vafro caſtitatis inimico, vt vxorem duceret, poſt crebra flagella, nudus noctu in hortum niuibus cōſitum perrexit, & viuum hoc faciſque appoſitum nimiæ, & anxiæ maritorum circa filios, & vxores ſollicitudinis exemplum, multò inferioris quiete monaſtica, ſibi propoſuit. In niuem ſe demergens, ſeptem ex ea cepit maſſas compingere; quas ſibi proponēs, ſuo ſic exteriori homini loquebatur; Ecce, inquit, hæc maior, vxor tua eſt; quatuor iſtæ, duo filij, & duæ filiæ; reliquæ duæ

ſeruus,

ſeruus, & ancilla, quos ad ſeruiẽdum habere oportet. Feſtina igitur omnes induere, quoniam præ frigore moriũtur. Si verò eorum te multiplex ſollicitudo moleſtat, vni ſoli Domino ſollicitè cura ſeruire. Quo egregio exẽplo illicò tentator victus abſceſſit, & Sanctus in periculoſo certamine victor euaſit.

EXEMPLVM IV.

De Religione Minorum, & eius amplitudine.

CVm quatuor tantùm haberet adhuc Fratres, dilatãdę familię beato Aegidio ſuo ſocio hoc propoſuit exemplum. Religio noſtra perſimilis eſt piſcatori, qui mittit retia ſua in aquam, magnam capiẽs piſciũ multitudinem; maiores eligit, & ſecum adducit, piſciculos verò minores dimittit. In mundi

Piſ.l.2. Cõf.12. Rodul. lib. 2. tractat. de ora. B.Frãc.

aquas rete hoc mittetur: magnæ ſanctitatis, & virtutis Religio hæc viros ad ſe recipiet; parnos feruore ſpiritus, & in Dei amore tepidos dimittet, vel receptos euomet: tanta erit piſcium multitudo, quòd timeam ne præ nimietate retia rumpi cõtigerit.

EXEMPLVM V.

Quod ſeruus Dei omnem laudem, & honorem in Deum refert.

Piſ l. 1. Cõf. 6. & lib. 2 Cõf. 5. CVm quotidie à populo plurimũ honoraretur, & manus, habitũ, pedes, & pedũ veſtigia omnes populi, per quos tranſibat, præ deuotione, & ſanctitatis reuerentia oſcularentur, nec ipſe nihil horum prohiberet, quidam ex ſocijs de ſancti humilitate dubitans, & velut ſcandalum paſſus, quòd tantum ſibi permit-

permitteret honorem exhiberi, dixit ei: Non vides, Frater, aut non attendis quid hi faciunt, & tu fieri permittis? Homines tantumdem te honorant, & pro ſancto exceſſiuè venerātur: nihil horum tu renuis aut reijcis, imò videris in omnibus complacere. Quid hoc? Beatus Pater reſpondit: Tantum abeſt, Frater, vt hæc reijciam, vt pauca hæc mihi videantur. Plura certè omnes populi facere deberent. Cui ſocius magis turbatus, Ego, inquit, hæc non intelligo, vt tu Frater pro ſancto reputeris, & laudem, & honorem populorum deſideres. Ad hæc B. P. Frater vide, & intellige. Nihil huius reuerētię mihi approprio aut tribuo, totā in Deū remitto, & meipſum cōſeruo in fęce meę humilitatis. Meam agnoſco vilitatem, Dei perpendo maieſtatem. Homines

autem non paruam ex hac reuerentia reportat vtilitatem, dum Deum recognoſcit, & honorat, & in creaturis reuerentur. Deũ in ſe non ignorat, qui eius beneficia in creatura recognoſcit. Creaturæ verò ipſius non ſuperbit humilitas, dum in illa diuina adoratur maieſtas. Sicut in imaginibus, aut ſtatuis Dei, vel Deiparæ, vtcrque adoratur, & tamen lignum, vel ſtatua nec ſuperbia tument, nec honore extolluntur: ita nec Dei ſeruus (qui illius viua, & vera imago eſt & in quo Deus veneratur & colitur, propter multa quæ in hac imagine illius relucet beneficia) altiora aut maiora de ſe cogitat, imò magis in ſua humilitate ſolidatur: omnia Deo tribuit, nihil ſibi: lignum aut ſtatuam, imò purum nihil ſe reputat reſpectu Dei, cui omnem tribuit

hono-

honorem & gloriam, ſibi verò tribulationem, miſeriam, & verecundiam.

BENEDICTIONES Beati Patris FRANCISCI.

BENEDICTIO I.

Fratris Leonis.

FRatri Leoni in monte Aluernæ fortiter tentato hãc benedictionem miſit B. Pater, ſignãs eam charactere, & nota illa myſterioſa literæ Tau (quam ſemper magni fecit) ſua manu exarata; qua eum ab omni abſoluit tentatione. T. Benedicat tibi Dominus, & cuſtodiat te: oſtendat faciem ſuam tibi, & miſereatur tui. Conuertat

Piſ. L. 2.
Cõf. 5.
Bonau. c. 11.

Num 9

Aſſeruat hęc Benedi-

vultum

vultum ſuum ad te, & det tibi pacem. Dominus benedicat Fratrem Leonem.

Ɛtio in Conu. Aſſiſienſi.

BENEDICTIO II.

Sacri Conuentus Alanquerę.

Legen. Antiq. in Martyr. homiũ quinq; Fratrum. Marc.1. p. lib.4. c.25. Rod. lib.1. fol.72.

QVinq; illi Martyres à Marrochijs paſſi, villam Alanquerę (Luſitaniæ non ignobilis oppidicis Tagum extructi, olim Hierabriga dicti, vt placet Damiano Goes, Reſendio apud Vaſęum, Ambroſio Morali, & Paulo Merulæ in Luſitaniæ Deſcriptionibus) ad Fratres ſuos, qui iam ibidem commorabantur, viſendos acceſſerunt; in qua Sãctia Sanctio II. Rege progenita, ſanctiùs vixit, & eos benignè recepit, indeque impenſis neceſſarijs quibuſcumq; Vlyſſiponem (quæ à prędicta villa per octo leucas ad Occidentalem plagam diſtabat) tranſmiſit, vt illinc in Tar-

Digitized by Google

trariam trãſuadare liceret. Quorum in optato martyrio expletis votis apud Martochios, vt eorũ in fide conſtantiam, in martyrio fortitudinem, in ſanctitate perſeuerantiam beatus Pater audiuit, in ſpiritu totus exultabũdus Conuentum illum Alanqueranũ, à quo ad tãtam functionem perrexere, hac ſacrauit benedictione: Domus ſancta, ędicula ſacra, ſpecioſa & iucunda floſcella purpurei coloris, ac ſuauiſſimi odoris, per ſanctum martyrium Deo peperiſti. Hi primitiæ ſunt & glorioſi flores Minorum, felices iam poſſeſſores regni cęlorum. Numquam in te (domus Dei) deficiant perfecti Fratres, qui deuotiſſimè ſanctum obſeruent Euangelium.

BENEDICTIO III.

Inſtituti Minoritici zelatorũ.

Cum

Digitized by Google

Bonau. cap. 8. Legen. Antiq. triũ ſociorũ

CVm ſanctorum Fratrum, per orbem diſperſorum odorifera fama multos audiret ad viã veritatis induci; exultabat in ſpiritu, & benedictionibus omni acceptatione digniſſimis illos accumulans, dicebat: Benedicti vos à Domino, qui errãtes peccatores ad Dominum reducitis, viam veritatis illis oſtenditis, & vos in ſancta Euangelij obſeruatione puros, & ſinceros cuſtoditis. Qui vobis benedicit, à Domino benedicatur; qui vos fouet aut ſuſcipit, mercedem recipiat ſempiternã. Nullam in vobis poteſtatem Satan exerceat,* ſupra id quod poteſtis, non tentet. Vobis ſuper illum, & ſuos ſit imperandi facultas: portas illius poſſidete, & ſpolia diripite. Patris vos adiuuet potentia, Filij vos dirigat ſapientia, & Spiritus Sancti vos

Marc. 1.p.l.2. cap.25.

*1.Cor. 10.

foueat

foueat clementia, Amen. E regione verò, qui per proprietatē pecuniæ receptionem, vel aliud quodcumque peccatum Regulæ puritatem deturpabant; aut Ordinem, quem præcipuè paupertatis profeſſio decorat; terrenarum rerum puluere maculabant, aut alios ſuis malis exemplis ſcādalizabant, & Ordinem relaxabant, maledictionem Dei, & ſuā terribiliter imprecans; dicebat: A te Sanctiſſime Pater, & à tota cęlesti curia, & à me pauperculo ſint maledicti, qui ſuo malo exemplo confundunt, & deſtruunt, quod per ſanctos Fratres huius Ordinis ædificaſti, & ædificare non ceſſas.

BENEDICTIO IV.

Ciuitatis Aſſiſij.

CVm de Palatio Epiſcopi Aſſiſiatis ad ædiculam S. Mariæ de Piſ. l. 1. Cōf. 6.

de

&lib. 3. Cõſ. 4. de Angelis, iam vltimo morbo totus confectus, deferretur, cùm ad planitiem ſub ciuitatis decliuio, ex qua vrbem commodiùs videre poſſet, peruenit, feretrũ, in quo portabatur, fecit ad vrbẽ reflecti: quam vt vidit, fleuit, & poſteà hac muniuit benedictione: Benedicta tu à Domino, ciuitas Deo fidelis, quia per te, & in te multæ animę ſaluabuntur, & in te multi ſerui Altiſſimi habitabunt, & de te non pauci iuſti eligentur ad regnum æternum.

BENEDICTIO V.

Omnium Fratrum Minorum.

Piſ. l. 3. Cõſ. 2. Spec. vitę Frã. fol. 116. GRaui, & moleſto ſtomachi dolore ſemel laborauit, ita vt vitam penè exhalaret, & Fratres iam de eius vita deſperarent. Quorum vnus, timens ne ſubitò è viuis raperetur propter varia, & crebra cordis deliquia, ait: Bene-

Benedic nobis, Pater, & ceteris Fratribus quos in Chriſto genuiſti, & aliquod memoriale relinque nobis tuæ volūtatis, quod Fratres in tui memoriā ſemper habeant ſecum ad maiorem ſui profectum. Tunc B. Pater paternos oculos in filios erigens, Vocate, inquit, mihi Fratrem Benedictum de Piratro (qui beato Patri ſemper in infirmitate miniſtrabat, & coram eo Sacra faciebat) vt vobis benedicā. Quo accerſito, ait: Scribe, Sacerdos Dei, qualiter benedico omnibus Fratribus meis, qui modò ſunt in Religione, & qui venturi ſunt vſque ad finem ſeculi. Quoniam propter infirmitatem meam loqui non valeo, breuiter voluntatem meam, & intentionem in ſignū memoriæ meæ benedictionis, & teſtamenti cunctis Fratribus præſentibus, & futuris pate-

facio.

ficio. Fratres ſemper ſe diligãt ad inuicem; ſicut ego dilexi, & diligo illos. Semper diligant, & obſeruent dominam meam paupertatem, & ſemper Prælatis, & Clericis Sanctæ Matris Eccleſiæ fideles, & ſubiecti exiſtant. Benedicat, & cuſtodiat eos Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus. Amen.

BENEDICTIO VI.

Bernardi de Quintaualle.

Piſ. l. 1. Cóſ. 8. in vita B. Bernardi, & li. 2. Cóſ. 6.

IN obitu beati Patris collacrymantibus omnibus Fratribus pro ſubtractione tanti Patris, & tam ſolliciti Paſtoris, ait ad circumſtantes: Vbi eſt primogenitus meus Frater Bernardus? Cui accedenti, Veni, inquit, fili mi, vt benedicat tibi anima antequam

Gen. 27

moriar. Sed Bernardus pro ſua humilitate, ne ſibi videretur aſſumere, q pro officij dignitate,

&

& præfecturæ eminentia putabat deberi Fratri Eliæ, tunc Generali Ordinis Vicario, & putatiuo beati viri ſucceſſori, ſuggeſſit eidem vt ad dexteram morientis accederet, & oblatam reciperet benedictionem. Quo ante Dei virum proſtrato, ille, etſi præ lacrymarū aſſuetudine cęcutiret, plenus tamē prophetico ſpiritu, manus ſuper caput eius impoſuit, & dixit: Hoc non eſt caput mei primogeniti Fratris Bernardi. Et cancellatis in modum Crucis manibus, velut alter Patriarcha Iacob, dexteram ponēs ſuper caput Fratris Bernardi, qui ad lęuam, vtroque flexo poplite, Patri aſſidebat, eum benedixit his verbis: Benedicat te Pater Domini noſtri IESV Chriſti in omni benedictioni ſpirituali in cęleſtibus in Chriſto.

Floretū cap. 5. & alij.

Epheſ. 1.

Sicut primus es electus in Or-

dine iſto ad dandum bonum exẽplum Euangelicum, & ad imitãdum Chriſtum in Euangelica paupertate, cui non ſolùm tua liberaliter obtuliſti, ſed & temetipſum in odorem ſuauitatis contuliſti. Ita benedictus ſis à Domino IESV Chriſto, & à me ſuo pauperculo ſeruo, benedictionibus ſempiternis, ingrediens & egrediens, vigilans, & dormiens, viuens & moriens. Qui benedixerit tibi, benedictionibus repleatur; & qui maledixerit tibi, non erit immunis. Eſto Dominus Fratrum tuorum, & tuo imperio cũcti ſubiaceant. Quoſcũq; volueris recipere ad Ordinem iſtum, recepti ſint; & quoſcumq; emittere volueris, emittantur. Nullus ſuper te poteſtatem habeat. Et quocumque volueris, liberè poſſis pergere, & morari.

Gen. 27

BENE-

BENEDICTIO VII.

Eorumdem.

SVi tranſitus hora appropinquante, fecit omnes Fratres exiſtẽtes in loco illo Sãctæ Mariæ de Angelis ad ſe vocari, & eos conſolatorijs verbis pro ſua morte demulcens, paterno affectu eos ad diuinum eſt hortatus amorem, ad patientiam, ad paupertatem, & ad ſanctam Eccleſiæ Romanæ fidem ſeruandam. Et adiecit: Valete filij omnes in timore Domini, & permanete in eo ſemper. Et quoniam futura tribulatio, & tentatio appropinquat, felices qui perſeuerabunt in his quæ cęperunt. Ego verò ad Deum propero, cuius gratiæ vos omnes commendo. Ego, quod meum eſt, feci; quod veſtrum eſt, edoceat Chriſtus.

Bonau. cap. 14. Piſ l. 3. Cõf. 2. & 5.

ORACVLA,
ET SENTENTIAE
Communes
B. P. FRANCISCI.

ORACVLVM I.

Carnem contra ſpiritum plura moliri.

Legen. antiq. Piſ.l.1. Cōf. 12 cap. 10. Rod. l. 2. Tr. de ora. B.Frāc.

MAximus hominis inimicus eſt caro: nihil recogitare nouit malorum vt doleat, nihil vt timeat præuidere; ſtudium eius eſt abuti præſentibus: quod autem peius eſt, bona cuncta ſibi vſurpat, ipſa in ſuam gloriam transfert; & quod non illi, ſed animæ datum eſt, ſibi impudēter arrogat. Illa de virtutibus laudē, de vigilijs, & orationibus fauorem carpit extrinſecum, nihil animæ relinquens, quærit, & de lacrymis obolum.

ORA-

Digitized by Google

ORACVLVM II.

Impretiabile eſſe eleemoſynæ pretium.

AMorem Dei pro eleemoſynis offerre, nobilis eſt prodigalitas? & qui minùs ipſum quàm denarios reputant, iudicarem ego eſſe ſtultiſſimos: nam ſolius diuini amoris impretiabile pretium ad regnũ cęlorum comparandum ſufficit; & eius, qui nos multum amauit, amor eſt multùm amandus. Bonau. cap. 9. Piſ. l. 1. Cõf. 12. cap. 3.

ORACVLVM III.

Orationem viris Religioſis neceſſariam.

ORationis gratia viro Religioſo firmiter deſiderãda, ſine qua nihil in Dei ſeruitio proſperabitur, nec aliquid ab ipſo conſequetur. Bonau. cap. 10. Piſ. vbi ſupra c. 5. &c.

ORACVLVM IV.

Encomia Euangelicæ paupertatis.

Piſ. vbi ſupra c. 15. & lib. 2. Cõf. 4.

THeſaurus beatificæ paupertatis adeò excellens eſt, & diuinus, quòd nos indigni ſumus in vaſis noſtris viliſſimis illum poſſidere. Hæc enim eſt illa virtus, per quam terrena, & trãſitoria cuncta calcantur, per quã omnes obices tollũtur è medio, dum per illam æterno Domino mens humana cõglutinatur. Hęc eſt, quæ animam in terris poſitã, facit cum Angelis in cœlo conuerſari. Hęc eſt, quæ Chriſtum in Cruce ſociat, cum Chriſto in tumulo abſconditur, cum Chriſto de ſepulchro reſurgit, & Chriſtum comitatur in cœlum. Hæc eſt, quæ dotem agilitatis ſuper cęlos võlandi animabus ipſam amantibus, etiam in hac vi-

ta, concedit, cùm verè humilitatis, & charitatis arma cuſtodiat.

ORACVLVM V.
Humilitas ſectanda, vana gloria fugienda.

FIlius Dei de altitudine ſinus paterni ad noſtra deſpicabilia deſcendit, vt tam exemplo quàm verbo Dominus, & Magiſter humilitatem doceret. Stultũ ergo eſt humanis extolli fauoribus, aut de terrenis ſuperbire. Quod altum namq; eſt apud homines, abominatio eſt apud Deum; & quantum homo eſt in oculis Dei, tantum eſt in ſe, & non plus.

Bonau. cap 6. Piſ. ibi. cap. 19.

ORACVLVM VI.
Prælati ſubditos, & Prædicatores populos exemplo doceant, non verbo.

PRopter Præfecturæ officium Piſ. ibi.

cap.31. Leg. antiq.c de perfe-ct. humilit.

& prædicandi ſollicitudinē, Fratres nō debent dimittere ſanctā, & deuotam orationem; ire pro eleemoſyna, operari aliquando manibus ſuis, & alia humilitatis opera exercere, non minùs quàm alij Fratres, propter bonum exēplum, & tantarum lucrum animarum. Ad Miniſtrorum namq; & Prædicatorum exempla ſubditi, & populi ædificantur, vacāt libenter orationi, & humiliter inclinant ſe, ad humilitatis opera, & obſequia vilitatis. Si enim & hæc illi facere nolunt, nōn poterunt abſq; ſui confuſione, præiudicio, & condēmnatione, de illis alios admonere: oportet namque exemplo Chriſti, priùs facere quàm docere, ac ſimul facere, & docere.

ORACVLVM VII.

Quòd opera verba comitētur.

Tantum

TAntum habet homo ſcientiæ, quantum operatur; & tantum eſt Religioſus bonus Orator, quantum ipſe operatur: arbor namque ex fructu cognoſcitur. Piſ. l. 1 Cōf 12 c. 40.

ORACVLVM VIII.

Feſtiuitates Sanctorum quomodo celebrandæ.

FEſtiuitates Domini, & aliorum Sanctorum, magis honorantur inopia, & paupertate, per quā ipſi cęlum ingreſſi ſunt; quam curioſitate, & ſuperfluitate; per quam anima elongatur à cœlo. Piſ. ibi. & leg. antiqu. cap. de perfec. pauper.

ORACVLVM IX.

Curialitate homines Deo aſſimilari.

CVrialitas eſt vna de proprietatibus Domini, qui ſolem ſuum & pluuiam, omniaque ſua ad vitam neceſſaria ſuper iuſtos, & Legen. Piſ. ibid.

ſtos, & iniuſtos curialiter admi-niſtrat. Eſt enim curialitas ſo-ror charitatis, extinctrix odij, & ſeruatrix amoris.

ORACVLVM X.

De alienis non eſſe gratas elee-moſynas.

Leg. & Piſ. ibi. NOn licet alienum auferre, & pauperibus erogare. Peccati pœna, non meriti gloria eſt, aliena donare.

ORACVLVM XI.

Cum intentione, & mentis quiete orandum.

Piſ. ibi. leg. Celan. ca. de Ora. PVdere debet quemquam in vagationes nugatorias di-ſtrahi, cùm tempore orationis magnum Regem alloquitur.

ORACVLVM XII.

Humili cognitione ſui hominē peruenire in Dei cognitionē.

Leg. & SCientia ſui ad Dei cognitio-nem

nem facilè perducit eum, qui ſacræ ſcripturæ intendens, Dei myſteria humiliter, non præſumptuosè ſcrutatur. Piſ. ibi.

ORACVLVM XIII.

De aliquo ſpiritualiter contriſtatus ad orationẽ recurrat.

SEruus Dei pro aliquo conturbatus, illicò ad orationem debet confugere, & tamdiu corã ſummo Patre perſiſtere, donec reddat ei ſui ſalutaris lętitiam. Si enim in męſtitia moram fecerit, adoleſcet Babylonicum illud; quod tandem, niſi per lacrymas expurgetur, maximam in corde generabit rubiginem. Leg. & Piſ. ibi.

ORACVLVM XIV.

Virtutes, & Dei ſecreta non detegenda.

FAmæ pretium eſt cõſcientiæ ſecretum minuere, longeque damnoſius, & periculoſius eſt Ibid.

abuti,

abuti, quàm carere virtutibus. Nec maior eſt virtus bona quærere, quam parta tueri.

ORACVLVM XV.

In quo differant licentia, & obedientia.

Alu.Pe lag. l.2. cap. 70. Piſ.l.1. Cōſ.12. Legen. Ant. c. de perfectio. obed.

QVæcumque Prælati condeſcenſiones, aut facultates poſt petitionē ſubditi acquiſitæ, propriæ licentiæ ſunt. Quod verò Prælatus iniungit, & ſubditus non poſtulat, ſacras obedientias cenſeo nominandas. Obedientiam igitur tutiorem, & meliorē iudico licentia; quia in iſta aliquid propriæ voluntatis regnat, in illa ſolùm ſuperioris præceptum impletur. Summa obediētia eſt, in qua cortina cortinam trahit, ſuperioris voluntas inferioris voluntatem gubernat; & nihil quod ſuum ſit, aut appareat, habeat caro, vel ſanguis. Nec obedien-

Exod. 26.

obedientia ſumma, & pura deſinit eſſe poſtulata licentia infideles adeundi ob proximorum lucrum, vel martyrij deſiderium, modò à diuina inſpiratione hoc prouenerit deſiderium; nam tūc cortina cortinam trahit, diuina voluntas humanam; vnde & hoc petere, Deo erit acceptum, & à puræ obedientiæ merito non erit alienum.

ORACVLVM XVI.

Officium diuinum cum intentione recitandum.

SI quietè corpus cibum ſuum, futurum cum ipſo vermium eſca, accipit, cum quanta pace, & tranquillitate anima accipere debet cibum vitæ, qui eſt Deus, qui per orationem, ac diuini Officij ſolutionem debitam, familiariter nobis exhibetur? Bonau. cap. 10. Piſt. ibi. cap. 3.

ORA-

ORACVLVM XVII.

Otium omnino vitandum.

Bonau. cap. 5. Piſ. l. 1. Cóſ. 12. cap. 22.

OTium omnium malarum cogitationum ſentina eſt: laborandum ergo, & cuiq; exercitandum in opere, ne otio deditus, per illicita corde, aut lingua vagetur.

ORACVLVM XVIII.

Dei gratiæ, & fauores non publicandi.

Bonau. cap. 10. Piſ. l. 11. Cõſ. 12. in prin.

QVando ſeruus Dei in Oratione viſitatur diuinitus, dicere debet: Iſtam conſolationem mihi peccatori, & indigno de cęlo miſiſti, Dñe, & ego illam tuæ committo cuſtodiæ, quia theſauri tui me ſentio eſſe latronem. Cùm autem ab oratione reuertitur, ſic debet ſe pauperculum, & peccatorem oſtendere, ac ſi nullam ſit nouam gratiam conſecutus.

ORA-

ORACVLVM XIX.

Prælatus rarò per obedientiã præcipiat, ſubditus ſemper obediat.

RAro per obedientiam præcipiendum eſt Prælatis, nec primò fulminandum eſt iaculum, quod debet eſſe extremũ. Ad enſem nō ſtatim manus eſt mittenda. Qui verò enſem non timet, aut ſubditus qui obedientiæ præcepto non obedire feſtinat, nec Deum timet, nec homines reueretur, ſi omnino non habet cauſam in obediendo retardandi. Prælatus ergo non debet eſſe temerarius in præcipiendo: nam quid in temerario præceptore auctoritas imperandi, niſi gladius in manu furioſi? Quid verò deſperatius, quàm obedientiæ neglector, aut contemptor?

Pel. l. 2. c. 69. Piſ. l. 2. Cõf. 5. Rod. lib. 2. tr. de orac. B. Franc. & alij.

ORA-

ORACVLVM XX.

Magnum eſſe obedientiæ emolumentum.

Pelag. vbi ſupra. & Rodulph.

TAm vberem iudico ſanctæ obedientiæ fructum, vt eis, qui iugo eius colla ſubijciunt, nullum abire poſſit tēpus iners, nec ſine emolumento hora aliqua inaniter pertranſire.

ORACVLVM XXI.

In quo gloriari poſſit ſeru⁹ Dei.

Bonau. cap. 6. Piſ. l. 2. Cōf. 6.

DE omni eo, quod peccator poteſt, nemo ſibi debet iniquo applauſu blandiri. Peccator ieiunare poteſt, orare, plāgere, carnemq; ſuam macerare; hoc ſolùm non poteſt, Domino ſcilicet ſuo eſſe fidelis. In hoc itaque gloriandum, ſi ſuam Domino gloriam reddimus, ſi fideliter ſeruientes, ipſi, quidquid donat, adſcribimus.

ORA-

ORACVLVM XXII.

Magnam deberi reuerentiam Sacerdotibus.

OMni reuerentia, & honore proſequendi ſunt Dei Sacerdotes, qui omnibus ſunt ſuperiores, & digniores. Chriſtianorum ſunt Patres ſpirituales, & huius mundi ſpiritus & vita. Ego ſi viderem venientem per viam Præsbyterum, & Angelũ, ad Sacerdotis manus deoſculãdas citiùs me conferrem, & Angelo dicerem: Expecta me Angele, quia manus huiuſmodi Verbum vitæ contrectant, & vltra humanum aliquid poſſident. Pelag. lib. 2. c. 52. in 3. errore Begardorum. Bernar. Senen. Tom. 1. ſer. 20. artic. 2. cap. 5.

ORACVLVM XXIII.

Qualiter gaudere quis poſſit de alterius bono plus ipſo poßeſſore.

PLus, inquit, gaudeo de Re-

Bernar. Senen. Tom. 4 ſerm. 3. in 2. parte princip.

gno Franciæ, quàm ipſe Franciæ Rex; quia ego gaudeo, quòd gaudeat Rex de Regno ſuo. Sed hanc habeo ego præ Rege prærogatiuam in gaudio meo, quòd Rex habet labores, & expenſas Regni, & ego habeo gaudia ſine labore, & ſine expenſis.

ORACVLVM XXIV.

Quæ præcipuè curanda Regularium Prælatis.

Spec. c. 10. de ſpiritu proph. fol. 130.

PRælati Regularium hoc potiſſimum curent, mores non mutare, niſi in melius; fauores non quęrere, poteſtatem non exercere, ſed implere officium.

ORACVLVM XXV.

Quæ ſit vera ſapientia.

Maria. lib. 1. cap. 15.

SVmma ſapientia eſt, bona opera facere, & benè ſe cuſtodire, & iudicia Dei conſiderare.

ORACVLVM XXVI.

Quanta virtus paupertas.

VEra paupertas radix eſt obedientiæ, mater renuntiationis, mors propriæ complacentiæ, extirpatrix vanitatis, & cupiditatis.

Iacob. Oddo de Peruſio in Prologo 2. ſpecul. perfec.

ORACVLVM XXVII.

Veræ obedientiæ cōmendatio.

OBedientia eſt fidei opus, probatio veræ ſpei, argumētum charitatis, mater humilitatis, & genitrix pacis Dei, quæ exuperat omnem ſenſum.

Ibid.

ORACVLVM XXVIII.

De vſu librorum.

IN libris Fratres quærere debent teſtimonium Domini, non pretium, aut pulchritudinē. Paucos etiam habere debent, hoſque in communi, & ad Fratrum indigentium neceſſitatem paratos.

Mar. l. 1. c. 15.

ORACVLVM XXIX.

In quibus acceptatur voluntas pro facto.

Bonau. l. de lumin. Ecclesiæ ſerm. 5. PAuper magis poteſt eſſe largius quàm diues, quia diues ſi dat quidquid habet, deficiet, & confuſus eſt: ſi verò non dat cũ habeat, licet vellet dare, ſi ſibi non deficeret, voluntas bona eſt, ſed nõ reputatur pro facto ſibi, quia adhuc habet ſubſtantiam. Sed pauper qui nihil habet, qui vellet dare pauperi, & nihil habet quòd det, & vellet ædificare Hoſpitalia, non tamen habet vnde; in hoc voluntas pro facto reputatur.

ORACVLVM XXX.

Dei dilectio dulcis, mundi amara.

Bernar. Senen. GVſtanti Deum, omnis dilectio mundi videtur amaritudo.

ritudo. Guſtate ergo & videte, quia ſuauis, & dulcis eſt Dominus, & nunquam te pęnitebit de guſtu Dei. Secus eſt in amãdo mundum, quia latet hamus in eſca illius amoris; quia ille amor mundanorum ſemper producit multos fructus dolorũ: quia ſi amas vxorẽ, filios, poſſeſſiones, domos, vel honores, cùm moriuntur, & deperdũtur, tãtò maiores dolores tibi inferunt, quãtò maiorem affectionẽ, & amorẽ habeas illis bonis, & rebus. ſer. 17. extraordin. p. 3

SENTENTIAE

Quibus familiariter vtebatur B. P. FRANC. ad ſuorum inſtructionem.

1 HAec ſunt arma, quibus dirumpitur anima caſta; viſus, alloquium, contactus, oſcula

Digitized by Google

APPENDIX OPVSCVLORVM Dubiorum.

SERMONES Breues B. FRANCISCI.

SERMO I.

De humilitate, & patientia.

QVAS indiuiduas comites humilitatē, & patientiam, habuit Chriſtus in Cruce, & quas ſororum firmus amor coniunxit, hæc breuis oratio nullatenus ſeperabit. Seruus Dei multa debet pro Chriſto pati, qui cum eodem bonis perfrui ſperat ſempiternis.

piternis. Apoſtolus dixit non Rom. eſſe condignas paſſiones huius 8. temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis. Non ſunt, nec inueniri poſſunt duæ perfectæ delitiæ, nec binum poteſt eſſe gandium omnino completum. Suam doctrinam incepit ab humilitate Chriſtus in præſepe, quam in patientia bonus magiſter concluſit in Cruce. Ipſe etiam dixit: Beati qui per- Mat. 5. ſecutionem patiuntur propter iuſtitiam. Optimè enim nouit pœnam in gloriam transmutare, perſecutionem, & metum in gaudium. Faber argentarius, ex metallo quod accipit, ſyphum aut vaſcula conficit; nec enim ex plumbea maſſa calicem conſtabit argenteum: Solus Deus ex laboribus requiem elicit, & ex tormentis gaudium eruit ſempiternum. Diligentes humiles

ORACVLVM XVII.

Otium omnino vitandum.

Bonau. cap. 5. Piſ. l. 1. Cóſ. 12. cap. 22.

OTium omnium malarum cogitationum ſentina eſt: laborandum ergo, & cuiq; exercitandum in opere, ne otio deditus, per illicita corde, aut lingua vagetur.

ORACVLVM XVIII.

Dei gratiæ, & fauores non publicandi.

Bonau. cap. 10. Piſ. l. 11. Cōſ. 12. in prin.

QVando ſeruus Dei in Oratione viſitatur diuinitus, dicere debet: Iſtam conſolationem mihi peccatori, & indigno de cęlo miſiſti, Dñe, & ego illam tuæ committo cuſtodiæ, quia theſauri tui me ſentio eſſe latronem. Cùm autem ab oratione reuertitur, ſic debet ſe pauperculum, & peccatorem oſtendere, ac ſi nullam ſit nouam gratiam conſecutus.

ORACVLVM XIX.

Prælatus rarò per obedientiã præcipiat, ſubditus ſemper obediat.

RAro per obedientiam præcipiendum eſt Prælatis, nec primò fulminandum eſt iaculum, quod debet eſſe extremũ. Ad enſem nõ ſtatim manus eſt mittenda. Qui verò enſem non timet, aut ſubditus qui obedientiæ præcepto non obedire feſtinat, nec Deum timet, nec homines reueretur, ſi omnino non habet cauſam in obediendo retardandi. Prælatus ergo non debet eſſe temerarius in præcipiendo: nam quid in temerario præceptore auctoritas imperandi, niſi gladius in manu furioſi? Quid verò deſperatius, quàm obedientiæ neglector, aut contemptor?

Pel. l. 2. c. 69. Piſ. l. 2. Cõf. 5. Rod. lib. 2. tr. de orac. B. Franc. & alij.

ORA-

ORACVLVM XX.

Magnum eſſe obedientiæ emolumentum.

Pelag. vbi ſupra. & Rodulph.

TAm vberem iudico ſanctæ obedientiæ fructum, vt eis, qui iugo eius colla ſubijciunt, nullum abire poſſit tēpus iners, nec ſine emolumento hora aliqua inaniter pertranſire.

ORACVLVM XXI.

In quo gloriari poſſit ſeru⁹ Dei.

Bonau. cap. 6. Piſ. l. 2. Cōf. 6.

DE omni eo, quod peccator poteſt, nemo ſibi debet iniquo applauſu blandiri. Peccator ieiunare poteſt, orare, plāgere, carnemq; ſuam macerare; hoc ſolùm non poteſt, Domino ſcilicet ſuo eſſe fidelis. In hoc itaque gloriandum, ſi ſuam Domino gloriam reddimus, ſi fideliter ſeruientes, ipſi, quidquid donat, adſcribimus.

ORA-

ORACVLVM XXII.

Magnam deberi reuerentiam Sacerdotibus.

OMni reuerentia, & honore proſequendi ſunt Dei Sacerdotes, qui omnibus ſunt ſuperiores, & digniores: Chriſtianorum ſunt Patres ſpirituales, & huius mundi ſpiritus & vita. Ego ſi viderem venientem per viam Præsbyterum, & Angelũ, ad Sacerdotis manus deoſculãdas citiùs me conferrem, & Angelo dicerem: Expecta me Angele, quia manus huiuſmodi Verbum vitæ contrectant, & vltra humanum aliquid poſſident.

Pelag. lib. 2. c. 52. in 3. errore Begardorum. Bernar. Senen. Tom. 1. ſer. 20. artic. 2. cap. 5.

ORACVLVM XXIII.

Qualiter gaudere quis poſſit de alterius bono plus ipſo poſſeſſore.

PLus, inquit, gaudeo de Re-

 gno

Bernar. Senen. Tom. 4 ſerm. 3. in 2. parte princip. gno Franciæ, quàm ipſe Franciæ Rex; quia ego gaudeo, quòd gaudeat Rex de Regno ſuo. Sed hanc habeo ego præ Rege prærogatiuam in gaudio meo, quòd Rex habet labores, & expenſas Regni, & ego habeo gaudia ſine labore, & ſine expenſis.

ORACVLVM XXIV.

Quæ præcipuè curanda Regularium Prælatis.

Spec. c. 10. de ſpiritu proph. fol. 130. PRælati Regularium hoc potiſſimum curent, mores non mutare, niſi in melius; fauores non quærere, poteſtatem non exercere, ſed implere officium.

ORACVLVM XXV.

Quæ ſit vera ſapientia.

Maria. lib. 1. cap. 15. SVmma ſapientia eſt, bona opera facere, & benè ſe cuſtodire, & iudicia Dei conſiderare.

ORACVLVM XXVI.

Quanta virtus paupertas.

VEra paupertas radix eſt obedientiæ, mater renuntiationis, mors propriæ complacentiæ, extirpatrix vanitatis, & cupiditatis.

Iacob. Oddo de Peruſio in Prologo 2. ſpecul. perfec.

ORACVLVM XXVII.

Veræ obedientiæ cõmendatio.

OBedientia eſt fidei opus, probatio veræ ſpei, argumẽtum charitatis, mater humilitatis, & genitrix pacis Dei, quæ exuperat omnem ſenſum.

Ibid.

ORACVLVM XXVIII.

De vſu librorum.

IN libris Fratres quærere debent teſtimonium Domini, non pretium, aut pulchritudinẽ. Paucos etiam habere debent, hoſque in communi, & ad Fratrum indigentium neceſſitatem paratos.

Mar. l. 2. c. 15.

ORACVLVM XXIX.

In quibus acceptatur volun-tas pro facto.

Bonau. l. de lumin. Eccleſiæ ſerm. 5. Pauper magis poteſt eſſe largus quàm diues, quia diues ſi dat quidquid habet, deficiet, & confuſus eſt: ſi verò non dat cũ habeat, licet vellet dare, ſi ſibi non deficeret, voluntas bona eſt, ſed nõ reputatur pro facto ſibi, quia adhuc habet ſubſtantiam. Sed pauper qui nihil habet, qui vellet dare pauperi, & nihil habet quòd det, & vellet ædificare Hoſpitalia, non tamen habet vnde; in hoc voluntas pro facto reputatur.

ORACVLVM XXX.

Dei dilectio dulcis, mundi amara.

Bernar. Senen. Guſtanti Deum, omnis dilectio mundi videtur amaritudo,

ritudo. Guſtate ergo & videte, quia ſuauis, & dulcis eſt Dominus, & nunquam te pęnitebit de guſtu Dei. Secus eſt in amãdo mundum, quia latet hamus in eſca illius amoris; quia ille amor mundanorum ſemper producit multos fructus dolorũ: quia ſi amas vxorẽ, filios, poſſeſſiones, domos, vel honores, cũm moriuntur, & deperdũtur, tãtò maiores dolores tibi inferunt, quãtò maiorem affectionẽ, & amorẽ habeas illis bonis, & rebus. ſer. 17. extraordin. p. 3.

SENTENTIAE

Quibus familiariter vtebatur B. P. FRANC. ad ſuorum inſtructionem.

1 HAec ſunt arma, quibus dirumpitur anima caſta, viſus, alloquium, contactus, oſcula.

Aug. in Pſ. 54. & 121.

2 Qui vadit in deſertum, tribus prælijs caret, viſu, auditu, & detractione.

3 Chariſſimi, in hac valle miſeriæ nihil tam pulchrum, tã delectabile poſſideatis, quo animus veſter omnino occupetur.

Id. trac. 2. in c. 1 epiſt. 2. Ioan.

4 Fuge creaturas, ſi vis habere creaturas.

5 Fuge mundum, ſi vis eſſe mũdus. Si tu es mundus, iam nõ delectat te mundus.

6 Fuge, tace, & quieſce.

7 Si te excuſas, Deus te accuſat; & ſi te accuſas, Deus te excuſat.

8 Non perfectè bonus eſt, qui cũ malis bonus eſſe nõ poteſt.

9 Tentatio cui nõ conſentitur, eſt materia exercẽdæ virtutis.

10 Amor oĩa grauia facit lenia, & omnia amara facit dulcia.

Grego. 11 Amor Dei nũquã eſt otioſus.

12 Veſtis

12 Veſtis pulchra, iocus, potus, cibus, otia, ſomnus; Eneruant mentem, luxuriamq; fouent. Hom. 30. in Euã.

13 Cum dico, AVE MARIA, cœli rident, Angeli gaudent, mundus exultat, Infernus contremiſcit, dæmones fugiunt.

14 Sicut cera fluit à facie ignis, & puluis ante faciem venti diſpergitur, ſic ad inuocationem nominis MARIAE totus malignorum ſpirituum exercitus ſeparatur. Pſa. 67.

15 In periculo, in anguſtijs, in rebus dubijs MARIAM inuoca, MARIAM cogita: non recedat à corde, non recedat ab ore, & vt impetres eius ſuffragium, non deſeras conuerſationis exemplum. Bernar. Hom. 2. in Miſſus eſt, ad finé.

16 Omnis creatura vileſcat, vt Creator in corde dulceſcat.

APPENDIX OPVSCVLORVM Dubiorum.

SERMONES Breues B. FRANCISCI.

SERMO I.

De humilitate, & patientia.

QVAS indiuiduas comites humilitatē, & patientiam, habuit Chriſtus in Cruce, & quas ſororum firmus amor coniunxit, hæc breuis oratio nullatenus ſeperabit. Seruus Dei multa debet pro Chriſto pati, qui cum eodem bonis perfrui ſperat ſempiternis.

Digitized by Google

piternis. Apoſtolus dixit non Rom. 8.
eſſe condignas paſſiones huius
temporis ad futuram gloriam,
quæ reuelabitur in nobis. Non
ſunt, nec inueniri poſſunt duæ
perfectæ delitiæ, nec binum po-
teſt eſſe gaudium omnino com-
pletum. Suam doctrinam ince-
pit ab humilitate Chriſtus in
præſepe, quam in patientia bo-
nus magiſter concluſit in Cruce.
Ipſe etiam dixit: Beati qui per- Mat. 5.
ſecutionem patiuntur propter iu-
ſtitiam. Optimè enim nouit pe-
nam in gloriam transmutare,
perſecutionem, & metum in
gaudium. Faber argentarius, ex
metallo quod accipit, ſyphum
aut vaſcula conficit; nec enim
ex plumbea maſſa calicem con-
flabit argenteum: Solus Deus
ex laboribus requiem elicit, &
ex tormentis gaudium eruit ſem-
piternum. Diligentes, humiles

& patiẽtes decet eſſe ſeruos, qui à Domino ſuo incomparabilem expectant mercedem.

SERMO II.

Contra peccata mortalia.

MOrtalia peccata, Fratres, omnino fugiamus. Conſiderate & videte, quàm fœdum, & abominabile appareat corpus examine, ſpiritus vitalitate deſtitutum; & intelligite multò fœtidiorem, & immundiorem eſſe animam ſine Deo, qui animæ anima eſt, quando in mortali labe volutatur. Si adeò indiget vna creatura altera, quanto magis creatura ſuo opus habet Creatore? Longius diſtat à peccato gratia; quàm à gratia gloria: infinita eſt enim inter peccatũ, & gratiã diſtãtia; inter gratiã verò in ſanctis viris, & gloriam ſola mors intercedit. Qui ergò morta-

mortaliter peccat, à Deo elongatur, & inferno deputatur, inter quem, & peccatorem tãtū vita mediat, quæ multoties per inopinā, & inſtantaneam mortem tollitur è medio, & extinguitur. Quotos vidimus noctu lectum ſanos conſcendere, & in proximo mortuos in foueis ſepeliri? Deum ſuppliciter oremus, vt quos ſua gratia refouet, in eadem ſanctos conſeruet, & miſeros peccatores miſericorditer in illa regeneret. O Deum fortem, & pium, tam pronum ad ignoſcendum pęnitentibus, quā potentem, & ſeuerum ad puniendum obſtinatos?

SERMO III.

De bono eleemoſynæ.

O Homo, eleemoſynam pauperi elargire, per quem illā tribuis Creatori. Ille in paupere

Digitized by Google

debitorem ſe conſtituit perfe-
ctę, & exagitatę mercedis, &
ſuperplenæ retributionis. Deo,
ſolum per pauperem, noſtra poſ-
ſumus offerre; qui, ſolú per pau-
perem, noſtris poterit indigere.
Videte ergo, Fratres, quantæ ſit
Iacob. 1. felicitatis vir eleemoſynarius,
qui ei poteſt impendere qui re-
tribuit, & dat omnibus affluen-
ter. Cui non ſolùm multum, qui
multum habet, tribuit diues; ſed
& plurimum largitur, qui, quæ
Matt. 12. habet, pauper impendit. In ga-
zophylacio vidua illa Euangeli-
ca cenſum omnem abſcondit,
quando ſolùm, quę habuit, minu-
ta duo libenter impertijt. Vnde,
& offerentem palam Chriſtus
laudauit, dum oblatum non te-
nue, ſed pingue publicè iudica-
uit. Eia pauperibus proinde, &
egenis de terrenis, & caducis di-
ſtribuamus, quibus immenſa
bona

bona, cum Deo duratura, nobis in cœlis acquiramus. Hæreditas pauperum eſt eleemoſyna, quam magnus ille noſter frater Iesvs Chriſtus omnibus acquiſiuit? Non igitur quando illis diſtribuitur, alienum dono datur; ſed, quod vere ſuum eſt, impenditur. Ego Fratres meos Minores rogo in Domino Iesv Chriſto, quia ad eius imitationem pauperes fieri, & in nomine eius eleemoſynas petere voluerunt; ne verecundentur eas colligere oſtiatim. De eleemoſynis ipſe Dominus vixit. Si ergo vilis faciat creatura, quod prius viderit Creatorem feciſſe omnipotentem, non dedecori, ſed honori; non ignominiæ, ſed decori vertendum omnes iudicabunt. Præcipuæ cum pauper medicus diuitem, à quo eleemoſynam flagitat, abundantioribus afficiat theſau-

Vide Reg. 1. c. 9. & Reg. 2. c 6.

Collat. 7.

theſauris, & occultam ſubminiſtret fœnoris, & lucri occaſionē. Præterea diuites ex parte docet, ne deſpiciant, neque flocci pendant egenos, quorum verecundiam, ſi quam coram locuplete paſſi ſunt, in inferente Iudex vlciſcetur ſeuerus, & in patientibus Pater abſterget miſericors. Quidquid poſt ſe homines in terra relinquunt, emarceſcit; ſolum, quam in vita fecerunt eleemoſyna, ſemper vireſcit. Quam in mundo tribuunt, in cęlis inueniunt; impendunt temporalia, recipiunt æterna. Qui autem eleemoſynas petit, æquales Deo ſoluat gratias, quādo ei miſericorditer tribuitur, & quando crudeliter denegatur; quādo tribuitur, quia à Deo mittitur, vt nuditatem corporis cōtegat, & eſuriem vētris reficiat: quando negatur, quia occaſio offer-

offertur meriti, & patientiæ.

SERMO IV.

De amore inimicorum.

AVdite Legationem, Fratres, quam per minimum ſermunculum ſuum è cœlis mittit Altiſſimus. Diligite omnes, & proximos veſtros, & eos à quibus ſiniſtrum aliquid patimini: illi enim manifeſti ſunt amici, iſti verò nullatenus inimici. Qui vos amant, qui vobis ſeruiunt, qui victum præbent, & veſtitũ, veſtro benefaciunt corpori; ſed qui vos perſequuntur, qui vobis iraſcũtur, qui vos injurijs afficiunt, plura adferunt commoda ſpiritui. Omnes ergo amici sũt, & nullus vocandus eſt inimicus; omnes benefaciunt, & nullus injurijs laceſſit. Præter voſmetipſos nullum habetis inimicum. Si ergo odiſſe vultis inimicos, à corpori 1. Regul. cap. 22.

corpore veſtro, & ſenſuali inci-
pite appetitu. Si de inimico vindicari cupitis, corpus flagellate, & tamquam ſeruum ſubijcite ſpiritui. Qui vos creauit, Deus, & qui vos redemit, Christus, vobiſcum ſit, & ab omnibus tueatur aduerſis.

SERMO V.

De perfecta obedientia.

CReaturæ Dei ſumus omnes, Fratres mei, quos præ ceteris, multis bonis Altiſſimus benigniſſimè ditauit. Si illi non obſequamur, nec quod iubet implemus (ſicut in Baptiſmo promiſimus) hereditate gloriæ nos ſpoliabit, & præcipites dabit in gehennam. Filiorum perdemus libertatem, & captiuorum ſubibimus ſeruitutem. Non deſideremus alijs præeſſe, ſed omnibus ſubeſſe creaturis propter verum amorem

amorem Creatoris. Qui ita fecerint, & perſeuerauerint; requieſcet ſuper illos ſpiritus Dei, & in illis ſuam faciet manſionẽ. Filij erũt Patris cęleſtis, fratres Domini noſtri Iesv Chriſti, & ſpōſę Spiritus ſancti. Sponſalia hæc celebrantur, quando Spiritus diuinus, & anima noſtra adinuicem vniuntur per charitatem. Fratres ſumus Chriſti, quando eius participamus bona; & Dei filij nominamur, quando ei aſſimilamur in operatione. O quàm glorioſum eſt, Patrem habere in cęlis! quàm pulchrum & ſuaue, tali adhærere ſponſo! quàm opulentum, & egregium, fratrem noſtrum heredem habere Regni cęlorũ! Hunc Paulus primogenitum, Ioannes vocauit vnigenitum. Primogenitũ appellauerat ille in natura, quam ex noſtris accepit; Vnigenitum

Vide epiſt. 2. c. 10.

Rom. 8

Ioan. 1.

ille in Deitate, quam ex Patre æqualem ex æternitate recepit. Dixit Dominus in Euangelio:
Luc. 14 Niſi quis renuntiauerit omnibus quæ poſſidet, non poteſt meus
Luc. 9. eſſe diſcipulus. &, Qui voluerit animam ſuam ſaluã facere, perdat eam. quaſi dicat, quòd ille omnia relinquit, qui propriæ renunciat voluntati; & ille animã ſuam perdendo ſaluat, qui illius à ſe abdicat dominium, & totũ quod eſt, Prælati ſubijcit imperio. Quidam ſunt ſubditi, proprij ſenſus errore decepti, qui quodcumq; Superioris pręceptũ, quod indomitæ voluntati repugnat, ſtatim Regulæ, & animæ iudicant eſſe contrarium. Perfecta obedientia eſt illa, qua Religioſus facere omittit, quod ſibi melius, & conſultius videtur; vt quod minùs rectum, aut conſonũ iudicat, compleat propter ſolum.
Supe-

Superioris præceptum. In quo magnum acquirit meritum, dum propriç valedicit opinioni: non ſtræ, ſed alienæ obtemperans volũtati. Qui verè obſequitur Prçlato, ipſi Deo ſe ſubdit, & proximo egregium præbet exemplũ. Summa obedientia eſt illa, in qua nihil ſuum caro cognoſcit, aut ſanguis. Nõ debet perfectus obediens expectare quòd ſecundò, aut tertiò idem imponatur præceptum: nam qui ad primum prælati non obtemperatur imperium, non voluntate illectus, ſed neceſſitate compulſus obediuit. Qui celeriter non obedit, nec Deum timet, nec homines reueretur, dummodo ſufficientem non habeat cauſam retardandi. Fertiliſſimus eſt obedientiæ fructus: nihil eſt temporis vero obedienti ſine lucro.

Vide Orac. 15. 19. & Collat. 4.

SERMO VI.

De animæ æſtimatione, vel dignitate.

MAxima cura prouidendũ eſt animæ; nec enim plures habet homo, ſed vnam. Si duas nobis contuliſſet Dominus, ſicut & binos dedit oculos, vel pedes; ſublata, vel deperdita vna, aliam cuſtodire, vel ſaluare liceret. Aſt vnam tantùm infirmam, & languidam accepimus, tribus validiſſimis concuſſam inimicis, & fortiſſimis mundi, carnis, & diaboli telis expoſitam, cui nec vno die securè requieſcere licet, ſed omnibus in luctam, & palęſtram oportet deſcendere. Continuum eſſe hoc certamẽ nobis Apoſtolus expreſſit; non enim bellum, ſed luctam appellauit, dum dixit: Non eſt nobis colluctatio aduer-

Eph. 6.

aduerſus carnem, & ſanguinem, ſed aduerſus Principes, & Poteſtates. In bello, aut prælio quandoq; militibus corpora refocillandi, arma deponendi, à laboribus feriandi, & virium repetundarum tempus cōceditur, nec ſub dio, aut cęli inclementia pernoctare in hieme compellũtur; imo ſub tecto hibernandi, in ciuitatibus commorandi, libera aliquando præbetur facultas. Sed inter colluctantes tũc ſolùm in luctamine reſpirare licebit, quando vno victo, & in terram colliſo, alter triumphator abſcedit. Noſtrorum inimicorum lucta numquam ceſſat: luctæ tempus, tempus eſt vitæ, finis viuendi, requięi erit initiũ; & ſolùm poſt mortem dæmon luctator recedet, qui in ipſa morte fortiùs nos proſternere molitur. Dominum ergo ſup-

pliciter exoremus, vt ſua gratia nos protegat, & in tantis periculis miſericorditer ab hoſte defendat. Nihil (proh dolor!) viliori pretio, quam pretioſam commutamus animam. Illam quacumque, vel leui occaſione in gehennam detrudimus; & parua vel minima mercede, inæſtimabili Dei gratia ſpoliamus.

SERMO VII.

De Sacerdotum obligatione.

PAtres Reuerendi, Dei familiares, & domeſtici eſtis, & illius pane veſcimini; veſtram agnoſcite dignitatem. Deuotionem præferte, contemplationi inſiſtite. Spiritus ſanctus ſit veſtri lumen intellectus, & veſtræ flamma voluntatis. Perſeuerate in obſeruantia illorum quæ Domino promiſiſtis, nec ad ea quę

reliquiſtis retrò gradiamini pedibus vel affectu. Ambitionem fugite, ſuperioritatẽ inter Fratres cauete. Recordamini, quòd qui in infinitum homines præcedit & Angelos, in hunc mundũ deſcendens, non ſolùm Angelis, ſed & hominibus inferior viſus eſt, omnibuſq́ue ſe minorem dicens, ait: Non veni miniſtrari, ſed miniſtrare. Quos in Prælatos aſſumi contigerit, nõ ſuperbè imperent ſubditis tanquam domini, ſed humiliter corrigant, ſicut veros decet Miniſtros. Neceſſitatibus illorum quibuſcũq; prouideant: magna ſit cura circa corporales, maior autẽ circa ſpirituales. Aduertant ꝙ ſunt Paſtores animarum ſibi ſubditorum, quarum, ſecundùm Apoſtolum, ſtricto Iudici rationem ſunt redditurí. Ouium Paſtores, ſi qua deperditur, aut frigo- Mat. 20. Vide Collat. 26. Heb. 13

re perit, dominis ſuis callidè ſatisfaciunt, dum mortuę pellem oſtendunt. Animarum verò Paſtores non pro oue pellem, ſed
Iob. 2. pellem pro pelle, animam pro anima in Dei iudicio reddere ſtrictiſſimè cogentur. Subditos eo modo tractent, quo ſemetipſos curant, & eoſdem ſe præbeant ſibimet & ſubditis. Peccatoribus de peccatis pœnitere præcipit Deus, & ea veridica cõfeſſione pãdere Sacerdotibus, quos peccato redarguere decet, & peccatores per pœnitentiam ad virtutem reducere. Hortari etiam debent penitentes ad frequentem eorum confeſſionem, & ſanctiſſimam Chriſti Corporis communionem. Si enim hic cibus eſt animę, ſine quo langnet & marceſcit, cur non quotidie ad menſam, in quo proponitur cunctis, cuncti ſedere, & manducare

ducare deſiderent? Qui itineris fatigatur moleſtia, plus cibi indiget refrigerio. Si ergo omnes viatores ſumus, & ad patriã pergimus, cur pretioſo, & ſapidiſſimo cibo confortari non appetamus? Elias hunc in figura comedit, & ambulauit in fortitudine illius. Si ſepiùs hunc panem, ſicut decet, ſumeremus, magis in via virtutis proficeremus, & ad deſtinatam nobis patriam robuſtiùs pergeremus.

3. Reg. 19.

SEX PRECIPVAE RATIONES

Quare Deus OPTIMVS Maximus Religionem Minorũ ſuæ conceſſerit Eccleſiæ.

FRatres Minores dati & vocati ſunt à Deo, præcipuè vt repreſentent Chriſtum IE-

IESVM Dominum noſtrũ, & tanta ipſius beneficia, tunc à mundo quaſi oblita & contẽpta, vel neglecta, in memoriã Chriſtianorum reducant. Et propter hæc ab ipſo Filio Domino noſtro IESV Chriſto poſtulati ſunt à Deo Patre ſuo.

De poſtulatione hac vide Vbert. l.5.c.3. Vitæ Chriſti Sedul. lib. 1. Apol. c.2.n.1. & 2.

1 Et primò dati ſunt, vt verbo & facto ſint teſtes, & imitatores præcipui ſuæ altiſſimæ paupertatis, per omnimodam abdicationẽ proprietatis, & indebitæ affectionis, ac pauperem, & humilem vſum rerum omnium temporalium; quia sãctæ paupertatis virtus, & affectus, quaſi ab omnibus vbique deſerta, & repudiata, ac cõtempta videbatur, adeò quòd ampliùs non inueniebat, vbi perfectè, & integrè requieſceret pes eius.

Secun-

2 Secũdò, vt verbo, & facto ſint teſtes, & imitatores ſuæ excellẽtiſſimæ, & perfectiſſimæ obedientiæ, qua non ſolùm Deo Patri ſuo obediens factus eſt pro nobis vſque ad mortem Crucis, & etiam parentibus ſuis, ſibi longè inferioribus, videlicet Sacratiſſimę Virgini Matri ſuę, & beato Ioſeph Patri putatiuo ſubditus eſſe voluit; ſed (quòd maius eſt) malis etiam Principibus, & Sacerdotibus obedire voluit, & docuit obedire, cùm cenſum Cęſari reddidit, & reddendum iuſſit, & cũ de Scribis, & Phariſęis malis, populum regentibus, dixit: Quæcumq; dixerint vobis facite, opera autem eorum nolite facere. Quia quantò cõtemptibilior præſidet, tantò magis obedientia ſubditi pla- Luc. 2. Matt. 22. Mat. 23. Vide Collat. 4.

cet, & obediens meretur; maximè ſi talis obediens non ſit cauſa promotionis, nec continuationis talis mali, & inſufficiẽtis Prælati. Et perfectiſſimus, ac Euangelicus obediendi modus, & gradus eſt, obedire propter Deum talibus & alijs, non ſolùm in his quæ quis promiſit ex Regula obſeruare, ſed etiam in omnibus quæ non ſunt contraria animæ, & Regulę ſuę, ſine alia limitatione, vel repreſſione facultatis, aut iuriſdictionis, vel obedientiæ regularium Prelatorũ ſuorũ.

Vide Reg. 2. c. 10.

3 Tertiò, vt ſint teſtes, & imitatores deſpectus, & humilitatis Chriſti per contemptũ omnium bonorum, & promotionũ, ac vanitatum mundi, & per veram abiectionem, mortificationem, & contemptum

ſui

ſui ipſorum propter Deum.
4 Quartò, vt ſint teſtes, & ſeguaces verbo, & opere ſuæ tantæ charitatis, & affectionis ad ſalutem omnium animarũ, per mundum diſcurrendo, ac verbo, & exemplo prædicando, atque animas, ipſius Chriſti pretioſo Sanguine redemptas, ad ipſum verum Creatorem, & Paſtorem, ac Redẽptorem animarum ducendo.
5 Quintò, vt ſint teſtes, & imitatores ſuæ ſobrietatis, pœnitentiæ, mititatis, condeſcendentiæ, & miſericordiæ, atque puritatis per moderatam abſtinentiam, & ieiunia, ac labores, & per piam ac charitatiuã condeſcenſionẽ, & ſubleuationẽ afflictorũ, & receptionẽ, ac ſanationẽ infirmorũ peccatorum, ac corporis, & animæ nitiditatem, ac puritatem.
6 Sexto,

6 Sextò, vt ſint teſtes, & ſpeciales contemplatores, & imitatores, ac prædicatores ſuæ tãtæ paſſionis ac mortis, & beneficiorum tantorum ſuæ benedictæ Incarnationis, vitæ, & mortis ipſius, & tantę noſtræ redemptionis, non ſolùm per iugem, & frequentem meditationem, & recordationẽ tantorum dolorum interiorũ, & exteriorum ipſius, & piiſſimę Matris eius, ſed etiam per veram, & ſpontaneam tolerãtiam omnium contrarietatũ, & tribulationum interiorum, & exteriorum, atque vilipenſionum, & dolorum pro nomine eius ſanctiſſimo.

Beati igitur fratres illi, qui, quãtum in ſe eſt, in omnibus his ſequuntur Dominum noſtrum IESVM Chriſtum, & Sanctiſſimam eius Matrem, in

hac

Digitized by Google

hac vita: quia in morte & in iudicio cum ipſo Capitaneo ſuo in acie, & ſocietate verorum Chriſti militum, & ſpecialium imitatorum eius, glorioſi apparebunt; & Chriſto, & Apoſtolis aſſidebunt omnes tribus terræ iudicantes, ideſt, ſententiam Iudicis approbantes, iuxta illud: Amē dico vobis, quòd vos, qui reliquiſtis omnia, & ſecuti eſtis me, in regeneratione, cùm ſederit Filius hominis in ſede Maieſtatis ſuæ, ſedebitis, & vos ſuper ſedes duodecim iudicantes duodecim tribus Iſrael. Mat. 19.

Igitur Fratres in Chriſto dilectiſſimi, & deſideratiſſimi, propter Deum intelligite, & videte vocationem veſtram, & quare Minores eſtis vocati, quia non vt maiores, ſed

vt

vt humiliores, & abiectiores omnibus atq; inferiores propter Deum eſſe contendatis in præſenti, vt hic in gratia, & in futuro in gloria maiores eſſe poſſitis. Et Domino Deo noſtro, qui tàm benignè ſine veſtris meritis ad tanta, & tã ſublimia vos elegit, & vocauit, grati eſtote, & contendite ambulare ea vocatione qua vocati eſtis, non retrò aſpiciendo, ſed de virtute in virtutem proficiendo: indubitanter tenendo, quòd ſi hæc ſecuti fueritis, & Chriſti Paſſionum ſocij, & contemplatores fueritis, eritis, & cõſolationum, & pro momentaneo labore præſentis vitæ, præmium certum, & ineſtimabile tandem cum Chriſto recipietis. Quod Dominus ipſe pius meritis ſuæ ſanctiſ-

2. Cor. 1.

ſimæ

ſimæ Paſſionis, Mortis, & Glorificationis, ac interceſſionibus ſuæ Sanctiſſimæ Matris, & omnium Sanctorum, & Sanctarum, miſericorditer concedat. Amen.

OPVSCVLVM Decem perfectionum veri Religioſi, & perfecti Chriſtiani.

1 PRIMA perfectio boni Religioſi eſt, quòd toto conamine, & totis viribus nitatur ad dolendum pro peccatis, & libenter illa cõfiteatur, & ſine mora; & poſteà caueat pro poſſe, ne in eadem vel altera incidat.

2 Secunda, quòd omnem crea-

turam ſupra ſe ponat, & ſe ſubtus. Ratio eſt, quia offenderet illum magnum Dominum, qui fecit omnem creaturam, & qui tantùm honorauit nos, quòd amore noſtri aſſumpſerat carnem humanam, qua aſsũpta participauit omni creaturæ. Ob hoc ergo debet bonus Religioſus, aut perfectus Chriſtianus, obedire bono corde, & bona volũtate omnibus, non tantùm maiori ſocio, vel pari, vel minori, ſed etiam omni creaturæ, ſecundùm ꝙ licuerit ſibi.

3 Tertia, quòd cor ſuum ab omni mundana, & humana creatura eradicet, nec quærat aut inueniat fundamentum aut radicem, niſi in illo qui fecit ſibi cor; ſed conſueſcat cor ſuum proijcere in ipſum Deum, & de fęcibus terrenis frequenter

eleua-

releuare, ita quòd ſine pœna, quandocumque voluerit, reuertatur ad Chriſtum cogitãdo, & afficiendo ſe ad cordis Creatorem; & intentus ſit in omni loco, & tempore, altiſſimo benefactori. In oratione, aut dicat culpam de malis perpetratis, aut deſideret, & petat bona quæ ei deficiunt, aut reddat gratias de bonis ſibi collatis, aut de malis, & tribulationibus quæ ſibi eueniunt; & credat, Deum benignum, propter delictorum, aut corporis caſtigationem, permittere illa ſibi euenire.

4 Quarta, quòd tantam habeat patientiam, quòd illum, qui ſibi malum aliquod fecerit, vel dixerit conetur plus diligere, & amare ex toto corde, & ex bona voluntate ei libentiùs ſeruire, ſine omni amari-

Digitized by Google

rudine cordis. Quia ſicut Deus ex vera liberalitate omnia bona ſibi tribuebat, ita omnia mala credat eum occultè permittere ad hoc, vt peccatori ſua oſtendat peccata, & ipſe ea cognoſcat, & aduertat, ſicque leuiter in præſenti puniat, vt non flagellet duriùs in ſempiternũ. Illum igitur, qui malum ſibi fecit, aut de ipſo malum aliquod dixit, multùm diligat, quia mediante illo, tamquam nuncio, Deus magnum bonũ illi conferet; & tamquam membrum & retinaculũ, quo mediante Deus benignè eum detinet, ne in ipſum profundum abyſſi proijciatur, aut mundus impingat, aut diabolus decipiat; & tamquam terſorium, quo mediante, eum Deus tergit, & tamquam in-

ſtrumentum, & dolabrum, quo eum Deus dolat, & perficit.

5 Quinta, q diligat omnes bonos, & omnibus malis cōpatiatur, ac honoret omnes, & ſe omnibus viliorem reputet, etiam ipſis peſſimis poſtponendo. Et hoc, quia neſcit vtrùm bonum, quod ipſe facit, Deo placet, aut vtrùm in eo perſeuerabit, nec ſimiliter nouit finem ad quem ille alius poſſit deuenire. Ob hoc nullum in corde ſuo iudicet, nec de ore ſuo malum aliquod de altero proferat. Et quādo malum alicuius audierit ab aliquo, illum excuſet, vel non lętetur de murmuratione, ſed triſtem ſe oſtendat, & ſagaciter verba dicentis in aliam materiam diuertat.

6 Sexta, quòd amet multum repræhenſionem, & repræhenſorem: & ſi malum aliquod de ipſo, ille qui repræhendit, dixerit, totum concedat, ſi verò bonum, quod in illo fuerit, laudatur, excuſet ſe, & dicat quòd nihil boni facit; in mente tenēs, quod Deus omne bonum facit, & dat etiam voluntatem faciendi.
7 Septima, quòd omnibus libēter ſeruiat, & vix ab aliquo ſibi ſeruiri acquieſcat, reputās ſe indignum omni ſeruitio; recordeturque quòd non venerat Chriſtus miniſtrari, ſed miniſtrare. Si ergo aliquis ſeruierit ei in aliqua neceſſitate, in corde ſuo gratias agat Deo, qui illi dederat voluntatem ſeruiendi & poſſe.
8 Octaua, quòd ſtudeat recogitare omnia beneficia, ſibi vel

alijs

alijs quibuſcumque creaturis facta, & pro omnibus gratias referat Deo, & pòſt humiliet ſe, dicendo: Quis ſum ego, qui pro alijs gratias refero, cùm non ſufficiam referre eas pro minima parte boni quod mihi Deus fecit, & maximè cùm ſim tam praua creatura? & ſic annihilet ſe.

9 Nona, quòd ſollicitam habeat linguæ cuſtodiam, quæ complementum eſt omnium bonorum, & ſine qua perditur omne bonum: & linguam ſuam cuſtodiat non tantùm à verbis malis ſiue nociuis, falſis & inhoneſtis, ſed etiam à ſuperfluis & vanis, quæ deuotionem cordis euacuant.

10 Decima, & vltima, quòd ſuper omnia caueat, vt in omnibus verbis eius reluceat veritas, bonitas, & humilitas;

quia verbum hominis debet incipere à veritate, proficere in bonitate, terminari in humilitate, & menſurari breuitate, quia verbum abbreuiatum fecit Dominus ſuper terram.

Deo gratias.

Cantica tria, quæ B. Pater materno cecinit idiomate, vt communi ſiant iuris, latina reddita, hic ſubijciuntur.

Canticum I. Fratris Solis.

ALtiſſime, Omnipotens, bone Domine, tuæ ſunt laudes, gloria, honor, & omnis benedictio. Tibi ſoli referendæ ſunt, & nullus homo dignus eſt te nominare. Lauderis Domine Deus meus propter omnes creaturas tuas, & ſpecialiter proter honorabilem fratrē noſtrum Solem, qui dieſcere facit, & nos illuminat per lucem; pulcher eſt, & radians, & magni ſplendoris, & tui Domine ſymbolum præfert. Laudetur Dominus meus propter Sororem Lunam, & Stellas, quas in cœlo creauit claras, & bellas. Laudetur

Altiſſimo &c. pagin. 333.

detur Dominus meus propter fratrem ventum, aërem, nubes, ſerenitatem, & propter omnia tempora, per quæ omnibus creaturis miniſtrat alimentum. Laudetur Dominus meus propter ſororem aquam, quę eſt multùm vtilis, humilis, pretioſa, & caſta. Laudetur Dominus meus propter fratrem ignem, per quē noctem illuminat; ille roſeus eſt, rutilus, inuictus, & acer. Laudetur Dominus meus propter noſtram matrem terram, quæ nos ſuſtentat, & alit, & producit varios fructus, & varicolores flores, & herbas.

Lauderis mi Domine propter illos qui pro tuo amore offenſas dimittunt, & patienter ſuſtinent tribulationem, & infirmitatem. Beati illi, qui in pace ſuſtinuerunt, quia à te Altiſſime coronabuntur.

Laude-

Lauderis mi Domine propter ſororem noſtram mortem, quam nullus viuens poteſt euadere Væ illis, qui moriuntur in peccato mortali! Beati illi, qui in hora mortis ſuę inueniunt ſe cõformes tuæ ſanctiſſimę volontati, mors enim ſecunda non poterit eis nocere. Laudate, & benedicite Dominum meum, gratificamini, & ſeruite illi omnes creaturæ cum magna humilitate.

Canticum II. quod latinum fecit Henricus Chiſellius Antuerpienſis.

VSſit ardẽti mea corda flãma,
Vſſit ardẽti mea corda flãma
Ignis amoris.
Vſſit ardenti mea corda flãma
Gratior ſponſi ſpecies nouelli,
Annulũ quẽ dedit Agnus inſons:
Aſt vbi me carcere clauſit arcto,

In foco l'amor &c. pagi. 336.

Digitized by Google

Ilicet ferro feriens acuto,
Rupit impreſſo mea corda telo.
Vſſit ardenti mea corda flamma
Ignis amoris.
Rupit impreſſo mea corda telo,
Corpus ingenti cecidit ſub ictu:
Pectus è pulchra calamus phare-
Virib⁹ miſſus validis qete (tra,
Pacis excuſſa, tulit arma belli:
Torreor dulci exanimatus æſtu.
Vſſit ardenti mea corda flamma
Ignis amoris.
Torreor dulci exanimatus æſtu:
Mitte mirari, fuit hic amantis
Impetus teli, quod acuta ferro
Cuſpis oblongo tegit atq; lato;
Percutit pectus, pedibuſq; centũ
Extat infixo grauis haſta ligno.
Vſſit ardenti mea corda flamma
Ignis amoris.
Inde telorum ſubiere nimbi,
Et procelloſæ furit ira pugnæ:
Munior velox rutilante parma,
At magis crebro feriẽte ferro,
Lucido

Lucido incaſſũ tego pectus ęre,
Me nimis forti lacerãte dextra.
Vſſit ardenti mea corda flamma
Ignis amoris.
Tã potẽti ardore vibrabat ictus,
Duxerim vt vanum excipere in-
gruentes ;(morti.
Fugerim , & certę occubuiſſe
Bella non æqua ratione tentas ,
Clamo;at is fortes iterando pu-
gnas ,
mouit inuicta noua bella dextra.
Vſſit ardenti mea corda flamma
Ignis amoris.
Saxa plumbato iacit acta miſſu ;
Saxa quæ pondo grauiora mille,
Sicut ęſtiuæ rabies procellę ,
Denſa non vllo numerãda ſenſu
Vndiq; expoſtũ petiere pectus,
Irrito numquam recidente niſu.
Vſſit ardẽti mea corda flamma
Ignis amoris.
Irrito numquam cecidere niſu
Miſſa tam docta iaculantis arte.

Iamq;

Iamq; proſtratos vigor oĩs artus
Liquit, & corpus lacerũ refracti
Fugerant ſenſus; iacui ſupinus,
Pallida, exanguis velut vmbra
mortis.
Vſſit ardenti mea corda flamma
Ignis amoris.
Pallui, exãguis velut ũbra mortis;
Non tamen dulci fugiente vita,
Gaudio at cunctos inhibẽte ſẽſus,
Fortis hinc vires reuoco priores,
Et citus veſtigia ſector alma,
Quę viã celſi referant Olympi
Vſſit ardenti mea corda flamma
Ignis amoris.
Priſtinæ poſtquã rediere vires,
Armor & Chriſto pia bella porto,
Fertiles eius peragrando cãpos:
Obuiũ amplectẽs auidis lacertis,
Implico nũquam pereunte nexu,
Impetus tanti generoſus victor
Vſſit ardenti mea corda flamma
Ignis amoris.
Vindice at poſtquam pia bella
dextra Ritè

Ritè confeci, propero citatus
Pacis immotę ſtabilire leges;
Nāq; ſinceri meus igne amoris
Arſerat Chriſtus: placida en quiete
Iam fruor, ſolamine iam perēni
Roborat mitis mea corda Chriſtus.
Vſſit ardenti mea corda flāma,
Vſſit ardēti mea corda flamma
Ignis amoris.

Canticum III. quo S.T. eleganter deſcribit amoris vehementiam, vario carminis genere latinum reddidit, ex ſuo in Frāc. affectu, Iacobus Lampugnanus Italus ex Societate IESV.

IAMBICI TRIMETRI.

QVid vulneratum perdis ò amans amor?
Mihi cor remiſsū facibus æternis flagrat,
Faci-

1. amor de cari-tat. &c. pagin. 339. & inde. — Facib⁹ amoris. Nuſpiã tutũ male
Reperit quietem : vincla præcidunt fugam :
Vrit, & ardet; qualiter cerę ſolet
Populãte flãma mollis abſumi globus. (uiens perit,
Et vita mors eſt: moritur, & vi-
Languetq; moriens: dumq; meditatur fugam,
Fornace media cõditũ ſeſe videt.
Quò rapior eheu, qui dolores me manent? (ò amor!
Tanti eſt amoris ignis : ò amor,
2. Inãzi ch'io &c. — Neſcius amorem, nempe inexpertum mihi, (bonũ,
Olim expetebã, melleũ credens
Dulcedinisq; pace poſcebã frui.
At pęna, quæ me torquet inſontem, inſcium?
Tantos dolores egò ſperaui miſer? (ces.
Dirę peruſta corda diſcindũt fa-
Aperire nequeo voce, quòd patior malum.

Amore

Amore morior, cordis & viduus gemo.

ANACREONTICI.

MIhi corda vulſa nuper
Abiere, paſſa vulnus 5. Hò perduto &c.
Manibus ſuperni amoris.
Et viuo mentis expers,
Experſque ſentiendi.
Iam forma ſordet omnis,
Et pulchritudo ſordet.
Dites valete campi,
Lautæ valete menſæ,
Luxuſque delicati.
Poſthac valete gemmæ,
Aurique fulgurantis
Et fulminantis orbes.
Me ſola amoris arbor,
Plantata corde ſummo;
Fructu beat beato.
Hic me repentè totum
In alterum nouauit,
Reiecit & priorem
Mentem, vigorem, amorem.
Mercarer vt tenellum 4. Per

compe rar &c.

Nihil mihi reliqui.
Quin & creata cuncta,
Gazas, opes, & aurum
(Si gazam, opes, & aurum,
Et quidquid eſt bonorum
Rex ipſe poſſiderem)
Darem volens libenſque,
Mercarer vt tenellum.
Sed me fefellit ille
Amore ſauciatum.
Quid ſtulte, quid querelas,
Quid vana verba fundis?
Emancipatum amori,
Diuenditumque iam me
Pretium reliquit omne.

ELEGIACI.

5. Credeua-me &c.

DVlcis amicitiæ iuncti mihi ſ
fœdere quondam
Inſanis dudum vocibus vſque
ſonant:
Ah greſſum reuoca, infelix!
quò pergis amice?
Neſcia turba Dei eſt, turba
amoris inops.

Parcite

Parcite, clamoſi me dilexare ſodales,
Nam quid ego Domini ſeruus amoris agam?
Montani antè rigor poterij mollescere ſaxi;
Quàm rex è noſtro corde recedat amor.
Vrit amor; me torquet amor, ſum factus amori
Alter amor: noſtri eſt victor amoris amor.
Hunc mihi non vndæ, non flamma, nec auferet enſis; 6. Foco, ne ferro, &c.
Non dolor hunc nexum diſſoluiſſe queat.
Quò rapior? via nulla patet, mortique, dolorique;
Et ſubtus celſo è vertice cuncta iacent.
O anime, ad culmen qui te vexere bonorum?
Chriſtus amor. Chriſti pectora dulcè tene.

ANAPAESTICI.

7\. Io nõ poſſo veder, &c. OMnia ſordent, quidquid & æther
Magno circũ ligat amplexu,
Et qdqd humus fecũda parit
Diuite vena. Dulcis IESV
Propter amorem nil dulce mihi eſt,
Aurea Phębi lampas, amenæ
Regia lucis, iubare exuta
Pęnè videt. Facit hoc Chriſti
Nitidus multo lumine vultus.

8\. Nullo donca, &c. Arguat ergo nullus amantem,
Si videt inopé mentis amãtẽ:
Iã nulla valet vulnus amoris,
Nulla catenas pellere corda.
Quin age quiſquis miſerum incuſas:
Reputa tecũ, quid cor poſſit
Diuina pati tela, vel ignes.
O ſi quiſquam conſcius eſſet
Vulneris huius! ſique doleret
Miſerans noſtros pectoris æſtus!

SAP-

SAPPHICI.

CLamat æternum polus atq; tellus; 9. Che Celo, &c.
Omnia & clamant: Amor, O amorem,
Quiſquis es, pleno bibe cordis hauſtu.

Plura donarem, modò plura poſſem 10. Amor voglio più &c.
Omnium nudus, tibi blādiēti,
O vetus ſemper noua pulchritudo
Pulcher IESV.

Tu rapis mentem mihi: cor liqueſcit, 11. Vegando tal &c.
Inſtar & ceræ fluit innocēter.
Merciū quale eſt genus hoc? IESV
Induāt vt ſe mea corda, ſemet
Exuūt? noſco gen⁹: eſt Amoris
Aurea merces.

IAMBICI DIMETRI. 12. Ligata è &c.

DVlcedo mentem colligat,
Et mens in amplexus ruit.

Quantoque pulchritudinem
Magis intuetur, vritur,
Chriſtoque ſemet induit
Oblita ſemet; omnia
Exuta, ſed non indiga.

13. In Christo &c. Induta Chriſtum, numini
Coniuncta, penè numen eſt,
Omnemque ſupra verticem
Ditata Chriſti gratijs
Regina ſceptra poſſidet.
Nunc ergo mœror diffuge,
Sentina namq; eſt criminum
Exhauſta: priſcus occidit
Homo: receſſit peſtilens
Fœtor: medela conſtitit.

14 In Chriſto &c. Chriſto innouatus exui
Antiqua vitæ nomina.
Sed nempe tanti flammeus
Amoris ignis eſt mihi,
Cor penè cultro finditur,
Dum mens calore abſumitur.
Me Chriſte pulcher attrahis,
Amplector illum, & clamito,
Amore da da vt occidam.

Amore

Amore victus langueo, 15. Per
Et ſemiuiuus ardeo. ti amor
Tu ſi recedis, ò Amor, &c.
Non lacrymis, non fletibus
Suſpirijs, ſingultibus
Cor inquietum temperat,
Donec redibis, ò amor:
Quid ergo, quid moraberis 16. Reſ
Ah vulneratum reſpice. guarda,
Tantos dolores perpeti. &c.
Mens ſauciata pernegat.
Qui ſim, vel vbi, vel q͞d loquar
Mediterque, agamq;, neſcio.
Vt mentis expers compita
Percrro, ſepè ſpiritum
Languore fractus vix traho.
Imparque iam doloribus 17. Cor
Mihi cor meum furantibus, me fu-
Quæ ſint agenda neſcio. rato,
Quin & rogatus audio, &c.
Num Chriſte amorem com-
probes
Non actuoſum? ſi improbas,
Eſſe actuoſus non queo.

ASCLEPIADEI.

18. Sappi parlare &c.

IAm ſacundus eram: nunc taciturnitas
Vocem ſurripuit. Quin vigiles modò
Conniuent oculi. Dum taceo, loquor,
Euinctus fugio. Deſilio ſimul,
Atque vna ſalio. Deprimor, opprimo.
Prò rerum facies, monſtraque maxima,
Nullis viſa locis! Quid patior miſer?
Diuinis pereũt corda caloribus.

Ad hæc ita Corius reſpondet.

HEXAMETRI.

19. Ordena q̃ſto, &c.

POne modũ tu quiſquis amas maleſanus amoris;
Ordine gaudet amor, nam gaudet & ordine virtus;
Quæſitum inuenias qua me ratione, docebo.

Digitized by Google

Carpe viam virtutis amans. Comes addita virtus
Dux erit vna viæ: veterem obliuiſcere cultum,
Virtutiſq; ſacram generoſior indue veſtem.
Me mulcet moderatus amor: compeſce furentem.
Sic decus arboribus præbent ſua pendula poma;
Et pretium ſobolis, frondoſæ eſt gloria matris.
Aſpice cuncta manu, & verbo fabricata potenti 20. Tutte le cose, &c.
Ponderibus dimenſa ſuis, numeroque modoque,
Et finem ſortita ſuum: Sic vertitur ordo
Legibus his, atque hunc ſeruat Natura tenorem.
Hunc mage ſeruat amor. Nimijs cur ignibus ergo
Deſipis, aut quæ te dementia cepit amantem?

Com-

Comprime veſanos maleſani pectoris æſtus.

Subijcit Anima, vel Sanctus Franciſcus.

PENTAMETRI.

21. Chriſto lo cor &c. COr mihi furatus cogis habere modum?
In te mutato quid ſupereſſe poteſt?
Sic igne in medio ferrea maſſa calet;
Aëre ſic veſtit ſole micante iubar.
Sic perit ipſe aër, ſic perit ipſe chalybs.
Haud aliter mentem Chriſte reſoluis amor.

22. Ma da che perde, &c. Quid mens, quid faciat non potis ipſa ſui?
Si te Chriſte refert mẽs mea, facta tua,
Culpa tua eſt, quidquid victus amore gero.

Deſi-

Deſipio? per te ſum rationis egens.
Mentis inops? Amor eſt, qui facit eſſe inopem.

ANACREONTICI.

IN igne cur locabas, 23. A
Si temperantem amabas? tal for-
Tenelle me coquebas, nace,
Quid grandior patrabis? &c.
Hanc ſemitam paraſti
Amor mihi. Quod errem
Tua omnis ergo culpa.
Tu vulneratus ipſe 24. Tu
Amoris es ſagittis. dall' a-
Te deuocauit æthra, mor,
Terriſque collocauit &c.
Nudumque, pauperemque,
Non tecta, non agelli
Nouere poſſidentem;
Vt diuites egeſtas
Tua, Christe, nos bearet.
Ardes amore viuens,
Et occidens amore.

Ibas

25. Coeli-
m'ebrio
&c.

Cocibas amore victus
Ceu ebrius per orbem;
Prædaque te triumphans
Amor ſuperbiebat;
Amore nil vacabat,
Tuque ipſe te vacabas.
Et templa cùm ſubiſſes,
Sic voce perſonabas:
O qui ſitis, adeſto,
Ades huc; ſitim leuabo:
Mercede qua bibendi?
Amore, amore, amore.

HORATIANI.

26. Cō ſapientia, &c.

NOn ſępiternę vis ſapiētiæ
Celauit ignes pectoris aureos,
Quin ſępè verſares amoris
Largus opes, grauidūq; cornu,
Te lapſum olympo Virginis in ſinum
Amor puellū non caro veſtijt.
Amore captus tu ſubiſti
Quadrifidæ mala ſigna quercus.

Hæſere

Hæſere voces, verbaq; faucibus
Amoris ergo; cũ taciturnib:
Cauſam tueri denegaſti
Iudicio expoſitam profano.
Tu nẽpe, amoris victima nobilis
Eſſe expetebas: Inſuperabilis
Sic robur immortale dextræ
Vinxit amor, latebriſq; clauſit.

GLYCONICI.

Ergo ſi facit ebrium,
Si mentis facit impotem, 27. Dõ..e
Si vires amor eripit; ca Iesv,
Amor te quoque perdidit, &c.
Iniecit tibi vincula,
Ademitque potentiam.
Contrà queis ego viribus
Nitar? Quid mihi roboris,
Has vt ſuſtineam faces?
Qui me deſipere impulit, 28. Ec
Hic mentem eripuit tibi. quell'a-
Qui me languidulum facit, more,
Te imbellem quoq; reddidit. &c.
Nolo, nec queo perpeti
Amoris fera prælia:

Viciſti

ANAPAESTICI.

7. Io nõ poſſo veder, &c. OMnia ſordent, quidquid & æther
Magno circũ ligat amplexu,
Et qdqd humus fecũda parit
Diuite vena. Dulcis IESV
Propter amorem nil dulce mihi eſt.
Aurea Phębi lampas, amenæ
Regia lucis, iubare exuta
Pęnè videt. Facit hocChriſti
Nitidus multo lumine vultus.

8. Nul-lo: donca, &c. Arguat ergo nullus amantem,
Si videt inopē mentis amātē:
Iā nulla valēt vulnus amoris,
Nulla catenas pellere corda.
Quin age: quiſquis miſerum incuſas:
Reputa tecũ, quid cor poſſit
Diuina pati tela, vel ignes.
O ſi quiſquam conſcius eſſet
Vulneris huius! ſique doleret
Miſerans noſtros pectoris æſtus!

SAP-

SAPPHICI.

CLamat æternum polus atq; tellus; 9. Che Celo, &c.
Omnia & clamant: Amor, O amorem,
Quiſquis es, pleno bibe cordis hauſtu.

Plura donarem, modò plura poſſem 10. Amor vo glioplù &c.
Omnium nudus, tibi blādiēti,
O vetus ſemper noua pulchritudo

Pulcher IESV.

Tu rapis mentem mihi: cor liqueſcit, 11. Vegando tal &c.
Inſtar & ceræ fluit innocēter.
Merciū quale eſt genus hoc? IESV
Induāt vt ſe mea corda, ſemet
Exuūt? noſco genꝰ: eſt Amoris
Aurea merces.

IAMBICI DIMETRI. 12. Ligata è, &c.

DVlcedo mentem colligat.
Et mens in amplexus ruit.

Quantoque pulchritudinem
Magis intuetur, vritur,
Chriſtoque ſemet induit
Oblita ſemet; omnia
Exuta, ſed non indiga.
73. In Chriſto &c. Induta Chriſtum, numini
Coniuncta, penè numen eſt,
Omnemque ſupra verticem
Ditata Chriſti gratijs
Regina ſceptra poſſidet.
Nunc ergo mœror diffuge,
Sentina namq; eſt criminum
Exhauſta: priſcus occidit
Homo: receſſit peſtilens
Fœtor: medela conſtitit.
74 In Chriſto &c. Chriſto innouatus exui
Antiqua vitæ nomina.
Sed nempe tanti flammeus
Amoris ignis eſt mihi;
Cor penè cultro finditur,
Dum mens calore abſumitur.
Me Chriſte pulcher attrahis,
Amplector illum, & clamito,
Amore da da vt occidam.

Amore victus langueo, 15. Per
Et ſemiuiuus ardeo. ti amor
Tu ſi recedis, ò Amor, &c.
Non lacrymis, non fletibus
Suſpirijs, ſingultibus
Cor inquietum temperat,
Donec redibis, ò amor.
Quid ergo, quid moraberis 16. Reſ
Ah vulneratum reſpice. guarda,
Tantos dolores perpeti. &c.
Mens ſauciata pernegat.
Qui ſim, vel vbi, vel q'd loquar
Mediterque, agamq; neſcio,
Vt mentis expers compita
Pererro, ſępè ſpiritum
Languore fractus vix traho.
Imparque iam doloribus 17. Cor
Mihi cor meum furantibus, me fu-
Quæ ſint agenda neſcio. rato,
Quin & rogatus audio, &c.
Num Chriſte amorem comprobes
Non actuoſum? ſi improbas,
Eſſe actuoſus non queo.

ASCLEPIADEI.

18. Sap pi parla re &c. IAm facundus eram: nunc taciturnitas
Vocem ſurripuit. Quin vigiles modò
Conniuent oculi. Dum taceo, loquor,
Euinctus fugio. Deſilio ſimul,
Atque vnà ſalio. Deprimor, opprimo.
Prò rerum facies, monſtraque maxima,
Nullis viſa locis! Quid patior miſer?
Diuinis percũt corda caloribus.

Ad hæc ita Corius reſpondet.

HEXAMETRI.

19. Ordena q̃ſto, &c. POne modũ tu quiſquis amas maleſanus amoris;
Ordine gaudet amor, nam gaudet & ordine virtus;
Quæſitum inuenias qua me ratione, docebo.

Carpe

Carpe viam virtutis amans: Comes addita virtus
Dux erit vna viæ: veterem obliuiſcere cultum,
Virtutiſq; ſacram generoſior indue veſtem.
Me mulcet moderatus amor, & compeſce furentem.
Sic decus arboribus præbent ſua pendula poma;
Et pretium ſobolis, frondoſæ eſt gloria matris.
Aſpice cuncta manu, & verbo fabricata potenti 20. Tutte le cose, &c.
Ponderibus dimenſa ſuis, numeroque modoque,
Et finem ſortita ſuum: Sic vertitur ordo
Legibus his, atque hunc ſeruat Natura tenorem.
Hunc mage ſeruat amor. Nimijs cur ignibus ergo
Deſipis, aut quæ te dementia cepit amantem?

Com-

Comprime veſanos maleſani
pectoris æſtus.

Subijcit Anima, vel Sanctus Franciſcus.

PENTAMETRI.

21. Chriſto lo cor &c.

COr mihi furatus cogis habere modum?
In te mutato quid ſupereſſe poteſt?
Sic igne in medio ferrea maſſa calet;
Aëre ſic veſtit ſole micante iubar.
Sic perit ipſe aër, ſic perit ipſe chalybs.
Haud aliter mentem Chriſte reſoluis amor.

22. Ma da che perde, &c.

Quid mens, quid faciat non potis ipſa ſui?
Si te Chriſte refert mẽs mea, facta tua,
Culpa tua eſt, quidquid victus amore gero:

De ſi-

Deſipio? per te ſum rationis
egens.
Mentis inops? Amor eſt, qui
facit eſſe inopem.

ANACREONTICI.

IN igne cur locabas, 23. A tal fornace, &c.
Si temperantem amabas?
Tenelle me coquebas,
Quid grandior patrabis?
Hanc ſemitam paraſti
Amor mihi. Quod errem
Tua omnis ergo culpa.
Tu vulneratus ipſe 24. Tu dall' amor, &c.
Amoris es ſagittis.
Te deuocauit æthra,
Terriſque collocauit
Nudumque, pauperemque,
Non tecta, non agelli
Nouere poſſidentem;
Vt diuites egeſtas
Tua, Chriſte, nos bearet.
Ardes amore viuens,
Et occidens amore.

Ibas

Digitized by Google

25. Cocibas amore victus m'ebrio &c.

Ceu ebrius per orbem :
Prædaque te triumphans
Amor ſuperbiebat.
Amore nil vacabat,
Tuque ipſe te vacabas.
Et templa cùm ſubiſſes,
Sic voce perſonabas :
O qui ſitis, adeſto,
Ades huc ; ſitim leuabo :
Mercede qua bibendi?
Amore, amore, amore.

HORATIANI.

26. Cō ſapientia, &c.

NOn ſēpiterne vis ſapiētiæ
Celauit ignes pectoris aureos,
Quin ſępè verſares amoris
Largus opes, grauidūq; cornu,
Te lapſum olympo Virginis in ſinum
Amor puellū non caro veſtijt.
Amore captus tu ſubiſti
Quadrifidæ mala ſigna quercus,

Hæſerę

Hæſcere voces, verbaq; faucibus
Amoris ergo; cũ taciturnio:
Cauſam tueri denegaſti
Iudicio expoſitam profano.
Tu nẽpe, amoris victima nobilis
Eſſe expetebas; Inſuperabilis
Sic robur immortale dextræ
Vinxit amor, latebriſq; clauſit.

GLYCONICI.

ERgo ſi facit ebrium,
Si mentis facit impotem, 27. Dõ-
Si vires amor eripit; ca IESV,
Amor te quoque perdidit, &c.
Iniecit tibi vincula,
Ademitque potentiam.
Contrà queis ego viribus
Nitar? Quid mihi roboris,
Has vt ſuſtineam faces?
Qui me deſipere impulit, 28. Et
Hic mentem eripuit tibi. quell'a-
Qui me languidulum facit, more,
Te imbellem quoq; reddidit. &c.
Nolo, nec queo perpeti
Amoris fera prælia:

Viciſti Pater optime.
Do manus Amor, accipe.
Iam ſententia conſtitit,
Amore vt peream breui.
Iam ſolamina reſpuo,
Amore at cupio mori.

IAMBICI TRIMETRI.

19. Amon amore, &c. AMoris vnum nomen os & cor ſonat.
Amore cor liqueſcit. O amor, mori
Amore me permitte. IESV amor, ò amor!
Iam teneo portus, æquoris vici minas.
O amor IESVS, ò amor, quantas faces!
O amor IESVS, ò amor, vita aufugit.
Da, da beatos dulcis amplexus amor.
Mutet in amorem; deſeram memet mihi.

Mor-

Mortuus, amori viuus, atque amor nouus.

Amor, ò amor, amor, omnia exclamant, Amor:

Magis expetitus, quo magis amantem reples.

O circulus

Tu cordis es,

Tu veſtis es,

Et dulcis es.

O amor, amor,

O amor, amor!

IAMBICI.

MOriar amore, moriar.
O languor meus,
Beata mors, æquorque dulcitudinis,
Immerge memet, ingrue, profundo obrue.
Cor diſſipatur, ò amor, amor, ò amor!
Tu vita cordis huius, ò amor animæ

Sponſus.

Sponſus es IESV dulcis.
Amplexu in tuo
Moriar amor mi. Si pius, ſi dulcis es,
Fac muter in te. Moriar: ò felix dolor!
Vbi ſum? Quid hoc eſt? ſpes mea, ò IESVS amor.
Quieſce amor,
Et dormi amor.

FINIS.

REGESTVM.

✠ † A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google